

2010 KPSS

DERS DERS ANALİZ
VE
DETAYLI SORU
ÇÖZÜMLERİ

AÇILIM EĞİTİM ÖĞRETİM YAPI SAN. VE TİC. A.Ş

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

Bu kitabın tüm hakları **AÇILIM EĞİTİM ÖĞRETİM YAPI SAN. VE TİC. A.Ş** ye aittir.

AÇI AKADEMİ YAYINLARI

Yeşilırmak Sokak No: 15 Kızılay / ANKARA

Tel : (312) 231 75 41 (pbx) • Faks : (312) 230 75 40

web : www.aciakademi.com • e-mail : bilgi@aciakademi.com

DİZGİ - GRAFİK - MİZANPAJ

AÇI AKADEMİ Dizgi – Grafik

BASKI YERİ

SUNUŞ

KPSS Üzerine...

İlk kez 1999 yılında DMS (Devlet Memurluğu sınavı) adıyla düzenlenen sınavın üzerinden tam 11 yıl geçti. Aradan geçen yıllarda kamuda görev almak isteyenler için uygulanan sınavın hem adı, hem yapısı hem de katılımcı sayısı oldukça değişti.

İlk yıllarda basit, temel bilgi ve birikimlerle çözümlenebilecek sorulardan oluşan bir sınav uygulanırken, zamanla daha seçici, ayrıntıya dayalı ve hatta üst düzey yorum yapabilme gücüne dönük sınavlarla karşılaşmaya başladık.

İlk köklü değişim 2008 yılında gerçekleşti. Özellikle eğitim bilimleri sınavında hem soru yapısı değişti, hem de soruların zorluk derecesi. 2010'da ise eğitim bilimlerinde soruların zorluk derecesinde çok büyük değişimler yaşanmazken, soru tarzında ve bakış açısında önemli değişikliklere gidildi.

İşte bu değişimler bir gereksinimi daha ortaya çıkardı:

Nitelikli ve profesyonel KPSS Hazırlık Yayınları...

17 yılı aşkın bir süredir AÇI Yayınları markasıyla, sınavlara hazırlık sektöründe güçlü ve nitelikli çözümler sunan kuruluşumuz; şimdi de KPSS yayıncılığı alanında oluşan bu ihtiyacı gidermek için, KPSS sektöründeki 5 yıllık birikimini sizlerin istifadesine sunuyor.

AÇI AKADEMİ markası ve kurum odaklı yayıncılık anlayışımız ile KPSS hazırlık eğitimi veren kurumlarımıza güçlü bir çözüm ortaklığı öneriyor, sınava uzanan yoğun süreci her anıyla birlikte yaşamayı ve sonuca birlikte ulaşmayı önemsiyoruz.

AÇI AKADEMİ olarak KPSS kursiyerlerinin beklentilerini iyi biliyoruz. KPSS alanında faaliyet gösteren kurumların da öncelikle değişkenleri farklı olan bu mecrayı iyi tanımaları, ardından da sınavın yapısını iyi analiz etmeleri gerektiğine inanıyoruz.

Elinizdeki bu kitapçık 2010'da farklı bir bakış açısı kazanan KPSS'nin detaylı bir analizini içermektedir. Sorular çözümlenirken ilgili konuya yönelik özet bilgi ve açıklamalara da yer vererek geniş bir bakış açısıyla soruların ele alınmasını sağlamak istedik. Ayrıca her dersin çözümlerinin başında yer alan değerlendirmelerle 2011'de gerçekleştirilecek olan sınava da ışık tutmayı amaç edindik.

Türkiye'nin dört bir yanındaki tecrübeli ve birikimli eğitimcilerden oluşan KPSS yazar kadromuzun hazırladığı bu çalışmanın KPSS' deki faaliyetlerinize ışık tutması dileğiyle!...

Oğuzhan ÜNAL

AÇI AKADEMİ KOORDİNATÖRÜ

KPSS İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER VE SAYISAL VERİLER

✓ KPSS NEDİR?

Kısa adı KPSS olan Kamu Personeli Seçme Sınavı kamudaki personel ihtiyacını karşılamak amacıyla ilk kez 1999 yılında DMS (Devlet Memurluğu Sınavı) olarak gerçekleştirildi. Daha sonra sınavın adı KMS (Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı) ve en sonunda da KPSS olarak değiştirildi.

✓ KPSS'NİN UYGULANMASI

Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), bir çok devlet kurumuna memur alınması için gerçekleştirildiğinden, sınava farklı alanlardan giren adaylar için farklı uygulamalar yapılmaktadır.

✓ KPSS A NEDİR?

KPSS-A Kadroları; müfettiş, uzman, denetmen ve kontrolör yardımcılığı ile kaymakam adaylığı başta olmak üzere üst düzey memurluk kadrolarından oluşmaktadır. A grubu kadrolara alımlar her yıl yapılmaktadır. ÖSYM'nin sınav sonucunda belirlediği 120 farklı puan türünden kurumun kendi seçtiği puan türüne göre alımlar gerçekleştirilmektedir.

✓ KPSS B NEDİR?

KPSS-A Kadroları dışında kalan kadrolardır. B grubu kadrolara alımlar 2 yılda bir (çift yıllarda) yapılmaktadır. Lisans mezunlarına yönelik B grubu kadrolar için P3 puan türü ile alım gerçekleştirilmektedir. Mühendis, tekniker, teknisyen, memur, psikolog, mimar, veteriner vb. tüm kadrolar KPSS-B grubu kadrolarda yer almaktadır.

✓ KPSS ÖĞRETMENLİK NEDİR?

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen öğretmen atamalarında KPSS P 10 puan türü kullanılmaktadır. Adayların her yıl yapılan Genel Kültür – Genel Yetenek ve Eğitim Bilimleri sınav sonuçlarına göre P 10 puanları oluşturulmaktadır.

2010 KPSS SAYISAL BİLGİLER

TEST	SORU SAYISI	ARİTMETİK ORTALAMA	STANDART SAPMA	ADAY SAYISI
Genel Yetenek	60	37,071	10,487	807820
Genel Kültür	60	29,696	12,386	803895
Eğitim Bilimleri	120	61,388	20,800	279849

2009 KPSS SAYISAL BİLGİLER

TESTLER	SORU SAYISI	ARİTMETİK ORTALAMA	STANDART SAPMA	ADAY SAYISI
Genel Yetenek	60	31.173	9.659	411036
Genel Kültür	60	26.652	10.935	408749
Eğitim Bilimleri	120	59.710	20.624	244269

KPSS İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER VE SAYISAL VERİLER

✓ KPSS SORU AĞIRLIKLARI VE KONU DAĞILIMLARI

GENEL YETENEK

	Dağılım Yüzdesi		Dağılım Yüzdesi
TÜRKÇE	% 50	MATEMATİK	% 50
Sözcük Bilgisi	% 5	Sayılarla İşlem Yapma	% 10
Dil Bilgisi	% 10	Matematiksel İlişkilerden Yararlanma	% 10
Anlatım Özellikleri	% 5	Problem Çözme	% 20
Okuduğunu Anlama	% 30	Temel Geometri Bilgileri	% 5
		Tablo, Grafik Okuma ve Yorumlama	% 5

GENEL KÜLTÜR

	Dağılım Yüzdesi		Dağılım Yüzdesi
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	% 40	Temel Yurttaşlık Bilgisi	% 15
III. Selim'den İtibaren Türk İnkılabını Hazırlayan Etkenler	% 5	Hukuk Başlangıcı ve Genel Kamu Hukuku, Devletler Umumi ve Özel Hukuku	% 5
Ulusal Kurtuluş Savaşı	% 10	Anayasa	% 5
Atatürk İlke ve İnkılapları	% 15	İdare	% 5
Atatürk Dönemi: İç Olaylar ve Dış Politika	% 10	Türkiye ve Dünya İle İlgili Genel ve Güncel Sosyoekonomik Konular	% 5
Türkiye Coğrafyası	% 30	Türk Kültür ve Medeniyetleri	% 10
Türkiye'nin Fiziki Özellikleri	% 5	Selçuklular ve Önceki Dönem	% 5
Türkiye'nin Beşeri Özellikleri	% 5	Osmanlılar Dönemi	% 5
Türkiye'nin Ekonomik Özellikleri	% 20		

EĞİTİM BİLİMLERİ

	Dağılım Yüzdesi		Dağılım Yüzdesi
Gelişim Psikolojisi	% 10	Program Geliştirme	% 10
Öğrenme Psikolojisi	% 25	Öğretim Yöntem ve Teknikleri	% 25
Rehberlik	% 15	Ölçme ve Değerlendirme	% 15

İÇİNDEKİLER

GENEL YETENEK-GENEL KÜLTÜR

TÜRKÇE	5-16
MATEMATİK.....	17-26
TARİH	27-36
COĞRAFYA	37-42
ANAYASA	43-48

EĞİTİM BİLİMLERİ

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ.....	49-56
ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ.....	57-70
REHBERLİK.....	71-80
PROGRAM GELİŞTİRME	81-88
ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ.....	89-108
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	109-120

YAZARLAR

TÜRKÇE

Kenan Özcan ERTEKİN ● Ahmet BAYRAKTAR ● Resul YORULMAZ ● Esra AYNAGÖZ

MATEMATİK

Nusret ÇELİK ● Mehmet MOR ● Gülcan HEBCAN ● Necmettin KARAÇAM
● Aysun AKYOL ● Murat HAMEDOĞLU ● Murat AY

TARİH

Nuri KEKİLLİ ● Hüseyin BEŞÇOCUKLU

COĞRAFYA

Osman YILMAZ ● Turhan ÇETİN ● Ahmet KURT

ANAYASA

Ergün YILDIRIM ● Ahmet ÖNER

EĞİTİM BİLİMLERİ

Uzm. Mustafa AKYOL ● Dr. Zihni KOÇ ● Dr. Murat YALÇIN ● Uzm. Oğuzhan ÜNAL
Arş.Gör. Hasan AYDEMİR ● Uzm.Tuğrul İPEK ● Uzm. Adem DİNÇER ● Uzm. Kadir ELDEVİR

2010 KPSS

TÜRKÇE

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

KPSS 2010 Türkçe sorularını 2008 yılında başlayan değişime göre değerlendirmek gerekir. 2010 sorularının 2008, 2009 yıllarında gelen sorulardan içerik ve uygulama olarak farklı olmadığını söyleyebiliriz. Her yıl olduğu gibi soruların % 40 'lık bölümünün anlamla ilgili olduğu görülmektedir. Bu bölümün kendi içinde değişiklikler içerdiği de gözden kaçmamalıdır. Bu yıl diğer yılların aksine sözcüğün anlamı ve yorumuyla ilgili sadece 1 soru gelirken parçanın anlamı ve yapısıyla ilgili soruların arttığı dikkat çekicidir. Cümlenin anlatımı, anlamı ve yorumu sorularının geçmiş yıllarla sayı ve muhtevası yönüyle benzer olduğu söylenebilir.

Anamla ilgili soruların yanında anlatım bozukluğu, yazım kuralları, noktalama işaretleri ve sözcük türleriyle ilgili sorular da geçmiş yıllardaki sorularla sayı ve muhteva yönünden benzerlik göstermektedir. Bu bölümdeki sorular geçmiş yıllardaki örneklerinden seçicilik yönüyle zayıf kalıyor, diyebiliriz. Ancak bu ifade adaylarımızı soruların çok kolay olduğu yanılgısına düşürmemelidir. Bu değerlendirmemiz, bu yıla kadar biraz daha farklılaşan, biraz daha seçiciliği ön plana çıkaran soruların yer aldığı KPSS sistemine göre yapılmıştır. Bununla birlikte Türkçe sorularında seçici soru yok demek de yanlış bir söylem olmaktan öteye gitmeyecektir.

"Sorular kolay mıydı, zor muydı?" sorusuna verilebilecek kesin bir cevap olmamakla birlikte, genel kanaat kolay olduğu yönündedir. KPSS Türkçe sorularının kolay ya da zor olarak değil de vakit açısından değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Paragrafların uzunluğu ve sözcük anlamı ile cümle anlamı sorularının da en az paragraf soruları kadar uzun sorulardan oluştuğunu düşünürsek sınavın zamanı kullanma açısından adaya zorluk çıkardığı ortadadır.

Sözün özü, KPSS 2010 Türkçe soruları basit gibi görünen; ama her yıl olduğu gibi zamanı iyi kullanmamızı zorunlu kılan 30 sorudan oluşmaktadır.

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. Okur için yazmıyorum. Evet, ama okura yazdığım da bir gerçek. Demem şu ki okur için yazmak başka şeydir, okura yazmak başka... Birinde özgürlük vardır. Öteki ise sizin elinizi kolunuzu bağlar, sizi bağımlı kılar. Ben böyle düşünüyorum.

Bu parçadaki altı çizili cümleyle yazar aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

- A) Beğenilecek konuları işlediğini
B) Kendi düşüncesini okurlara benimsetmeye çalıştığını
C) Okurların beklentilerine göre değil, kendi istediği gibi yazdığını
D) Toplumunu ilgilendiren konulara değindiğini
E) Belli bir kitleye seslenmek istediğini

ÇÖZÜM

“Okur için yazmıyorum.” cümlesinde yazar okurun beklentilerini dikkate almadığını söylemektedir. Yani yazar kendi iradesi ile istekleri doğrultusunda eser meydana getirdiğini “...okur için yazmak başka şeydir, okura yazmak başka...” ifadeleriyle belirtmektedir.

Cevap: C

2. Ülkemizde çok iyi oyuncular var ama ne yazık ki bunlar yabancı dile gereken önemi vermiyorlar. Ana dilleri gibi Fransızca ve İngilizce bilseler yabancı ülkelerdeki oyuncuları bile gölgede bırakırlar.

Bu parçada geçen “gölgede bırakmak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başkalarından üstün duruma gelmek
B) Eğitim yoluyla kendini geliştirmek
C) Çağın gereklerine uymak
D) Yeni oyun teknikleri geliştirmek
E) Bilgi dağarcığını zenginleştirmek

ÇÖZÜM

“gölgede bırakmak” deyim anlamlıdır. Üstün hale gelmek anlamı taşımaktadır. Parçada yazar ülkemizdeki oyuncuların Fransızca ve İngilizceyi daha fazla bilseler yabancı meslektaşlarını geride bırakacaklarını belirtmiştir. A seçeneğinde bu ifade tam olarak yer almaktadır.

Cevap: A

3. (I) Yazmada, çocuğa ya da yetişkine göre, diye bir ayırım yok. (II) Her ikisi için belli bir düzeyi tutturmak, anlatımda kimi ölçütleri gözetmek yeterli. (III) Çocuk ya da yetişkin için yazarken yazarın, bu işi eğlenmek amacıyla yaptığını sanmam. (IV) Yazar kullandığı her sözcüğü nice kaygıdan sonra yerine oturtur. (V) Eğlenme bir yana, yazarın, işini yaparken yer yer acılarıyla kıvrandığını bile söyleyebilirim. (VI) Ne var ki yazısını çocuğa yöneltirken toprağa ilk fidanı diken bir çiftçi gibi daha özenli çalışmanın zorunlu olduğunu bilir; sorumluluk duygusu dorukta.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, yalnızca çocuklar için kitap yazmanın gerekleri üzerinde durulmuştur?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

ÇÖZÜM

İlk beş cümlede hem çocuklar için hem de yetişkinler için yazmanın değerlendirildiği görülmektedir. VI. cümlede ise “... özenli çalışmanın zorunlu olduğu...” “...sorumluluk duygusu...” gibi ifadeler çocuklar için yazmanın gerekliliğini belirtmiştir.

Cevap: E

4. (I) Sosyal yönün gelişmişse yazar olamazsın. (II) Bu uğraşı benimsemişsen sosyal yanında bir eksiklik var demektir. (III) Böyle bir eksiklik insanlarla iletişim kurmanı zorlaştırır. (IV) Sen de oturursun tek başına masaya ve iğneyle kuyu kazmaya başlarsın. (V) Bence bu, birçok yazarın karşılaştığı bir durumdur.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, bir koşuldan söz edilmektedir.
B) II. cümlede, bir çıkarım yapılmaktadır.
C) III. cümlede, II. cümlede belirtilenlere bağlı olarak bir sonuca varılmaktadır.
D) IV. cümlede, bir amaç belirtilmektedir.
E) V. cümlede, genelleme yapılmaktadır.

ÇÖZÜM

IV. cümle III. cümlede yer alan sosyal alanlardaki eksikliğin iletişim kurmada yol açtığı zorluğa bağlı olarak tek başına daha fazla çaba harcamak gerektiğini belirtmiştir. İki cümle arasında amaç ilişkisi değil bir neden-sonuç ilişkisi bulunmaktadır.

Cevap: D

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

5. (I) Köyün içinden geçip güneybatı yönünde ilerledik. (II) Yemyeşil bir buğday tarlasının kıyısında dev lahitler çıktı karşımıza. (III) Bir kaya mezarının üstündeki kabartmalardan iki bin yıl öncesinin komutanları, zarif kadınları, şık zenginleri bugüne bakıyordu. (IV) Nekropolis'i geride bırakıp dar ve sarp bir geçitten tarihî kente girdik. (V) Aşağıdaki uçurum ve deniz yönündeki manzara tam anlamıyla soluk kesiciydi.

Bir gezinin anlatıldığı bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, ne tarafa doğru yol aldıkları belirtiliyor.
B) II. cümlede, geldikleri yer betimleniyor.
C) III. cümlede, görülenlerle ilgili yorum yapıyor.
D) IV. cümlede, yorucu yanları üzerinde duruluyor.
E) V. cümlede, görülenlerin etkileme gücü yansıtıyor.

ÇÖZÜM

IV. cümlede dar ve sarp bir geçitten geçildiği belirtilmiştir. Ancak dikkat edilecek olursa bu cümledeki ifadeler arazi şartlarından bahsetmektedir, kente girmenin zor ve yorucu olduğunu belirten herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

Cevap: D

6. (I) Düzenli olarak spor yapmaya yeni başlayan kişilerde dokuların sürekli ve aşırı yorulması sonucunda eklem çevresinde ağrılar ve hasarlar görülebilir. (II) Bunlardan en sık görüleni kas ağrılarıdır. (III) Egzersizler, kişinin alışık olduğundan daha zorlayıcı biçimde yapılmışsa genellikle spordan 12-24 saat sonra kas ağrıları ortaya çıkar. (IV) Bu ağrılar için masaj ve buz uygulamak yararlı olur. (V) Ancak, kas ağrıları spordan 3-5 saat sonra başlamışsa, kol ya da bacakta şişme ile birlikte ortaya çıkmışsa buz uygulanmasına ek olarak ilaç da kullanılması gerekir.

Spor yapılırken ortaya çıkabilecek sorunların anlatıldığı bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, nedeni ve vücudun neresinde görüldüğü belirtiliyor.
B) II. cümlede, nasıl ortaya çıktığı üzerinde duruluyor.
C) III. cümlede, neden olan koşul ve başlama zamanı belirtiliyor.
D) IV. cümlede, giderilmesini sağlayacak önerilerde bulunuluyor.
E) V. cümlede, farklı belirtiler karşısında alınabilecek kimi önlemler açıklanıyor.

ÇÖZÜM

II. cümlede ağrıların nasıl ortaya çıktığı değil, sıklıkla nerede görüldüğü, ne ağrısı olduğu belirtilmiştir. Seçenek ile II. cümlede verilenler uyuşmamaktadır.

Cevap: B

7. (I) Türü ne olursa olsun, her yazınsal metinde anlatılan, üzerinde durulan, bize iletmeye çalışılan bir şey vardır. (II) Bu, bir olay, durum, gözlem, izlenim, yaşantı ya da bunların hepsi olabilir. (III) Bunlar bir bakıma o metnin konusunu oluşturur. (IV) Ne var ki konu, bir yazınsal metnin değerini belirlemede yeterli bir ölçüt değildir. (V) Okuduğumuz bir öyküde, romanda ya da oyunda, anlatılanlar kadar bunların nasıl anlatıldığı da önemlidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, yazınsal metinlerin belli bir amaçla yazıldığı belirtilmiştir.
B) II. cümlede, I. cümlede belirtilenlerle ilgili bir açıklama yapılmıştır.
C) III. cümlede, II. cümlede belirtilenlerle ilgili bir adlandırma yapılmıştır.
D) IV. cümlede, yazınsal metinde konu seçiminin önemi belirtilmiştir.
E) V. cümlede, karşılaştırma yapılmıştır.

ÇÖZÜM

IV. cümlede yazar konunun metnin değerini belirlemede yetersiz kaldığını ve bunun değerlendirme yapılırken ölçüt olamayacağını belirtmiştir. Cümlenin, metin oluşturulurken konu seçimine dikkat edilmesi gerektiğiyle ilgisi yoktur.

Cevap: D

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir işin sürekli olarak yapıldığı anlamı vardır?**

- A) Bu hafta ders çalışmaya daha çok zaman ayırıyorum.
B) Karlı yolda arkadaşşıma tutunmasaydım düşecektim.
C) Böyle davranmaya devam ederse hakem onu oyundan çıkarıverir.
D) Babamın anlattıklarına gülmek için kendimi zor tuttum.
E) Şirketimizde bu kararlar yıllardır uygulanagelmekte

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

E seçeneğinde yer alan “uygulanagelmekte” yargısı ve bunu destekler nitelikte kullanılan “yıllardır” sözcüğü işin sürekli olarak yapıldığı anlamını taşımaktadır.

Cevap: E

9. (I) Dönüşte, terk edilmiş bir köy evine uğradık. (II) Görkemli bir çınarın altındaydı. (III) Sahibi, yüzlerce yıllık tarihî kalıntının üstüne oturtuvermişti evini; evin içi oldukça bakımsızdı. (IV) Dışarı çıkıp ağaçtan badem topladık. (V) Bir elimizde körpe bademler öteki elimizde mor çiçekli ada çayı demeti, dönüş uçağına yetişmek üzere havaalanının yolunu tuttuk.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde niteleyici sözcük kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÇÖZÜM

I. cümlede “terk edilmiş bir köy evi”, II. cümlede “görkemli bir çınar”, III. cümlede “yüzlerce yıllık tarihi kalıntı”, V. cümlede “körpe bademler, mor çiçekli ada çayı” söz grupları niteleyici sözcüklerle kurulmuştur. Niteleyici sözcükler isme sorulan “Nasıl” sorusunun cevabıdır. Bu bakış açısıyla I, II, III ve V. cümlelerdeki altı çizili kısımlar bu soruya cevaptır ve niteleyici özellik taşır. IV. cümlede böyle bir kullanım yoktur.

Cevap: D

10. (I) Anlattıklarıyla beni en çok etkileyen kişi babaanemdi. (II) Anlattıklarına inanmasam da onlardan etkileniyordum. (III) Önceleri, beni büyüleyen şeyin, onun anlattığı masallar olduğuna inanmıştım. (IV) Sonradan, büyüleyen anlatılanlar değil, ona katılan ruh olduğunu fark ettim. (V) Eski Yunan’da doğruyu söyleyenlerin değil, söylem gücü gelişmiş insanların toplumu yönettiğini öğrendiğimde, doğru olanı etkili söylemenin ne kadar önemli olduğunu yıllar sonra anlamıştım.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde zaman bildirme görevinde kullanılmış sözcük yoktur?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

ÇÖZÜM

III. cümlede “önceleri”, IV. cümlede “sonradan”, V. cümlede “yıllar sonra” sözcükleri yargının zamanını belirtmek için kullanılmıştır. I. ve II. cümlede zaman belirten ifadeler yer almamaktadır.

Cevap: A

11. Sanırım pek çok insan, yaşamının her hangi bir

I

II

aşamasında şunu düşünmüştür: “Gençliğimde hayatı kurduğum yaşam bu değildi. Git gide her günün

III

IV

birbirini tekrarlaması, usul yerini bulsun diye ailece yenen bir yemek, sonra biraz televizyon izlemek ve erkenden uykuya dalmak... Düşlediğimiz bu muydu?”

V

Bu parçadaki numaralanmış sözlerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÇÖZÜM

“her hangi bir” ve “git gide” sözleri “herhangi bir” ve “gitgide” şekliyle bitişik olarak yazılmalıdır. Seçeneklerde sadece bir yazım yanlışı sorulmuş ancak parçadaki bu iki sözde de yazım yanlışı bulunmaktadır.

Cevap: İPTAL

12. Dün, bugün ya da yarın () Hüzünler, özgürlükle tutsaklık arasındaki gelgitler () İnsanlar arasındaki çekişmeler () Sorunlar ve yaşananlar her dönemde aşağı yukarı aynı () Bütün bu yaşananları bir tiyatro oyununa benzetirsek tek değişen kahramanlar ()

Bu parçada ayraçlarla () belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (.) (.) (...) (.) (...)
B) (!) (.) (...) (...) (...)
C) (...) (...) (...) (.) (.)
D) (:) (...) (!) (.) (...)
E) (...) (...) (:) (!) (.)

ÇÖZÜM

İlk üç cümlede yargı bitirilmediği, eksilteli cümle olduğu için ve devamının olabileceği anlamını taşıdıkları için cümlelerin sonunda üç nokta kullanılmalıdır. Diğer iki cümlede anlam tamamlandığı için nokta getirilmelidir.

Cevap: C

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

13. Bahar gelince gezip görme, öğrenme, keşfetme isteğimiz, yaşamdan aldığımız tat artmaya; planlar, programlar yapmaya başlarız.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki de-ğişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "gelince" yerine "geldiğinde" sözcüğü getirilerek
B) "aldığımız" yerine "alınan" sözcüğü getirilerek
C) "isteğimiz" yerine "isteği" sözcüğü getirilerek
D) "artmaya" yerine "artar" sözcüğü getirilerek
E) "başlarız" yerine "başlanır" sözcüğü getirilerek

ÇÖZÜM

Cümlede noktalı virgül aynı özellikteki iki yardımcı yargıyı ortak bir yüklemle bağlama göreviyle kullanılmıştır. Ancak "artmaya başlarız" ifadesi uygun olmadığından "artmaya" sözünü "artar" yaptığımızda anlatım bozukluğunu gidermiş oluruz.

Cevap: D

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Söz konusu projenin en kısa süreçte tamamlanması gerekiyor.
B) Anket sonuçları, çalışmalarımızın doğru yönde ilerlediğini gösteriyor.
C) Sonunda iki taraf da yanlışlarını görmüş ve düzeltmenin yollarını aramaya başlamıştı.
D) Çalışmaların bu aşamada aksamaması, onları hayal kırıklığına uğrattı.
E) Uzun zamandan beri tartışılan bu konuda hâlâ görüş birliği sağlanamadı.

ÇÖZÜM

A seçeneğindeki anlatım bozukluğunun nedeni "süreç" sözcüğünün cümledeki anlamına uymamasıdır. Süreç sözcüğü zaman içinde tekrarlanan olaylar dizisi ya da olayların zaman içinde sürüp gitmesi anlamını taşımaktadır. "Süreç" sözcüğü yerine "süre" kullanıldığında bozukluk giderilir.

Cevap: A

15. Sabahları başlarım yazmaya, kaç saat çalışacağım hiç belli olmaz çünkü zaman durur benim için. (I) Çalışmaya başlamadan önce, şiire yatkın bir duyarlılıkla yüklü olup olmadığımı hissetmem gerekir. (II) Ama bu yetmez, ayrıca o gün belli bir yerde, belli bir saatte, hiçbir işim de olmamalı. (III) Yani günlerce masa başından kalkmayacakmışım gibi işe koyulmalıyım. (IV) Onu nasıl mı çağırırım? (V) Dergiler karıştırarak, kimi kitapların sayfalarını çevirerek; sonra bir de bakarım ki o, nerede ve nasıl geldiği bilinmeyen ses, sözcüklere, dizelere dönüşüvermiş.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisine düşüncenin akışına göre "Öyle esin filan da beklemem, esini kendim çağırırım masama." cümlesi getirilmelidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÇÖZÜM

Parçada cümleler birbirleriyle anlam bakımından bağlantılı olarak verilmiştir. Ancak "Onu nasıl mı çağırırım?" cümlesinin kendinden önceki cümleyi anlam ve zaman bakımından tamamlamadığı görülmektedir. Bu yüzden verilen cümle IV ile numaralandırılmış yere getirilmelidir.

Cevap: D

16. (I) Masalarda anlatılan geçmiş zaman kültürleri insanlığın çocukluk dönemi olarak algılanıyor ve "Masallar yalnızca çocuklar içindir." diye düşünülüyor. (II) Oysa bence, amacı gerçekleri topluma dolaylı olarak anlatmak olan masallar aynı zamanda büyükler içindir. (III) Çünkü masallar bir öykü anlatır ama öykünün neyi anlattığı ve niçin anlattığı konusunda bir açıklama yapmaz, yorumu okura bırakır. (IV) Çocukken dinlediğim masal kahramanlarının kendi ülkeleri dışında da yaşayabileceğini düşünemedim. (V) O zamanlar masalların ait olduğu kültürü yalnızca dekor olarak kullandığını, aslında zamanlar ve sınırlar ötesi olduğunu bilmiyordum. (VI) Hangi ülkeye ait olursa olsun, anlatılanlarla hayatın özünü verdiğini yıllar sonra öğrenmişim.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istenirse ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

ÇÖZÜM

IV. cümleye kadar olan bölümde masalların içeriğine ve yapısına ilişkin bilgiler verilmiş, IV. cümleden itibaren yazar kendi dünyasına dönerek çocukken masalı nasıl algıladığı üzerinde durmuştur.

Cevap: C

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

17. İstanbul'a bir gelişimde, uzun yıllar gitmediğim, çocukluğumun geçtiği sokağı görmek istedim. Amacım bu sokakta yürüyerek geçmişini yeniden yaşamaktı. Melih Cevdet Anday'ın, "Yarın Başka Koruda" oyununu didik didik edip incelemiş biri için başışlanamaz bir yanlışlığın içine düştüğümü, geçmişin çok gerilerde kaldığını hemen anlayacaktım. Zaman, tanınmaz hâle getirmişti Halit Ağa Caddesi'ni. Onca coşkunun, mutluluğun yaşandığı, umutların yeşerdiği çocukluğumun sokağından yalnızca buruk bir tat aldım o gün. Kırk yıl öncesine gidip köşedeki bakkaldan renkli selofan kâğıdına sarılı bir muz şekeri alsam sanki gelecek mi ağzımın tadı?

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birden çok duyuya seslenilmiştir.
- B) Birinci kişili anlatıma başvurulmuştur.
- C) Öznellik söz konusudur.
- D) Tanımlamalardan yararlanılmıştır.
- E) Sözde soru cümlesine yer verilmiştir.

ÇÖZÜM

Parça incelendiğinde herhangi bir kavramın ya da durumun tanımının yapılmadığı görülmektedir. Paragrafta yer alan cümleler, bilgi verme amacı taşıyor. Paragraf mekân tasviri ve gezilip görülen yerlerin anlatımını içermektedir. Kısaca "...nedir?" sorusuna cevap olmadığından tanımlamadan yararlanılmamıştır.

Cevap: D

18. Dil bir anlaşma aracıdır. Bir dilin sözcükleri, anlatılmak istenenin zihnimizde canlanmasını sağlar. Kullandığımız sözcüklere anlamlar yükler, bunların bizde uyandırdığı duygu, düşünce, imgelerle birbirimizle iletişim kurarız. Bir sözcüğün anlamı, çoğu zaman o sözcüğün zihnimizde canlandığı görüntüden başka bir şey değildir. Kısaca söylemek gerekirse ----

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) her sözcüğün bir anlamı ve düşündürme gücü vardır.
- B) bireyin, dildeki bütün sözcüklerin anlamını bilmesi mümkün değildir.
- C) sözcüklere yüklenen anlamlar, yıllar içerisinde değişikliğe uğrayabilir.
- D) sözcükler ve yüklendiği anlamlar benimsenirse o sözcükler dile yerleşir.
- E) duygu ve düşünceler yaygın sözcüklerle yansıtılrsa daha kolay anlaşılır.

ÇÖZÜM

Parçanın son cümlesinin başında yer alan "Kısaca" sözcüğü bölümün parçayı özetlemesi ve sonuca götüreceği niteliğe sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Parçada sözcüklerin özel bir anlamı ve düşündürme gücü olduğu üzerinde durulmuştur.

Cevap: A

19. Dergiler ve gazeteler hızla güncelliğini yitiriyor. Bu nedenle ben, kalıcı olsun diye, çizdiklerimi bir araya getirmek istiyorum. Çünkü onlar tekrar tekrar bakılacak karikatürler. Ben de ünlü bir karikatürist arkadaşımın on yıl önce çıkarttığı kitapta yer alan karikatürlere hâlâ gülüyorum. On yıl sonra da güleceğim.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Konularınızı hep günlük olaylardan mı seçersiniz?
- B) Bir karikatürist olarak çizdiklerinizi neden bir kitapta toplamayı düşünüyorsunuz?
- C) Sizce karikatürde çizgi mi, söz mü daha önemli?
- D) Karikatürlerinizi ilginç kılan özellikler nelerdir?
- E) Sizce karikatürün amacı güldürmek midir?

ÇÖZÜM

Parçada yazarın çizdiği karikatürleri bir araya getirmesinin nedeni çizdiklerinin kalıcı olmasını istemesi olarak gösterilmiştir. I. cümle parçaya giriş olarak geniş kapsamlı bir yapıya sahipken II. cümle seçenekte verilen soruya yanıt olarak düzenlenmiştir.

Cevap: B

20. Dilimiz kirleniyor, kirleniyor diye yakınıyoruz. Yakınmamızı örneklerle somutlaştırıyoruz. Düşüncelerimizi yazıya dökmekte zorlanıyor ama bu eksikliğini sorgulamaktan kaçınıyoruz. Bu yüzden de not tutmayı, mektup yazmayı, okunan bir yapıtı yazarak özetlemeyi beceremiyoruz. Oysa yazma eylemi, insan beyniyle insan elinin ortak ürünüdür. Dilimizin kirlenmesini önlemek istiyorsak öncelikle birey olarak yazılı anlatımımızı güçlendirmemiz gerekir.

Böyle diyen bir yazarın dilimizle ilgili olarak vurgulamak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sorunlarını belirlemede yetersiz kalındığı
- B) Zenginliğinin farkına varılmadığı
- C) Yazı diliyle konuşma dili arasında fark olduğu
- D) Yabancı dillerin saldırısından korumak gerektiği
- E) Yazılı anlatımın, dili korumanın temel koşulu olduğu

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

Parçada dili korumanın en temel yolu olarak yazılı anlatımın güçlendirilmesi gösterilmiştir. Bunu “oysa” sözcüğü ile başlayan cümle ile sonra gelen asıl anlatılmak istenenin verildiği son cümle tam manasıyla belirtmektedir.

Cevap: E

21. Çocuk kitabı yazmak bana göre çok eğlenceli. Yeter ki vermek istediğiniz bilgileri doğru bir biçimde süzün ve hissettirmeden kurguya yerleştirin. Benim pedagoji eğitimim var ama gördüm ki bu bana, sonraki yıllarda yaptığım öğretmenlikten edindiklerimi verememiş. On yıldır çocukların içinde yaşamak benim en büyük avantajım. Onların nelerden hoşlandıklarını, neleri sahte ve yapmacık bulduklarını çok iyi biliyorum.

Düşüncesini bu sözlerle dile getiren bir öğretmen, kitaplarını yazarken aşağıda belirtilenlerin hangisinden yararlanmıştı?

- A) Öğrenciliğinde kazandığı önemli bilgilerden
- B) Çocuk dilinin inceliklerinden
- C) Çocuklara olan sevgisinden
- D) Mesleğinde kazandığı deneyimlerden
- E) Yazma isteğinin güçlülüğünden

ÇÖZÜM

Parçada yazar kitaplarını yazarken aldığı eğitimden çok öğretmenliği esnasında edindiği tecrübelerden faydalandığını vurgulamaktadır. Bu durumu “...pedagoji eğitimim var ama... öğretmenlikten edindiklerimi verememiş.” cümlesi göstermektedir.

Cevap: D

22. İnsanoğlu, varoluşunun bilincinde olan tek canlıdır. Beyin gücüyle duygu ve düşünce üretebilmesi, onun hayvanlardan ayrılan en belirgin özelliğidir. İnsan, bu yeteneği sayesinde madde ve enerjiyi kendi yararına kullanmış, en gelişmiş teknolojileri üretmeyi başarmıştır. Ne var ki bu özellik, insanoğlunun yalnızlığı duyumsamasına; korku, kaygı, üzüntü gibi duyguları öteki canlılara göre çok daha derinden yaşamasına yol açmıştır.

Bu parçada insanoğlunun beyin gücüyle ilgili olarak belirtilmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşamı, olumlu ve olumsuz yönden etkilediği
- B) Kişiliğinin oluşumunda rol oynadığı
- C) Bireyin iç dünyasını zenginleştirdiği
- D) Bireyi mutluluk arayışına yönlendirdiği
- E) Değişik yaşam biçimleri oluşturduğu

ÇÖZÜM

Parçada insanoğlunun beyin gücüyle en gelişmiş teknolojileri üretmeyi başarırken bunun yanında korku, kaygı gibi olumsuzlukları da yaşadığı belirtilmiştir. Buradan hareketle beyin hem olumlu hem de olumsuz etkilere sahiptir diyebiliriz. Seçenek bu iki karşıt düşünceyi de içermektedir.

Cevap: A

23. Yazarlar eskiden, kitapları piyasaya çıkarken gazetecileri çağırır, kitaplarını tanıtmayı amaçlayan konuşmalar yaparlardı. İsterlerdi ki okuyucuların kitaptan haberi olsun. İnsana özgü bir zayıflık ama bence anlaşılır bir duygu. Ne var ki bu durum çok eleştirildi hem de saygısız bir üslupla. Bence yazarlık, insanların rahatça saygısızlık edecekleri bir meslek değildir. Tam tersi ben çocukluğumdan beri yazarlığı kutsal bir iş olarak gördüm. Bu nedenle, bu işi yapmaya başlayınca yazar olmanın bedeli her neyse onu ödemeye karar verdim. Eğer hakkında konuşmadığımda kitaplarım satılmayacaksa satılmasın, diye düşündüm.

Bu parçada konuşan kişi aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

- A) Okurların, kitaplara ön yargıyla yaklaşmasından
- B) Yazarların, mesleklerinin gerektirdiği sorumluluğu taşıyamamasından
- C) Fazla eleştirilen kitapların satışının az olmasından
- D) Yazarların kendi yapıtlarındaki kusurları görmeyişinden
- E) Yazarların, kitaplarını duyurma çabalarına gösterilen tepkilerden

ÇÖZÜM

Parçada yazarların eskiden kitaplarını çıkarmak için seçtikleri yol ve karşılaştıkları durumlar anlatılmıştır. Parçada yazarın yakındığı, yazarların kitaplarını duyurma çabalarına saygı duyulmaması ve tepki gösterilmesidir.

Cevap: E

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

24. Çoğu insan kendisini mutsuz eden koşullarda yaşar ama bunu değiştirmek için hiçbir şey yapmaz. Bir maceraya atılmayı, bir yenilik yapmayı düşünmez bile. Çünkü sürüp giden belli bir yaşama koşullanmış durumdadır. Bu koşullanma da mutsuzluğunu fark edememesine yol açar. Ama ben, huzur veriyor gibi görünse de bir insan için önceden kesin olarak belirlenmiş bir gelecekte daha yıkıcı bir şey düşünmüyorum. Çünkü insanın yaşama isteğinin özünde, macera tutkusu yer alır. Yaşamın tadı yeni deneyimlerde. Bu yüzden, sürekli değişen bir ufuktan daha keyifli bir şey olamaz. Her yeni gün, yepyeni bir güneşin altında doğabilir.

Bu parçaya göre insanı, hayatında değişiklik yapmama yanılığısına düşüren etken nedir?

- A) Toplumsal çevresinin sınırlı olması
B) Başkalarına karşı güven duygusunu yitirmesi
C) İçinde bulunduğu yaşam düzenini kabullenmiş olması
D) Maddi olanaklarının yetersiz olması
E) Yaşlılık dönemini rahatça geçirmek istemesi

ÇÖZÜM

Parçaya göre insanın hayatında değişiklik yapmama yanılığısına düşüren sebep sürüp giden belli bir yaşam şeklini kabullenmiş olması olarak gösterilmiştir. Bunu "Çünkü sürüp giden belli bir yaşama koşullanmış durumdadır." cümlesi göstermektedir.

Cevap: C

25. Sanat, insanın duygu, düşünce ve hayallerini yoğunlaştırma, gerçekliği yeniden yaratma çabasıdır. Bu çaba, edebiyatta da görülür. Bu nedenle, edebiyatta sunulan gerçeklik, doğal, toplumsal ve bireysel gerçeklikten kaynaklanır ama ----

Bu parçanın sonuna düşünceye akışına göre aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun olmaz?

- A) bu, edebiyatın iç mantığına göre düzenlenmiş bir gerçekliktir.
B) edebiyatın bunun yanı sıra değişik işlevleri vardır.
C) bu onların tıpkısı değil, yeniden yaratılmış biçimdir.
D) bunların estetik bir bakış açısının ürünü olduğu unutulmamalıdır.
E) bunu olduğu gibi değil, yazınsallığa dönüştürerek yansıtmak gerekir.

ÇÖZÜM

Parçanın sonuna A, C, D, E seçenekleri uygunluk göstermektedir. Ancak B seçeneği "ama" bağlacından sonra getirilemez çünkü cümleye farklı ifadeler ekleme anlamı taşıyan "bunun yanı sıra" söz grubu kullanılmıştır.

Cevap: B

26. Bakarsınız sıradan bir insandır. Yükseköğrenim görmemiş, doktora yapmamış, yurt dışında yaşamamış, dünyayı dolaşmamıştır. Ama yaşama bakışına, olaylara yaklaşımına, bilgisine, görgüsüne, değerlendirmelerine hayran kalırsınız; gerçek bir aydındır. Bağnazlıktan uzak, düşüncelere saygılı, irdelemeyi, tartışmayı, değerlendirmeyi, paylaşmayı bilen, toplumsal konulara kişisel çıkarları açısından bakmayan, insanlara, sevgiyle, anlayışla yönelen bir insan...

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada sözü edilen kişinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Kimseyi kırmamak için, tartışmaktan kaçınan
B) Çevresindekilerce beğenilip sevilen
C) Bilgilerini ve birikimini başkalarına aktaran
D) Eski ve tutucu düşüncelere bağlı kalmayan
E) Başkalarının görüşlerine karşı hoşgörülü olan

ÇÖZÜM

B, C, D, E seçeneklerinde verilenler parçada bahsedilen kişinin özellikleridir. A seçeneğinde belirtilenler parçada yer almamaktadır. Sadece parçanın bütününün yorumlanmasıyla elde edilebilecek bir çıkarım olabilir. Ancak bu çıkarım sözü edilen kişinin özelliği olarak değerlendirilemez.

Cevap: A

27. Resim yaparken kendime sorduğum tek bir soru vardır: "Bunu da yaptım peki ya bundan sonra?" Sürekli kendimle yarışırım. "Ben ne kadar iyi bir ressamım." dediğim zaman tükendim demektir. Her resmimin bir hikâyesi var, canım istedi de yaptım diye bir şeyi kabul edemem. Oturur düşünürüm, zihnimde planlarım, ondan sonra tuvale aktarırım ve resim ortaya çıkar. Bir resim bir defa yapılır, aynısını yapmak benim için mümkün değil.

Böyle diyen bir sanatçı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ürettikleriyle yetinmediği
B) Yapacaklarını önceden tasarladığı
C) Kendini yinelemediği
D) Kendince bir çalışma yöntemi olduğu
E) Hiçbir akıma bağlanmadığı

ÇÖZÜM

Parçada yazar, bir ressamın resim tekniğini ressamın kendi dilinden anlatmıştır. Parçadan A, B, C, D seçenekleri çıkarılabilir. E seçeneği ise parçada belirtilmeyen "hiçbir akıma bağlanmadığı" ifadesini içermektedir. Bu nedenle seçenek sanatçının söyleyebilecekleri içinde yer almaz.

Cevap: E

2010 KPSS TÜRKÇE SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

28. Fotoğraf çekme üzerine değişik görüşler ve düşünceler vardır. Söz gelimi bir fotoğrafçı fotoğrafın belgesel değil, sanatsal, sezgisel ve şiirsel yanlarının olduğunu söylüyor. Bir başkasıysa fotoğrafın, dünyamızın hem görsel hem de düşünsel iz düşümü olduğunu belirtiyor. Bu açılardan bakıldığında fotoğraf çekerken neyi anlatmak istiyor ve ne hissediyorsak ona bakan da aynı şeyleri hissetmeli. Bunu yaparken ışık bize yardımcı olacaktır. Örneğin şu gördüğünüz deniz manzarasını çekerken sadeliği, sessizliği anlatmaya çalıştım. İstedim ki insanlar bu fotoğrafa bakarken kendini oradaymış gibi hissetsin, biraz rahatlasın. Bu fotoğrafı çekerken akşam ışığı bana gereken desteği verdi. Siz de önceden düşünün, çerçeveleme yaparken görüntünün, düşündüklerinizi yansıtması için çaba harcayın.

Bu parçadan fotoğrafçılıkla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) İşlevsellik açısından farklı boyutları olduğu
- B) Yararlanılan ve göz önünde bulundurulmuş temel etkenin ne olduğu
- C) Görüntülerin, algılayışımızın bir yansıması olduğu
- D) Yaşamın birbirini izleyen evrelerine tanıklık ettiği
- E) Görüntüyü saptamanın incelikli bir iş olduğu

ÇÖZÜM

Parça fotoğraf çekmenin inceliklerinden ve neler yapılması gerektiğinden bahsetmektedir. Parçada A, B, C, E seçenekleri çeşitli cümleler incelendiğinde çıkarılabilir. D seçeneğinde yer alan "Yaşamın birbirini izleyen evrelerine tanıklık ettiği" ifadesini destekleyen herhangi bir cümle parçada yer almamaktadır.

Cevap: D

29. Roman, okurlarına birtakım incelikler, alışkanlıklar kazandırır. Okur, romandaki duymaya alışkın olmadığı seslere kulak verirken okurların en yalnızdır. Aileden, arkadaşlardan, gündelik uğraşlardan, her şeyden ve herkesten birkaç saatliğine de olsa uzaklaşarak kendi içine çekilir kişi bir kitabı okurken. Hele ki sarmışsa okuduğu roman, okurun gözü başka kimseyi görmez. Bu yanılla bir "sırdışlık"tır insanın sevdiği bir romanı okurken hissettiği. Okurlar bu sırta ortak olmak için romandaki herkese zihinlerinin ve yüreklerinin kapılarını açık tutmuşlardır.

Bu parçada roman okumayla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Yaşamda ayırımına varılmayan gerçekleri sezdirdiğinden
- B) Okurun kendini daha iyi tanımasına olanak sağladığından
- C) Beğenilen bir romanın okur üzerindeki etkisinden
- D) Romanı gereği gibi anlayabilmek için çaba sarf edildiğinden
- E) Okurun kendini yeni bir dünyanın içinde bulduğundan

ÇÖZÜM

Roman okumayla ve romanın okurlar üzerindeki etkilerinden söz eden bu parçadan A, C, D, E seçenekleri çıkarılabilir. B seçeneğinde verilen okurun kendini daha iyi tanımasına yardımcı olmasıyla ilgili bir cümle parçada bulunmamaktadır.

Cevap: B

30. Roman tekniğine bütünüyle hâkim. Yapıtlarının her birinde farklı anlatım biçimlerini anımsatan bir havanın olması, çevirmen olarak işimi güçleştirdi. Dilin zenginliğini yansıtabilmek için, İtalyanca gibi zengin bir dilde bile güçlüklerle karşılaştım. Ama çeviri sırasında karşıma çıkan sorunları çözmeme yardım ettiğini, bana önerilerde bulunduğunu söyleyerek çevirmenlere ne kadar değer verdiğini de belirtmek isterim.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarın bir özelliği değildir?

- A) Anlatımda çeşitliliği önemseme
- B) Çevirmenlere yol gösterme
- C) Başkalarına benzememeye çalışma
- D) Romanı oluşturan öğeleri ustaca kullanma
- E) Dilin olanaklarından yararlanabilme

ÇÖZÜM

Parçada A, B, D, E seçenekleri yer almaktadır. Ancak yazarın başkalarına benzememeye çalışmasıyla ilgili bir ifade parçada belirtilmemiştir.

Cevap: C

2010 KPSS

MATEMATİK

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS MATEMATİK SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

2010 KPSS sorularını değerlendirdiğimizde soruların geçmiş yıllardaki sorulara göre daha kolay olduğunu söylememiz mümkün. Soruların konulara göre dağılımı geçmiş yıllara baktığımızda benzerlik göstermektedir. Bu dağılımı şu şekilde belirtebiliriz:

- Sayılarla İşlem Yapma: % 20*
- Matematiksel İlişkilerden Yararlanma: % 20*
- Problem Çözme: % 40*
- Temel Geometri Bilgilerinden Yararlanma: % 10*
- Tablo, Grafik Okuma ve Yorumlama: % 10*

Soru köklerine baktığımızda da KPSS adaylarının çok fazla zorlanmadan yapabilecekleri birçok sorunun yanında seçici olduğu düşünülen birkaç soru da vardır. Özellikle çarpanlarına ayırma, grafik bilgisi ve problemler konularına ait sorular daha çok dikkat çekmektedir. Adayların bu seçici soruları yapabilmeleri için matematik konularının tümüne hakim olmaları gerekmektedir.

Kısaca 2010 KPSS Matematik soruları kolay olmasının yanında adayların temel matematik bilgisini ölçen ve zamanı iyi kullanmasını gerektiren sorulardan oluşmaktadır.

2010 KPSS MATEMATİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. $\frac{\frac{4}{3} + \frac{1}{2}}{\frac{2}{3} + \frac{1}{4}}$ işleminin sonucu kaçtır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) $\frac{1}{2}$ E) $\frac{1}{4}$

ÇÖZÜM

$$\begin{aligned} \frac{\frac{4}{3} + \frac{1}{2}}{\frac{2}{3} + \frac{1}{4}} &= \frac{\frac{8}{6} + \frac{3}{6}}{\frac{8}{12} + \frac{3}{12}} \\ \frac{\frac{11}{6}}{\frac{11}{12}} &= \frac{11}{6} \cdot \frac{12}{11} \\ &= 2 \end{aligned}$$

Cevap: A

2. $\frac{0,4}{0,04} + \frac{0,06}{0,003} + \frac{1}{0,5}$ işleminin sonucu kaçtır?

A) 24 B) 26 C) 30 D) 32 E) 36

ÇÖZÜM

$$\begin{aligned} &= \frac{4}{10} + \frac{6}{100} + \frac{1}{5} \\ &= \frac{4 \cdot 100}{10 \cdot 100} + \frac{6 \cdot 1000}{100 \cdot 1000} + \frac{10}{5} \\ &= 10 + 20 + 2 \\ &= 32 \end{aligned}$$

Cevap: D

3. $A - B = C$

$$A + B + C = 34$$

olduğuna göre, A kaçtır?

A) 14 B) 16 C) 17 D) 18 E) 20

ÇÖZÜM

$$\begin{aligned} A - B = C &\Rightarrow A = B + C \\ A + B + C &= 34 \\ \underbrace{A + A} &= 34 \\ A &= 17 \end{aligned}$$

Cevap: C

4. $4^{0,18} \cdot 4^{1,32}$ işleminin sonucu kaçtır?

A) 8 B) 6 C) 4 D) 3 E) 2

ÇÖZÜM

$$\begin{aligned} 4^{0,18} \cdot 4^{1,32} &= 4^{1,5} \\ &= (2^2)^{1,5} \\ &= 2^3 \\ &= 8 \end{aligned}$$

Cevap: A

5.

$$\begin{array}{r} abc \\ \times 84 \\ \hline \dots \\ + 4248 \\ \hline KKLMK \end{array}$$

Yukarıdaki çarpma işlemine göre, K + L + M toplamı kaçtır?

A) 7 B) 8 C) 9 D) 10 E) 11

ÇÖZÜM

$$\begin{array}{r} abc \\ \times 84 \\ \hline \dots \rightarrow 4 \cdot abc \\ + 4248 \rightarrow 8 \cdot abc \\ \hline KKLMK \end{array}$$

$$8 \cdot (abc) = 4248 \Rightarrow abc = 531$$

$$531 \cdot 84 = KKLMK$$

$$44604 = KKLMK$$

$$K = 4, L = 6, M = 0 \text{ ise } K + L + M = 10$$

Cevap: D

2010 KPSS MATEMATİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

6. $\frac{1}{4^a} + \frac{1}{4^{a-1}} = \frac{x}{4^a}$ olduğuna göre, x kaçtır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

ÇÖZÜM

$$\frac{1}{4^a} + \frac{1}{4^a} = \frac{x}{4^a}$$

$$\frac{1}{4^a} + \frac{4}{4^a} = \frac{x}{4^a}$$

$$\frac{5}{4^a} = \frac{x}{4^a} \Rightarrow x = 5$$

Cevap: C

7. İki basamaklı AB sayısı 4 ile tam olarak bölünebilmekte ve 10 ile bölündüğünde 2 kalanını vermektedir.

Buna göre, A + B toplamı kaç farklı değer alabilir?

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 8

ÇÖZÜM

10 ile bölündüğünde 2 kalanını verip 4 ün katı olan sayılar

$$AB = \{12, 32, 52, 72, 92\}$$

A + B nin alacağı farklı değer

12 için 3

32 için 5

52 için 7

72 için 9

92 için 11

Cevap: B

8. $\frac{x^2 - y^2 + 2y - 1}{y^2 - x^2 + 2x - 1} = -2$

olduğuna göre, x - y farkı kaçtır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

ÇÖZÜM

$$\frac{x^2 - (y^2 - 2y + 1)}{y^2 - (x^2 - 2x + 1)} = -2$$

$$\frac{x^2 - (y - 1)^2}{y^2 - (x - 1)^2} = -2$$

$$\frac{(x + y - 1)(x - y + 1)}{(y + x - 1)(y - x + 1)} = -2$$

$$\frac{x - y + 1}{y - x + 1} = -2 \Rightarrow x - y + 1 = -2y + 2x - 2$$

$$-x + y = -3$$

$$x - y = 3$$

Cevap B

9. $x < y < 0$ olmak üzere,

$$\sqrt{x^2 - 2yx + y^2} + |x + y|$$

- A) 0 B) 2y C) y D) -2x E) -x

ÇÖZÜM

$$= \sqrt{(x - y)^2} + |x + y|$$

$$= \sqrt{x - y} + \sqrt{x + y}$$

$$= -x + y - x - y$$

$$= -2x$$

Cevap: D

10. $(2x + 1)^2 \leq 9$ eşitsizliğini sağlayan x tam sayı değerlerinin toplamı kaçtır?

- A) -3 B) -2 C) -1 D) 2 E) 3

ÇÖZÜM

Eşitsizliğin her iki tarafının kare kökünü alalım.

$$\sqrt{(2x + 1)^2} \leq \sqrt{9}$$

$$\Rightarrow |2x + 1| \leq 3$$

$$\Rightarrow -3 \leq 2x + 1 \leq 3$$

$$\Rightarrow -4 \leq 2x \leq 2$$

$$\Rightarrow -2 \leq x \leq 1$$

x'in alacağı değerler $-2 - 1 + 0 + 1 = -2$

Cevap: B

2010 KPSS MATEMATİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

11. $x = \frac{1}{2} + \frac{4}{3} - \frac{1}{5}$ olduğuna göre, $\frac{5}{2} + \frac{5}{3} + \frac{11}{5}$ ifadesinin x türünden eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $9 - x$ B) $8 - x$ C) $3 - x$
D) $x + 3$ E) $x + 5$

ÇÖZÜM

$$\begin{array}{r} \frac{5}{2} + \frac{5}{3} + \frac{11}{5} = y \\ + \frac{1}{2} + \frac{4}{3} - \frac{1}{5} = x \\ \hline 3 + 3 + 2 = x + y \\ 8 = x + y, \quad y = 8 - x \end{array}$$

Cevap: B

12. Bir kesrin payı, paydasının % x 'i ve paydası da payının % y 'si kadar artırılınca kesrin değeri değişmiyor.

Buna göre, kesrin karesi aşağıdakilerden hangisine eşittir?

- A) $\frac{x^2}{y^2}$ B) $\frac{x}{y^2}$ C) $\frac{y}{x^2}$
D) $-\frac{y}{x}$ E) $\frac{x}{y}$

ÇÖZÜM

Kesir $\frac{a}{b}$ olsun.

$$\begin{array}{l} \frac{a + \frac{bx}{100}}{b + \frac{ay}{100}} = \frac{a}{b} \\ \frac{ab + \frac{b^2x}{100}}{b^2 + \frac{a^2y}{100}} = \frac{a}{b} \\ \frac{b^2x}{100} = \frac{a^2y}{100} \\ \frac{x}{y} = \frac{a^2}{b^2} \end{array}$$

Cevap: E

13. Bir depodaki suyun önce % 30'u, sonra da kalanın % 20'si kullanıldığında depoda 42 litre su kalıyor.

Buna göre, ilk durumda depodaki su kaç litredir?

- A) 55 B) 60 C) 65 D) 70 E) 75

ÇÖZÜM

Depo = $100x$

$$100x \cdot \frac{30}{100} = 30x \text{ kullanıldı.}$$

$$100x - 30x = 70x \text{ kaldı.}$$

$$70x \cdot \frac{20}{100} = 14x \text{ kullanıldı.}$$

$$70x - 14x = 56x \text{ kaldı.}$$

$$56x = 42$$

$$100x = a$$

$$a = 75$$

Cevap: E

14. 9 kişilik bir grubun yaş ortalaması x 'tir.

Bu gruba 3 kişi daha katılırsa yeni grubun yaş ortalaması $\frac{3x}{2}$ olduğuna göre, sonradan katılan 3 kişinin yaş ortalaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) x B) $2x$ C) $3x$ D) $\frac{x}{2}$ E) $\frac{x}{3}$

ÇÖZÜM

9 kişinin yaşlarının toplamı a olsun.

$$\frac{a}{9} = x \Rightarrow a = 9x$$

3 kişi katılınca 12 kişinin yaş toplamı b olsun.

$$\frac{b}{12} = \frac{3x}{2} \Rightarrow b = 18x$$

Katılan 3 kişinin yaşları toplamı

$$18x - 9x = 9x \text{ üç kişinin yaş toplamı}$$

Üç kişinin yaşları ortalaması

$$\frac{9x}{3} = 3x$$

Cevap: C

2010 KPSS MATEMATİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

15.

A, B ve C kentleri aynı yol üzerinde yukarıda verilen sıradadır. A kentinden hızı saatte 90 km, B kentinden hızı saatte 70 km olan iki araç aynı anda ve yönde hareket ederek aynı anda C kentine varıyorlar.

A ile B kentleri arasındaki uzaklık 120 km olduğuna göre, B ile C kentleri arasındaki uzaklık kaç km'dir?

- A) 420 B) 480 C) 520 D) 540 E) 560

ÇÖZÜM

Aynı anda ve aynı yönde hareket ettiklerinden ikisi de t saatte C kentine varsın.

$$\left. \begin{array}{l} |AC| = 90.t \\ |BC| = 70.t \end{array} \right\} \Rightarrow |AB| = 20t$$

$$120 = 20t \Rightarrow t = 6$$

$$|BC| = 70t$$

$$|BC| = 420$$

Cevap: A

16. Bir turizm şirketi, 1140 yolcu kapasiteli bir taşıma filosu kurmak için 18, 24 ve 42 yolcu kapasiteli araçların her birinden en az bir tane olmak üzere toplam 30 adet satın almak istiyor.

Buna göre, 42 yolcu kapasiteli araçtan kaç tane almalıdır?

- A) 20 B) 21 C) 22 D) 23 E) 24

ÇÖZÜM

18 kişilik	24 kişilik	42 kişilik
x tane	y tane	z tane

$$-18/ \quad x + y + z = 30$$

$$+ 18x + 24y + 42z = 1140$$

$$6y + 24z = 600 \Rightarrow y + 4z = 100 \Rightarrow y = 4, \quad z = 24$$

Cevap: E

17. Şeker oranı % 25 olan 45 kg un-şeker karışımının $\frac{4}{5}$ 'i ve şeker oranı % 50 olan 14 kg un-şeker karışımının tamamı karıştırılıyor.

Elde edilen yeni karışımın şeker oranı yüzde kaçtır?

- A) 20 B) 24 C) 28 D) 30 E) 32

ÇÖZÜM

45 kg karışımın $\frac{4}{5}$ 'i $45 \cdot \frac{4}{5} = 36$ kg dir.

$$\begin{array}{|c|} \hline 36 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|} \hline 14 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline 50 \\ \hline \end{array}$$

$$\% 25 \quad \quad \quad \% 50 \quad \quad \quad \% x$$

$$25.36 + 50.14 = 50.x \Rightarrow x = 32$$

Cevap: E

18. Bir çalışan, maaşına yapılan 40 TL zam yerine daha yüksek olan % 6 oranındaki zammı tercih etmiştir.

Bu çalışanın zamsız maaşı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) 680 B) 650 C) 620 D) 540 E) 480

ÇÖZÜM

Çalışan x L alsın.

$$x + 40 < x + \frac{6x}{100}$$

$$100x + 4000 < 106x$$

$$\frac{4000}{6} < x$$

$$\frac{2000}{3} < x$$

$$\Rightarrow x = 680 \text{ olabilir.}$$

Cevap: A

2010 KPSS MATEMATİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

19. Ali'nin bugünkü yaşı 7, kardeşininki ise x'tir.

Ali 21 yaşına geldiğinde kardeşi 8x yaşında olacağına göre, x kaçtır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

ÇÖZÜM

Ali	Kardeşi
7	x
21	8x
$21 - 7 = 8x - x$	
$14 = 7x$	
$2 = x$	

Cevap: A

20. A iş yerindeki işçi sayısı, B iş yerindeki işçi sayısının 3 katıdır. A'dan 12 işçi B'ye geçerse B'deki işçi sayısı A'da kalan işçi sayısının yarısı kadar oluyor.

Buna göre, başlangıçta A iş yerindeki işçi sayısı kaçtır?

- A) 114 B) 108 C) 96 D) 84 E) 72

ÇÖZÜM

A	B
3x işçi	x işçi
$3x - 12 = 2(x + 12)$	
$x = 36$	
$A = 3x$	
$A = 108$	

Cevap: B

21. 1'den 90'a kadar olan sayılar, 90 tane topun üzerine ayrı yazılıyor. ve toplar bir torbanın içine atılıyor.

Üzerinde 6'ya bölünebilen sayı olan bir topu elde etmeyi garantilemek için en az kaç top çekilmelidir?

- A) 15 B) 26 C) 45 D) 65 E) 76

ÇÖZÜM

1 den 90'a kadar 6 ile bölünebilen $\frac{90}{6} = 15$ sayı
1 den 90 a kadar 6 ile bölünmeyen $90 - 15 = 75$ sayı
Eğer en az 76 top çekersek bu topların birinin üzerindeki sayı 6 nın katı olur.

Cevap: E

22. Ayşe ile Meral bir ödevi birlikte 9 günde, Meral ve Orhan 11 ünde, Ayşe ve Orhan 8 günde yapıyorlar.

buna göre, bu kişilerin ödev yapış hızlarına göre doğru sıralaması aşağıdakilerin hangisidir?

- A) $A < M < O$ B) $B < A < O$ C) $O < M < A$
D) $A < O < M$ E) $M < O < A$

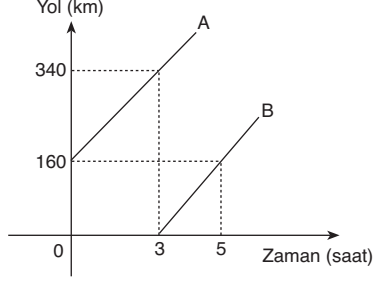
ÇÖZÜM

Ayşe ve Meral 9 günde
Meral ve Orhan 11 günde
O halde $O < A$ (Orhan Ayşe'den daha yavaş)
Ayşe ve Meral 9 günde
Ayşe ve Orhan 8 günde
 $M < O$ ise (Meral Orhan'dan daha yavaş)
 $M < O < A$

Cevap: E

2010 KPSS MATEMATİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

23. Aşağıdaki grafik A ve B araçlarının aldıkları yolların zamana göre değişimini göstermektedir.

Buna göre, iki aracın hızlarının farkı saatte kaç km'dir?

- A) 10 B) 12 C) 15 D) 20 E) 24

ÇÖZÜM

A aracı 160 km'den başlayıp 340 km'ye çıkıyor. 3 saatte

$$340 - 160 = 180 \text{ km}$$

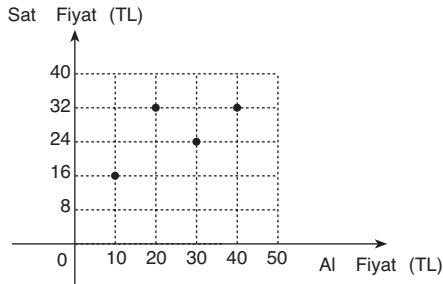
yol alıyor ise 1 saatte 60 km

B aracı 0 'dan başlayıp 160 km yol alıyor. 2 saatte 160 km yol alıyor ise 1 saatte 80 km yol alır.

$$80 - 60 = 20$$

Cevap: D

24. Aşağıdaki grafikte beş farklı maldan dördünün alış ve satış fiyatları verilmiştir.

Bu beş malın alım satımından 14 TL zarar edildiğine göre, alış fiyatı 50 TL olan beşinci malın satış fiyatı kaç TL 'dir?

- A) 8 B) 16 C) 24 D) 32 E) 40

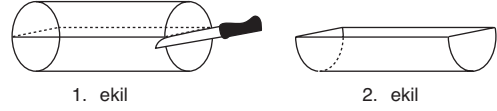
ÇÖZÜM

	Alış	Satış	
1. Mal	10	16	+6
2. Mal	20	32	+12
3. Mal	30	24	-6
4. Mal	40	32	-8
5. Mal	50	x	x - 50
TOPLAM			-14

ise $x = 32$ olur.

Cevap: D

25. 1. şekilde verilen silindirik biçimindeki tereyağı kalıbı, bıçakla yatay olarak kesilip iki eş parçaya ayrılıyor. 2. şekilde gösterilen bu eş parçalardan biri şeffaf paketlenme malzemesiyle sarılıyor.

Silindirin yarıçapı 4 cm ve yüksekliği 30 cm olduğuna göre, 2. şekildeki parçayı sarmak için kullanılan malzeme en az kaç cm^2 olmalıdır?

- A) $240 + 136\pi$ B) $240 + 124\pi$
 C) $120 + 120\pi$ D) 240π
 E) 200π

ÇÖZÜM

Yarım silindirin yüzey alanı sorulmaktadır. Dolayısıyla

$$\text{Alan} = \frac{\text{Silindirin Yüzey Alanı}}{2} + \text{Dikdörtgenin alanı}$$

$$\text{Alan} = \frac{\text{Yanal Alan} + 2 \cdot \text{Taban Alanı}}{2} + \text{Dikdörtgenin alanı}$$

$$\text{Alan} = \frac{2\pi \cdot 4 \cdot 30 + 2 \cdot \pi \cdot 4^2}{2} + 8 \cdot 30$$

$$\text{Alan} = \frac{240\pi + 32\pi}{2} + 240$$

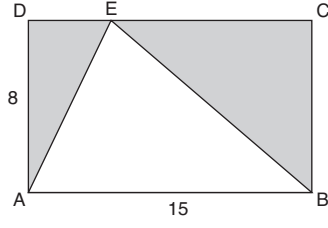
$$\text{Alan} = \frac{272\pi}{2} + 240$$

$$\text{Alan} = 136\pi + 240 \text{ olur.}$$

Cevap: A

2010 KPSS MATEMATİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

26.

ABCD bir dikdörtgen,
 $E \in DC$, $|AB| = 15$ cm, $|AD| = 8$ cm
 Şekildeki ABCD dikdörtgeninin [DC] kenarı üzerinde bir E noktası alınıyor.

Buna göre, taralı bölgelerin alanları toplam kaç cm^2 dir?

- A) 40 B) 45 C) 50 D) 60 E) 75

ÇÖZÜM

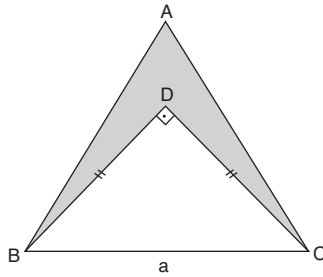
$$A(\text{ABCD}) = 15 \cdot 8 = 120 \text{ cm}^2$$

$$A(\widehat{\text{ABE}}) = \frac{A(\text{ABCD})}{2} = 60 \text{ cm}^2$$

$$\text{Taralı alan} = 120 - 60 = 60 \text{ cm}^2$$

Cevap D

27.

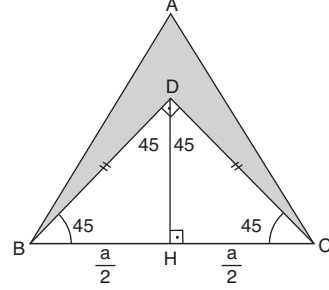
ABC bir eşkenar üçgen. DBC bir ikizkenar dik üçgen. $|DB| = |DC|$, $|BC| = a$ dır.

Taralı bölgenin alanı $16(\sqrt{3} - 1) \text{ cm}^2$ olduğuna göre, a kaç cm 'dir?

- A) 4 B) 6 C) 8 D) $6\sqrt{3}$ E) $8\sqrt{3}$

ÇÖZÜM

$$\text{Taralı Alan} = A(\widehat{\text{ABC}}) - A(\widehat{\text{DBC}})$$

$$16 \cdot (\sqrt{3} - 1) = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4} - \frac{a \cdot \frac{a}{2}}{2}$$

$$16 \cdot (\sqrt{3} - 1) = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4} - \frac{a^2}{4}$$

$$16 \cdot (\sqrt{3} - 1) = \frac{a^2}{4} \cdot (\sqrt{3} - 1) \Rightarrow a^2 = 64 \Rightarrow a = 8 \text{ cm}$$

Cevap: C

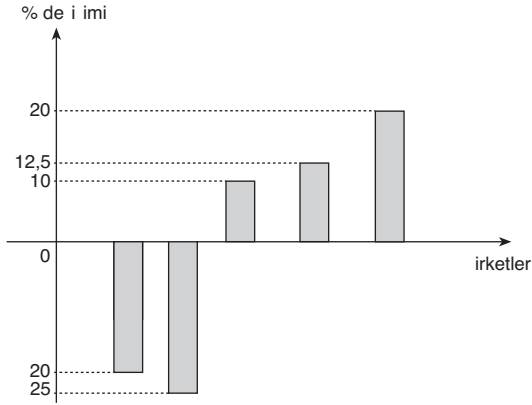
2010 KPSS MATEMATİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

28.-30. SORULARI AŞAĞIDAKİ BİLGİLERE GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Aşağıdaki tabloda A, B, C, D, E şirketlerine 2004 ve 2005 yıllarında çalışan sayılarının bazıları gösterilmiştir.

Şirketler	Yıllar	
	2004	2005
A		420
B		540
C	360	270
D		360
E	500	550

Aşağıdaki grafikte ise 2005 yılında bu şirketlerde çalışanların sayılarının 2004 yılına göre yüzde olarak değişimi şirket sırası gözetilmeden verilmiştir.

Bu şirketlerde çalışanların sayılarıyla ilgili şunlar bilinmektedir.

- 2005 yılında A şirketinde çalışanların sayısı, 2004 yılına göre azalmıştır.
- 2005 yılında B ve D şirketlerinde çalışanların sayısı, 2004 yılına göre eşit sayıda artmıştır.

28. Grafikte, 2005 yılındaki çalışan sayısı 2004 yılına göre % 10 artış gösteren şirket hangisidir?

- A) A B) B C) C D) D E) E

ÇÖZÜM

E şirketi 500 kişiden 550'ye % 10 luk artış yapmıştır.

$$500 + 500 \cdot \frac{10}{100} = 550$$

Cevap: E

29. Buna göre, 2004 yılında A şirketinde çalışanların sayısı kaçtır?

- A) 475 B) 485 C) 520 D) 525 E) 575

ÇÖZÜM

Grafikte A şirketinde % 20 azalma olmuştur.

$$A - A \cdot \frac{20}{100} = 420$$

$$\frac{80 \cdot A}{100} = 420 \Rightarrow A = 525$$

Cevap: D

30. Buna göre, 2005 yılında B şirketinde çalışanların sayısı 2004 yılına göre kaç kişi artmıştır?

- A) 40 B) 50 C) 60 D) 80 E) 100

ÇÖZÜM

Grafikte % 12,5 artmıştır.

$$B + B \cdot \frac{12,5}{100} = 540 \Rightarrow B = 480$$

$$2004 \Rightarrow 480 \text{ kişi}$$

$$2005 \Rightarrow 540 \text{ kişi}$$

$$\text{Dolayısıyla } 540 - 480 = 60 \text{ kişi}$$

Cevap: C

2010 KPSS

TARİH

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS TARİH SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

2010 KPSS Lisans Tarih sorularının konulara göre dağılımı şu şekilde olmuştur:

- Selçuklular ve önceki dönem %5
- Osmanlılar Dönemi %5
- III Selim'den itibaren Türk İnkılâbını hazırlayan etkenler %5
- Ulusal Kurtuluş Savaşı %10
- Atatürk İlke ve İnkılâpları %15
- Atatürk Dönemi: İç Olaylar ve Dış Politika %10

Bu alanlardaki soruların zorluk derecelerine göre değerlendirilmeleri ise şu şekildedir:

- Selçuklular ve önceki dönemlere ait konulardan bu sene 3 tane soru gelmiştir. Bu soruların dağılımına baktığımızda ise yine her yıl olduğu gibi 1 soru İslamiyet Öncesi Türk Tarihinden 2 tanesi ise Türk İslam Devletleri ve Selçuklular ünitesinden gelmiştir.
- İslamiyet Öncesi Türk Tarihi'ne ait sorular genelde Türk Kültür ve Medeniyet ağırlıklı olduğundan bu yıl da Devlet Yönetimi'nden soru sorularak beklenen bir soru tipidir diyebiliriz. Sorunun zorluk derecesi ise geçen yıllara oranla daha basit ve açıktır.
- Türk İslam Devletlerine ait sorular genelde Türklerin İslamiyet'e yaptıkları hizmetlerden ya da bu alanda ilerlemiş önemli Türk devletlerinden geldiği için bu yıl da sorular bu tarz sorulmuş ve gayet kolay nitelikli sorular olmuştur.
- Osmanlılar dönemine ait gelen soruların konu dağılımlarına baktığımızda ise 1 soru gerilemeden, 3 soru kültür ve medeniyetten, 2 soru da dağılma döneminden gelmiştir.
- Osmanlılar dönemine ait soruların zorluk derecesine bakacak olursak gerileme dönemine ait sorunun yorum ağırlıklı olduğunu, kültür ve medeniyete ilişkin gelen soruların ise yazı, dil, edebiyat ve ekonomi alanlarına ilişkin geldiğini ve bu sorulardan birinin aynen 2006 yılında sorulan bir soru olduğunu görmekteyiz. Buradan şunu anlıyoruz ki KPSS'ye hazırlanırken çıkmış soruların çözülmesi öğrenci açısından oldukça önemlidir. Çünkü ÖSYM her yıl benzeri şekilde sorular sormaktadır. Kültür ve medeniyetten gelen soruların yorum ve bilgi olarak sorulduğunu ve bu alanda yeterli bilgisi olan adayların bu soruları rahat bir şekilde çözmüş olmaları gerektiğini söyleyebiliriz.

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

- Osmanlı dağılma dönemine ilişkin gelen sorulara baktığımızda Tanzimat ve Islahat Fermanlarının yayınlanma amaçları ve maddelerinin yorumlanmasına dair soruların geldiğini ve bu ön bilgiye dayalı yorum sorularını ise konuya hakim olan öğrenci arkadaşlarımızın yapmış olduklarını düşünüyoruz.
- III Selim'den itibaren Türk İnkılâbını hazırlayan etkenler ünitesine ait soruların konu dağılımlarına baktığımızda dağılma dönemine ait soruları da bu alanda yine değerlendirirsek Kurtuluş Savaşı Örgütlenme Dönemi soruları ile birlikte toplamda 4 sorunun geldiğini görüyoruz. Bu alandaki sorularda özellikle genelgeler kongreler dönemine ait olayların ve kararların çok iyi bir şekilde analiz edilmiş ve öğrenilmiş olması gerekmektedir. Çünkü sorular bu saydığımız gelişmelere göre sorulmaktadır. Bu yıl bu alandan gelen sorular çok zor olmamakla birlikte bilmeyen öğrenciler için "yine zor sayılabilecek sorulardır" diyebiliriz.
- Ulusal Kurtuluş Savaşı ünitesinden gelen sorular her yıl olduğu gibi yine bu yıl da muharebelerin sonuçları ve bu dönemde meydana gelen siyasi olaylardan gelmiştir. Bu sorular zor olmasa da bilgiye dayalı yapılması gereken sorular olduğu için dikkat edilmesi gereken sorular arasındaydı.
- Atatürk ilke ve inkılâpları ünitesinden ise 9 soru gelmiştir. Bu soruların özellikle inkılâplar dönemine ait sorular bilgiye dayalı orta zorlukta sorulardan oluşmuştur. İlkeler ünitesine ait sorular ise Atatürk'ün sözleri ile birlikte sorulduğu için yoruma dayalı ön bilgi sorularından oluşmuştur. Bu sorular da zor sayılmayacak derecede sorulardan meydana gelmiştir.
- Atatürk Dönemi İç Olaylar ve Dış Politika ünitesinden ise toplamda 7 soru gelmiştir. Bu sorularda özellikle dış politikadaki siyasi gelişmelerin neden ve sonuçları üzerinde durulmuş aynı zamanda "Atatürk döneminde yapılmıştır- yer alır" tarzında sorular da gelmiştir. Bu sorular da genelde bilgiye dayalı sorular olduğu için öğrencilerimizin bu sorularda bilgilerini iyi kullanmaları gerekmektedir.
- Sonuç olarak 2010 KPSS-Lisans tarih sorularının konu dağılımları geçen yıllardan çok farklı olmamıştır. Ancak bu yıl daha kolay, açık, herkesin yapabileceği tarzda sorular gelmiştir. Hatta bazı sorular 1999 – 2006 - 2009 yıllarındaki KPSS'lerle çok benzerlik göstermiştir. Bu da öğrencilere avantaj sağlamıştır. Öğrenciler açısından zor sayılabilecek sorular inkılâp tarihinden gelmiştir.

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi, Türklerin İslam toplumuna katılmasından sonra uyguladıkları arasında **değildir**?

- A) Ahilik teşkilatı
- B) Kümbet mimarisi
- C) Arap alfabesi
- D) Vakıf sistemi
- E) Veraset sistemi

ÇÖZÜM

Ahilik teşkilatı, Kümbet mimarisi, Arap alfabesi ve Vakıf sistemi Türklerin İslam toplumuna katılmalarından sonra uyguladıkları arasındadır. Ancak; Veraset Sistemi, İslamiyet öncesi Türklerde görüldüğü gibi İslamiyet'in kabulünden sonra da devam etmiştir. Sık sık taht kavgalarının yaşanmasına ve Türk Devletlerinin kısa zamanda yıkılmasına neden olmuştur. Veraset Sistemi; Memlûk Devleti hariç hemen hemen tüm Türk Devletleri tarafından uygulanmıştır.

Cevap: E

2. Türk Devletlerinde,

- I. Taht kavgalarının ortaya çıkması,
 - II. Toprakların, gelirlerine göre bölümlere ayrılması,
 - III. Çeşitli dinlere inanılması
- durumlarından hangileri "ülkenin hükümdar ailesinin ortak malı olması" töresinin sonuçları arasındadır?**
- A) Yalnız I
 - B) Yalnız II
 - C) Yalnız III
 - D) I ve III
 - E) I, II ve III

ÇÖZÜM

"Ülkenin hükümdar ailesinin ortak malı olması" töresi; hanedan üyelerinin bütün erkek fertlerinin devletin başına geçme hakkının doğmasına, bu durum da taht kavgalarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Cevap: A

3. Türk-İslam mimarisinin temelleri aşağıdaki devletlerden hangisinin zamanında atılmıştır?

- A) Memluklar
- B) Karahanlılar
- C) Eyyübler
- D) Gazneliler
- E) Selçuklular

ÇÖZÜM

Türk-İslam mimarisinin temelleri İslamiyet'i kabul eden ilk Türk devleti olan Karahanlılar zamanında atılmıştır. Karahanlılar döneminde Türk dünyasında cami, medrese, imaret ve kervansarayların ilk örneklerine rastlanmaktadır.

Cevap: B

4. Osmanlı İmparatorluğu 17. yüzyılda gerileme dönemine girmiş, bu gerileme başlangıçtaki duraklamadan sonra yıllar geçtikçe hızlanmıştır.

Bu hızlanmayla birlikte Osmanlı İmparatorluğu'nda,

- I. sınırlar,
- II. nüfus,
- III. teokratik yapı

konularından hangilerinde değişme olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Osmanlı İmparatorluğu'nun 17. yüzyılda duraklama yaşaması ve her geçen yüzyılda daha da gerilemesi var olan sınırların daralmasına sebep olmuştur. Sınırların daralması da mevcut Osmanlı nüfusunun azalmasına sebep olmuştur. Ancak; Yavuz Sultan Selim zamanında halifeliliğin Osmanlı Devleti'ne geçmesiyle kazanılan teokratik yapı devlet dağılıncaya kadar korunmuştur.

Cevap: D

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

5. Osmanlı Devleti'nde resmî tarih yazarlarına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mültezim B) Müteveli C) Nişancı
D) Reisülküttap E) Vakanüvis

ÇÖZÜM

Osmanlı Devleti'nde resmi devlet tarihçisine "Vakanüvis" denir. Divan-ı Hümayun'a bağlı ilk resmi vakanüvis Halepli Mustafa Naima, sonuncusu ise Abdurrahman Şeref olup Osmanlı'nın yetiştirdiği en büyük vakanüvis Ahmet Cevdet Paşa olarak kabul edilir.

Cevap: E

6. Osmanlılar zamanında Kitab-ı Bahriye adlı eseriyle ve haritacılık çalışmalarıyla ünlü bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Piri Reis
B) Ali Kuşçu
C) Seydi Ali Reis
D) Matrakçı Nasuh
E) Sabuncuoğlu Şerafeddin

ÇÖZÜM

Kitab-ı Bahriye, Osmanlı amirali Piri Reis'in hazırladığı Akdeniz kıyılarına ait ayrıntılı bir kılavuzdur. Bu eser; Anadolu sahillerinin özelliklerini karış karış veren değerli bir coğrafya kitabı olarak bugün dahi geçerlidir. Piri Reis; Kitab-ı Bahriye adlı eseri ve eserde yer alan hiç gitmediği Amerika'yı gösteren dünya haritası ile tanınmıştır.

Cevap: A

Not: Bu sorunun aynısı 2006 KPSS/Lisans'da da sorulmuştur.

7. Rusya, Tanzimat Fermanı ve Islahat Fermanı'nda cinsiyet ve din farkı gözetilmeksizin, kanunlar önünde eşit bir Osmanlı tebaası meydana getirmesi için konmuş olan ilkeleri yeterli bulmamış; cemaatlerin, mevcut imtiyazları göz önünde tutularak milliyet esaslarına göre teşkilatlandırılmasını istemiştir.

Rusya'nın bu tutumuyla, Osmanlı Devleti'nin,

- I. toprak bütünlüğünü korumak,
II. rejimini değiştirmeye çalışmak,
III. bünyesindeki etnik unsurlardan yararlanmak

amaçlarından hangilerini gözetttiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Rusya'nın, Tanzimat Fermanı ve Islahat Fermanı'na rağmen Osmanlı tebaasının milliyetçilik esaslarına göre düzenlenmesini istemesindeki amaç; bünyesindeki etnik unsurlardan yararlanma düşüncesiyle açıklanabilir. Çünkü Rusya, özellikle 19. yüzyıldan itibaren Panislavizm (tüm Slavları bir çatı altında toplama) politikasını yürüterek Slav uluslarını Osmanlı Devleti'nden koparmayı amaçlıyordu.

Cevap: C

8. XIX. yüzyılın ortalarından itibaren Sanayi İnkılabı, Osmanlı Devleti'nde esnaf teşkilatını etkilemiş ve esnafın üretimdeki önemi azalmıştır. **Aşağıdakilerden hangisinin bu durumla ilgili gelişmelerden biri olduğu savunulamaz?**

- A) İthalatın azalması
B) İşsizliğin artması
C) Paranın değerinin düşmesi
D) Yerli malın iç pazarda sürümünün azalması
E) Üretimde kullanılan ham maddenin dışarıya çıkması

ÇÖZÜM

18. yüzyılda İngiltere'de başlayan ve hızla tüm Avrupa'ya yayılan Sanayi Devrimi ile büyük fabrikalar açılmıştır. Buralarda üretilen ucuz ve kaliteli malların kapitülasyonlar sayesinde Osmanlı pazarlarına serbestçe girmesi karşısında yerli esnaf Avrupa malları ile rekabet edemeyip çökmüştür. Ülke içinde üretimin yapılamaması da temel tüketim mallarının ülke dışından alınması yani ithalatın artması sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla; Sanayi Devrimi Osmanlı Devleti'nde ithalatın azalmasına değil tam tersi ithalatın artmasına neden olmuştur.

Cevap: A

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

9. Aşağıdakilerden hangisi, Birinci Meşrutiyet Döneminin özelliklerinden biri **değildir**?

- A) Mebusan Meclisi üyelerinin dört yılda bir seçilmesi
- B) Âyan Meclisi üyelerinin padişah tarafından belirlenmesi
- C) Mebusan Meclisinin padişahın izniyle kanun teklifi hazırlaması
- D) Mebusan Meclisi üyelerinin halk tarafından seçilmiş olması
- E) Birden fazla siyasi parti (fırka) kurulması

ÇÖZÜM

Soruda verilen A,B,C,D seçenekleri 1876 I. Meşrutiyet Dönemi özelliklerindedir. Ancak; E seçeneğinde yer alan birden fazla siyasi partinin kurulması yani çok partili hayata geçilmesi 1908 II. Meşrutiyet Dönemi özelliklerinden olacaktır. Ahrar, İttihat ve Terakki, Hürriyet ve İtilaf Fırkası adıyla partiler ortaya çıkacaktır.

Cevap: E

10. Aşağıdakilerden hangisi Misak-ı Milli’de yer alan konulardan biridir?

- A) Batı cephesinin açılması
- B) Düzenli ordunun kurulması gereği
- C) Batı Trakya’nın geleceğinin halkoyuyla belirlenmesi
- D) Temsilciler Kurulunun seçilmesi
- E) Anadolu ve Trakya’daki Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin birleştirilmesi

ÇÖZÜM

“Batı Trakya, Kars, Ardahan ve Batum’un geleceğinin halk oyuyla belirlenmesi” kararı Son Osmanlı Mebusan Meclisi’nde 28 Ocak 1920’de ilan edilen Misak-ı Milli’de yer almıştır.

Cevap: C

11. Aşağıdakilerden hangisi, Erzurum ve Sivas Kongresi’nin ortak kararlarından biri **değildir**?

- A) Mustafa Kemal’in kongre başkanlığına getirilmesi
- B) Millî kuvvetlerin etken, millî iradenin hâkim kılınması
- C) Vatanın parçalanmaz bir bütün olduğunun dile getirilmesi
- D) Temsilciler Kurulunun doğu illerinin tamamını temsil ettiğinin kabul edilmesi
- E) Azınlıklara, siyasi egemenliği ve sosyal dengeyi bozacak imtiyazlar verilmesine karşı çıkılması

ÇÖZÜM

Soruda verilen A,B,C,E seçenekleri Erzurum ve Sivas Kongresi’nin ortak kararlarındandır. Ancak; D seçeneğinde yer alan Temsilciler Kurulunun doğu illerinin tamamını temsil ettiğinin kabul edilmesi sadece Erzurum Kongresi’nde alınan bir karardır. Bu karar Sivas Kongresi’nde "Temsilciler Kurulu tüm yurdu temsil eder." şekline dönüştürülecektir.

Cevap: D

12. Moskova Antlaşması’nda yer alan “İki taraftan birinin tanımadığı uluslararası hiçbir antlaşmayı, diğeri de tanımayacaktır.” maddesiyle aşağıdaki antlaşmalardan hangisinin kastedildiği savunulabilir?

- A) Ankara
- B) Sevr
- C) Kars
- D) Gümrü
- E) Brest-Litovsk

ÇÖZÜM

Moskova Antlaşması, I. İnönü Savaşı’ndan sonra 16 Mart 1921’de TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya arasında imzalanmıştır. Moskova Antlaşması’nda yer alan “İki taraftan birinin tanımadığı uluslararası hiçbir antlaşmayı, diğeri de tanımayacaktır.” şeklinde bir maddenin yer alması tarafların siyasi alanda birlikte hareket edeceklerinin ve TBMM’nin tanımadığı Sevr Antlaşması’nı Sovyet Rusya’nın da tanımadığının göstergesidir.

Cevap: B

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

13. I. Anadolu Ajansı
II. İrade-i Milliye gazetesi
III. Hâkimiyet-i Milliye gazetesi
IV. Peyam-ı Sabah gazetesi
- Yukarıdakilerden hangileri, Kurtuluş Savaşı'nda millî birliği tehlikeye düşürecek iç ve dış yayınlara karşı milleti uyarma görevini yapmıştır?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) III ve IV E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Anadolu Ajansı, Hâkimiyet-i Milliye, İrade-i Milliye Kurtuluş Savaşı'nda millî birliği tehlikeye düşüren iç ve dış tehditlere karşı milleti uyarma görevini yapan basın yayın organlarından. Peyam-ı Sabah ise İstanbul'da millî mücadele karşıtı yayım yapan bir gazetedir.

Cevap: E

Not: Bu sorunun benzeri 1999/DMS ve 2009/KPSS'de de sorulmuştur.

14. **Mustafa Kemal, "Hattı müdafaa yoktur; sathı müdafaa vardır. O sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunmaz."** emriyle aşağıdaki savaşlardan hangisinin kaderini belirlemiştir?
- A) I. İnönü B) Sakarya
C) II. İnönü D) Eskişehir ve Kütahya
E) Başkomutanlık

ÇÖZÜM

Mustafa Kemal, "Hattı müdafaa yoktur; sathı müdafaa vardır. O sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunmaz." emrini Sakarya Savaşı sırasında vermiştir. Kurtuluş Savaşı'nda son savunma savaşımız olan Sakarya Savaşı'ndan sonra Türk ordusu taarruza geçecektir.

Cevap: B

15. – Mondros Ateşkes Antlaşması'nın geçersiz kılması,
– Doğu Trakya topraklarının savaşız alınması,
– Kurtuluş Savaşı'nın askerî bölümünün sona ermesi
- gelişmeleri aşağıdakilerden hangisinin kazanımları arasındadır?**
- A) Gümrü Antlaşması
B) Kars Antlaşması
C) Mudanya Antlaşması
D) Moskova Antlaşması
E) Ankara Antlaşması

ÇÖZÜM

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın geçersiz hale gelmesi, Doğu Trakya'nın savaş yapılmadan diplomasi yoluyla geri alınması ve Kurtuluş Savaşı'nın askerî safhasının sona ermesi "Mudanya Ateşkes Antlaşması"nın kazanımları arasındadır.

Cevap: C

16. I. Menemen olayı
II. Atatürk'e suikast girişimi
III. İslam Teali Cemiyeti'nin kurulması
IV. Anzavur Ayaklanması
- Ulus egemenliğine dayalı rejime karşı bir tepki niteliğinde olan yukarıdaki gelişmelerden hangileri, cumhuriyetin ilanından sonra gerçekleşmiştir?**
- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) I, II ve III

ÇÖZÜM

I. Menemen olayı (1930)
II. Atatürk'e suikast girişimi (1926)
III. İslam Teali Cemiyeti'nin kurulması (1919)
IV. Anzavur Ayaklanması (1920)

I. ve II. öncüllerde verilen olaylar Cumhuriyetin ilanından sonra, III. ve IV. öncüllerde verilen olaylar ise Cumhuriyet'in ilanından önce gerçekleşen olaylardır.

Cevap: A

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

17. Atatürkçü düşüncede, vicdan özgürlüğü bir hak-
tır.

Bu yargının, bireyin,

- I. Kendine özgü siyasal ve felsefi bir düşünceye sahip olduğunu açıklayabilmesi,
- II. Bağlı olduğu dinin gereklerini yerine getirmesi ya da getirmemesi,
- III. Kendi etnik kökenini diğer etnik kökenlerden üstün gördüğünü açıklayabilmesi

**görüşlerinden hangilerini desteklediği savunula-
bilir?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Atatürk'ün paragrafta verilen sözü laiklikle ilgilidir. Laiklik; bireylerin dini inançlarına, vicdan özgürlüklerine karışmamak, bu haklarını güvence altına almak, devleti ve hukuk kurallarını dine göre değil, akla ve bilime göre düzenlemeyi öngören bir ilkedir. Bir kişinin kendine özgü siyasal ve felsefi düşünceye sahip olması ve sahip olduğunu açıklayabilmesi ve sahip olduğu dinin gereklerini yerine getirmesi ya da getirmemesi din ve vicdan özgürlüğü kapsamında yer alır.

Cevap: C

18. Türk Devriminin "Cumhuriyetçilik ilkesi saltanat ve hilafete karşıdır." yargısının,

- I. Egemenliğin millete ait olması,
- II. Yönetimin din kurallarına dayandırılmaması,
- III. Azınlık okullarının öğretime devam etmesine izin verilmesi

**durumlarından hangileriyle ilgili olduğu savunula-
bilir?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Egemenliğin millete ait olması yani bir kişiden alınıp milletin kendisine verilmesiyle ilgili olarak Cumhuriyetçilik ilkesi Saltanata karşıdır; yönetimin din kurallarına dayandırılmaması yani dini ve siyasal otorite olan bir kurumun reddedilmesi ilgili olarak da Cumhuriyetçilik ilkesi hilafete karşıdır.

Cevap: D

19. 1961 Anayasası'nda Türk milletini, bütün fertle-
riyle kaderde, kıvançta ve tasada ortak kılmak, bölünmez bir bütün hâlinde millî bilinç ve ülkü etrafında toplamak biçiminde ifade edilen ilke, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milliyetçilik B) Halkçılık
C) Laiklik D) Devletçilik
E) Cumhuriyetçilik

ÇÖZÜM

"1961 Anayasası'nda Türk milletini, bütün fertleriyle ka-
derde, kıvançta ve tasada ortak kılmak, bölünmez bir bütün hâlinde millî bilinç ve ülkü etrafında toplamak biçiminde ifade edilen ilke" ulusal birlik ve bütünlük vurgusu yaptığı için Milliyetçilik ilkesi ile ilişkilidir.

Cevap: A

20. Yeni Türk Devleti'nin,

- I. Bağımsızlık,
- II. Barışseverlik,
- III. Devletçilik

ilkelerinden hangilerini uluslararası ilişkilerde temel aldığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Yeni Türk Devleti dış politikada bağımsızlık (hiçbir devletin içişlerine karışmama ve hiçbir dış devleti de içişlerine karıştırmama) ve barışseverlik (Yurtta Sulh, Cihanda Sulh) ilkelerine önem vermiştir. Devletçilik ilkesi özel sektörün yetmediği durumlarda ekonomik yatırımların devlet eliyle gerçekleştirilmesidir. Uluslararası ilişkilerle değil, ulusal mali politikayla ilgili bir ilkedir.

Cevap: C

21. 1929-1930 yılları arasında dünyada ekonomik bu-
nalım baş göstermiş, bu durum Türk Devleti'nin ekonomisine yeni bir yön vermesini gerektirmiştir.

Bu gereksinim,

- I. Devletçilik ilkesinin uygulanması,
 - II. İlk beş yıllık sanayi planının hazırlanması,
 - III. Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması
- gelişmelerinden hangilerini sağlamıştır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

1929-1930 yılları arasında dünyada yaşanan ekonomik bunalım devletçilik ilkesinin uygulanmasını zorunlu kılmıştır. Bu bunalımdan kurtulmak için de ilk beş yıllık sanayi planı hazırlanmıştır. Teşvik-i Sanayi Yasası ise özel sektörde oluşacak sermaye birikimine devlet desteği sağlayarak sanayileşmeyi gerçekleştirmek amacıyla 1927'de çıkarılmıştır.

Cevap: D

22. Yeni Türk Devleti'nde aşağıdakilerden hangisiyle yaşanan sorunun, egemenlik anlayışından kaynaklandığı savunulamaz?

- A) Yabancı okullar B) Osmanlı borçları
C) Kabotaj hakkı D) Boğazlar
E) Kapitülasyonlar

ÇÖZÜM

Yabancı okullar, kabotaj hakkı, kapitülasyonlar ve Boğazlar Anlaşma Devletlerinin Türkiye üzerindeki ekonomik, politik, kültürel egemenliklerini devam ettirmeye yönelik sorunlardır, içişlerimize karşılmasına olanak tanımışlardır. Borçlar sorunu Lozan Antlaşması'yla Osmanlı'dan yeni ayrılan uluslar arasında eşit şekilde paylaştırılmıştır. Türkiye'nin istediği doğrultuda düzenleme yapıldığı için egemenlik ile ilgisi bulunmamaktadır. Türkiye Osmanlı Devleti'nin mirasçılarından biri olarak üzerine düşen borcu 1954 yılına kadar ödemiştir.

Cevap: B

23. I. Türk Tarih Kurumu'nun kurulması
II. Türk Dil Kurumu'nun açılması
III. Şapka giyilmesi hakkında kanun çıkarılması
Yukarıdaki gelişmelerden hangilerinin, Atatürk milliyetçiliğinin gelişmesinde ve hızlanmasında etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Türk Tarih Kurumunun kurulması ve Türk Dil Kurumunun açılması Türk tarihi ve Türk dili ile ilgili çalışmalar olduğu için milliyetçiliğin gelişmesinde ve hızlanmasında etkili olmuştur. Şapka inkılabı ise topluma modern bir görünüm kazandırma açısından inkılâpçılık ilkesi ile ilgilidir.

Cevap: D

24. Atatürk: "Şimdiye kadar izlenen eğitim ve öğretim yöntemlerinin ulusumuzun geri kalmasında en önemli etken olduğu kanısındayım. Onun için bir ulusal eğitim programından söz ederken eski dönemin boş inançlarından ve doğuştan getirdiğimiz niteliklerimizle hiçbir ilişkisi olmayan yabancı düşüncelerden, Doğu'dan ve Batı'dan gelebilen tüm etkilerden uzak, ulusal kimliğimiz ve tarihimizle uyumlu bir kültürü kastediyorum." demiştir. Atatürk'ün bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisine vurgu yaptığı savunulamaz?

- A) Ulusal değerleri korumaya
B) Eğitim ve öğretimde çağdaşlaşmaya
C) Ulusal değerlere uygun eğitim modeli seçmeye
D) Toplumsal yapımızın ihtiyaçlarını karşılamaya
E) Geçmişteki eğitim sistemini devam ettirmeye

ÇÖZÜM

Atatürk'ün verilen açıklamasında daha önceki eğitimi eleştirerek toplumumuzu geri bıraktığı dile getirilmiştir. Buna göre, geçmişteki eğitim sisteminin devam ettirilmesi düşünülemez.

Cevap: E

25. I. Seçmen yaşının 18'den 22'ye çıkarılması
II. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
III. Tek dereceli seçim sistemine geçilmesi
Yukarıdakilerden hangileri Atatürk döneminde yapılan değişiklikler arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Seçmen yaşının 18'den 22'ye çıkarılması (1934)
Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi (1934)
Tek dereceli seçim sistemine geçilmesi (1946)

Cevap: D

2010 KPSS TARİH SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

26. I. Nüfus mübadelesi
II. Kardak kayalıkları
III. Kara sularının 6 milden 12 mile çıkarılması
Türkiye ile Yunanistan arasında yukarıdaki konulardan hangileriyle ilgili olarak yaşanan sorun Atatürk zamanındadır?
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Nüfus mübadelesi (1930)

Kardak kayalıkları (1996)

Kara sularının 6 milden 12 mile çıkarılması (Yunanistan ile olan sorun bugün hala devam etmektedir.)

Cevap: A

27. Bulgaristan, Balkan ülkesi olmasına rağmen Balkan Antantı'na girmemiştir.
Bulgaristan'ın, Balkan Antantı'na girmemesinde,
- I. Romanya'dan Dabruca'yı almak istemesi,
II. Ege Denizi'ne inmeyi amaçlaması,
III. Yeni bir savaşın Balkanlar'a sıçramasından endişe duyması
- durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Balkan Antantı; İtalya ve Almanya'nın dünya barışını tehdit etmesi üzerine Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya tarafından 9 Şubat 1934'te kurulmuştur. Balkanlarda yer almasına rağmen Bulgaristan; Romanya'dan Dabruca'yı almak istediğinden ve Ege Denizi'ne inmeyi amaçladığından Balkan Antantı'na katılmamıştır.

Cevap: D

28. I. Köylüden ağır vergilerin kaldırılması
II. Köylünün üretim becerilerinin artırılması
III. Köylünün bilgi ve görüşünü artıracak önlemlerin alınması
IV. Toprağı olmayan köylülere toprak verilmesi
Köycülük siyasetinin yukarıdaki esaslarından hangilerinin, köylerde açılan köy enstitülerinin amaçları arasında olduğu savunulabilir?
- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

ÇÖZÜM

Köy Enstitüleri, köylerden ilkökul mezunu zeki çocukların alınıp bu okullarda yetiştirildikten sonra yeniden köylere giderek öğretmen olarak çalışmaları düşüncesiyle 1940 yılında kurulmuşlardı. Bu bağlamda köy enstitülerinin amaçları arasında köylünün üretim becerilerinin artırılması ve köylülerin bilgi ve görüşünü arttıracak önlemlerin alınması gösterilebilir.

Cevap: B

29. **Aşağıdakilerden hangisi Atatürk döneminde yaşanan dış olaylardan biri değildir?**
- A) Türk-Amerikan ilişkilerinin gelişmesi
B) Mısır'ın İngiliz yönetimine geçmiş olmasının kabul edilmesi
C) Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olması
D) Boğazların Türk egemenliğine girmesi
E) Türkiye'nin Kore Savaşı'na asker göndermesi

ÇÖZÜM

Kore Savaşı 1950-1953 yılları arasında Kuzey Kore ile Güney Kore arasında yapılmıştır. BM'nin Kore'ye asker gönderme çağrısına karşılık veren ilk ülke Türkiye olmuş ve Kore Savaşı'na 1950 yılında bir tugay yollamıştır. Bu durum Türkiye'nin 1952'de NATO'ya girişini kolaylaştırmıştır.

Cevap: E

30. **Türkiye'de demokrasinin yerleşmesi amacıyla,**
- I. Atatürk ilkelerinin Anayasa'ya girmesi,
II. Demokrat Partinin kurulması,
III. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulması
- gelişmelerinden hangileri Atatürk döneminde sağlanmıştır?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Atatürk ilkelerinin Anayasa'ya girmesi (1937)

Demokrat Partinin kurulması (1946)

T.C.F.'nin kurulması (1924)

Cevap: C

2010 KPSS

COĞRAFYA

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS COĞRAFYA SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

2010 KPSS Coğrafya soruları değerlendirildiğinde; soruların konu dağılımı olarak daha önce yapılan sınavların konu dağılımı ile aralarında fazla bir fark olmadığını söyleyebiliriz.

İçerik olarak ise soruların hazırlanış biçiminde farklılıklar görmek mümkündür. Soruların önemli bir bölümünde, tek bir konudan soru hazırlamak yerine farklı konuların etkileşiminin bulunduğu örnekler tercih edilmiş.

Soruların ölçmek istediği davranışın ise; bilgiden daha çok yorumlama, sentez yapabilme gücü olduğunu görüyoruz. Bu aşamada adaylarımızın, önümüzdeki sınavlar için hazırlanırken Coğrafya konularını bir uzman yardımıyla, daha fazla soru çözerek, daha fazla önemseyerek çalışmaları gerektiğini bir öneri olarak sunabiliriz.

2010 KPSS COĞRAFYA SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi, son yıllarda Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısının artmasında etkili olmamıştır?

- A) Birinci sınıf turistik tesislerin yaygınlaşması
- B) Metropol kentlerde uluslararası kongre ve fuarların düzenlenmesi
- C) Turistik bölgelerdeki nüfusun iç göçlerle artması
- D) Formula 1 gibi tekrarlanan büyük spor organizasyonlarının yapılması
- E) Yamaç paraşütü, rafting, kano yarışları gibi etkinliklerin yaygınlaşması

ÇÖZÜM

Seçeneklerde yabancı turist sayısını arttırmak için gerekenler verilmiştir. Turizm bölgelerimize gerçekleşen iç göçler sonucunda, bu bölgelerimizde ortaya çıkan nüfus artışı yabancı turistleri Türkiye'ye getirecek bir gelişme olarak değerlendirilemez.

Cevap: C

2. Son yıllarda, Türkiye'de, tarımdaki gelişmelere bağlı olarak aşağıdakilerin hangisinde azalma olduğu söylenebilir?

- A) Tarımsal etkinliklerin iklime bağımlılığında
- B) Tarımsal ürünleri pazarlama olanaklarında
- C) Tarımsal ürünlerin tüketiminde
- D) Tarıma dayalı endüstri kuruluşlarının sayısında
- E) Tarımdan elde edilen gelirden

ÇÖZÜM

B-C-D-E seçenekleri tarımda ortaya çıkan gelişmelerin sonucudur. Türkiye'de modern tarım yöntemlerinin yaygınlaşması ve sulama yapılabilen arazilerin artması iklime olan bağımlılığı azaltmıştır.

Cevap: A

3. Benzer topoğrafik ve iklimatik özelliklere sahip olmasına karşın İstanbul ilinin nüfus yoğunluğu Çanakkale ilinin 50 katıdır.

Bu yoğunluk farkının oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerinden daha fazladır?

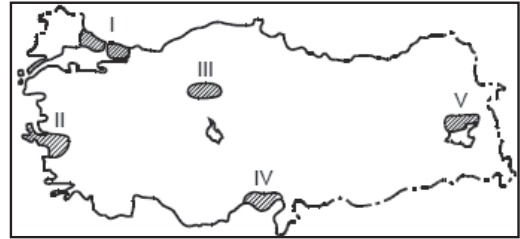
- A) İstanbul'un kapladığı alanın daha küçük olması
- B) İstanbul'da ticaret ve endüstrinin çok gelişmiş olması
- C) Çanakkale Boğazı'nın batı yakasını oluşturan Gelibolu Yarımadası'nın millî park olması
- D) İstanbul'da kültür ve sanat etkinliklerinin daha fazla olması
- E) Çanakkale'de tarım alanlarının geniş yer tutması

ÇÖZÜM

Bu soruyu Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme konusu içerisinde değerlendirebiliriz. İstanbul'un ticaret ve ekonomik faaliyetler bakımından gelişmesi, bölgede nüfusun ve bu durumda nüfus yoğunluğunun hızla artmasına neden olmuştur.

Cevap: B

4. Aşağıdaki haritada gösterilen alanların hangisinde, nüfus artışının temel nedeni doğurganlığın yüksek olmasıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

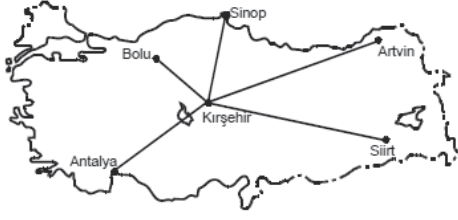
ÇÖZÜM

V numaralı merkezimizde ekonomik faaliyetler gelişme göstermediği için, merkezin göç alma olasılığı düşüktür. Dolayısıyla merkezdeki nüfus artışlarının nedeni; doğurganlığın fazla olmasıdır.

Cevap: E

2010 KPSS COĞRAFYA SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

5.

21 haziranda, haritada gösterilen kentlerin hangisinde, Kirsehir'e göre hem gündüz süresi daha kısıdır hem de güneş daha erken doğar?

- A) Bolu B) Sinop C) Artvin
D) Siirt E) Antalya

ÇÖZÜM

Türkiye, Kuzey Yarım Küre ülkesi olduğu için, 21 Haziran'da güneye gidildikçe gündüz süresi kısalır. Doğuda ise güneş erken doğar, erken batar. Bu durumlara uygun olarak bizden istenilen merkez Kirsehir'in güneydoğusunda kalan Siirt'tir.

Cevap: D

6. Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, yükseltinin fazla olmasının sonucu değildir?

- A) Bitki türleri bakımından zengin olması
B) Kara yolu ve demir yolu yapım maliyetinin yüksek olması
C) Sıra dağların genelde doğu batı yönünde uzanması
D) Nüfus dağılışının düzensiz olması
E) Yaylacılığın önemli bir etkinlik olması

ÇÖZÜM

A-B-D-E seçeneklerinde verilen özellikler yükselti, dağlık ve engebeyle ilgili iken ülkemizde bulunan dağların genel olarak doğu-batı yönünde uzanması yükseltinin fazla olması ile değil, jeolojik oluşumlar ile açıklanabilir.

Cevap: C

7. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünden "İstanbul'da yarın kuvvetli kara yel ve şiddetli kar yağışı beklenmektedir." uyarısı yapılmıştır.

Bu uyarının,

- I. İstanbul'da kuzey sektörlü rüzgârların egemen olması,
II. kış mevsiminin yaşanması,
III. kuzeybatı yönünden gelen bir hava kütlesi olması verilerinden hangilerine dayanarak yapılmış olması beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

ÇÖZÜM

Verilen öncülleri değerlendirdiğimizde karayel ülkemize balkanlar üzerinden, yani kuzeybatımızdan sokulan bir rüzgardır ve ülkemizde kış aylarında kar yağışlarına sebep olur.

Cevap: E

8.

Yukarıdaki İç Anadolu Bölgesi haritasında numaralarla gösterilen alanların hangisinde, çoraklaşma nedeniyle tarımda yüksek verim almak daha zordur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM

Harita incelendiğinde iki farklı konunun bir arada ölçüldüğü görülmektedir: Türkiye'de tarım ve Türkiye'nin iklimi. Tuz Gölü ve çevresinde görülen iklime bağlı olarak aşırı kuraklık toprakların çoraklaşmasına neden olmuştur.

Cevap: C

9. Türkiye'de zeytinliklerin çıkabildiği yükselti sınırı kuzeye bakan yamaçlarda genelde 200-250 metreyken güneye bakan yamaçlarda 500-600 metredir. Bu duruma neden olan etmen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakı durumu B) Bağlı nem oranı
C) Gündüz süresi D) Toprak türü
E) Su kaynakları

ÇÖZÜM

Ülkemizin matematik konumuna bağlı olarak, Türkiye'de bulunan dağların güney yamaçlarında sıcaklık ortalamaları, kuzey yamaçlarına göre daha yüksektir. Bu durum bakı etkisinin bir sonucudur.

Cevap: A

2010 KPSS COĞRAFYA SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

10. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye’de tarımsal etkinliklerle ilgili doğru bir bilgidir?

- A) Üretimi fazla olduğundan tahıl ürünlerinin çoğu dış ülkelere satılır.
- B) Sulama olanaklarının artmasıyla birlikte pamuk üretiminde Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin payı artmıştır.
- C) İklim koşulları nedeniyle şeker pancarı yalnızca iç bölgelerde yetiştirilir.
- D) Tarımda makineleşmenin en yaygın olduğu alan Karadeniz Bölgesi’dir.
- E) İklimi uygun olduğu için incir üretiminde Akdeniz Bölgesi ilk sıradadır.

ÇÖZÜM

Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde uygulanmakta olan GAP çerçevesinde sulama olanakları genişletilmiş, bu durum bölgede yapılan pamuk tarımı faaliyetlerinin de artışını sağlamıştır.

Cevap: B

11. Çalışma çağında (15-64 yaş arası) olan ve bir işte çalışan nüfusa aktif nüfus denir. Türkiye’de 1955 yılında nüfusun % 82’si aktifken bu oran 2005 yılında % 45’e düşmüştür.

Türkiye’de, kalkınma hızının ve kişi başına düşen ulusal gelirin artmasına karşın aktif nüfusun azalmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu savunulamaz?

- A) Kadınların çalışma hayatında daha fazla yer alması
- B) Nüfusun bir kısmının çalışmak üzere yurt dışına göç etmesi
- C) 15-25 arası yaş grubundaki öğrenci sayısının artması
- D) İş olanaklarındaki artışın nüfus artışından az olması
- E) Makineli tarıma geçilmesiyle tarımda çalışan kişi sayısının azalması

ÇÖZÜM

B-C-D-E seçeneklerinde verilenler aktif nüfusun azalmasına neden olurken kadınların çalışma hayatında daha fazla yer alması aktif nüfusun artmasına sebep olmuştur.

Cevap: A

12. Türkiye’de bir yıla ait buğday ve arpa üretim miktarları ile ekim alanlarının illere göre dağılışını gösteren bir grafikten yararlanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Buğdaydan en yüksek verimin hangi ilden alındığına
- B) Türkiye’nin yıllık toplam arpa üretimine
- C) Buğday üretimi için hangi illerin daha uygun iklim koşullarına sahip olduğuna
- D) Buğday ve arpanın hangisinden daha yüksek verim alındığına
- E) Arpa üretim miktarının en fazla olduğu ile

ÇÖZÜM

Verilen açıklamada buğday ve arpa ile ilgili olarak iklim üzerine kesin hükümler belirtmek doğru değildir. Modern tarım yöntemlerinin gelişmesi tarımsal etkinlikler de iklim olan bağımlılığı azaltmıştır.

Cevap: C

13. İskenderun’un, bir liman kenti olarak Sinop ve Trabzon’a göre daha fazla gelişmesindeki temel neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Korunaklı liman olması
- B) Eski bir yerleşim yeri olması
- C) Gelişmiş ulaşım ağının olması
- D) Ağır endüstri kuruluşlarının bulunması
- E) Verimli tarım alanlarının bulunması

ÇÖZÜM

İskenderun’da kurulan Demir-Çelik Fabrikası ilin gelişmesindeki en önemli faktördür.

Cevap: D

14. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye’de ekolojik dengeyi bozan etkenlerden biri değildir?

- A) Tarımda göl sularının aşırı kullanılması
- B) Birçok hayvan türünün bilinçsiz avlanması
- C) Kentlerin hızlı ve plansız büyümesi
- D) Yer altı sularının kontrolsüz bir şekilde çekilmesi
- E) Akarsu ağzlarındaki deltaların genişlemesi

ÇÖZÜM

Türkiye’nin fiziki özelliklerine bağlı olarak akarsuların yatak eğimlerinin fazla olduğu, dolayısıyla bol alüvyon taşıdıkları görülür. Bu nedenle deltalarımız genişlemektedir. Akarsu ağzlarında bulunan verimli delta ovalarının genişlemesinin herhangi bir çevre sorunu yarattığı söylenemez.

Cevap: E

2010 KPSS COĞRAFYA SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

15. • Turizm geliri en yüksektir.
• Endüstri kolu çeşitliliği en fazladır.
• Enerji tüketimi en fazladır.
• Okullaşma oranı en yüksektir.

Bu özelliklerin tümüne sahip olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz B) Karadeniz
C) Marmara D) İç Anadolu
E) Ege

ÇÖZÜM

Ülkemizin bölgesel özellikleri değerlendirildiğinde turizm gelirlerinin en yüksek, ulaşım imkanlarının en fazla, endüstri kuruluşlarının en fazla, enerji tüketiminin en fazla olduğu bölgemiz Marmara Bölgesi'dir.

Cevap: C

16. **Aşağıdakilerden hangisi Orta Karadeniz ve İç Batı Anadolu bölümlerinin ortak özelliği değildir?**

- A) Termal kaynakların yaygın olması
B) Fındık, mısır ve tütün üretiminin fazla olması
C) Linyit rezervlerinin zengin olması
D) Büyükbaş hayvancılığın yaygın olması
E) Kara yolu ulaşımında önemli kavşak noktalarına sahip olması

ÇÖZÜM

Karadeniz Bölgesi'nin Orta Karadeniz Bölümü'nde fındık, mısır ve tütün üretimi fazla iken, Ege Bölgesi'nin fındık ve mısır üretiminde fazla bir etkisi yoktur.

Cevap: B

17. **Türkiye'nin orta kuşakta bulunması, aşağıdaki ekonomik özelliklerinden hangisini etkilemiştir?**

- A) Tarihi eserlerin ve doğal güzelliklerin olması
B) Kişi başına düşen ulusal gelirin büyük kentlerde daha yüksek olması
C) İşletilen ve işletmeye açılacak çeşitli madenlerin olması
D) Çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
E) Kara yolu ve deniz yolu transit taşımacılığının gelişmiş olması

ÇÖZÜM

Türkiye'de çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesi Orta Kuşakta bulunmasıyla ilgili iken diğer seçenekler özel konuyla alakalıdır.

Cevap: D

18. Bir yerde endüstrinin gelişebilmesi, ham maddenin varlığı, enerji kaynaklarına yakınlık, iş gücü temininin kolaylığı, ulaşımın kolaylığı, üretim araçları ve ham maddenin getirilmesinin kolaylığı gibi etmenlere bağlıdır.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde verilen yerdeki endüstri kolu diğerlerinden farklı bir etmene bağlı olarak gelişmiştir?

- A) Adana ve çevresinde dokuma endüstrisi
B) Edremit-Ayvalık ve çevresinde sıvı yağ endüstrisi
C) Çanakkale'de konserve balık endüstrisi
D) Seydişehir'de alüminyum endüstrisi
E) Bursa ve çevresinde otomotiv endüstrisi

ÇÖZÜM

Bursa'da otomotiv endüstrisinin gelişmesi ile hammaddeye yakınlık arasında bir bağ kurulamaz. Hammaddeye yakınlık dışında işgücü ve ulaşım kolaylığı değerlendirilebilir.

Cevap: E

2010 KPSS

ANAYASA

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS ANAYASA SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

2010 KPSS Lisans Temel Yurttaşlık Bilgisi ve Anayasa'dan 4 alanda soru soruldu;

- Hukuk başlangıcı ve genel kamu hukuku, devletler umumi hukuku ve özel hukuku %5 – 3 soru*
- Anayasa Hukuku %5 – 3 soru*
- İdare Hukuku %5 – 3 soru*
- Güncel bilgiler %5 – 3 soru*

Bu alanlardaki soruların zorluk derecelerine göre değerlendirilmeleri ise şu şekildedir;

- Hukuk başlangıcı ve genel kamu hukuku, devletler umumi hukuku ve özel hukuku alanlarından gelen 3 soru 2009 KPSS'ye göre daha açık ve kolay sorulardan oluşmuştur. Ayrıca bu alandaki sorulara dikkat edilecek olursa tanım içerikli sorular olmalarıdır. Sınava giren adaylardan bu konularda bilgisi iyi olanlar ve çok soru çözenlerin bu soruları zorlanmadan yapmaları gerekirdi.*
- Anayasa hukuku soruları geçen yıl olduğu gibi bu yıl da yasama kurumu olan TBMM, Yürütme organı olan Bakanlar Kurulu ve Yargı organlarının görevleri ve yapısından gelmiştir. Bu bölüm de gayet açık ve basit sorulardan oluşmuştur. Burada dikkat etmemiz gereken yasama - yürütme - yargı organlarının fonksiyonlarını iyi bir şekilde ayırt edebilmemizdir.*
- İdare Hukuku'yla ilgili sorular yine Türk idare teşkilatının merkez ve yerel örgütlenmelerinden gelmiştir. Bu tip sorularda idare sistemimizi merkez - yerel ve bunların alt birimleri şeklinde kavram haritası ile hafızamıza yerleştirirsek bu alandan gelen soruları zorlanmadan yaparız. Ayrıca bu merkezi teşkilat içinde yer alan organlarının görev ve yetkilerini de iyi bir şekilde analiz etmemiz gerekiyor. Bu yıl bu alandan gelen sorular yine bu teşkilatın yapısını bilmeyi gerektiren kolay sorulardan oluşmuştur.*
- Güncel bilgiler alanından gelen 3 soru son dönemde ekonomi ve devletlerarası diplomasi çalışmalarıyla ilgilidir ki yine bu soruların oldukça kolay olduğu görülmektedir. Özellikle karşılıklı olarak vizeyi kaldırdığımız ülkelere bu yıl soru beklemekteydik. Yine Türkiye Cumhuriyeti'nin üyesi olduğu uluslar arası teşkilatlarda son dönemde gündemi meşgul eden konular olduğu için yine buradan da soru gelmesi olasıydı. Ekonomi alanında devletlerin izlediği politikalar ya da bu alandaki önemli güncel isimler de sorulması muhtemel sorular arasında yer alıyordu. Gündem konularına son dönemlerde dikkat eden adayların bu soruları rahatlıkla yapmaları gerekiyordu. Çünkü güncel bilgiler alanındaki sorular istisnalar hariç olmak üzere genellikle sınava 1 yıl kala gelişen olaylardan gelmektedir ve bu yıl da öyle olmuştur.*

2010 KPSS ANAYASA SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. Aralarında var olan borç ilişkisi dolayısıyla alacaklının borçludan isteyebileceği, borçlunun da yerine getirmekle yükümlü olduğu davranış biçimine ne ad verilir?

A) İş
B) Edim
C) Çalışma
D) Alacak
E) Sözleşme

ÇÖZÜM

Seçeneklerde yer alan ifadelerden edim ve çeldiriciliği yüksek sözleşme ve alacak kavramlarının tanımlarını inceleyecek olursak;

Edim: Borç ilişkisine dayanarak alacaklının borçludan yerine getirmesini isteyebileceği ve borçlunun da yerine getirmekle yükümlü olduğu bir davranış biçimidir.

Sözleşme: İki tarafın bir hukuki sonucu elde etmek üzere iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun surette açıklamalarıdır.

Alacak: Borç ilişkisinde karşı taraftan (borçludan) bir edimde bulunmasını isteyecek olan kişiye ait haktr.

Cevap: B

2. Bir gerçek kişinin doğumu ve soy bağıyla ilgili kayıtları içeren kütüğe ne ad verilir?

A) Doğum kütüğü
B) Evlenme kütüğü
C) Boşanma kütüğü
D) Ölüm kütüğü
E) Yer değiştirme kütüğü

ÇÖZÜM

Medeni Kanun'da iki kütük öngörülmüştür. Bunlardan biri doğum kütüğü, diğeri ise ölüm kütüğüdür. Bu kavramların tanımları şu şekildedir;

Doğum kütüğü: Doğum kütüğünde kişinin doğum tarihi ve yeri bildirilir. Ayrıca bu kütüğe kişinin cinsiyeti, adı, soyadı, ana babasının adı, yerleşim yeri de işlenir. Doğum kütüğü Türk Medeni Kanunu'nun 41. Maddesinde düzenlenmiştir.

Ölüm kütüğü: Her ölüm ve bulunan her ölü, nüfus memuruna bildirilir. Ölüm nerede vuku bulmuşsa, bildirim o yerin nüfus memurluğuna yapılır.

Cevap: A

3. Henüz ergin olmamış veya ergin olmakla birlikte kısıtlanmış olan çocuk üzerinde medeni kanun tarafından ana ve babaya tanınan haklara ne ad verilir?

A) Velayet
B) Vesayet
C) Veraset
D) Soy bağı
E) Evlat edinme

ÇÖZÜM

Velayet; kural olarak küçüklerin, istisnai olarak kısıtlıların bakım ve korunmalarının sağlanması için onların kişiliği ve malları üzerinde ana babanın sahip oldukları görev, yetki ve hakların tümüdür.

Velayetin kapsamı sınırlıdır; velayet çocuğun kişiliği ve mallarının bakımı ve yönetimi ile çocuğun üçüncü kişilerle olan ilişkilerinde temsilini içerir.

Velayet hakkını evlilik birliği devam ederken, ana ve baba birlikte kullanılır.

Cevap: A

4. 1982 anayasasına göre TBMM başkanlık divanı için bir yasama döneminde kaç defa seçim yapılır?

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 6

ÇÖZÜM

Anayasanın 94. maddesine göre; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır: İlk seçilenler 2 yıl, ikinci seçilenler 3 yıl görev yaparlar.

Cevap: B

2010 KPSS ANAYASA SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

5. 1982 Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi anayasa metnine dahil değildir?

- A) Başlangıç kısmı
- B) Anayasanın ilk dört maddesi
- C) Anayasanın geçici maddeleri
- D) Anayasa da bulunan madde kenar başlıkları
- E) Anayasanın 175. maddesi

ÇÖZÜM

Anayasanın 176. maddesi "Başlangıç ve kenar başlıklar" başlığını taşımaktadır ve gerekli ayrıntılar bu maddede yer almaktadır. Buna göre;

Anayasanın dayandığı temel görüş ve ilkeleri belirten başlangıç kısmı, Anayasa metnine dâhildir.

Madde kenar başlıkları, sadece ilgili oldukları maddelerin konusunu ve maddeler arasındaki sıralama ve bağlantıyı gösterir. Bu başlıklar, Anayasa metnine dâhil kabul edilmez.

Cevap: D

6. 1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerin hangisinde hükümetin (Bakanlar Kurulu'nun) görevi sona erer?

- A) Adalet Bakanının istifası hâlinde
- B) Cumhurbaşkanı'nın görevden ayrılması hâlinde
- C) Millî Savunma Bakanının istifası hâlinde
- D) Genelkurmay Başkanının istifası hâlinde
- E) Başbakanın ölümü hâlinde

ÇÖZÜM

Bakanlar Kurulu (hükümet); meclisten güvenoyu alamazsa ve başbakanın görevinin sona ermesi durumunda düşmüş kabul edilir.

Başbakanın ölümü halinde de Bakanlar Kurulu'nun görevi sona ereceğinden, bu durum hükümetin de düşmesine neden olur.

Cevap: E

7. Tüzüklerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Tüzükler, kanun ve yönetmeliklerin uygulanmasını sağlamak üzere çıkarılırlar.
- B) Hangi tüzüklerin Resmî Gazete'de yayımlanacağı kanunla belirtilir.
- C) Tüzük çıkarma yetkisi yalnızca Bakanlar Kuruluna tanınmıştır.
- D) Tüzüklerin Anayasa'ya ve kanunlara uygunluğunun denetimi Anayasa Mahkemesi tarafından yapılır.
- E) Tüzük tasarıları hakkında düşüncesini bildirmek Danıştay'ın idari görevleri arasında yer alır.

ÇÖZÜM

Tüzükler bir kanunun uygulanmasını göstermek ve emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve "Danıştay"ın incelemesinden geçirilmek şartıyla "Bakanlar Kurulu" tarafından çıkarılan yazılı hukuk kurallardır.

Bu tanımdan sonra seçeneklerdeki bilgileri inceleyelim;

A seçeneğindeki ifadenin bir kısmı yanlıştır. Çünkü tüzükler kanunun uygulanmasını sağlamak amacıyla çıkarılır. Ancak yönetmeliklerin uygulanmasını göstermek için çıkarılmaz. Ayrıca yönetmelik normları hiyerarşisinde tüzüğün altındadır. Bu nedenle yönetmelikler tüzüklerin uygulanmasını göstermek için çıkarılır.

B seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çünkü tüm tüzükler resmî gazetede yayınlanır.

C seçeneğindeki ifade doğrudur. Çünkü tüzük, yürütmeyi düzenleyici işlemlerinden biridir. Tüzük çıkarmak yalnızca Bakanlar Kurulu'na tanınan bir yetkidir.

D seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çünkü tüzüklerin yargısal denetimi Danıştay'da yapılır. Tüzükler için Anayasa Mahkemesinde dava açılması söz konusu olamaz.

E seçeneğindeki ifade yanlıştır. Danıştay'ın tüzük tasarılarını inceleme görevi idari değil, istisnai (karşılıklı görüş bildirme) bir görevdir.

Cevap: C

2010 KPSS ANAYASA SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

8. 1982 Anayasası'na göre, aşağıdaki idari birimlerden hangisi mahallî idareler içerisinde yer alır?

- A) Mahalle B) Bucak C) Köy
D) İlçe E) Bölge

ÇÖZÜM

1982 Anayasası'na göre yerel yönetimler (mahalli idareler):

- İl Özel İdareleri
- Belediyeler
- Büyükşehir Belediyeleri
- Köylerden oluşur.

Cevap: C

9. I. Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler
II. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları
III. Genelkurmay Başkanının tek başına yaptığı işlemler
IV. Yüksek Askerî Şûra kararları
Yukarıdaki idari işlemlerden hangilerine karşı Anayasa ile yargı yolu kapatılmıştır?

- A) I ve II B) II ve IV C) III ve IV
D) I, II ve IV E) I, II, III ve IV

ÇÖZÜM

Anayasada Belirtilen Yargı Denetimi Dışındaki İşlemler:

- Cumhurbaşkanı'nın tek başına yaptığı işlemler
- Yüksek Askerî Şûra kararları
- Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları
- Silahlı Kuvvetler mensupları hakkında verilen disiplin cezaları
- Memurlara verilen uyarma ve kınama cezası
- Yüksek Seçim Kurulu kararları
- Milletler arası antlaşmalar
- İnkılap kanunları

Cevap: D

10. 12 Mayıs 2010 tarihinde Türkiye ile imzalanan bir anlaşmayla 30 günü geçmeyen seyahatlerde ve 180 gün içerisinde 90 günü aşmayacak şekilde vize uygulamasını karşılıklı olarak kaldıran ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rusya B) Yunanistan C) Brezilya
D) Almanya E) İran

ÇÖZÜM

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti arasında Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu vatandaşlarının karşılıklı seyahatlerine ilişkin usullere dair anlaşma, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile Rusya Federasyonu Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov tarafından Ankara'da 12 Mayıs 2010'da imzalanmıştır. Bu çerçevede, hususi, hizmet ve umuma mahsus pasaport hamili Türk vatandaşları ile hizmet ve umuma mahsus pasaport hamili Rus vatandaşları birbirlerinin ülkelerinde 30 günden fazla kalmayacak şekilde vizesiz olarak seyahat yapabileceklerdir. Vize muafiyeti 180 gün içerisinde 90 günü aşmayacak şekilde geçerli olacaktır.

Cevap: A

11. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin de üyesi olduğu Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) üyelerinden biri değildir?

- A) Azerbaycan B) Afganistan C) Tacikistan
D) İran E) Irak

ÇÖZÜM

1985'te kurulmuş olan EİT'ye üye ülkeler; Türkiye, İran, Pakistan, Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan'dır.

Cevap: E

2010 KPSS ANAYASA SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

12. Avrupa Merkez Bankası Başkanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ben Bernanke
- B) Jean-Claude Trichet
- C) Paul Wolfowitz
- D) Rodrigo de Rato
- E) Dominique Strauss-Kahn

ÇÖZÜM

Jean Claude Trichet, 2003 yılından bu yana Avrupa Merkez Bankası başkanıdır.

Cevap: B

2010 KPSS

GELİŞİM

PSİKOLOJİSİ

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS GELİŞİM PSİKOLOJİSİ SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

2010 KPSS’de Gelişim psikolojisinden 11 soru sorulmuştur. 2 soru da rehberlik dersi ile disiplinler arası bir yaklaşım gözeterek birleştirilmiştir. Bu sorulardan büyük bir çoğunluğu beklenen konulardan gelmiş fakat ilk kez sorulan konularda gelişim psikolojisi kapsamını genişletmiştir.

Gelişime kalıtım ve çevre etkisi, özümseme, Kohlberg’in ahlak gelişimi, savunma mekanizmaları ve benmerkezci düşünme, odaktan uzaklaşma konularından gelen sorular beklenen sorulardır.

Bunların yanı sıra bu yıl ilk kez gelişim psikolojisi alanında “Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi Araştırma Yöntemlerinden ve Benmerkezci Dil” konularından soru gelmiştir. Özellikle gelişim ve öğrenme psikolojisi araştırma yöntemlerinden sorulan soru gelişim psikolojisinin sürpriz sorularındandır. Bu konu bazı KPSS yayınlarında olmakla birlikte sorunun tam cevabını da barındırmaktadırlar.

Rehberlik soruları ile birleştirilen “Ergenlerde bağlanma türleri ve Marcia’nın kimlik statüleri” konusundan sorulan sorularda zor olmayan ve beklenen soru tarzlarıdır.

Ayrıca fiziksel gelişimden kız ve erkeklerin boylarındaki artış miktarlarını gösteren grafik sorusu gelişim psikolojisi sorusundan çok, grafik okuma ve yorumlama sorusudur. Özellikle birçok adayın soruyu “Boy artış miktarı” yerine “Boy uzunluğu” gibi anlaması grafik yorumunu daha da zorlaştırmıştır.

ÖSYM’nin açık/net soru tarzı bu yılda devam etmiştir. Bu bağlamda gelişim sorularının büyük bir çoğunluğu KPSS’ye hazırlanan adaylar tarafından yapılabilecek sorulardır.

2010 KPSS GELİŞİM PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. Bir araştırmacı çocukların yaşa bağlı konuşma gelişimi örüntüsünü incelemek ister. Bu amaçla iki, dört ve altı yaşlarından elliser çocuğu rastgele örnekleme yöntemiyle seçerek toplam 150 çocuktan tek seferde veri toplar. Daha sonra verileri çözümleyerek farklı yaşlarda dil gelişimine ilişkin genellenebilir sonuçlar ortaya koyar.

Bu araştırmacının kullandığı araştırma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meta-analiz
B) Kesitsel
C) Örnek olay
D) Nitel
E) İzleme

ÇÖZÜM

Soru seçeneklerinde verilen gelişim ve öğrenme psikolojisinde kullanılan araştırma yöntemleri aşağıda açıklanmıştır:

A seçeneği:

Meta Analiz: Çok sayıda bağımsız çalışmanın sonuçlarını "havuzlayarak" birleştirmek ve belli konuda yeni özel sonuçlara erişmek için yapılan istatistiksel çalışma tekniğidir. Meta analiz yönteminin en önemli yararları;

- Örneklem artımı sağlar.
- Kritik düzeylerdeki tekil sonuçların (sınırdan anlamlı / anlamsız) belli yönde belirmesi sağlanır.
- Tekil çalışmalarda akla gelmemiş soruların ortaya çıkması sağlanır.
- Çelişkili sonuçlar için belli ağırlıkta olan eğilim belirlebilir.

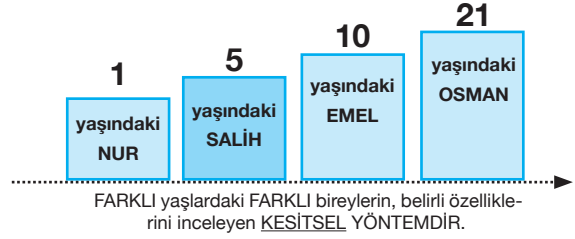
Meta analize alınacak bağımsız çalışmaların çok iyi seçilmesi; temel özellikler ve araştırma yöntem bilimi olarak benzer olmaları ve mümkünse çalışılması daha ender olan, "anlamsız sonuçlu" çalışmalara da erişilmesi gerekir. (<http://senocakbiyo.4t.com/dizin.html>) (23.07.2010)

B seçeneği:

Gelişimsel Yöntemler: Bireylerde yaşa bağlı olarak ortaya çıkan süreçleri inceler. İkiye ayrılır:

1. **Kesitsel yöntem (Kesitlemesine):** Farklı yaşlardaki bireylerin, belirli özelliklerini inceleyen yöntemdir.

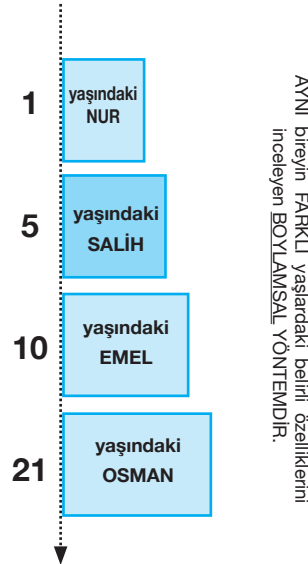
KESİTSEL YÖNTEM

Soruda araştırmacının iki, dört ve altı yaşlarından elliser çocuğu rastgele örnekleme yöntemiyle seçerek toplam 150 çocuktan tek seferde veri toplaması kesitsel yöntem kullandığını gösterir.

2. **Boyutsal yöntem (Uzunlamasına):** Aynı bireyin farklı yaşlardaki belirli özelliklerini inceleyen yöntemdir.

BOYLAMSAL YÖNTEM

C seçeneği:

Betimleyici Ve Tanımlayıcı Yöntemlerden Vaka İncelemesi (Örnek olay): Bir kişi, kurum ya da topluluğu bir ünite gibi ele alarak derinliğine incelemeye vaka (olay) incelemesi denir.

D seçeneği:

DeneySEL Yöntemlerden Değişkenler

1. **Nicel (Kantitatif) Değişkenler:** Birimlerin ölçüm ve tartım sonucu değerleri saptanan sayısal özelliklerini belirten değişkenlerdir. Bu değişkenler değerleri, mekanik ve elektronik araçlara sayısal olarak aralıklı ölçekli ya da orantılı ölçekli verileridir.

Örneğin birimlerin, boy uzunluğu, vücut ağırlığı, kilosu, kan basıncı gibi özellikler nicel değişkenlerdir.

2010 KPSS GELİŞİM PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

2. **Nitel (Kalitatif) değişkenler:** Birimlerin kalite, kategorik, ya da isimsel olarak belirtilebilen karakteristik özelliklerini, durumlarını ve pozisyonlarını belirten değişkenlerdir. Bu değişkenlerin verilerine nitel veriler adı verilir. Örneğin birimlerin, cinsiyeti, kan grubu, medeni durum, göz rengi, mesleği, yerleşim yeri, tuttuğu futbol takımı (fanatikler için) gibi nitelik bildiren durumları açıklayan değişkenlerdir.

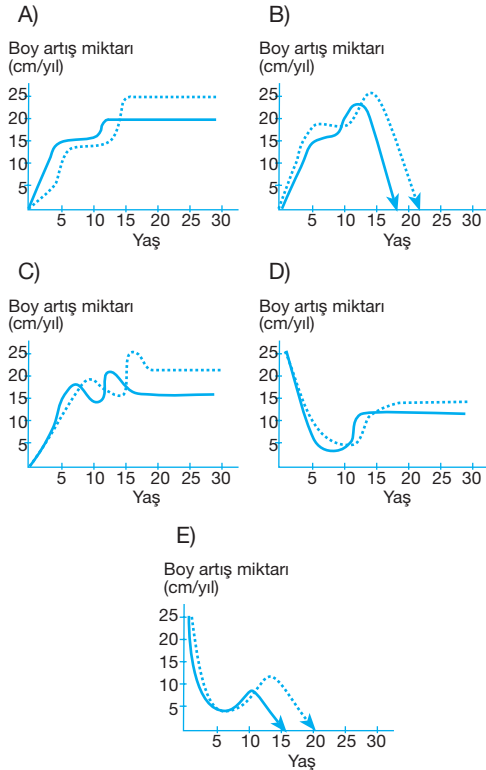
E seçeneği:

Gözlem (izleme): Kendiliğinden oluşan ya da bilinçli olarak hazırlanan olayları, belirttikleri sırada sistematik ve amaçlı bir şekilde incelemektir. Doğal ve sistematik gözlem olarak ikiye ayrılır.

1. **Doğal gözlem:** Olayların akışına gözlemcinin müdahale etmeden izleme biçimidir.
2. **Sistematik gözlem:** Olayların yeri, zamanı ve koşullarının gözlemci tarafından önceden hazırlandığı izleme biçimidir.

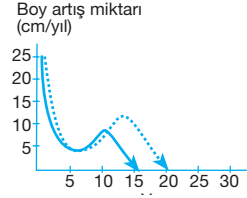
Cevap: B

2. **Fiziksel gelişimleri bakımından erkek ve kızların yaşlara göre boylarındaki artış miktarlarını en iyi gösteren grafik aşağıdakilerden hangisidir?** (Grafiklerde kesikli çizgiler erkekleri, düz çizgiler kızları göstermektedir.)

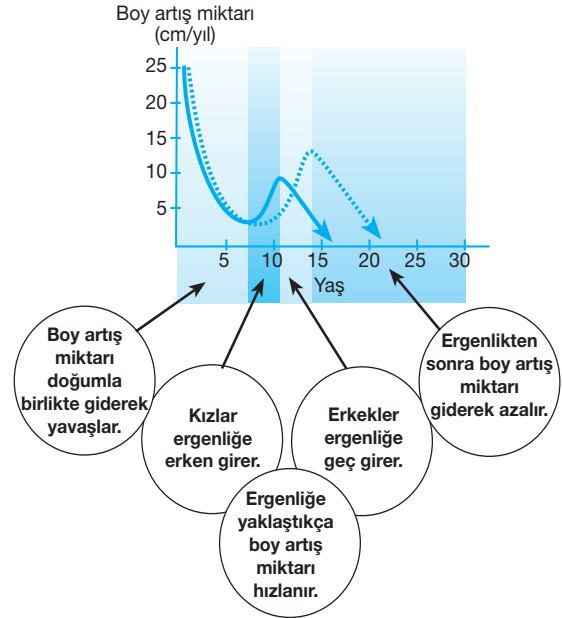

ÇÖZÜM

Bu soru, grafik okuma ve anlama sorusudur. Fiziksel gelişimleri bakımından erkek ve kızların yaşlara göre boylarındaki artış miktarlarını en doğru gösteren grafik E seçeneğindeki grafikdir.

Grafik incelendiğinde doğumdan başlayarak kız ve erkek çocuklarının boy artış miktarları ergenliğe kadar azalmaktadır. Ergenliğe girerken tekrar artan boy artış miktarı ergenlikten sonra yavaşlar ve durur.

Cevap: E

2010 KPSS GELİŞİM PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

3. Bebeklikten itibaren ayrı büyütülmüş bir grup yetişkin ikiz üzerinde boylamsal bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada ilk çocuklukta tek yumurta ikizlerinin çift yumurta ikizlerine göre daha benzer davrandıkları ancak çocuklar büyüdükçe benzerliğin azaldığı görülmüştür.

Bununla birlikte, yetişkinlikte bu benzerliğin ikizlerin dinsel, siyasal görüşlerinde, ilgi alanlarında ve eş seçimlerinde daha az; sayısal ve sözel yeteneklerinde, yürüyüşlerinde, gülüşlerinde ve ses tonlarında ise daha fazla olduğu gözlenmiştir.

Bu çalışmaya göre aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılamaz?

- A) Bazı davranışların gelişiminde çevre, bazılarında ise kalıtım baskındır.
B) Davranış gelişiminde çevrenin etkisi yaşa bağlı olarak artmaktadır.
C) Kalıtım ve çevrenin etkileri bireysel farklılıklara bağlı olarak değişir.
D) Tek yumurta ikizlerinde gelişimin çeşitli alanlarındaki etkileşim, çift yumurta ikizlerinden daha fazladır.
E) Erim genişliği (ranj) fazla olan özelliklerde çevrenin etkisi, dar olanlara göre daha fazladır.

ÇÖZÜM

A seçeneğinde bazı davranışların gelişiminde çevre, bazılarında ise kalıtım baskındır ifadesi doğrudur. Çünkü; dinsel, siyasal görüşlerinde, ilgi alanlarında ve eş seçimlerinde çevre, sayısal ve sözel yeteneklerinde, yürüyüşlerinde, gülüşlerinde ve ses tonlarında ise kalıtım baskındır.

B seçeneğinde yer alan davranış gelişiminde çevrenin etkisi yaşa bağlı olarak artmaktadır, ifadesi doğrudur. Çünkü ilk çocuklukta tek yumurta ikizlerinin çift yumurta ikizlerine göre daha benzer davrandıkları ancak çocuklar büyüdükçe benzerliğin azalmasının sebebi yaş ilerledikçe çevrenin daha baskın olmasıdır.

C seçeneğinde kalıtım ve çevrenin etkileri bireysel farklılıklara bağlı olarak değişir, ifadesi doğrudur. Örneğin tek yumurta ikizi olan kardeşlerde yürüme yaşı, okuma ve yazma becerileri, ergenliğe giriş yaşları çevresel faktörlere bağlı olarak farklılık gösterebilir.

D seçeneğinde tek yumurta ikizlerinde gelişimin çeşitli alanlarındaki etkileşim, çift yumurta ikizlerinden daha fazladır, ifadesi yanlıştır. Çünkü soru öncülü incelendiğinde ayrı büyütülen tek ve çift yumurta ikizlerinin yaş ilerledikçe kalıtsal özelliklerinin ve çevresel özelliklerinin farklılaşması anlatılmaktadır. Bu nedenle gelişim alanlarındaki etkileşim hakkında bir yorum yapılamaz.

E seçeneğinde yer alan erim genişliği (ranj) fazla olan özelliklerde çevrenin etkisi, dar olanlara göre daha fazladır.

Erim Genişliği (Ranj): Dönemler arasında görülen özellikler arasındaki farktır.

İlk çocuklukta tek yumurta ikizlerinin çift yumurta ikizlerine göre daha benzer davrandıkları ancak çocuklar büyüdükçe (erim genişliği artıkça) benzerliğin azalmasının sebebi çevre etkisinin artmasıdır.

Cevap: D

4. Öğretmen: Otomobile başka ne deriz?

Öğrenci: Araba.

Öğretmen: Araba ne işimize yarar?

Öğrenci: Arabaya bineriz.

Öğretmen: Bindiğimiz arabalara "taşıt" deriz.

Öğrenci: Öyleyse otomobil de bir taşıttır.

Piaget'in bilişsel gelişim kuramına göre, yukarıdaki soru-cevap tekniğini uygulayan bir öğretmen, öğrencisinde aşağıdaki süreçlerden hangisinin gelişmesine yardımcı olmaya çalışmaktadır?

- A) Ayırt etme
B) Tümdengelim
C) Özümleme
D) Özelden özele akıl yürütme
E) Toplu monolog

ÇÖZÜM

Öğretmen öğrencisi ile yaptığı soru-cevap tekniğinde öğrencisinin zaten var olan "otomobil" şemasına "taşıt" kavramını yerleştirmek istemektedir.

Bu nedenle doğru cevap C yani özümleme olur.

Özümleme; Yeni karşılaşılan bilgileri var olan şemalarla açıklamaya çalışma sürecidir. Karşılaşılan yeni obje, fikir, olayın daha önceden kendisinde var olan bilişsel yapının (şemanın) içine alınmasıdır. Zihin özümleme ve uyumsama akadamyasyon süreçleriyle tekrar denge haline kavuşur.

Bunun yanında öğretmen – öğrenci arasında geçen diyalog şöyle olsaydı;

Öğretmen: Otomobil bir taşıttır.

Öğretmen: Otomobile başka ne deriz?

Öğrenci: Araba.

Öğretmen: Araba ne işimize yarar?

Öğrenci: Arabaya bineriz.

Öğrenci: Bindiğimiz arabalara "taşıt" deriz.

Cevap B seçeneği yani tümdengelim olurdu.

Eğer öğrenci tümdengelim veya tümevarım da yapmasaydı o zaman öğretmen-öğrenci diyalogu şöyle olabilirdi:

Öğretmen: Otomobil bir taşıttır.

Öğretmen: Otomobile başka ne deriz?

Öğrenci: Araba.

Öğretmen: Araba ne işimize yarar?

Öğrenci: Arabaya bineriz.

Öğretmen: O zaman otomobil taşıttır mıdır?

Öğrenci: Hayır otomobil, arabadır...

Bu durumda da cevap D seçeneği yani özelden özele akıl yürütme olurdu.

Cevap: C

2010 KPSS GELİŞİM PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

5. Dört yaşındaki Beste, babasına “Sana kitap okuyayım mı?” der ve bir hafta önce satın alınan masal kitabının resimlerine bakarak masalı okur gibi anlatır. Daha önce annesi birkaç kez okuduğu için masalı ezberleyen Beste, babasına masalı okurken bazı bölümleri unuttur. Babası hatırlattığında, Beste ezberlediğinden emin, “Sen bu masalı bilmiyorsun.” diyerek karşı çıkar.

Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre, Beste'nin babasına karşı çıkmasının altında yatan bilişsel süreç aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Özelden özele akıl yürütme
- B) Uyum kurma
- C) Odaktan uzaklaşma
- D) Benmerkezci düşünme
- E) Aynılık-değişmezlik ilkesi

ÇÖZÜM

Beste 4 yaşındadır. Bilişsel gelişim açısından işlem öncesi dönemde yer almaktadır. İşlem öncesi dönemin en belirgin özelliği çocuğun benmerkezci düşünce yapısına sahip olmasıdır.

Benmerkezci düşünce (Egosantrik düşünce): Çocuğun tek doğrunun kendi doğrusu olduğunu sanmaktır. Kendisi dışındaki doğruları anlayamaz. Bu nedenle çocuk göreceli ve hipotetik düşünemez.

Beste'nin ezberlediği ve bazı bölümlerini unuttuğu masalı ona hatırlatan babasına “Sen bu masalı bilmiyorsun.” diyerek karşı çıkmasının sebebi kendinden ve kendi bildiğinden çok emin olması yani benmerkezci düşünceye sahip olmasıdır.

Cevap: D

6. Babası bir kâğıda $2 + 3 = \square$ yazar ve Banu'ya sonucun ne olduğunu sorar. Banu bir elinde 2, diğerinde 3 parmağını kaldırıp parmaklarını 1'den başlayarak sayar ve sonucun 5 olduğunu söyleyip boş kutunun içine yazar. Bununla birlikte, farklı sayılarla birkaç toplama işleminin ardından, babası $2 + 3$ yazarak Banu'dan tekrar toplamasını ister. Banu bu işlemin sonucunu her defasında parmaklarını kullanarak hesaplar, aynı sayfa da daha önce yaptıklarına bakmayı düşünemez.

Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre, Banu'nun daha önce yaptığı işlemler için parmaklarını kullanıp aynı sayfada daha önce yaptıklarına bakmayı düşünmemesi, aşağıdaki bilişsel becerilerden hangisinin tam olarak gelişmediğini gösterir?

- A) Özelden özele akıl yürütme
- B) Tümevarımsal düşünme
- C) Odaktan uzaklaşma
- D) Hipotetik düşünme
- E) Aynılık-değişmezlik ilkesi

ÇÖZÜM

Babasının $2 + 3 = \square$ işlemini ikinci kez sorduğunda Banu'nun yine parmaklarını kullanmasının asıl sebebi odaklanma (Merkeziyetçilik)dir.

Odaklanma (Merkezileşme): İşlem öncesi dönemde çocuk, uyarıcı ya da durumun sadece bir yönünde durur, diğer yönleri göremez. En son yapılan veya en dikkat çeken noktaya saplanırlar. Kendilerini başkalarının yerine koyamaz.

Banu en son yapılan işleme odaklanmakta, takılmakta ve daha önce yaptığı işlemlerden faydalanmayı, olayın gerisini ve ilerisini düşünmeyi akıl edememekte yani odaktan uzaklaşmamaktadır.

Odaktan uzaklaşma: Çocuğun karşılaşılan bir durumu değerlendirmede, zihinsel olarak, odaktan (En son ve en dikkat çeken noktadan) uzaklaşma ve olayı diğer yönleriyle ele alma becerisini kazanmasıdır. Diğer bir ifade ile dikkatini olayın farklı yönlerine de verebilmesidir.

Odaklanma, işlem öncesi dönemde görülürken, odaktan uzaklaşma ancak somut işlemlerin başlamasıyla görülecek bir zihinsel yetidir.

Banu eğer odaktan uzaklaşma bilişsel becerisini kazanmış olsaydı babasının ikinci kez sorduğu “ $3+2=?$ ” sorusuna parmaklarını kullanmak yerine “Yine 5 olur.” cevabını verebilirdi.

Cevap: C

7. VE 8. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Suç ve Ceza romanının kısa özeti:

Maddi nedenlerle üniversite eğitimini yarıda bırakan Raskolnikov iş bulamaz ve birçok kimseye borçlanır.

Vaktinin çoğunu hayal kurarak geçiren Raskolnikov kendisinin de borçlu olduğu tefeci Ivanovna'yı öldürmeyi aklından geçirir. Birini öldürmeyi düşündüğü için kendinden nefret eden Raskolnikov, insanların düşkünlüğünü kullanıp servet edinen, kendi kardeşi Lizaveta'yı bile kullanmaktan çekinmeyen ihtiyar bir kadını öldürmenin, binlerce kişiyi mutlu edecek yüce bir görev olduğunu düşünerek yaşadığı çatışmadan kurtulur. Lizaveta'nın dışarıda olduğunu öğrendiği bir akşam tefecinin evine giden Raskolnikov, önce yaşlı kadını daha sonra, o sırada eve gelip olanları gören Lizaveta'yı feci şekilde öldürür. Yaşadığı vicdan azabı yüzünden suçunu daha sonra polise itiraf etse de bu durum Raskolnikov'un zulme uğrayanları kurtarmak için tefeciyi öldürdüğü gerekçesine ters düşer.

2010 KPSS GELİŞİM PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

7. Kohlberg'in ahlaki gelişim kuramına göre, Raskolnikov'un içinde bulunduğu evre ve bu evrede bulunma nedeni aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

Evre	Neden
A) İtaat-ceza	Lizaveta'ya yaptıklarından ötürü, Ivanovna'yı cezalandırdığından
B) Saf çıkarıcı	Borçlarından kurtulmak için Ivanovna'yı öldürdüğünden
C) Kişilerarası eğilim	Başkalarının yaşadığı sıkıntıları gidermek için cinayet işlediğinden
D) Kanun-düzen	İşlediği suçtu daha sonra polise itiraf ettiğinden
E) Evrensel ahlak	Cinayetlerden sonra vicdan azabı duyduğundan

ÇÖZÜM

Raskolnikov'un tefeci Ivanovna'yı öldürmesinin asıl sebebini parçanın en son cümlesinden çıkarmak mümkündür. "Yaşadığı vicdan azabı yüzünden suçunu daha sonra polise itiraf etse de bu durum Raskolnikov'un zulme uğrayanları kurtarmak için tefeciyi öldürdüğü gerekçesine ters düşer." ifadesinden analiz edildiği üzere Raskolnikov'un, tefeci Ivanovna'yı öldürmesinin asıl sebebi , saf çıkarıcı ahlak düşüncesi ile kendi borçlarından kurtulmaktır.

Saf çıkarıcı ahlak evresinde;

- * Önemli olan kişinin kendi istek ve ihtiyaçlarıdır.
- * İhtiyacı karşılayan, ödül getiren, kişiyi sıkıntıdan kurtaran davranışlar doğrudur.
- * Bu evrede insanda çıkarıcılık egemendir.
- * Karşılıklı ilişkilerde sürekli kendini düşünür.
- * "Sen benim borcumu sil ben de seni öldürmeyeyim" anlayışı egemendir.

C seçeneğinde yer alan "Başkalarının yaşadığı sıkıntıları gidermek için cinayet işlediğinden" ifadesi Raskolnikov'un tefeci Ivanovna'yı öldürmesinin asıl sebebi olarak gösterilemez. Bu nedenle kişilerarası eğilim ahlak evresindedir, demekte yanlış olur. Çünkü parçaya bağlı ikinci soruda da vurgulandığı gibi Raskolnikov sırf kendisini rahatlatmak, içinde bulunduğu çatışmadan kurtulmak için "Tefeci Ivanovna'yı öldürmenin binlerce kişiyi mutlu edecek yüce bir görev olduğu" düşüncesini uydurmuş, asıl amacı olan kendi borçlarından kurtulma düşüncesini gizlemeye çalışmıştır.

Cevap: B

8. Raskolnikov'un aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisini öncelikle kullanarak yaşadığı çatışmadan bir süreliğine kurtulduğu söylenebilir?

- A) Mantığa bürüme B) Hayal kurma
C) Ödünleme D) Yüceltme
E) Karşıt tepki oluşturma

ÇÖZÜM

Raskolnikov sırf kendisini rahatlatmak, içinde bulunduğu çatışmadan kurtulmak için "Tefeci Ivanovna'yı öldürmenin binlerce kişiyi mutlu edecek yüce bir görev olduğu" düşüncesini kullanması savunma mekanizmalarından "Mantığa Bürümeyi" kullandığını gösterir. Çünkü asıl amacı kendi borçlarından kurtulmaktır.

Mantığa bürüme (Rasyonelleştirme) savunma mekanizmasında birey toplumca tasvip edilmeyecek olan davranışlarına haklı açıklamalar getirmeye çalışır.

Örneğin, bir KPSS adayının sınavı kazanamamasının sebebi olarak "Kazanamadım; çünkü sorular hiçbir kaynaktan olmayan konulardı." demesi.

Cevap: A

9. Başarı güdüsü; engelleri aşma, çaba harcama, zor bir görevi en kısa sürede ve en iyi şekilde yapmaya çalışma olarak tanımlanmaktadır.

Buna göre, çocukların başarı güdüsünü güçlendirmek isteyen anne babalara önerilecek en uygun yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuğa bir şey yaptırmanın değil, çocukla birşey yapmanın önemli olduğunu bilmeleri
B) Çocuğa başarısızlığın mutsuzluk getireceğini anlatmaları
C) Çocuğu başarılı olsun olmasının sevmeleri ve bunu ona ifade etmeleri
D) Çocuğu erken yaşta başlayarak davranışlarının sorumluluğunu almaya teşvik etmeleri
E) Çocuğa ulaştığı yerin yeterli olmadığını, daha çok çaba gösterirse daha iyi olabileceğini anlatmaları

ÇÖZÜM

Soru öncülünde başarı güdüsü engelleri aşma, çaba harcama, zor bir görevi en kısa sürede ve en iyi şekilde yapmaya çalışma olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre çocuğun başarısından çok başarmaya çalışması önemsenmektedir.

Erikson'un kişilik kuramının dönemlerine göre atlatılmayan her kriz bir sonraki dönemi de etkiler, bu duruma epigenetik ilkesi denmektedir.

2010 KPSS GELİŞİM PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

Başarıya karşı aşağılık döneminde bireyin başarı duygusunu desteklemek için önceki dönemlerin de olumlu geçmesi önemlidir. Girişimciliğe karşı suçluluk döneminde çocuğun girişimleri engellenmemeli, davranışlarının sorumluluğunu üstlenmelidir. Bu nedenle başarı güdüsünün oluşması için erken yaşlarda çocuğun başarı duygusunu tatması sağlanmalıdır. Bunun için de girişimleri desteklenmeli, alay edilememeli ve suçlanmamalıdır.

C seçeneğinde “Çocuğu başarılı olsun olmasın sevmeleri ve bunu ona ifade etmeleri” çocukta başarı güdüsünden çok ait olma ve öz saygı gibi özellikleri destekleyici niteliktedir.

Cevap: D

10. Gülce ile annesi oynamaktadır.

Gülce: Anne bana “Kızım ne yapıyorsun?” diye sor.

Anne: Kızım ne yapıyorsun?

Gülce: Gemi yüzdürüyorum.

Gülce: Şimdi de “Nereye gidiyorsun?” diye sor.

Anne: Nereye gidiyorsun?

Gülce: Anneanneme gidiyorum.

Yukarıdaki karşılıklı konuşmada Gülce'nin davranışları dil gelişimiyle ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) İçsel konuşma
- B) Telgraf konuşması
- C) Yansıtıcı konuşma
- D) Toplu monolog
- E) Benmerkezci dil

ÇÖZÜM

Piaget, işlem öncesi dönemde çocuğun karşısındakinin bakış açısını dikkate alma gibi bir eğilimi olmadığını ve anlaşılma kaygısı taşımadığını yani benmerkezci bir düşünceye sahip olduğunu ifade eder. (Piaget, 2007:38). (Akt. Mercan, 2007:19).

Benmerkezci konuşma sadece çocukların faaliyetlerine eşlik etmekle kalmaz, o çocuğun sıkıntılarının bir ifadesi, sorunlarına çözüm arayan ve planlar yapan bir düşünce aracı olarak ortaya çıkar. Piaget, çocuğun okul çağına kadar konuşma özelliği olarak toplumsallık yerine bireysel ve kendi için konuşma eğiliminin olduğunu ileri sürmüştür.

Gülce'nin annesi ile diyalogu incelendiğinde Gülce, annesinden kendi duymak istediklerini sormasını/söylemesini istemektedir. Diyalogu annesinin duygu ve düşüncelerini dikkate almadan sadece kendi duygu ve düşünceleri doğrultusunda yönlendirmiştir.

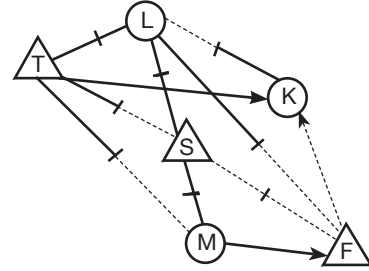
A seçeneği yanlıştır. Çünkü egosentrik (Benmerkezci) konuşma ileriki yaşlarda, toplumsallaşma ile içsel konuşma-

ya dönüşür. Vygotsky'ye göre de sosyal ilişkiler olmadan içsel konuşma olmaz. (Vygotsky, 1998:35). (Ergün ve Öz-süer, 2006:271). May 2010 Vol:18 No:2 Kastamonu Education Journal.) (Tazegül DEMİR)

C seçeneği yanlıştır. Çünkü, yansıtıcı konuşma, karşılıklı konuşma esnasında, karşımızdaki kişinin içini dökmesi, dilediği sayıda cümle kurarak kendini istediği gibi ifade edebilmesi, başarmak için nelere ihtiyacı olduğunu, çocuğun kendi konuşmaları içerisinde çekip bulmasını sağlamak amacıyla kullanılır. (Arş. Gör. Ceyhan OZAN-Eğitim Programları ve Öğretim)

Cevap: E

11. Lise 2. sınıf rehber öğretmeni Işıl Hanım “Ergenlerde Bağlanma Biçimleri” adlı seminere katıldıktan sonra, öğrencilerinin arkadaşlarına bağlanma biçimleriyle sosyal bir etkinliğe birlikte katılma istekleri arasında ilişki olabileceğini düşünür. Öğrencilerine sosyometri uygular ve aşağıdaki sosyogramı hazırlar. Sosyogramda etkinliği birlikte gitme isteğini düz, bunu reddetmeyi ise kesikli çizgilerle gösterir. Ayrıca çift yönlü ilişkileri — ile tek yönlü ilişkileri ise → ile belirtir.

Kaçınmalı bağlanma biçimine sahip olanların kendilerini ve başkalarını olumsuz gördükleri, reddedilme korkusuyla yakın ilişkilerden uzak durdukları düşünüldüğünde, yukarıdaki sosyogramda bu tanıma uygun öğrencileri aşağıdaki-lerden hangisi olabilir?

- A) Yalnız F
- B) K ve S
- C) L ve M
- D) M ve T
- E) L, M ve T

ÇÖZÜM

Kaçınmalı bağlanma biçimine sahip olan bireylerin kendilerini ve başkalarını yalnız gördükleri, reddedilme korkusuyla yakın ilişkilerden uzak durdukları düşünüldüğünde bu açıklamaya uygun düşen öğrencinin F öğrencisi olduğunu görmekteyiz. Çünkü F öğrencisi “M-S-L-K” öğrencileriyle birlikte etkinliğe katılma isteğinde bulunmamıştır. K-L-S öğrencilerinin ise kendini reddedeceğini düşünmüştür. Sadece M öğrencisi F öğrencisi ile birlikte etkinliğe katılma davranışında bulunmuş; fakat bu seçim tek yönlü bir seçim olmuştur. Bu nedenle yalnız F öğrencisi kaçınmalı bağlanma biçimine sahiptir.

Cevap: A

2010 KPSS

ÖĞRENME

PSİKOLOJİSİ

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

2010 KPSS de öğrenme psikolojisinden toplam 29 tane soru sorulmuştur. Soruların konularına göre dağılımını incelediğimizde bu yıl önceki yıllara göre öğrenmeye giriş konusuna önem verilmiş daha önceki yıllarda öğrenmeye giriş konusundan üç ya da dört tane sorulurken bu yıl öğrenmeye giriş konusunda sekiz tane soru çıkmıştır. Öğrenmeye giriş konusunda özellikle öğrenmeyi etkileyen etmenler önemi artan bir konudur. Öğrenmeye girişle ilgili çıkan sorular fazla zorlanmadan çözülebilecek sorulardır. Yalnız A KİTAPÇIĞINDAKİ 98. SORUdaki seçeneklerde yer alan çağrışımsal anlam, kavramsal anlam, kavram kategorileri, çağrışımsal basamaklar, kavramsal benzerlik seçeneklerinin verilmesi sorunun çözümünü zorlaştırmıştır.

Öğrenme psikolojisinde diğer soruların büyük çoğunluğu yine beklendiği gibi davranışçı yaklaşımlardan çıkmıştır. Davranışçı yaklaşımlardan klasik koşullanma ve edimsel koşullanma soruların çoğunlukta çıktığı kuramlardır. Bu yıl da özellikle klasik koşullanmayla ilgili uyaran –tepki türlerine yine önem verilmiştir. Edimsel koşullanmayla ilgili sorular ilkelerden hareketle bir yoruma ulaşma türündeki sorulardır.

Bu yıl ilk defa edimsel koşullanma konusunda karşımıza çıkan kavram DAVRANIŞTA KONT-RASTIR. Davranışta kontrast kavramı dışındaki sorularda yeni kavram karşımıza çıkmamaktadır. Yalnız 79. ve 86. soruların seçeneklerinde yer alan psikolojik tepkisellik sorulmamasına rağmen daha önce öğrenme psikolojisinde çok sık rastlamadığımız bir kavramdır.

Sonuç olarak öğrenme psikolojisi soruları önceki yıllarla eş değer zorlukta sorulmuştur.

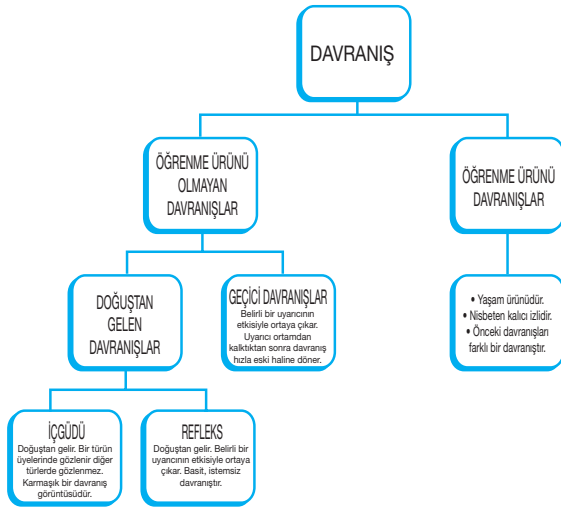
2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. **Bebeklerin ilk birkaç ay içindeki tepkilerinin bir kısmının doğuştan geldiği, bir kısmının da öğrenme yoluyla sonradan kazanıldığı bilinmektedir. Bir bebeğin aşağıdaki tepkilerinden hangisinin öğrenme yoluyla kazanıldığı sonucuna varılabilir?**

- A) Biberondan emdiği süt çok sıcak olduğunda ağzından püskürtmesi
- B) Uzunca bir süre altı ıslak kalınca ağlamaya başlaması
- C) Elini, ayağını ısırarak seven bir yetişkini görünce ağlamaya başlaması
- D) Değiştirilmek için alt bezi açıldığında ellerini, ayaklarını oynatması
- E) Hareket eden bir nesneyi gözleriyle takip etmesi

ÇÖZÜM

Davranış, organizmanın gözlenebilen ya da gözlenemeyen tüm etkinlikleridir. Davranışlar ikiye ayrılır.

ÖĞRENME ÜRÜNÜ DAVRANIŞ

- Öğrenme yaşantı ürünüdür. Yani organizmanın çevreyle etkileşime girmesi ve organizmanın bundan etkilenebilmesi gerekir.
- Öğrenme sonucunda davranış değişikliği meydana gelir. Öğrenme sonucunda istendik ya da istenmeyen bir davranış değişikliği meydana gelir.
- Öğrenme sonucunda meydana gelen davranış değişikliği nisbeten kalıcıdır. Geçici davranışlarda da davranış değişimi meydana gelir ama kalıcı izli değildir.

ÖĞRENME ÜRÜNÜ OLMAYAN DAVRANIŞ

- Doğuştan gelen içgüdü ve refleks davranışları öğrenme ürünü değildir.
- Yaşantıya gereksinim olmadan olgunlaşmanın etkisiyle ortaya çıkan davranışlar öğrenme ürünü değildir.
- Geçici durumların (hastalık, kaza, ilaç, sarhoşluk vb.) etkisiyle ortaya çıkan davranışlar öğrenme ürünü değildir.
- Fizyolojik etmenlere bağlı davranışlar kalp atışı, uyuma, boşaltım vb. davranışlar öğrenme ürünü değildir.
- Alışma ve duyarsızlaşma ürünü davranışlar eğer amaçlı bir uğraş olmadan bilinçsizce kendiliğinden gerçekleşiyorsa öğrenme ürünü değildir.

Soruyu incelediğimizde C seçeneğinde verilen Elini, ayağını ısırarak seven bir yetişkini görünce ağlamaya başlaması öğrenme ürünü bir davranıştır. Bu davranışı tepkisel şartlanma süreciyle öğrenilmiştir. Bebeğin kendini ısırarak seven bir yetişkini gördüğünde ağlaması için o yetişkinle ilgili bir yaşantı geçirmiş olması yani bir yetişkinin bebeği daha önceden ısırarak sevmiş olması gerekir ki bu bize davranışın yaşantı ürünü olduğunu göstermektedir. Bebek ağlama tepkisini yetişkin kendini ısırarak sevmeye başladıktan sonra ortaya koymuştur yani davranış değişmiştir: Bebek bir süre bu yetişkini gördüğünde ağlama tepkisini tekrar edecektir. Yani kazandığı davranış kalıcı izlidir. Diğer seçeneklerdeki tüm davranış örnekleri öğrenilmemiş doğuştan gelen refleksif davranışlardır. Bu davranışları bebeğin göstermesi için yaşantı kazanmasına gereksinim yoktur. Ayrıca bu A, B, D, E seçeneklerindeki davranışları dünyadaki tüm bebekler ortaya koyar ki bu da davranışların doğuştan geldiğinin yaşantıya gereksinim olmadığının kanıtıdır.

Cevap: C

2. **Aşağıdakilerden hangisi koşulsuz tepki örneğidir?**

- A) Yılan görünce korkma
- B) Utanınca yanakların kızarması
- C) Komik bir olaya gülme
- D) Sıcak havada terleme
- E) Oyunda hile yapılmasına öfkelenme

ÇÖZÜM

Koşulsuz tepki, öğrenilmemiş doğal tepkidir. Koşulsuz tepki için olumlu ya da olumsuz bir yaşantı şartı yoktur. Koşulsuz tepkiler doğuştan potansiyel olarak organizmada vardır. İnsandaki tüm refleksif davranışlar aslında birer koşulsuz tepki örneğidir. Buna göre soruyu incelersek D seçeneğinde yer alan sıcak havada terleme bir koşulsuz tepki örneğidir. Diğer seçeneklerdeki davranışlar öğrenme ürünü davranış olduğu için koşulsuz tepki değildir. Bu sorudaki en güçlü çeldiriciler A ve B seçenekleridir. Unutmamak gerekir ki korkma ve yanakların kızarması doğuştan potansiyel olarak insanda olmasına rağmen bunların hangi uyarıcı durumda ortaya koyulacağı yaşantı sonucunda kazanılmaktadır. A ve B seçeneklerinin koşulsuz tepki örneği olabilmesi için yılan tarafından ısırılan birisinin bağırması, üşüyen birinin yanaklarının kızarması şeklinde verilmesi gerektirir.

Cevap: D

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

3. Caddede karşıdan karşıya geçerken duyduğu bir korna sesinin hemen ardından kendisini arabanın altında bulan bir kişi, bu olaydan sonra ne zaman bir korna sesi duysa kapalı bir mekânda olsa bile yerinden sıçramaktadır. Bu kişinin korna sesini duyunca yerinden sıçramasının temelinde davranışçı yaklaşıma göre aşağıdakilerden hangisi yatmaktadır?

- A) Bilinçaltı süreçler
- B) Tepkisel koşullanma
- C) Ayırt etme
- D) Edimsel koşullanma
- E) Genelleme

ÇÖZÜM

Korna sesinden sonra arabanın altında kalan kişinin daha sonra ne zaman korna sesi duysa kapalı bir mekânda bile olsa yerinden sıçraması tepkisel koşullanma yoluyla kazanılmış bir davranış örneğidir. Bu davranışın kazanılma süreci Pavlov'un deney sürecine çok benzemektedir.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi bu örnekteki kişinin korna sesi kaza bitişikliği nedeniyle korna sesine karşı yerinden sıçrama davranışını tepkisel koşullanma yoluyla öğrenmiştir.

Cevap: B

4. Aşağıdakilerden hangisi koşullu tepki örneğidir?

- A) Soğuk suya dalınca titreme
- B) Ani ve şiddetli bir gürültüde yerinden sıçrama
- C) Sıcak bir nesneye değince elini geri çekme
- D) Kar yağdığını görünce ürperme
- E) Burna toz kaçınca hapşırma

ÇÖZÜM

Koşullu tepki koşullu uyarana karşı ortaya konulan tepkidir. Koşullu uyarana ise ilk başta herhangi bir tepkiye neden olmayan daha sonra koşulsuz bir uyarıcıyla geçirilen yaşantı sonucunda tepki yaratma gücü kazanan uyarıcıdır. Yani koşullu uyarıcı koşullu tepki bağının oluşması için öğrenmenin gerçekleşmesi gerekir. Bu bağlamda koşullu uyarıcıya karşı ortaya koyulan koşullu tepkiler öğrenilmiş davranışlardır. Bu açıklamalara uyan örnek ise C seçeneğindeki kar yağdığını görünce ürpermedir. Burada karın yağdığının görülmesi koşullu uyarana, ürperme ise koşullu tepkidir. Diğer seçeneklerdeki davranışlar birer koşulsuz tepki, refleks örneğidir.

Cevap: D

5. Şiddetli gürültüden korkan bir çocuk birkaç kez gök gürlemesinden önce şimşek çaktığına tanık olur. Daha sonra şimşek çakar çakmaz henüz gök gürlemeden korku tepkisi vermeye başlar.

Bir tepkisel koşullama olayını anımsatan bu örnekte (I) gök gürültüsü, (II) şimşekten korkma, (III) gök gürültüsünden korkma ve (IV) şimşek çakmasına işaret eden kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru sırada verilmiştir?

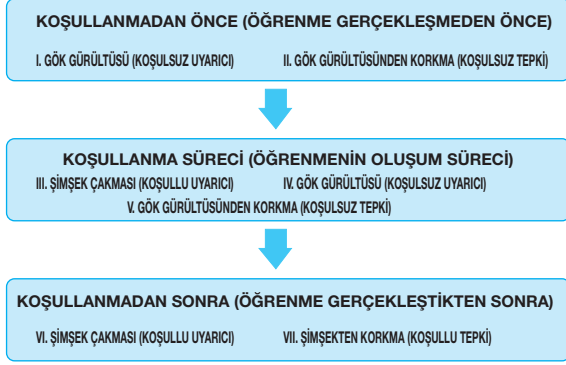
	I	II	III	IV
A)	Koşulsuz uyarıcı	- Koşullu tepki	- Koşulsuz tepki	- Koşullu uyarıcı
B)	Koşulsuz uyarıcı	- Koşulsuz tepki	- Koşullu tepki	- Koşullu uyarıcı
C)	Koşullu uyarıcı	- Koşullu tepki	- Koşulsuz tepki	- Koşulsuz uyarıcı
D)	Koşulsuz tepki	- Koşulsuz uyarıcı	- Koşullu tepki	- Koşullu uyarıcı
E)	Koşulsuz uyarıcı	- Koşullu uyarıcı	- Koşulsuz tepki	- Koşullu tepki

ÇÖZÜM

Birey şimşek çakması gök gürlemesi bitişikliği nedeniyle şimşekten de korkmaya başlamıştır. Bu korkuyu tepkisel koşullanma yoluyla öğrenmiştir. Bu soruda bizden tepkisel koşullanma sürecindeki uyarıcı tepki türleri istenmektedir ancak uyarıcı ve tepki türleri karışık olarak rakamlarla verildiği için öncelikle rakamlarla ifade edilen kavramları sıralamamız gerekmektedir.

- I. Gök gürültüsü
- II. Şimşekten korkma
- III. Gök gürültüsünden korkma
- IV. Şimşek çakması

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

BU KOŞULLANMA SÜRECİNE GÖRE	
I. Gök gürültüsü	Koşulsuz uyarıcı
II. Şimşekten korkma	Koşullu tepki
III. Gök gürültüsünden korkma	Koşulsuz tepki
IV. Şimşek çakması	Koşullu uyarıcı

Sorunun cevabı bu sıralamanın doğru olarak verildiği A seçeneğidir.

Cevap: A

6. Aşağıdakilerden hangisi edimsel koşullanma kuramına göre bir davranışın kazanılmasına örnek verilebilir?

- A) Ödevini yapmadığı için öğretmeninden azar işiten arkadaşını gören bir öğrencinin düzenli olarak ödev yapmaya başlaması
- B) Bir öğrencinin 7. ve 8. sınıfta aldığı fen ve teknoloji dersinde başarısız olduğu için 9. sınıfta alacağı fizik ve kimya derslerinde de başarısız olacağına inanması
- C) Türkçe dersinde yazdığı şiir nedeniyle öğretmeninden övgü alan bir öğrencinin şiire ilgi duyması ve şiir yazmaya devam etmesi
- D) Geometri dersinden hoşlanan bir öğrencinin analitik geometri dersine de ilgi duyması
- E) Fizik dersinde açığı kapatmak için çok çalışkan bir öğrencinin kimya dersindeki konuları daha kolay öğrenmesi

ÇÖZÜM

Edimsel koşullanma, organizmanın çevreyle etkileşimi sonucu yaptığı davranışın ödüllendirilmesi ya da cezalandırılmasına göre davranışın devam edip etmemesidir. Ödüllendirilen, organizmada hoşnutluk yaratan davranışlar tekrar edecektir. Rahatsızlık yaratan davranışlar tekrar etmeyecektir. Bu açıklamalara göre soruya baktığımızda Türkçe dersinde yazdığı şiir nedeniyle öğretmeninden

övgü alan bir öğrencinin şiire ilgi duyması ve şiir yazmaya devam etmesi edimsel koşullanmaya örnektir. Çünkü öğrencinin şiir yazma davranışı öğretmeni tarafından övgü aldığı yani ödüllendirildiği için devam etmiştir. A seçeneğinde ceza alan arkadaşını gören bir öğrencinin aynı davranışı tekrar etmemesi sosyal öğrenmeye örnektir çünkü öğrenci kendi yaşantısının sonucuna göre değil arkadaşının yaşantısının sonucuna göre düzenli olarak ödev yapmaya başlamıştır. B ve D seçeneklerinde ise davranışların ortaya çıkardığı sonuçla ilgili bir veri yoktur. Tutumlarda değişme söz konusudur. E seçeneğinde öğrencinin fizik dersine çalışması kimya dersindeki başarısını artırmıştır ki bu durum olumlu transfere örnektir. Aynı zamanda öğrencinin kimya dersini daha kolay öğrenmesi sonucuna göre fizik dersine ilgili çalışma davranışının devam edip etmediğine ilişkin bir veri de soruda yoktur.

Cevap: C

7. Öğrencilerinin sınıf tartışmalarına katılmalarını ancak tartışmaların derste işlenen konuyla sınırlı kalmasını isteyen bir öğretmen, bu amaçla önce öğrencilerini konuyla ilgili konuşup konuşmadıklarına bakmaksızın her söz alışlarında, sınıfın çoğunluğunun tartışmalara katıldığını gördükten sonra da sadece işlenen konuyla ilgili bir şeyler söylediklerinde ödüllendirir.

Öğretmenin öğrencilerin sınıf tartışmalarına katılmalarını sağlamak için kullandığı teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Projektif
- B) Model oluşturma
- C) Tepkisel koşullanma
- D) Alıştırma
- E) Kademeli yaklaşma

ÇÖZÜM

Bu sorudaki örnek durumda öğretmen öğrencilerine yeni bir davranış kazandırmayı dersle ilgili sınıf içi tartışmalara katılma davranışını kazandırmayı amaçlamaktadır. Öğretmen öğrencilerine bu davranışı kazandırmak için önce öğrencileri her söz alışında, sonra sınıfın çoğunluğunun tartışmalara katıldığını gördüğünde en sonunda ise öğrenciler konuyla ilgili konuştuklarında onları ödüllendirerek dersle ilgili sınıf içi tartışmalara katılma davranışını kazandırmıştır. Öğretmenin kullandığı bu yöntem Skinner'in kademeli yaklaşma yöntemine örnektir. Kademeli yaklaşma yönteminde önce kazandırılacak davranış belirlenir, bu davranış alt basamaklara ayrılır ve her bir basamakta ödül kullanılır. Bu sorudaki çeldiriciliği en yüksek seçenek D seçeneğindeki alıştırma. Alıştırma, bir beceriyi, bir bilgiyi güçlendirmek için yapılan yineleme işlemidir. Öğretmen bu örnekte öğrencilerine dersle ilgili sınıf içi tartışmalara katılma davranışını kazandırmak için bu davranışı sürekli yinelemelerini istememiştir. Bu davranışı alt basamaklara ayırarak pekiştirmiştir.

Cevap: E

KPSS / Eğitim Bilimleri

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

8. Anne ve babası sık sık tartışan bir öğrenci, evdeki huzursuzluk ortamından kaçınmak için dersler bittikten sonra çeşitli bahaneler üreterek okulda kalma süresini uzatır. Öğrencinin bu davranışı aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Duyarlılaşma
- B) Psikolojik tepkisellik
- C) Davranışta kontrast
- D) Öğrenilmiş çaresizlik
- E) Olumsuz pekiştirme

ÇÖZÜM

Soruda öğrenci okulda kalma süresini uzatarak evdeki huzursuzluk ortamından kaçınmaktadır. Yani öğrenci okulda kalarak kendisini rahatsız eden bir durumdan kurtulmaktadır. Bu durum da olumsuz pekiştirmeye örnektir. Olumsuz pekiştirmede birey bir davranışta bulunur ve davranış sonucunda bireyi rahatsız eden olumsuz pekiştirici ortamdan çıkarılmış olur. Öğrenci, çeşitli bahaneler üreterek okulda kalma süresini uzatma davranışı sonunda onu rahatsız eden; huzursuzluk olumsuz pekiştirecinden kurtulmuş ve öğrencinin bahaneler üreterek okulda kalma davranışı olumsuz pekişmiştir. A seçeneğinde yer alan duyarlılaşma ise organizmanın tepki vermediği bir uyarıcıya tepki vermeye başlaması ya da tepkinin sıklığının ve şiddetinin öncekine göre artması durumudur. B seçeneğinde yer alan Psikolojik Tepkisellik ise, insanlar belirli durumlarda bazı özgürlüklere sahip olduklarına inandıkları için özgürlüklerinin tehdit edildiğini ya da engellendiğini düşündükleri zaman tepki vererek tehdit edildiklerini düşündükleri özgürlüklerini korumaya çalışırlar. (Psikolojik Tepkisellik Kuramı, Brehm, 1966-1972)

Cevap: E

9. "Yıllardır piyango bileti alıyorum. Çevremdeki herkese az ya da çok bir ikramiye çıktı. Bana bir kez olsun amorti bile çıkmadı. Artık biletle almayacağım."

Örnekteki kişinin kendisine amorti bile çıkmadığı gerekçesiyle biletle almaktan vazgeçmesi bir davranışın sürdürülmesinde aşağıdakilerden hangisinin önemli bir rol oynadığını göstermektedir?

- A) Pekiştirme
- B) Şans
- C) Alışkanlık
- D) Genelleme
- E) Ayırt etme

ÇÖZÜM

Yıllardır biletle almasına rağmen hiç ikramiye çıkmadığı için kişi biletle almayı bırakmış, piyango biletle alma davranışı sönmüştür. Kişinin davranışının sönmemesinin nedeni ise hiç ikramiye çıkmaması yani biletle alma davranışının pekiştirilmemesidir. Bir davranışın sürdürülmesi için mutlaka pekiştirilmesi gerekir. Pekiştirilmeyen davranışlar tekrar etmez söner.

Cevap: A

10. Bir otomobil tamir ustası, çırak olarak işe başlayan bir genci teşvik etmek amacıyla bir şeyler öğrenmek için gösterdiği her çabayı aferin diyerek pekiştirmiş ve başlangıçta her aferin deyişinden sonra çırağın öğrenme gayretinin biraz daha arttığını gözlemiştir. Ancak bir süre sonra usta, aferin demesinin çırağın ilk günlerdeki kadar gayrete getirmedeğini fark etmiştir.

Ustanın övgüsünün çırağın gayrete getirme işlevinin bir süre sonra azalmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çırak, neyi iyi neyi kötü yaptığını kendisi değerlendirebilecek duruma gelmiştir.
- B) Çırağın ustasına duyduğu sevgide azalma olmuştur.
- C) Öğrenme davranışı koşulsuz uyarıcı tarafından izlenmediği için sönmeye başlamıştır.
- D) Uyarıcı ile tepki arasındaki bağlantı kopmuştur.
- E) Alışma nedeniyle övgünün pekiştirici değeri azalmıştır.

ÇÖZÜM

Bir davranışın kazanılması ve devam etmesi için mutlaka pekiştirilmesi gerekir. Bu soruda da otomobil tamir ustası çırağın gösterdiği her çabayı aferin diyerek pekiştirmiş ve çırağın öğrenme gayretinin başlangıçta arttığını gözlemiştir. Pekiştirme ilkelerine göre kazanılmış bir davranışın devamını sağlamak için sürekli aynı pekiştirecin kullanılması bireyde doymaya, alışmaya neden olacak pekiştirici gücünü kaybedecek ve bireyin davranışında önceki düzeye göre azalma olacaktır. Sorudaki usta da çırağına sürekli aferin dediği için aferin pekiştireci çırakta alışmaya neden olmuş ve pekiştirecin çırak için değeri azalmıştır.

Cevap: E

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

11. Bir öğretmen ders sırasında konuşarak sınıfın düzenini bozan bir öğrencisinin bu davranışını bastırmak için onu sınıftan çıkararak cezalandırmıştır. Ancak öğretmenin beklentisinin aksine öğrencinin derste konuşma davranışı artmıştır.

Bu örnek, öğretmenlerin cezayı bir davranış kontrol tekniği olarak kullanırken aşağıdakilerden hangisini dikkate almaları gerektiğine işaret etmektedir?

- A) Birinci tip cezanın daha etkili olabileceği durumlarda ikinci tip cezanın kullanılmaması gerektiğini
- B) Ceza olarak niteledikleri bir eylemin öğrenci için aslında bir pekiştirici işlevi görüp görmediğini
- C) Cezanın yapılan davranışla orantılı olması gerektiğini
- D) Nasihat edilmeden uygulanan bir cezanın etkisinin sınırlı olabileceğini
- E) Uygulanan cezanın şiddetinin her seferinde artırılması gerektiğini

ÇÖZÜM

Ceza, istenilmeyen davranışların yapılmaması için yapılan işlemidir. Ceza iki şekilde uygulanır. Birinci tip cezada öğrenciye istenmeyen bir davranışından sonra onu rahatsız eden bir uyarıcı ortama eklenir. Örnek sınıfın düzenini bozan öğrenciye öğretmenin bağırması birinci tip cezadır. İkinci tip ceza ise öğrencinin istenmeyen davranışından sonra onun hoşuna giden bir uyarıcının ortamdaki çıkarılması yani istediği bir şeyden mahrum bırakılmasıdır. Örnek sınıfın düzenini bozan öğrenci sınıfta bulunmak istiyorsa onun sınıftan çıkarılması ikinci tip cezadır. Bu soruda öğretmen öğrencinin davranışını bastırmak için ikinci tip cezayı kullanmış öğrenciyi sınıftan çıkararak cezalandırmıştır. Öğretmenin amacı öğrencinin ders sırasında konuşarak sınıfın düzenini bozma istenmeyen davranışını bastırmaktır. Soruyu incelediğimizde öğrencinin istenmeyen davranış bastırılmamış yok olmamış aksine artmıştır. Edimsel koşullanma ilkelerine göre bir davranış devam ediyorsa ortamda o davranış pekiştiren bir pekiştirici vardır. Öğretmenin öğrenciyi sınıftan çıkarması öğrenci için pekiştirici işlevi görmüştür.

Cevap: B

12. Bir sürücü trafikte kendi aracını sıkıştıran başka bir araç sürücüsüne korna çalarak küfür etmiştir. Bu sırada araçta bulunan üç yaşındaki kızı bu olaya tanık olmuştur. Daha sonra babasının her korna çalışında kız küfür etmiştir.

Bu örnekte korna sesi küçük kızın küfür etme davranışını kontrol eden ne tür bir uyarıcıdır?

- A) Pekiştirici
- B) İtici
- C) Koşulsuz
- D) Ayırt edici
- E) Özendirici

ÇÖZÜM

Bir davranış sadece belirli uyarıcı ya da ortamda yapılır ve pekiştirilirse bir süre sonra uyarıcı ya da ortam davranış için ayırt edici hale gelir. Davranışı kontrol eden bu uyarıcıya ayırt edici uyarıcı, ayırt edici uyarıcıya verilen tepkiye ise ayırt edici edim denir. Soruyu incelediğimizde çocuk babası korna çaldığında küfür etmektedir. Çocuğun, babası korna çaldığında küfür etmesi ayırt edici edim, çocuğun küfür etme davranışını ortaya çıkaran korna sesi ise ayırt edici uyarıcıdır. Soruya göre çocuk sadece korna sesi ayırt edici uyarıcısının bulunduğu ortamda bu davranışı sergilemektedir. A, B, E seçeneklerindeki pekiştirici, itici, özendirici kavramları bir davranıştan sonra ortaya çıkan durumu ifade etmektedir.

Cevap: D

13. İşine giderken kullandığı yolda tamirat başlaması nedeniyle bir hafta boyunca daha uzun olan bir başka yolu kullanmak zorunda olan bir sürücü, tamirat bittiği hâlde uzun yolu kullanmaya devam ettiğini fark etmiştir. Sürücünün uzun yolu kullanmaya devam etmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Duyarlılık kazanma
- B) Alışkanlık kazanma (oluşması)
- C) İkinci derece koşullanma
- D) Gizil öğrenme
- E) Olumsuz öğrenme

ÇÖZÜM

Sorudaki, sürücü bir hafta boyunca uzun yolu kullandığı için daha önce kullandığı kısa yolu kullanmamaktadır. Çünkü uzun yolu kullanma davranışı sürücüde alışkanlık oluşturmuştur. Alışkanlık kazanma (oluşması): İç ve dış etkilerle düşünce,duygu ve davranışlarımızı yönlendiren, sürekli aynı şekilde gerçekleşmesi sonucunda zamanla otomatik bir tepki haline dönüşen öğrenilmiş davranışlardır.

Cevap: B

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

14. Antrenmanlarda son derece gayretli bir şekilde çalıştığı hâlde teknik direktörü tarafından maçlarda oynatılmayan bir futbolcu antrenmanlarda giderek daha az çalışır hâle gelmiş ancak teknik direktörün kendisini bir maçta oynatmasının ardından antrenmanlarda tekrar aynı gayretle çalışmaya başlamıştır. Yukarıda verilen örneğe dayanarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Bir davranışın devamının sağlanmasında sürekli pekiştirme aralıklı pekiştirmeden daha etkilidir.
- B) Sönen bir davranış pekiştirilirse de kendiliğinden geri gelebilir.
- C) Bir bireyin güdülenme düzeyini artırmak için önce onu engellemek yararlıdır.
- D) Sönmeye yüz tutan bir davranışın yeniden gösterilmesi için birkaç kez pekiştirilmesi yeterli olabilir.
- E) Davranışlarının pekiştirmeyle sonuçlanmaması bireyde olumsuz duyguların oluşmasına yol açar.

ÇÖZÜM

Futbolcu antrenmanlarda gayretli çalışmasına rağmen teknik direktörü tarafından maçlarda oynatılmadığı için giderek daha az çalışmaya başlamıştır yani futbolcunun gayretli çalışma davranışı pekiştirilmediği için tamamen ortadan kalkmamış yani davranış sönmemiş ama davranışın düzeyinde bir düşme, gerileme olmuştur. Daha sonra aynı futbolcu teknik direktörün kendisini bir maçta oynatmasının ardından antrenmanlarda tekrar aynı gayretle çalışmaya başlamıştır. Futbolcunun davranışının artmasının nedeni ise teknik direktör tarafından birkaç kez pekiştirilmesidir. Dolayısıyla sönmeye yüz tutan bir davranışın birkaç kez pekiştirilmesi davranışın sıklığının artmasında yeterlidir. A seçeneğinde sürekli pekiştirmenin davranışın devamında etkili olduğu vurgulanmıştır; ama soruda futbolcunun davranışının artmasının nedeni sürekli pekiştirilmesi değildir. B seçeneğinde ise kendiliğinden geri gelme sürecinden bahsedilmektedir. Kendiliğinden geri gelme sürecinde pekiştirilmeyen bir davranışın tamamen ortadan kalkması ve bir süre sonra pekiştirilmediği halde tekrar ortaya çıkması gerekir. C seçeneğinde engellemenin güdülenme üzerindeki etkisinden bahsedilmiş sorumuzdaki futbolcu pekiştirilerek engellendiği için değil tekrar pekiştirilerek kesilerek engellendiği için değil tekrar pekiştirilerek çalışmaya başlamıştır. Soruda E seçeneğindeki gibi pekiştirilmediği için değil tekrar pekiştirilerek çalışmaya başlamıştır. Soruda E seçeneğindeki gibi pekiştirilmediği için değil tekrar pekiştirilerek çalışmaya başlamıştır. Soruda E seçeneğindeki gibi pekiştirilmediği için değil tekrar pekiştirilerek çalışmaya başlamıştır.

Cevap: D

15. Evde istediklerini ağlayarak yaptırabilen bir çocuk, okula başladıktan sonra kısa bir süre içinde aynı davranışın işe yaramadığını öğrenir ve okulda istediklerini ağlayarak yaptırmaktan vazgeçer. Buna karşın evde ağlayarak istediklerini yaptırmaya çalışma sıklığında bir artma görülür.

Çocuğun evde isteklerini ağlayarak yaptırmaya çalışmasının sıklığındaki artış aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Davranışta kontrast
- B) Sınama-yanılma
- C) İkinci derece koşullama
- D) Sezgisel öğrenme
- E) Psikolojik tepkisellik

ÇÖZÜM

Sorudaki örnek durumda evde isteklerini ağlayarak kabul ettiren bir çocuk okulda aynı davranışın işe yaramadığını öğrenince okulda isteklerini ağlayarak yaptırmaktan vazgeçmiş evde ise isteklerini yaptırmak için ağlama sıklığı artmıştır. Çocuğun okulda bu davranıştan vazgeçmesinin nedeni ağlama davranışının pekiştirilmemesidir. Çocuğun okulda bu davranıştan vazgeçerken evde ağlama sıklığındaki artışının nedeni ise evde ağlama davranışının pekiştirilip okulda pekiştirilmiyor olmasıdır. Bu durum davranışta kontrasta örnektir. Davranışta kontrast bir ayırt edici uyarıcı durumunda, davranışın pekiştirilmesiyle davranışta artma, pekiştirilmeme durumunda azalma görülmesidir. Davranışta kontrast davranış sadece belirli durumlarda ortamlarda pekiştiriliyor diğer ortamlarda pekiştirilmiyorsa davranışın pekiştirildiği ortamlarda davranışın sıklığı önceki düzeyine göre artarken pekiştirilmediği ortamlarda azalır. Davranışta kontrast KPSS de ilk defa sorulan bir kavramdır.

Cevap: A

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

16. Bir ilköğretim okulunun hentbol takımını çalıştıran beden eğitimi öğretmeni oyuncuların sürekli olarak top oynamak istediklerini, dayanıklılıklarını artıracak diğer çalışmalarını yapmaktan kaçındıklarını fark eder. Bu beden eğitimi öğretmenin oyuncularına dayanıklılık artırma çalışmalarına katılma alışkanlığını kazandırmak için başvurabileceği aşağıdaki yollardan hangisinin en az etkili olması beklenir?

- A) Oyuncularına dayanıklılıklarını artıracak çalışmaları yaptıkları takdirde top oynamalarına izin vereceğini söylemesi
- B) Dayanıklılık artırmaya yönelik çalışmalara katılmayanlara normal olarak yapılandan daha fazla dayanıklılık çalışması yaptırması
- C) Oyuncularına dayanıklılık çalışması yapmalarının ileride kendilerine sağlayacağı yararları anlatması
- D) Dayanıklılık artırma çalışmalarını düzenli olarak yapan oyuncularına daha fazla top oynama izni vermesi
- E) Dayanıklılık artırma çalışmalarına katılmayanları maçta oynatmayacağını söylemesi

ÇÖZÜM

Bir davranışın yapılmasında ve istikrarlı bir şekilde tekrar etmesinde önemli olan etmen davranışın ortaya çıkardığı sonuçtur. Buna göre hentbol oyuncularının dayanıklılıklarını arttıracak çalışma alışkanlığını kazanabilmeleri için kullanılması gereken yöntem dayanıklılık çalışmaları yaptıklarında hentbolcuların pekiştirilerek davranışın devamını sağlamadır. Yani dayanıklılık alıştırmaları yapma hentbolcularda haz yaratırsa (olumlu pekiştirme) ya da onları rahatsız edici bir durumdan kurtarırsa tekrar edecektir. Haz yaratmayan rahatsızlık yaratan davranışlarda (ceza) tekrar etmez dayanıklılık çalışmalarına katılmama davranışı rahatsızlık yarattığında ortadan kalkacaktır. Bu açıklamalara ilişkin örnek durumlar A, B, D ve E şıklarında verilmiştir. Ama C seçeneğinde verilen, oyunculara dayanıklılık çalışması yapmanın ileride kendilerine sağlayacağı yararların anlatılması bir davranışın alışkanlık haline gelmesinde diğer seçeneklerdeki yöntemlere göre en az etkili olanıdır. Çünkü davranışın ortaya çıkardığı sonuç davranışla ilgili öneride tavsiyede bulunmadan daha etkilidir.

Cevap: C

17. Aşağıdaki örneklerin hangisinde bir davranışın ayırt edici uyarıcı tarafından kontrol edilmesi söz konusudur?

- A) Mehmet test usulü yapılan sınavlarda daha başarılı olmaktadır.
- B) Ayşe sinemadan çok tiyatroya gitmeyi tercih etmektedir.
- C) Ali kedilerden çok köpekleri sevmektedir.
- D) Ahmet ne zaman fotoğraf çekilecek olsa saçını düzeltmektedir.
- E) Soner erken kalktığında kendisini daha dinç hissetmektedir.

ÇÖZÜM

Skinner 'e göre bir davranış ortamda bir uyarıcı varken yapılır ve bu davranış pekiştirilirse aynı davranış ilerde sadece uyarıcının bulunduğu durumlarda yapılacak diğer durumlarda yapılmayacaktır. Bu davranışa Skinner ayırt edici edim, ayırt edici edimi ortaya çıkaran duruma da ayırt edici uyarıcı demiştir. Ayırt edici uyarıcı davranıştan önce ortamda vardır ve davranışa zemin hazırlar. C seçeneğinde Ahmet'in saçını düzeltme davranışı fotoğraf çekilme ayırt edici uyarıcısı tarafından kontrol edilmektedir. B ve C seçeneklerinde de ayırt etme davranışına örnektir; ama bu seçeneklerde ayırt etme sürecinde rol oynayan ayırt edici uyarıcıya değinilmemiştir.

Cevap: D

18. Bir fen ve teknoloji öğretmeni laboratuvar dersi bitiminde öğrencilerin laboratuvarı temiz bırakmalarını istemiş ancak öğrenciler temizlik yapmaktan hoşlanmadıkları için temizlikten kaçmışlardır. Bunun üzerine öğretmen de temizliği yaptırmak için masasını temizleyen öğrencilerin bir sonraki teneffüse çıkabileceğini söylemiştir.

Bu öğretmen öğrencilerin masaları temizlemelerini sağlamak için aşağıdakilerden hangisini kullanmaktadır?

- A) Tepkisel davranış
- B) Olumsuz pekiştirme
- C) Sistemik uzaklaşma
- D) Kademeli yaklaşma
- E) Premack ilkesi

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

Sorudaki öğretmen temizlik yapmaktan hoşlanmayan öğrencilerine temizlik yaptırmak için masasını temizleyenlerin teneffüse çıkabileceğini söylemiştir. Bu öğretmen öğrencilerin masasını temizlemelerini sağlamak için Premack ilkesini kullanmıştır.

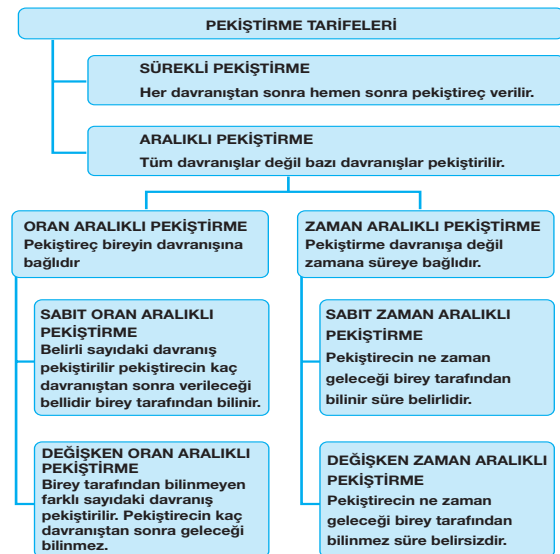
Premack ilkesi "herhangi bir tepkiden yapıma ihtimali yüksek olan yapıma ihtimali düşük olanı pekiştirir" ilkesine dayanmaktadır. Premack ilkesinde pekiştireç olarak faaliyetler kullanılmaktadır. Bu sorudaki ,öğretmende yapıma ihtimali yüksek olan teneffüse çıkma tepkisini hoşlanılmayan yapıma ihtimali düşük olan temizlik yapma tepkisini ortaya çıkarmak için pekiştireç olarak kullanmıştır. Seçeneklerdeki en güçlü çeldirici olumsuz pekiştirme-dir. Olumsuz pekiştirmede birey bir davranışta bulunarak kendisini rahatsız eden bir durumdan kurtulmuş olur eğer öğretmen öğrencilerine masalarını temizlemeden teneffüse çıkamazsınız, teneffüsünüz boşa gider demiş olsaydı olumsuz pekiştirme yapmış olurdu. Premack ilkesinde az tercih edilen davranıştan sonra ortama çok tercih edilen yapıma ihtimali yüksek olan davranış etkinlik eklenir.

Cevap: E

19. Gürültü yapmadan ders dinlemeyi öğrenmelerini sağlamak amacıyla öğrencilerine sessiz bir biçimde oturdukları her on dakika sonrasında ödül veren bir ilköğretim 1. sınıf öğretmeni aşağıdaki pekiştirme tarifelerinden hangisini kullanmaktadır?

- A) Sabit oranlı
- B) Sürekli
- C) Sabit aralıklı
- D) Değişken aralıklı
- E) Değişken oranlı

ÇÖZÜM

Öğretmen gürültü yapmadan ders dinlemeyi öğretmek için öğrencilerine sessiz biçimde oturdukları her on dakika sonrasında ödül vermektedir. Öğretmen öğrencilerinin tüm sessiz oturma davranışlarını değil bazı davranışları

ödüllendirmektedir. O halde öğretmen sürekli pekiştirme tarifelerini kullanmamış aralıklı tarifelerden birini kullanmıştır. Öğrencilerin ödülü alabilmesi davranışlarına değil zamana bağlıdır (on dakika sonunda) pekiştireç zamana bağımlı ise öğretmen oranlı aralıklı tarifeleri değil zaman aralıklı tarifelerden birini kullanmıştır. Öğrenciler pekiştirecin her on dakika sonunda geldiğini bildikleri için bu soruda kullanılan pekiştirme tarifesi sabit zamanlı tarife-dir.

Cevap: C

20. "Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan" özdeyişi aşağıdaki kuramlardan hangisinin çocukların yeni davranışları nasıl edindiklerine ilişkin açıklamalarını desteklemektedir?

- A) Gestalt öğrenme
- B) Sosyal öğrenme
- C) Tepkisel koşullama
- D) Edimsel koşullama
- E) Bilişsel öğrenme

ÇÖZÜM

Gestalt öğrenme kuramı algı ve problem çözme süreciy-le ilgilenmiş öğrenmeyi bireyin algılama ve yorumlama-rındaki değişimler olarak açıklamıştır.

Tepkisel koşullama kuramı öğrenmeyi önceleri tepkiye neden olmayan bir uyarıcının koşulsuz bir uyararla eşleşmesi sonucunda tepki yaratma gücü kazanması olarak açıklamaktadır.

Edimsel koşullama öğrenmede davranış ve davranışın sonucuna önem vermiştir.

Bilişsel öğrenme, öğrenmede zihinsel faaliyetlerin etkisi üzerinde durmuştur

Sosyal öğrenme kuramı ise bireyin sadece kendi yaşantılarının sonucuna göre değil gözlediği modelin yaşantılarının sonucuna göre de birçok davranışı kazandığını savunmuştur. Sorudaki atasözü de sosyal öğrenme kuramının ilkerini desteklemektedir.

Cevap: B

21. Ablasının tırnağı kesilirken canının yandığına tanık olan Ali, sıra kendisine geldiğinde tırnağını kestirmemek için uzun süre direnmiştir.

Canının yanacağını düşünerek Ali'nin tırnağını kestirmemeye direnmesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) II. tip ceza
- B) Dolaylı öğrenme
- C) Gölgeleme
- D) Olumsuz pekiştireç
- E) Tepki genellemesi

ÇÖZÜM

Öğrenme yaşantı sonucunda oluşmaktadır. Davranışçı yaklaşımlarda öğrenmenin gerçekleşmesi için doğrudan yaşantı kazanılması gerekirken sosyal öğrenme kuramına göre bireyler sadece doğrudan yaşantıların sonucuna göre değil dolaylı yaşantılarla da öğrenirler. Dolaylı yaşantı gözlemediğimiz modelin davranışlarının sonucudur. Modelin davranışlarının sonucuna göre biz birçok davranışı kazanabiliriz buna dolaylı öğrenme denir. Soruda da Ali'nin ablasının tırnak kesilirken canının yanması Ali için dolaylı yaşantıdır. Alinin dolaylı yaşantısının sonucuna göre tırnağını kestirmemesi dolaylı öğrenmedir. D seçeneğindeki olumsuz pekiştirme en güçlü çeldiricidir. Olumsuz pekiştirme de bireyin kendi yaşantılarının sonucu önemlidir.

Cevap: B

22. Bir öğretmen, kızının 23 Nisan törenlerinde okuyacağı şiiri daha çabuk öğrenmesine nasıl yardımcı olabileceğini soran bir anneye, kızına şiiri yüksek sesle okutmasını ve hata yaptığı zaman hemen ona yaptığı hatanın ne olduğunu söylemesini tavsiye eder.

Öğretmen yaptığı bu tavsiyeyle sözel bir malzemenin öğrenilmesini kolaylaştıran aşağıdaki süreçlerin hangisinden yararlanmasını amaçlamaktadır?

- A) Sonuçlar hakkında bilgi edinme
B) Pekiştirme
C) Parçalara bölerek öğrenme
D) Anlamsal basamaklar dizisi oluşturma
E) Olumlu aktarma

ÇÖZÜM

Öğretmen, anneye yardımcı olmak için kızına şiiri yüksek sesle okutmasını ve hata yaptığı zaman hemen yaptığı hatanın ne olduğunu söylemesini tavsiye etmektedir. Öğretmenin anneye önerdiği yöntem geribildirim yani sonuçlar hakkında bilgi edinmedir. Geribildirim sonuçlar hakkında bilgi edinme, bireye öğrenme düzeyiyle ilgili bilgi verilmesidir. Geribildirim (sonuçlar hakkında bilgi edinmenin) etkili olabilmesi için öğrenme yaşantısından hemen sonra verilmesi gerekir. Soruda da öğretmen anneye kızının yaptığı hataları hemen söylemesini önermiştir.

Cevap: A

23. Öğrencilerinden İstiklal Marşı'nın tüm kıtalarını ezberlemelerini isteyen bir öğretmenin onlara tavsiye edebileceği en uygun çalışma stratejisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aralıksız çalışma B) Toplu çalışma
C) Bütün-parça-bütün D) Parça-bütün-parça
E) Tümdengelim

ÇÖZÜM

İstiklal Marşı olgusal yani sözel bir öğrenmedir. Ezberleme ise sözel bilgilerin öğrenilmesinde kullanılan bir yöntemdir. Ezberlemeyle sözel bilginin etkili olarak öğrenilebilmesi için en uygun çalışma stratejisi Bütün-Parça-Bütündür. Bütünden başlayıp parçaları öğrenerek daha sonra tekrar bütüne gitmek bilgilerin karışmasını engeller bütüncül anlamlı bir öğrenme sağlar. Parçadan başlayarak ezberlemeye çalışmak ise bütünlüğün yitilmesini güçleştirerek karışmaya neden olabilir. Aralıksız ve toplu çalışma stratejisiyle elde edilen bilgiler çabuk unutulmaktadır. Tümdengelim bütünden parçaya inmek suretiyle sonuç alma yoludur. Tümdengelim yöntemi ezberlemeye dayalı bilgilerden çok kavramaya dayalı bilgilerin öğrenilmesinde kullanılır.

Cevap: C

24. Ders kitaplarında bazı cümlelerin altının çizilmesi veya koyu ya da italik harflerle yazılması bu cümlenin önemli olduğuna işaret etmenin yanı sıra öğrenilmesini de kolaylaştırmaktadır.

Ders kitaplarında altı çizilen, koyu ya da italik harflerle yazılan cümlelerin daha kolay öğrenilmeleri, öğrenilecek malzemeye ilişkin aşağıdaki özelliklerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Kavramsal kategori
B) Çağrışımsal anlam
C) Kavramsal benzerlik
D) Örgütlülük
E) Algısal ayırt edilebilirlik

ÇÖZÜM

Algı ilkelerine göre, çevredeki uyarıcılardan farklı olan uyarıcılar daha çok dikkat çeker. Dikkatin yoğunlaştığı uyarıcılar daha çabuk algılanır ve daha kolay öğrenilir. Öğrenilecek öğrenme malzemesindeki bazı yerlerin altının çizilmesi koyu ya da italik harflerle yazılması öğrenme malzemesinin algısal ayırt edilebilirliğini artırarak öğrenenin dikkatinin bu cümlelere yoğunlaşmasını sağlamakta ve öğrenmenin daha kolay gerçekleşmesini sağlamaktadır. Algısal ayırt edilebilirlik öğrenme malzemesinin çevredeki diğer uyarıcılardan ayırt edilebilmesi için daha dikkat çekici şekilde sunulmasıdır.

Cevap: E

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

25. Sözel bir içerik, aşağıdakilerden hangisine sahip olursa öğrenilmesi zorlaşır?

- A) Çok sayıda çağrışımsal anlam içermesi
- B) Algısal ayırt edilebilirliğinin düşük olması
- C) Sık kullanılması
- D) Birden fazla duyuya hitap etmesi
- E) Kavramsal kategoriler hâlinde örgütlenmiş olması

ÇÖZÜM

Sözel bir bilginin çok sayıda anlamsal çağrışım içermesi yani ön bilgilerle ilişkilendirilmesi, sık sık kullanılması öğrenilen bilginin tekrar edilmesi, öğrenilen bilginin birden fazla duyuya hitap etmesi ve öğrenilecek bilginin kavramsal kategoriler halinde örgütlenmiş olması yani kavramların kavram haritalarıyla sunulması sözel bir öğrenmeyi destekler ve öğrenilmesini kolaylaştırır. Ancak B seçeneğinde yer alan sözel içeriğin algısal ayırt edilebilirliğinin düşük olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır. Çünkü çevresindeki malzemeden kolayca ayırt edilebilen şey, kolay öğrenilir. Bu durumda önemli olan şey dikkattir. Ayırt edilebilirlik dikkati çeker ve bir şeye ne kadar dikkat edersek öğrenilmesi o kadar kolaylaşır. Hayatımızdaki geçmiş yaşantıları bir düşünecek olursak, en iyi hatırladığımız şeylerin, günlük alışılmış olaylardan oldukça farklı olan, yani algısal bakımdan ayırt edilebilir olan şeyler olduğunu görürüz. Algısal ayırt edilebilirlik öğrenmeyi desteklemekte algısal ayırt edilebilirliğin düşük olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.

Cevap: B

26. Öğretmenlerin, genellikle öğrencilerine sınav öncesinde yoğun bir biçimde çalışma yerine dönem boyunca günde bir iki saat çalışmalarını tavsiye etmelerinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aralıklı öğrenme stratejisinin öğrencinin güdülenme düzeyini artırması
- B) Toplu öğrenme stratejisinde olumlu aktarmanın daha güç gerçekleşmesi
- C) Toplu öğrenme stratejisinde öğrencinin çalışma hızını kendi kapasitesine göre düzenlemesinin mümkün olmaması
- D) Aralıklı öğrenme stratejisiyle öğrenilen bilgilerin daha sağlam ve kalıcı olması
- E) Aralıklı öğrenme stratejisinin öğrenciye ne ölçüde doğru öğrendiği hakkında dönüt alma olanağı tanınması

ÇÖZÜM

Öğrenmeyi etkileyen faktörler üçe ayrılır

Öğrenen ile ilgili Faktörler	Öğrenme Yöntemi ile ilgili Faktörler	Öğrenilen Konu ile ilgili Faktörler
<ul style="list-style-type: none">• Türe özgü hazır oluş• Olgunlaşma• Genel uyanıklık hali• Geçmiş yaşantılar• Dikkat• Öğrenme güdüsü	<ul style="list-style-type: none">• Öğrenmeye ayrılan zaman (Toplu-aralıklı öğrenme)• Öğrenilen konunun yapısı (Bütün olarak ya da parçalara bölerek öğrenme)• Öğrenenin etkinliği• Geri bildirim (Dönüt)	<ul style="list-style-type: none">• Telaffuz edilebilirlik• Algısal ayırt edilebilirlik• Çağrışımsal anlam• Kavramsal gruplandırma

Öğrencilerin sınav öncesinde yoğun bir şekilde ders çalışmaları ya da günde bir iki saat çalışmaları öğrenmeyi etkileyen faktörlerden öğrenme yöntemiyle ilgili öğrenmeye ayrılan zaman konusuydu ilişkilidir. Öğrenmeye ayrılan zamanda iki farklı strateji izlenmektedir: toplu-aralıklı öğrenme. Konunun belirli bir programa uyarak düzenli aralıklarla tekrar edilmesine aralıklı çalışma, sadece sınavdan önce yapılan yoğun sıkışık çalışmaya ise toplu öğrenme denmektedir. Öğrencilerin genelde toplu öğrenme stratejilerini tercih etmelerinin nedeni sadece sınav akşamı çalışarak sınavdan yüksek not almalarıdır. Ama toplu öğrenme stratejisi her ne kadar bir sonraki gün yapılan sınavlarda öğrencinin yüksek not almasını sağlasa da öğrenilen bilgiler kısa sürede unutulmaktadır. Buna karşın aralıklı çalışmayla edinilen bilgiler daha istikrarlı ve kalıcıdır. Dolayısıyla öğretmenin öğrencilerden aralıklı çalışma stratejini tavsiye etmesinin nedeni aralıklı çalışmayla öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olmasıdır.

Cevap: D

27. Bir İngilizce öğretmeni kelime öğrenmede güçlük çektiğinden yakınan bir öğrencisine öğrenmesi gereken her kelimeyi geçmişte yaşadığı bir olayla ilişkilendirmesini tavsiye eder.

Öğretmen bu tavsiyeyi yaparken öğrencisinin sözel bir malzemenin öğrenilmesini kolaylaştıran aşağıdaki özelliklerin hangisinden yararlanacağını düşünmüştür?

- A) Çağrışımsal anlam
- B) Kavramsal anlam
- C) Kavram kategorileri
- D) Çağrışımsal basamaklar
- E) Kavramsal benzerlik

ÇÖZÜM

İngilizce öğretmenin öğrencisine önerdiği yöntem çağrışımsal anlamdır. Çünkü çağrışımsal anlam kişinin öğrendiği bilgileri önceki bilgilerle yaşantılarla ilişkilendirerek öğrenmesi, yeni yaşantıya anlam vermesidir. Öğrencinin zihnindeki diğer kelimelerle bağlantısı olmayan kelimelerin öğrenilmesi zor olur ve kolayca unutulabilir. Çağrışımsal anlam, kişinin zihninde gerçekleştiği içindir. Yani her bireyde aynı şekilde gerçekleşmez. Soruda öğretmen de öğrencisine kelimeleri geçmişte yaşadığı olaylarla ilişkilendirerek öğrenmesini tavsiye etmektedir. Geçmişte yaşanan olaylar öznedir, kişiye özgüdür. Öğrenci geçmişteki öznel yaşantılarından yararlanarak İngilizce kelimeleri daha kolay öğrenecektir. B seçeneğindeki Kavramsal Anlam: Kavramlar arasında benzerliklerin, farklılıkların ve ilişkilerin kurulabildiği bunların başka ortamlara transfer edilebildiği ve problemlerin çözümünde kullanılabildiği derinlemesine öğrenme olarak tarif edilebilir. Kavramsal anlam öznel değil nesnedir. C seçeneğindeki Kavram Kategorileri: Kavramların, alt gruplara bu alt grupların da dallara ayrılarak sınıflandırılmasıdır. Kavram haritaları buna örnektir. Kavram kategorileri de nesnedir. D seçeneğindeki Çağrışımsal Basamaklar: Kişinin yeni öğrenmeyle ilgili öznel zihinsel çağrışımları basamaklar halinde uzanıyorsa bir tablo grafik oluşturuyorsa buna çağrışımsal basamaklar denir. E seçeneğindeki Kavramsal Benzerlik ise birbirine kavramsal olarak yakın ve benzer olan kavramların gruplanmasıdır.

Cevap: A

28. Okula yeni başlayan Emre derste canı sıkıldığı için dışarıya çıkmak ister ancak öğretmeni izin vermez. Bunun üzerine Emre önce ağlama, tepinme gibi davranışlar sergiler, sonuç alamayınca sırayla hastayım, tuvalete gitmem gerek gibi bahaneler öne sürerek dersten dışarı çıkmaya çalışır ancak başarılı olamaz. Dersin bittiğine işaret eden zil çaldıktan sonra öğretmenin “Şimdi dışarı çıkabilirsin.” demesi üzerine Emre zil çalmadan dışarı çıkamayacağını öğrenir.

Emre'nin zil çalmadan dersten çıkamayacağını öğrenmesi hangi yolla gerçekleşmiştir?

- A) İşaret öğrenme B) Tepkisel koşullama
C) Edimsel koşullama D) Sosyal öğrenme
E) Gizil öğrenme

ÇÖZÜM

Edimsel koşullanma ilkelerine göre pekiştirilen haz yaratan davranışlar tekrar eder pekiştirilmeyen davranışlar tekrar etmez. Sorudaki örnek durumda da öğretmen, Emre'nin zil çalmadan önceki davranışlarını Emre'yi dışarıya çıkarmayarak pekiştirmeyerek tekrar etmemesini amaçlamıştır. Zil çaldığında ise Emre'nin dışarıya çıkmasına izin vererek zil çaldığında dışarıya çıkma davranışını pekiştirmiş ve bu davranışın tekrar etmesini amaçlamıştır.

Cevap: C

29. Ev işi yaparken bir yandan yüksek sesle ders çalışan psikoloji öğrencisi kızının söylediklerini işiten bir ev hanımı, birkaç gün sonra izlediği bir yarışma programında sorulan “Tepkisel koşullanma ile şu isimlerden hangisini eşleştirirsiniz?” sorusuna doğru yanıt verdiğini fark ederek şaşırmıştır.

Ev hanımının yarışma sorusuna doğru yanıt vermesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Duyarlılaşma
B) Kendini gerçekleştiren kehanet
C) Algıda seçicilik
D) Kavrama yoluyla öğrenme
E) Gizil öğrenme

ÇÖZÜM

Sorudaki ev hanımı ev işi yaparken ders çalışan kızının söylediklerini işitmiş ama kızının söylediklerini öğrenmek için bilinçli bir çaba harcamasına rağmen öğrenmiştir. Kişi öğrendiği bilginin farkında değildir, ta ki yarışmada sorulana kadar. Ev hanımının yarışma sorusuna doğru yanıt vermesi gizil öğrenmeye örnektir. Gizil Öğrenme: Öğrenme amacı olmaksızın, kişinin bilinçli bir çaba harcamadan kazandığı öğrenme yaşantılarıdır. Kişi gizil öğrenmeyle edindiği yaşantıların farkında değildir. Gizil öğrenme performansla dönüştürüldüğünde fark edilir.

Cevap: E

2010 KPSS ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

30. Bir üniversitenin su ürünleri bölümünde öğrenim gören Pelin aldığı bir derste balık isimlerinin önce İngilizce karşılıklarını, daha sonra aynı balık isimlerinin Latince karşılıklarını öğrenir. Öğretmen derste balık resimlerinin olduğu slaytları göstererek öğrencilerinden balıkların Latince isimlerini söylemelerini ister. Pelin çoğu balık türünün Latince ismini söylerken bazılarını karıştırır, İngilizce karşılıklarını söyler.

Pelin'in bazı balık türlerinin Latince karşılıklarını söyleyememesi aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Bellek izlerinin bozulması
- B) İleri doğru ket vurma
- C) Güdüsel unutma
- D) Olumsuz aktarma
- E) Sırasal bağımlılık

ÇÖZÜM

Pelin öğrendiği balık isimlerinin İngilizce ve Latince isimlerini karıştırmaktadır. Bu durum Ket Vurma (karışma) kavramıyla ilgilidir. Ket Vurma (Karışma bir unutma nedendir, bilginin diğer bilgilerle karıştırılması ya da farklı bilginin yanına itilmesiyle meydana gelmektedir. Ket vurma daha çok bilişsel kuramcılarının kullandığı bir kavramdır ve öğrenilen bilginin hatırlanması ya da unutulması sürecindeki bozucu etkiye vurgu yapar. Ket vurma, geriye ket vurma ve ileriye ket vurma olarak ikiye ayrılır. Geriye Ket Vurma: Yeni öğrenilen bilgi, daha önce öğrenilen eski bilgiyle karıştırılarak eski bilgiyi bozmaktadır. İleriye Ket vurma ise önce öğrenilen bilgi sonra öğrenilen bilgiyle karıştırılarak yeni bilgiyi bozmaktadır. Soruyu incelediğimizde Pelin önce balık isimlerinin İngilizce karşılıklarını öğrenmiş sonra Latince karşılıklarını öğrenmiştir. Öğretmen Pelin'den balıkların Latince isimlerini söylemesini istemiş yani öğretmen Pelin'e daha sonra kazandığı bilgiyi sormuştur. Ama Pelin bazı balıkların isimlerini söylerken daha önceden öğrendiği balıkların İngilizce isimlerini söylemiştir. Yani Pelin'in önceden öğrendiği balıkların İngilizce isimleri bilgisi sonradan öğrendiği balıkların Latince isimleri bilgisiyle karışmıştır. Bu durum İleriye ket vurmaya örnektir. Sorudaki en güçlü çeldirici D seçeneğindeki olumsuz aktarmadır. Olumsuz aktarma daha çok davranışçı yaklaşımlar tarafından kullanılır öğrenme süreci devam ederken davranışın öğrenilmesindeki zorlanmayı ifade etmektedir.

Cevap: B

2010 KPSS

REHBERLİK

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS REHBERLİK SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

KPSS’de rehberlik sorularının diğer derslerden farklı olduğunu son yıllarda görmekteyiz. Rehberlik sorularının bazılarının kitaplardaki bilgi ile bir ilgisi olmadığı, bir örnek olayın anlatılıp bu durum karşısında öğretmen nasıl davranmalıdır tarzında sorular olduğu görülmektedir. 2010 KPSS’de rehberlikte sorulan sorulara bakıldığında sürpriz niteliğinde olan bir soru ilk kez meslek kuramlarından sorulmuştur. Geçmiş yıllarda mesleki rehberlikten sorular sorulmuştur fakat meslek gelişim kuramlarından soru hiç sorulmamıştır.

Rehberlik sorularının genel yapısına baktığımızda soruların bir kısmının akademik ve KPSS hazırlık düzeyindeki ders kitaplarında anlatılan bilgilerle hiçbir ilişkisinin olmadığını görmekteyiz. Bu tarz sorular karşısında da öğretmen adaylarımız sorulara kendi öznel yargılarıyla bakıyorlar ve yanlış yapıyorlar. Ayrıca son iki yıldır rehberlikte bireyi tanıma tekniklerinin yorumuna dayalı soruları da görmekteyiz. Geçmiş yıllarda sosyometri yorumuyla ilgili soru sorulmuştu. Bu yıl ise “kimdir bu?” tekniğinin yorumuyla ilgili soru sorulmuştur. Bundan sonraki yıllarda da bu tarz sorular sorulmaya devam edilecektir.

2010 KPSS’de rehberlik alanında insancıl hümanist yaklaşıma ve empatik düşünceye ağırlık verildiği görülmektedir. Bu durum ise oldukça normaldir. Çünkü yeni ilköğretim programlarıyla birlikte gelişimsel rehberliğin temele alındığı kapsamlı rehberlik programlarının okullarımızda uygulanmakta olduğunu bilmekteyiz.

Rehberlik alanından farklı nitelikte üst düzey sorular sorulmakla birlikte önleyici rehberlik, grup rehberliği konularından az da olsa alışılmış sorular sorulmuştur. Ayrıca disiplinler arası geçişe dayalı olarak rehberlik soruları içinde Marcia’nın kimlik statüleri ile ilgili gelişim psikolojisinin alanına giren soru da sorulmuştur. Bu tarz sorular önümüzdeki yıllarda da beklenmektedir.

Rehberlik sorularının soru köklerine bakıldığında “hangisine dayanarak eleştirmesi beklenir; kesinlikle destekler; kendini kabulle yakından ilgilidir; öğrenciye yapılabilecek en uygun yardımdır; meslek üyelerinde hangisini görme olasılığı en fazladır; öncelikle hangi işleve yöneliktir; gönüllülük ilkesini ihlal etmeden yardım etmiş olur; en etkilidir; hangisini geliştirmeyi amaçlar; hangisini ifade etmeye çalışmaktadır; en etkili empatik tepki; temel amacı gibi açık uçlu soru tiplerinde görülen soru köküne dayalı soruların sorulduğunu görmekteyiz. Bu durum ise soruların güçlük düzeyini artırmakta ve soruları üst düzey sorular haline dönüştürmekte, yorumlama, analiz, sentez ve değerlendirmeyi gerektirmektedir.

2008-2009 yıllarında rehberlik ilkeleri ve bunların yorumlarına dayalı sorular ağırlıklı olarak sorulurken bu yıl bu soru tipinin azaldığını, sadece gönüllülük ilkesiyle ilgili bir tane soru sorulduğunu görmekteyiz. Bir de bu yapı içerisinde Hacı Bektaş Veli ile ilgili soruyu ekleyebiliriz.

Daha önce de belirttiğimiz gibi etkili empatik tepki ile ilgili sorulara yer verildiğini fakat 115 soruda etkili empatik tepkinin çok açık olmadığını söyleyebiliriz.

Sonuç olarak rehberlik sorularının diğer derslere göre daha zor olduğunu, öğretmen adaylarının bu soruları cevaplandırırken kendilerini bir rehber öğretmen olarak düşünmeleri gerektiğini, üst düzey akademik bilgi öğrenmemeleri gerektiğini, soruları dikkatli okumalarının ve basit düşüncelerinin kendileri için daha yararlı olacağını söyleyebiliriz.

2010 KPSS REHBERLİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. **Hacı Bektaş-i Veli'nin** "Biz dile ve söze değil, öze ve hâle bakarız. Özünle, gözünle, sözünle ve işinle ol." sözü, **insancıl yaklaşıma göre aşağıdaki kavramlardan en çok hangisiyle açıklanabilir?**

- A) Tutarlılık
B) Empati
C) Kendini gerçekleştirme
D) Başarılı kimlik
E) Psikolojik sağlamlık

ÇÖZÜM

Hacı Bektaş-i Veli'nin "Biz dile ve söze değil, öze ve hâle bakarız. Özünle, gözünle, sözünle ve işinle ol." sözü, insancıl yaklaşıma göre tutarlılık kavramıyla açıklanır. Çünkü bu söz bize tutarlı olmayı vermektedir. Sorunun diğer seçenekleri incelendiğinde cevabın "A" olduğu anlaşılacaktır.

Empati: Kendini karşısındaki bireyin yerine koyarak, onun duygu ve düşüncelerini anlamaktır. Empati kurulan kişiye geri bildirimde bulunulmalıdır; yani bireye, duygularının ve bakış açısının anlaşılacağına dair bilgilendirme yapılmalıdır.

Kendini gerçekleştirme: Bireyin kendi yeteneklerini sonuna kadar kullanarak, istediği yere gelebilme ve hedeflerine ulaşabilme isteği ve çabası olarak tanımlanabilir.

Başarılı kimlik: Bireyin kimlik krizini atlatması ve kendine ait belli bir kimliğe bağlanmayı gerçekleştirmesidir.

Psikolojik sağlamlık: İnsanın yoğun stres içindeyken bile fiziksel acıdan sağlıklı kalabilmesidir.

Cevap: A

2. **Insancıl yaklaşıma göre, bireyin içinden ya da çevreden gelen her türlü uyarıyı çarpıtmadan algılamasına, böylelikle kendisini anlayıp tanımına "yaşantılara açık olma", çarpıtılarak algılamasına ise "yaşantılara kapalı olma" denilmektedir.**

Buna göre, aşağıdakilerden hangisini söyleyen bir kişi "yaşantılara kapalı" olarak tanımlanabilir?

- A) Canım sıkılınca çarşıya çıkarım.
B) Ben hiçbir şeyden korkmam.
C) Diğer işleri değil de bu işi senin kadar iyi yapmam.
D) Onu gördüğümde öfkeme hâkim olmaya çalışıyorum.
E) Çok iyi hazırlansam sınavda kaygılanmayabilirim.

ÇÖZÜM

Sorunun seçenekleri incelendiğinde "B" seçeneğinde geçen "Ben hiçbir şeyden korkmam" ifadesinde bir çarpıtma ve kendi özelliklerini tanıyamama, spontan davranmama dolayısıyla "yaşantılara kapalılık" söz konusudur. Çünkü her insanın hayat mücadelesinde bir korkusu olması söz konusudur ve bu durum oldukça doğaldır. Bu nedenle sorunun doğru cevabı "B" seçeneğidir. Fakat sorunun "A-C-D-E" seçeneklerine bakıldığında bireyin samimi ve doğal davranışlarını görmekteyiz. Bu durum ise "yaşantılara açık olmayı" ifade eder.

Cevap: B

3. Bazı anne babalar toplumun ideal kişi kavramını ve önemli değer yargılarını dikkate alarak çocukları için bir umu seviyesi saptarlar. Çocuklar da bu beklentilere cevap verebilmek için öz tabiatlarını yadsımaya ve bastırmaya çalışırlar.

İnsancıl psikologların bu durumu aşağıdaki gerekçelerden hangisine dayanarak eleştirmeleri beklenir?

- A) İnsanın özü değişebilir.
B) İnsanın özünde sayısız özellikler bulunur.
C) İnsanların özleri birbirinden farklıdır.
D) İnsanın özü aslında iyidir.
E) İnsanın özündeki istenmedik özellikler köreltilir.

ÇÖZÜM

Bazı anne babalar toplumun ideal kişi kavramını ve önemli değer yargılarını dikkate alarak çocukları için bir umu seviyesi saptarlar. Çocuklar da bu beklentilere cevap verebilmek için öz tabiatlarını yadsımaya (inkar) ve bastırmaya çalışırlar. Bu durumu insancıl psikologların "insanların özleri birbirinden farklıdır." şeklinde eleştirmesi beklenir. Çünkü aileler çocukları için bir seviye belirlerler; fakat çocuklar bu durumu bastırmaya çalışırlar. Bu durum da bize her bir bireyin özlerinin birbirinden farklı olduğunu insanlar arasında bireysel farklılıklar bulunduğunu göstermektedir. Sorunun "A-B-D-E" seçeneklerinde belirtilen,

- İnsanın özü değişebilir.
- İnsanın özünde sayısız özellikler bulunur.
- İnsanın özü aslında iyidir.
- İnsanın özündeki istenmedik özellikler köreltilir.

Bunlar benlik kuramında var olan özelliklerdir. Fakat soru kökünde belirtilen "Bazı anne babalar toplumun ideal kişi kavramını ve önemli değer yargılarını dikkate alarak çocukları için bir umu seviyesi saptarlar. Çocuklar da bu beklentilere cevap verebilmek için öz tabiatlarını yadsımaya ve bastırmaya çalışırlar." ifadesi için söylenebilecek bir eleştiri değildir.

2010 KPSS REHBERLİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

Cevap: C

4. Lise 2. sınıfta fen bilimlerini seçen öğrencilerin fen ilgisine ilişkin gözlenen aşağıdaki durumlardan hangisi, "İlgiler geçirilen yaşantılarla artar." ilkesini kesinlikle destekler?

- A) 2. sınıftaki fen ilgisi ve genel başarı puanları arasındaki korelasyonun, 1. sınıftakinden yüksek olması
- B) 2. sınıfta fen alanını seçen öğrencilerin 1. sınıftaki genel başarı puanlarının, 2. sınıfta fen alanını seçmeyenlerinkinden yüksek olması
- C) 2. sınıfta fen alanındaki öğrencilerin 1. ve 2. sınıftaki fen ilgisi ve genel başarı puanları arasındaki korelasyonun aynı kalmasına karşın, diğer alanları seçenlerde düşmesi
- D) 2. sınıfta fen alanını seçen öğrencilerin fen derslerindeki puanlarının, 1. sınıftaki fen dersleri puanlarından yüksek olması
- E) 2. sınıfta fen ilgisi ölçüğünden alınan puanların 1. sınıfta alınanlardan yüksek olması

ÇÖZÜM

Bir öğrencinin lise 1.sınıfı (geçmiş yaşantıları) geçirmiş olduğu yaşantıları, onun ilerleyen yıllardaki (lise 2.sınıf) ilgilerinin artmasını sağlayacaktır. Çünkü bireylerin yaşantıları ne yönde ilgilere de o doğrultuda artacak ya da değişecektir. Bu sebeple "E" seçeneğinde geçen "2. sınıfta fen ilgisi ölçüğünden alınan puanların 1. sınıfta alınanlardan yüksek olması" ifadesi "İlgiler geçirilen yaşantılarla artar." ilkesini destekler niteliktedir.

Cevap: E

5. Aşağıdaki mesleki gelişim görevlerinden hangisi bir kimsenin kendini kabulüyle yakından ilgilidir?

- A) Üst okullara giriş koşullarını inceleme
- B) İlgili duyulan meslekleri inceleme
- C) Meslek değerleri geliştirme
- D) Erişilebilir meslek hedefleri belirleme
- E) Meslek hedefleriyle ilgili faaliyetlere yönelme

ÇÖZÜM

Kendini kabul; bir bireyin kendi özelliklerini, yeterliliklerini, kapasitesini, ne istediğini, neleri yapıp neleri yapamayacağını bilmesi ve kendi özelliklerini kabul etmesi durumudur. Dolayısıyla sorunun seçenekleri incelendiğinde "D" seçeneğinde belirtilen "Erişilebilir meslek hedefleri belirleme" kişinin kendini kabulüyle yakından ilgilidir. Çünkü birey kendi kabulleri doğrultusunda erişebileceği mesleki hedefler belirleyecektir.

Cevap: D

6. Fen lisesini bu yıl kazanıp farklı bir ilde öğrenim görmeye başlayan bir öğrenci sınıf rehber öğretmenine "Okulda yeniyim, hiç arkadaşım yok. Oysa geldiğim yerde pek çok arkadaşım vardı. Burada herkes yeni ve birbirine yabancı. Halamlarda kalıyorum, evde yaşıtım yok. Kendimi çok yalnız hissediyorum." der.

Bu sözleri söyleyen bir öğrenciye yapılabilecek en uygun yardım aşağıdakilerden hangidir?

- A) Psikolojik danışma almasını önerme
- B) Folklor, müzik gibi ders dışı faaliyetlere yöneltme
- C) Bir yurda taşınmasını teklif etme
- D) Sınıfından onun için arkadaş bulmaya çalışma
- E) Zamanla arkadaş edinebileceğini söyleme

ÇÖZÜM

Fen lisesini bu yıl kazanıp farklı bir ilde öğrenim görmeye başlayan öğrenci sınıf rehber öğretmenine şunları söylemektedir: "Okulda yeniyim, hiç arkadaşım yok. Oysa geldiğim yerde pek çok arkadaşım vardı. Burada herkes yeni ve birbirine yabancı. Halamlarda kalıyorum, evde yaşıtım yok. Kendimi çok yalnız hissediyorum." der. Bu durumda öğrencinin temel sıkıntısı kendini yalnız hissetme, sosyal ortamlardan kendini uzak hissetme, kendi yaşlılarıyla birlikte olma isteği, arkadaşlarının hepsinin yeni olmaları sebebiyle birbirlerini tanımamalarıdır. Bu sebeple öğrenci sosyal ortam ihtiyacı hissetmektedir. Öğrencinin sosyal ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ve kendini yalnız hissetmesi için sınıf rehber öğretmenin öğrenciyi okul içinde örtük programlara yani "folklor, müzik gibi ders dışı faaliyetlere yöneltmesi" gerekmektedir. Bu sebeple doğru cevap "B" seçeneğidir.

Cevap: B

7. Holland'a göre bireyler kişilik tiplerine uygun meslekler seçmektedirler. Holland altı kişilik tipi tanımlamaktadır: Gerçekçi, aydın, sosyal, gelenekçi, girişimci ve artistik. Aydın tipler beden güçleri yerine zihin güçlerini kullanmayı isteyen, esnek düşünceli, sabırlı, ısrarcı, bilimsel faaliyetlere ilgi duyan, bağımsız kimselerdir. Sosyal tipler ise başkalarıyla bir arada bulunmaktan, onlara yardım etmekten, ikna etmekten, insanları ve duygularını anlamaya çalışmaktan hoşlanırlar. Her iki tipin de başarıma güdüleri yüksektir.

Buna göre, hem aydın hem de sosyal tip özelliklerini aşağıdaki meslek üyelerinden hangisinde görme olasılığı en fazladır?

- A) Doktor
- B) Jeolog
- C) Ressam
- D) Kimyager
- E) Muhasebeci

ÇÖZÜM

Holland'ın kişilik kuramı: Meslek seçiminin, bireyin kişiliği ile çevresinin uyumu sonucu gerçekleştiğini ifade eder. Meslek, kişiliğin iş dünyasındaki ifadesidir. 6 tip kişilik vardır.

1. Gerçekçi tipler: Kas ve bedene yönelik işleri tercih ederler. Çiftçiler, ormancılar, polisler, beden eğitimi öğretmenleri, denizciler vs.

2. Aydın tipler: Yapmaktan çok düşünmeyi severler. Doktor, biyolog, hakim, veteriner, kimyager, mühendis vs.

3. Sosyal tipler: Halkla ilişkiler personeli, öğretmenler, doktorlar, psikolojik danışmanlar vs.

4. Gelenekçi tipler: Kurallara bağlı, tertip düzen meraklısı kişilerdir. Muhasebeci, bankacı, sekreter vs.

5. Girişimci tipler: İnsanları ikna etmeyi ve yönetmeyi severler. Satıcılar, komisyoncular, politikacılar ve avukatlar vs.

6. Sanatçı tipler: Müzisyenler, ressam, yazarlar vs.

Şıklarda verilen meslek grupları değerlendirildiğinde,

Muhasebeci: Gelenekçi tipler

Kimyager: Aydın tipler

Ressam: Sanatçı tipler

Jeolog: Aydın tipler

Doktor: Sosyal tipler/Aydın tipler

kategorilerine dahil oldukları görülür.

Buna göre doğru cevap A seçeneğidir.

Cevap: A

8. VE 9. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Devletin verdiği yardımlarla kız çocuklarının okula devamlarının sağlanabildiği bir bölgede yaşayan ilköğretim 6. sınıf öğrencisi Hülya, okul rehber öğretmenine, müdür yardımcısının kendisine cinsel tacizde bulunduğu anlatır. Rehber öğretmen sayesinde olay yargıya taşınır ve aynı okulda başka öğrencilerin de tacize uğradıkları saptanır. Bunun sonucunda Hülya ile aynı sınıfta öğrenim gören bazı kız öğrencileri, aileleri okula göndermez. Bu durumu fark eden rehber öğretmen, diğer velilerde ve öğrencilerde aynı endişelerin oluşmasını istemez. Bu amaçla da veliler ve öğrencilerle yapacağı toplantılara ilişkin planlar yapar.

8. Rehber öğretmenin velilerle yapacağı görüşmeler rehberliğin öncelikle hangi işlevine yöneliktir?

- A) Önleyici
B) Geliştirici
C) Ayarlayıcı
D) Tamamlayıcı
E) Uyum sağlayıcı

ÇÖZÜM

6. Sınıf öğrencisi Hülya ve cinsel tacize uğrayan diğer öğrencilerin ailelerinin çocuklarını okula göndermemesi üzerine rehber öğretmenin diğer öğrencilerde ve velilerde aynı durumun oluşmaması için veliler ve öğrencilerle yapacağı toplantılara ilişkin planlar yapması bir önleyici rehberliktir. Önleyici rehberlikte bir problem durumu yaşanmadan problem alanlarıyla ilgili rehber öğretmen tarafından öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticilere bilgi verme, toplantılar düzenleme, önlem alma söz konusudur.

Geliştirici rehberlik: Bireyin tüm yönleriyle geliştirilmesi ve içinde bulunduğu gelişim dönemi ödevlerinin kazanılmasıdır.

Ayarlayıcı rehberlik: Eğitim-öğretim dönemi başında sınıf öğretmenin okul rehber öğretmeniyle işbirliği yaparak, öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve ihtiyaçları hakkında bilgi alarak eğitim programlarını düzenlemesidir.

Tamamlayıcı rehberlik: Eğitim-öğretim süreci içinde eğitim programlarında meydana gelen aksaklıkların rehberlik programlarıyla giderilmesidir.

Uyum sağlayıcı rehberlik: Bireyin okula, çevresine, meslek alanlarına, ilgi, tutum, yetenek alanlarına, üst eğitim kurumlarına, alana, bölüme uyumunun sağlanmasıdır.

Cevap: A

9. Rehber öğretmenin öğrenciler için planladığı toplantılar aşağıdaki rehberlik çalışmalarından hangisiyle açıklanabilir?

- A) Duruma alıştırmaya
B) Vaka incelemesi
C) Vaka konferansı
D) İzleme hizmeti
E) Grup rehberliği

ÇÖZÜM

Rehber öğretmenin öğrenciler için planladığı toplantılar grup rehberliği ile açıklanır. Grup rehberliğinde bir danışmanın aynı anda birden fazla danışanla(öğrenciyle) çalışması söz konusudur. Grup rehberlik etkinliklerinden, bilgi verme gibi, uygulanması özel uzmanlık gerektirmeyenler, rehberlik saatlerinde sınıf rehber öğretmenlerince de uygulanabilir. Söz konusu etkinliklerden uygulanma alanında teknik beceri ve uzmanlık gerektirenler ise psikolojik danışmanlar tarafından uygulanır.

Duruma alıştırmaya: Oryantasyon hizmetleri öğrencilere okulu, okulda bulunan olanakları veya okulun yakın çevresini tanıtmak amacıyla düzenlenen çalışmaları kapsar.

2010 KPSS REHBERLİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

Vaka incelemesi: Vak'a incelemesi, bir kimsenin çeşitli özellikleri hakkında mümkün olduğu kadar ayrıntılı bilgi toplama ve bunları anlamlı bir biçimde bütünleştirme işlemidir. Vak'a incelenmesi, genellikle öğrenme sosyal ve kişisel uyum güçlüğü gösteren, kısacası davranış yönünden özel ilgi gerektiren öğrenciler üzerinde yapılır.

Vaka konferansı: Bir vakanın, vaka incelemesinde kullanılan metotla, birden fazla uzmandan oluşan bir grup tarafından incelenme işine vaka konferansı denir. Bu, diğer bir ifade ile, vaka konsültasyonudur. Genellikle, okulun baş danışmanı, incelenen problemlili öğrencinin öğretmeni, psikiyatrist, psikolog ve okul doktorundan oluşan gruptaki her bir üyenin kendine özgü bilgi ve ustalıklardan ortaklaşa yararlanarak incelenen vaka, etraflı tahlil ve teşhis edilir. Gereklili tedavi yaklaşımı önerilir. Görüldüğü gibi, vaka konferansı, çeşitli uzmanlardan oluşan grup dinamiklerinden yararlanmaktadır. Tıp alanında ve psikolojik yardım merkezlerinde çok kullanılan bir tekniktir.

İzleme hizmeti: Özellikle yöneltme ve yerleştirme hizmetleri sonucunda öğrencilerin yerleştirildikleri programlar, etkinlikler, üst okullar ya da iş ve meslek alanlarındaki başarı durumlarının ve yaşadıkları uyum güçlüklerinin incelenmesi bir izleme çalışmasıdır. Bu tür bir izleme çalışmasından elde edilecek bilgiler, okulda yürütülmekte olan yöneltme ve yerleştirme hizmetleri için geri-bildirim niteliği taşıyarak, hizmetlerin kalitesinin artmasına neden olacaktır.

Cevap: E

10. İlköğretim 6. sınıf öğretmeni Rukiye Hanım, sınıfa bu yıl katılan öğrencisi Kübra'nın ailesinde şiddet gördüğünü fark eder. Okul çıkışında, Rukiye Hanım Kübra ile konuşur ve okul rehber öğretmeniyle görüşmesini ister. Kübra ise bu konuda konuşmak istemez ve rehberlik servisine gitmek istemediğini söyler.

Rukiye Hanım aşağıdakilerden hangisini yaparsa gönüllülük ilkesine aykırı davranmadan Kübra'ya yardım etmiş olur?

- A) Sıra arkadaşına sorunu anlatır, ondan birlikte Kübra'yı ikna etmek için yardım isteyebilir.
- B) Rehberlik servisine gitmezse ailesiyle konuşmak zorunda kalacağını söyleyebilir.
- C) Rehber öğretmenden öğrenciyle görüşmesini isteyebilir.
- D) Kübra'yı rehberlik servisine götürüp rehber öğretmene sorunu anlatabilir.
- E) Kübra'yı zorlamaz, sorununu anlatacağı ve rehber öğretmenle görüşmek isteyeceğı güne kadar bekler.

ÇÖZÜM

Sınıf öğretmeni Rukiye Hanımın ailesinde şiddet gören Kübra'nın okul rehber öğretmeniyle görüşmesini istemesi üzerine Kübra bu konuda konuşmak istemez ve rehberlik servisine gitmek istemediğini söyler. Eğer Rukiye Hanım öğrencisine okul rehber öğretmeniyle görüşmesi konusunda ısrar etseydi gönüllülük ilkesine aykırı davranmış olurdu. Rukiye Hanım okul rehber öğretmeninden öğrenciyle görüşmesini isterse gönüllülük ilkesine aykırı davranmadan öğrencisine yardım etmiş olur.

Cevap: C

11. Aşağıdaki sorulardan hangisi bir öğrencinin duygularından söz etmesini sağlamada en etkilidir?

- A) Annene karşı hissettiğın bu duyguların sence kaynağı nedir?
- B) Sen bu durum karşısında neler hissediyorsun?
- C) Bu duyguların seni nasıl yıprattığının farkında mısın?
- D) Duygularını daha uygun şekilde açıklamanın yollarını düşündün mü?
- E) Nasıl bir haksızlığa uğradığının arkadaşınla tartışmayı denedin mi?

ÇÖZÜM

Bir öğrencinin duygularından söz etmesini sağlamada en etkili yöntem açık uçlu bir soru yöneltmektir. Sorunun seçenekleri incelendiğinde "A-C-D-E" seçeneklerindeki sorularda öğrencinin cevabının sınırları bellidir ve cevapları kısadır. Fakat "B" seçeneğindeki "Sen bu durum karşısında neler hissediyorsun?" sorusu açık uçludur ve öğrencinin her şekilde cevap vermesine, dilediğı kadar konuşmasına, tüm duyuşsal ifadelerini ortaya koymasına, kendini dilediğı gibi ifade etmesine fırsat veren soru tipidir. Bu soru tipi rehberlik ve psikolojik danışmada sıklıkla kullanılan soru tipidir.

Cevap: B

12. İnsancıl yaklaşımı benimseyen öğretmenler, öğrencilerinde aşağıdakilerden hangisini geliştirmeyi amaçlar?

- A) Kendi duygularından çok, başkalarının duygularını anlamayı
- B) Sosyal beklentilere uygun davranmayı
- C) Mutlu ve başarılı olan kişileri model almayı
- D) Kendi duygu ve davranışlarının sorumluluğunu almayı
- E) İçgüdülerine uygun davranmayı

ÇÖZÜM

İnsancıl yaklaşımın en temel amacı insanın kendini gerçekleştirmesini sağlamaktır. İnsancıl yaklaşımı benimseyen bir öğretmen öğrencisinde öncelikle “**Kendi duygu ve davranışlarının sorumluluğunu almayı**” sağlayarak öğrencisinin kendini gerçekleştirmesini sağlar. Bu nedenle sorunun doğru cevabı D seçeneğidir. İnsancıl yaklaşımın diğer özellikleri şunlardır:

- İnsanın en temel güdüsü kendisini gerçekleştirme-sidir.
- İnsan bir bütündür ve davranışları bir bütünlük içinde incelenmelidir.
- Eğitim faaliyetleri öğrenci merkezli olarak düzenlenmelidir.
- İnsanın doğası iyidir. İnsan doğuştan iyi ve güzel değerlere sahiptir.
- Kötü özellikler (kıskançlık vs.) iyi özellikler engellen-diği için ortaya çıkar.
- Her bireyin kendine özgü bir kişiliği ve çevreyi algı-lama biçimi vardır.
- Bireyi anlamak ve davranışlarına yön vermek için bu özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Davranış bozukluklarının nedeni engellenmedir.
- Eğitim bireyin kişisel gelişimini amaçlamalıdır ve bireyin doğasına uygun etkinlikleri yerine getirmelidir.
- Birey özgür bir varlıktır ve kendi tercihlerini kendisi yapabilir.
- Bireyin motivasyonunda içsel uyancılar daha etkilidir. (Yıldız – puan yerine yapabiliyorum, başarabili-yorum gibi)
- Rehberlik, bireyde doğuştan bulunan iyi ve doğruyu seçme gücünü harekete geçirir.
- Bireye saygı ilkesi esastır.
- Bireylerde, yaşantıları düzenleyen, tepkileri belirle-yen bir benlik kavramı vardır. Benlik, bireyin kendi-ni nasıl gördüğüdür. (Kendini güzel – çirkin – uzun veya kısa görmek vs.)
- Bireylerde bulunan doğal öğrenme isteği harekete geçirilmelidir.
- Bireylere tarafsız yaklaşılmalıdır.
- Koşulsuz kabul ilkesi uygulanmalıdır.
- Hümanist yaklaşımın üzerinde durduğu diğer bir rehberlik türü akran rehberliğidir.

Cevap: D

13. Babam bana, annem ise ağabeyime düşkündür. Annem ağabeyime hayrandır. Onunla çok gururlanır; oysa benim hiçbir başarıma önem vermez. Sanki benim varlığımın farkında değil.

Yukarıdaki sözleri söyleyen bir öğrenci, o anda özellikle aşağıdakilerden hangisini ifade etmeye çalışmaktadır?

- A) Babasının sevgisinden duyduğu mutluluğu
- B) Evlat ayırımından duyduğu hoşnutsuzluğu
- C) Ağabeyine duyduğu kıskançlığı
- D) Evde kendini yalnız ve terk edilmiş hissettiğini
- E) Annesinden ilgi ve şefkat görme isteğini

ÇÖZÜM

Babam bana, annem ise ağabeyime düşkündür. Annem ağabeyime hayrandır. Onunla çok gururlanır; oysa benim hiçbir başarıma önem vermez. Sanki benim varlığımın farkında değil. Bu sözleri söyleyen öğrenci, annesinin ağabeyine gösterdiği ilgi ve şefkati aynı şekilde annesinden kendisi de görmek istemektedir. Çünkü öğrenci bu isteğini “Annem ağabeyime hayrandır. Onunla çok gururlanır; oysa benim hiçbir başarıma önem vermez. Sanki benim varlığımın farkında değil.” sözleriyle dile getirmektedir.

Cevap: E

14. KPSS’ye hazırlanan Filiz ile arkadaşı Nilgün arasında şöyle bir konuşma geçer:

Filiz: Çok çalıştığım hâlde denemelerden hâlâ istediğim puanları alamıyorum.

Nilgün: Yeterince çalışmıyor olabilir misin? (I)

Filiz: Aslında çok çalışıyorum ancak sınav sırasında hiçbir şey hatırlamıyorum.

Nilgün: Seni anlamadığımı sanma ama sen hep böyle söyler, sonuçlar açıklandığında da yüksek puanlar alırsın. (II)

Filiz: Beni anlamak yerine yatıştırmak istiyorsun. (III)

Nilgün: Seni çok iyi anlıyorum. (IV)

Bence kendine de fazla yüklenme. (V)

Bu diyalogdaki ifadelerden hangilerinde etkili bir empatik tepki verilmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve IV
- E) IV ve V

ÇÖZÜM

Empati: Kendini karşısındaki bireyin yerine koyarak, onun duygu ve düşüncelerini anlamaktır. Empati kurulan kişiye geri bildirimde bulunulmalıdır yani bireye, duygularının ve bakış açısının anlaşılacağına dair bilgilendirme yapılmalıdır.

2010 KPSS REHBERLİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

Soruda geçen Filiz ve arkadaşı Nilgül arasında geçen diyaloglar incelendiğinde çok açık bir empatik yaklaşım olmamakla birlikte Nilgül'ün empatik yaklaşımda bulunması gerekirken Filiz, Nilgüle karşı empatik yaklaşımda bulunarak kendisini arkadaşının yerine koymuş ve arkadaşının kendini anlama yerine yatıştırmaya çalıştığını söylemiştir. Soruda geçen diğer diyaloglarda empatik anlayış gözlenmemektedir.

Cevap: C

15. “Rahmetli dedemden hatıra kalan kol saatimi kaybettim, moralim çok bozuk.” diyen bir öğrenciye verilebilecek aşağıdaki yanıtlardan hangisi etkili bir empatik tepkiye örnektir?

- A) Dedenle arandaki önemli bir bağı kaybetmiş gibisin.
- B) Bence bunu kendini derslere vererek unutabilirsin.
- C) Paniğe kapılmadan önce saati iyice aramalısın.
- D) Saati nerede, nasıl kaybettiğini düşünsen iyi olur.
- E) Saatin olmayınca vakti bilemeyeceğine üzülüyorsun.

ÇÖZÜM

Empati: Kendini karşısındaki bireyin yerine koyarak, onun duygu ve düşüncelerini anlamaktır. Empati kurulan kişiye geri bildirimde bulunulmalıdır yani bireye, duygularının ve bakış açısının anlaşıldığına dair bilgilendirme yapılmalıdır.

ÖRNEK: Babası hasta olan çocuğa “Onu kaybetmekten korkuyorsun” demek. Kız arkadaşından ayrılan bir gence “Kız arkadaşının terk etmesine üzülüyorsun” demek. Sorunun seçenekleri incelendiğinde . “Rahmetli dedemden hatıra kalan kol saatimi kaybettim, moralim çok bozuk.” diyen bir öğrenciye verilebilecek en etkili empatik davranış “A” seçeneğinde geçen “**Dedenle arandaki önemli bir bağı kaybetmiş gibisin**” ifadesidir. Sorunun “B-C-D-E” seçeneklerinde empatik anlayış söz konusu değildir. Çünkü bu seçeneklerde empatik anlayış yerine akıl verme, görüş belirtme davranışları söz konusudur.

Cevap: A

16. Bir sınıfa uygulanan “Kimdir Bu?” tekniğinin sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tabloda öğrenci kendisini seçmişse (+), başkası tarafından seçilmişse (/) ile gösterilmiştir. İncelenen nitelikler bakımından öğrencinin kendisi ve diğer öğrencilerin değerlendirmeleri arasındaki tutarlılık (/+) ise bireyin bağdaşım hâli hakkında bilgi vermektedir.

SORULAR	ÖĞRENCİLER					
	K	L	M	N	T	R
Sınıfta herkesle şakalaşmaktan hoşlanan				+	////+	+
Arkadaşlarına karşı her zaman saygılı olan	///+	+	+		///	+
Sınıftaki en başarılı kişi	//+	+	/		//+	+
Sessizce oturan kimseyle konuşmayan	///+		+			
Sınıfta arkadaşlarına zarar veren		//		///		
Çabuk heyecanlanan ve telaşlı		//	///	/+		

Tabloya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) N, kendisini şakacı olarak algılasa da, arkadaşları şakalarını zarar verici bulmaktadır.
- B) Bağdaşım düzeyi en yüksek olan öğrenci R'dir.
- C) Sınıfın en içe kapanık öğrencisi K'dir.
- D) En popüler öğrenci T'dir.
- E) Arkadaşları L'yi, kendini gördüğünden farklı değerlendirilmektedir.

ÇÖZÜM

Yukarıdaki tablo incelendiğinde bireyin kendini seçme(+), başkası tarafından seçilme (/), öğrencinin

kendisi ve diğer öğrencilerin değerlendirmeleri arasındaki tutarlılık (/+)durumu incelendiğinde R öğrencisinin sadece kendini seçtiğini başkaları tarafından seçilmediğini, başkalarının da kendisini seçmediğini görmekteyiz. Bu durum R öğrencisinin bağdaşım(tutarlılık) düşük olduğunu göstermektedir. Bu nedenle “B” seçeneğinde belirtilen “Bağdaşım düzeyi en yüksek olan öğrenci R'dir” ifadesi söylenemez. Buna karşın “A-C-D-E” seçeneklerinde belirtilen ifadeler tablodaki veriler için doğru ifadelerdir. Çünkü, “A” seçeneğinde N öğrencisi kendini sınıfta herkesle şakalaşan biri olarak görürken arkadaşlarından 3 kişi şakalarını zarar verici bulmaktadır.

2010 KPSS REHBERLİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

“C” seçeneğinde sınıfın en içe kapanık öğrencisi K’dır. Çünkü K öğrencisi kendini arkadaşlarına karşı her zaman saygılı olan, sınıfta en başarılı kişi, sessizce oturan, kimseyle konuşmayan olarak görünürken 8 arkadaşı da onu aynı şekilde görmüştür. Dolayısıyla K öğrencisi sınıfın en içe kapanık öğrencisidir.

“D” seçeneğinde En popüler öğrenci T’dir denilmektedir. Çünkü T öğrencisi kendini sınıfta herkesle şakalaşmaktan hoşlanan biri olarak görünürken 4 arkadaşı da onu aynı şekilde görmüştür. T öğrencisi kendini arkadaşlarına karşı saygılı görmezken, 3 arkadaşı onun arkadaşlarına karşı saygılı olduğunu düşünmüşlerdir. T öğrencisi kendini sınıfın en başarılı öğrencisi olarak görünürken, 2 arkadaşı daha onu sınıfın en başarılı öğrencisi olarak görmüştür. Bu durum T öğrencisini sınıfın en popüler öğrencisi yapmıştır.

“E” seçeneğinde belirtilen “Arkadaşları L’yi, kendini gördüğünden farklı değerlendirmektedir” ifadesi doğrudur. Çünkü L öğrencisi kendini arkadaşlarına karşı her zaman saygılı olan ve sınıfta en başarılı kişi olarak görünürken, arkadaşları L öğrencisini sınıfında arkadaşlarına zarar veren, çabuk heyecanlanan ve telaşlı biri olarak görmüşlerdir.

Cevap: B

17. Rehberlikte bireyin kendisi hakkında bilgi vermesine dayalı, birden fazla türde puan veren envanterlerin kullanılmasının temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrencilerin belli derslerdeki başarısızlık nedenlerini ortaya koymak
- B) Öğrencilerin başarı düzeylerini yaşlılarıninkine karşılaştırmak
- C) Öğrencinin gelecekte belli bir alanda ne derece başarılı olacağını yordamak
- D) Öğrencinin çeşitli nitelikleri üzerinde düşünmesini sağlamak
- E) Öğrenciye yapılan rehberlik hizmetlerinin etkisini değerlendirmek

ÇÖZÜM

Rehberlikte bireyin kendisi hakkında bilgi vermesine dayalı olarak kullanılan başlıca teknikler anket, problem tarama listesi, otobiyografi, arzu listesi, zaman cetvelidir. Bu envanterler birey hakkında birden fazla türde puan veren envanterlerdir. Bu envanterlerin kullanılmasındaki temel amaç ise öğrencinin çeşitli nitelikleri üzerinde düşünmesini sağlamaktır. Bu nedenle “D” seçeneği doğrudur. Diğer seçenekler bu envanterlerin kullanımındaki temel amacı karşılamadığı için yanlıştır.

Cevap: D

18. VE 19. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Lise 1. sınıfların tanıtım ve yönlendirme dersine giren Gülay Hanım yıl sonunda gruba mesleki ilgi envanteri uygulamış ve 1. sınıftaki not ortalamasına ve envanter sonucuna göre Meryem’i eşit ağırlık alanına yönlendirmiştir. Meryem ise en yakın arkadaşı sayısal bölümü tercih ettiği için ve notları da yeterli olduğundan sayısal alanı tercih etmiştir. Lise 4. sınıfa geçtiğinde ise yeniden eşit ağırlık alanını tercih etmiş ve Gülay Hanım’a, yaz tatilinde izlediği bir filmde sonra bankacı olmanın tam kendisine göre olduğunu söylemiştir.

18. Buna göre, Meryem’le ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Meryem meslek seçiminde akılcı karar veremediğinden bu kararı onun yerine öğretmeni ailesiyle birlikte almalıdır.
- B) Meryem başlangıçta sosyal ihtiyaçlara dayalı alan seçerken son sınıfta kendini gerçekleştirme ihtiyacını ön planda tutmaktadır.
- C) Meryem mesleki açıdan fantezi (hayal) döneminde bulunduğu farklı alanlara ilgi duymaktadır.
- D) Meryem’in mesleki olgunluk düzeyi düşük olduğundan özdeşime dayalı alan seçmektedir.
- E) Meryem’in kişilik tipleri ayrıştığından lise 4’te araştırmacı kişilik tipine uygun bir mesleğe yönelmektedir.

ÇÖZÜM

Meryem lise 1. sınıftaki not ortalamasına ve envanter sonucuna göre eşit ağırlık alanına yönlendirilmiştir. Fakat yakın arkadaşı sayısal bölümü tercih ettiği için ve notları da yeterli olduğundan sayısal alanı tercih etmiştir. Bu durum mesleki olgunluk düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Meryem lise 4. sınıfa geçtiğinde ise yeniden eşit ağırlık alanını tercih etmiş, tanıtım ve yönlendirme dersine giren Gülay Hanım’a, yaz tatilinde izlediği bir filmde sonra bankacı olmanın tam kendisine göre olduğunu söylemiştir. Bu durum ise Meryem’in özdeşime dayalı(model alma-taklit etme) meslek ve alan seçtiğini göstermektedir.

Cevap: D

KPSS / Eğitim Bilimleri

2010 KPSS REHBERLİK SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

19. Marcia'nın kimlik statüleri düşünüldüğünde, Meryem'in kimlik statüsü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İpotekli
- B) Askıya alma (moratoryum)
- C) Dağınık
- D) Ters (zıt)
- E) Başarılı

ÇÖZÜM

Marcia'nın kimlik statüleri düşünüldüğünde, Meryem'in kimlik statüsü *Dağınık Kimlik Statüsüdür*.

Dağınık kimlik statüsünde olan bireyler, herhangi bir din, politika, felsefe, cinsiyet rolüne ya da mesleksi veya kişisel davranış ölçütlerine bağlanmamışlardır. Söz konusu bireyler, yönelebilecekleri bu alanlara ilişkin bir kimlik krizi yaşantısı geçirmemiş, araştırma dönemi yaşamamış, yeniden değerlendirme yapmamış ve seçenekleri değerlendirmemişlerdir. En az gelişmiş kimlik statüsü olan bu statü, genellikle erken ergenlik dönemlerinde görülmektedir. Bu nedenle sorunun doğru cevabı "C" seçeneğidir. Sorunun diğer seçenekleri incelendiğinde;

İpotekli (Erken Bağlanmış Kimlik Statüsü): Üçüncü bir kimlik statüsü de erken bağlanmadır. Erken bağlanma, başka seçeneklere ilişkin hiçbir araştırma yapmaksızın ya da başka seçeneklere ilişkin çok az araştırmayla çocukluk yıllarındaki değerlerine sıkıca bağlanan ergenleri tanımlamaktadır. Erken bağlanan ergenler, herhangi bir kriz yaşamadan çeşitli meslek ve ideolojilere bağlanmakta ancak bu bağlanmalar, ergenin kendi araştırmaları sonunda gerçekleştirdiği seçimlere değil, genellikle anne babanın sunduğu seçimlere dayanan bağlanmalar olmaktadır. Örneğin küçük yaşlarda evlenme veya bir ustanın yanında küçük yaşta işe başlama.

Moratoryum: Yönelimlerin belirsizce ortaya çıkmaya başladığı statü bekleme (moratoryum) statüsüdür ve bir irdeleme dönemidir. Bu statü de, kesin yönelmelerin yapılmasından önceki seçeneklerin araştırıldığı dönemdir. Bekleme kavramı, ergenliğin bu özelliğini belirtmek üzere de kullanılmaktadır. Bazen ergenlik başlı başına bir bekleme statüsü olarak da görülmektedir.

Ters (zıt) Kimlik: Kimlik karmaşası yoğun olan ergen bu rahatsızlık duygusundan kurtulmak için, toplumsal beklentilerin tam karşıtı olan rolleri ve idealleri benimser

Başarılı Kimlik: Kimlik statülerinden biri, başarılı kimlik statüsüdür. Bu döneme ulaşmış birey, seçenekleri irdelediği bir dönemi geçmiş ve belirli yönelimleri gerçekleştirmiş demektir.

Cevap: C

2010 KPSS

PROGRAM

GELİŞTİRME

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS PROGRAM GELİŞTİRME SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

2010 KPSS’de program geliştirme sorularına baktığımızda beklenilenin dışında önemli bir farklılık olmadığını görmekteyiz. Sadece yaygın eğitim olarak sorulması gereken bir sorunun halk eğitimi şeklinde sorulduğunu görmekteyiz. Bu soru dışındaki sorular diğer soruların 2008 ve 2009 yıllarından farklı olmadığını, güçlük düzeylerinin benzer olduğunu söyleyebiliriz.

Soruların genel yapısına bakıldığında birkaç soruda en doğru cevabı gerektiren soruların olduğunu görmekteyiz. Bununla birlikte soruların dağılımına baktığımızda konulara göre dengeli bir dağıtım yapıldığını da söylemek yanlış olmayacaktır.

2010 KPSS’de program geliştirme alanında temel kavramlardan bir soru sorulmuştur. Bu tarz soru her yıl bir tane sorulmaktadır ve sonraki yıllarda da sorulmaya devam edecektir. Halk eğitimi sorusu yukarıda da belirttiğim gibi yaygın eğitim olarak sorulmalıydı. Çünkü İngilizce kursları halk eğitim merkezleri bünyesinde yaygın eğitim kapsamında verilen kurslardır. Bu nedenle bu sorunun cevabı yaygın eğitim olsaydı çok daha isabetli olacaktı. Son yıllarda uygulanan eğitim programlarında örtük programların etkinliği artırılmıştır. Bu nedenle son üç yıldır örtük program sorusu sorulmaktadır. Bu durum beklenen bir durumdu ve beklentiye uygun olarak da bu konudan yine bir tane soru sorulmuştur. Yeni ilköğretim programlarında 2010-2011 yılı itibariyle ilköğretim birinci kademedeki ders saatlerinde azalma meydana gelecek ve boş zaman etkinlikleri olarak ders saatleri konulacaktır. Bu durumda da örtük programların ön plana çıkmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla önümüzdeki yıllarda da örtük program sorusu sormaya devam edeceklerdir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi program geliştirmenin kuramsal temellerinden bir soru sorulmuştur. Bu soru da önceki yıllardan öğrencilerimizin hazırlıklı olduğu, beklediği, güçlük düzeyi düşük bir sorudur.

Program geliştirme alanından geçmiş yıllarda bilişsel alanın taksonomik sıralamasına dayalı sorular sorulurken, duyuşsal alanla ilgili soru sorulmamıştır. Sadece 2009 yılında duyuşsal alan genel başlığı altında soru sorulmuştur. Fakat 2010 yılında ilk kez duyuşsal alanın alma basamağından bilişsel alanla iç içe soru sorulmuştur. Bundan sonraki yıllarda öğretmen adaylarının sadece bilişsel alana değil de duyuşsal ve devinsel alana da ağırlık vermeleri gerekmektedir.

Program geliştirme alanında içerik düzenleme yaklaşımlarından her yıl bir tane soru sorulmaktadır. Bu yıl da standart olarak bir tane soru sorulmuştur. Bu yılki soruda içerik düzenleme yaklaşımının özellikleri verilip de hangi içerik düzenleme yaklaşımından söz edilmektedir tarzında değil de “bu yaklaşıma uygun içerik düzenleme aşamasında sorulabilecek bir soru değildir” tarzında sorulmuştur. Dikkat edilirse “program geliştirme alanlarına ilişkin sorulabilecek soru hangisidir” tarzında sorular her yıl bir tane gelmektedir ve bundan sonraki yıllarda da sorulmaya devam edilecektir.

Bilindiği gibi program geliştirme ile öğretim yöntem ve teknikleri dersleri iç içe ve birbirini tamamlayan derslerdir. Bu sebeple disiplinler arası geçişe dayalı soruyu burada da görmekteyiz. Yaratıcı düşünme sorusunu program geliştirmede yeni yönelimler başlığı içinde, öğretim yöntem ve tekniklerinde ise düşünme biçimleri konusu içinde görebiliriz. Unutulmamalıdır ki düşünme biçimlerinde gerek program sorusu olarak, gerekse de öğretim yöntem ve teknikleri sorusu olarak her yıl soru gelmektedir ve gelmeye de devam edecektir.

Program geliştirme alanında öğrenme stilleriyle ilgili olarak Kolb’un öğrenme stillerinden geçmiş yıllarda bir tane soru sorulmuştu. Bu yıl aynı konudan yansıtıcı gözlem öğrenme stili sorulmuştur. Bu soru yansıtıcı gözlem olmakla birlikte soyut kavramsallaştırmaya da girmektedir. Fakat ÖSYM tarafından bu konuda bir düzeltme ya da açıklama yapılmamıştır.

Program geliştirme alanından her yıl olmasa da belirli yıllarda öğretimin planlanmasıyla ilgili sorular sorulmaktadır. Bu yıl da bu konudan bir soru sorulmuştur ve dikkatli bakıldığında dört seçeneğin öğretim süreciyle ilgili olduğu sadece doğru cevabın öğretmenle ilgili olduğu görülmektedir. Bu nedenle orta güçlük düzeyinde güzel bir soru sorulmuştur.

2010 KPSS PROGRAM GELİŞTİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. **Kazanılmış yaşantı, bireylerin birbirleriyle ve çevresiyle etkileşimi sonucu bireylerde kalıcı izli davranış değişikliği oluşmasıdır.**

Aşağıdakilerden hangisi kazanılmış yaşantıya uygun bir örnek değildir?

- A) Bir yakını cinayette kaybeden Nevin, gazetelerde önce cinayet haberlerini okur.
B) Oğuz, derste öğretmenin verdiği örneği başka bir problemin çözümünde kullanır.
C) Burak, oynadığı her satranç oyununda model aldığı satranç ustasının açılış hamlesiyle oyuna başlar.
D) Fatma, ders arasında sınıf arkadaşlarıyla birlikte çektiği fotoğraflara bakar.
E) Kemal, izlediği filmde kavga sahnelerini arkadaşlarına göstererek anlatır.

ÇÖZÜM

Soruda verildiği üzere kazanılmış yaşantı, bireylerin birbirleriyle ve çevresiyle etkileşimi sonucu bireylerde kalıcı izli davranış değişikliği oluşmasıdır. Bu açıklamadan hareketle sorunun seçeneklerine bakıldığında "A-B-C-E" seçeneklerinde belirtilen ifadeler,

- Bir yakını cinayette kaybeden Nevin, gazetelerde önce cinayet haberlerini okur.
- Oğuz, derste öğretmenin verdiği örneği başka bir problemin çözümünde kullanır.
- Burak, oynadığı her satranç oyununda model aldığı satranç ustasının açılış hamlesiyle oyuna başlar.
- Kemal, izlediği filmde kavga sahnelerini arkadaşlarına göstererek anlatır.

bireylerin birbirleriyle ve çevresiyle etkileşimi sonucu bireylerde meydana gelen kalıcı izli davranış değişiklikleridir. Fakat "Fatma, ders arasında sınıf arkadaşlarıyla birlikte çektiği fotoğraflara bakması" kalıcı izli davranış değişikliği değildir. Fatma'da gözlenen bu durum geçici davranıştır ve Fatma her ders arasında ya da derste her sıkıldığında fotoğraflara bakma davranışında bulunmaz. Dolayısıyla Fatma'nın bu davranışı kalıcı izli değil, geçici davranıştır.

Cevap: D

2. Yabancı dilde eğitim veren bir okulda matematik öğretmenliği yapan Selin Öğretmen'in İngilizcesi çok iyi değildir. Derslerini İngilizce anlatabilmekte ama öğrencileri kendi aralarında İngilizce espri yaptıklarında onları anlayamamakta ve bundan rahatsız olmaktadır. Bu nedenle öğrencileri etkili iletişim kurabilmek için yabancı dil kursuna gider.

Selin Öğretmen'in aldığı bu kurs aşağıdakilerden hangisinin kapsamında yer alır?

- A) Programlı öğretim
B) Mikro öğretim
C) Halk eğitimi
D) İş başında eğitim
E) Hizmet içi eğitim

ÇÖZÜM

Soruda Selin Öğretmen'in İngilizcesinin çok iyi olmadığı, derslerini İngilizce anlatabildiği fakat, öğrencilerinin kendi aralarında İngilizce espri yaptıklarında onları anlamakta zorlandığı ve bu durumdan rahatsız olduğu bu nedenle öğrencileri etkili iletişim kurabilmek için yabancı dil kursuna gittiği belirtilmektedir. Selin Öğretmen'in aldığı bu kurs halk eğitim kapsamında yer almaktadır. Çünkü Selin Öğretmen'in alanı matematik ve aldığı kurs İngilizce olduğu için yani alanı dışında bir kursa gittiği için halk eğitim bünyesinde bu kursu almaktadır. Eğer Selin Öğretmen bu kursu alanıyla ilgili alsaydı hizmet içi eğitim olurdu. Sorunun diğer seçeneklerinde geçen programlı öğretim, iş başında eğitim, mikro öğretimle Selin Öğretmen'in aldığı İngilizce kursunun bir ilgisi yoktur.

Cevap: C

3. **Öğrencilerin yaratıcı, araştırmacı bireyler olarak yetişmelerini öngören, okul içi ve dışı faaliyetleri kapsayan ve öğrencilerin toplumsal hayata uyum sağlamaları üzerinde duran örtük programın dayandığı temel ilke aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Eğitim süreci günlük yaşam süreçlerinden farklı değildir.
B) Eğitim sürecinde konu alanı çok iyi özümlemelidir.
C) Okulun temel işlevi, kültürü etkili bir şekilde yeni nesillere aktarmaktır.
D) Eğitimin işlevi toplumsal hayatı yeniden düzenlemektir.
E) Öğrenci soyut düşünmeli ve zihinsel disiplin sağlamalıdır.

2010 KPSS PROGRAM GELİŞTİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

Öğrencilerin yaratıcı, araştırmacı bireyler olarak yetişmelerini öngören, okul içi ve dışı faaliyetleri kapsayan ve öğrencilerin toplumsal hayata uyum sağlamaları üzerinde duran örtük programın dayandığı temel ilke "Eğitim süreci günlük yaşam süreçlerinden farklı değildir" ifadesidir. Sorunun diğer seçeneklerine bakıldığında belirtilen ifadelerin eğitim akımlarıyla ilgili ifadeler olduğu görülmektedir.

- Eğitim sürecinde konu alanı çok iyi özümlemelidir: Esasicilik eğitim akımının bir özelliğidir.
- Okulun temel işlevi, kültürü etkili bir şekilde yeni nesillere aktarmaktır: Daimicilik eğitim akımının bir özelliğidir.
- Eğitimin işlevi toplumsal hayatı yeniden düzenlemektir: Yeniden kurmacılık eğitim akımının bir özelliğidir.
- Öğrenci soyut düşünmeli ve zihinsel disiplin sağlamalıdır: Esasicilik eğitim akımının bir özelliğidir.

Cevap: A

4. Yapılandırmacılık yaklaşımına göre hazırlanan bir eğitim programı geliştirilirken bireyin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuş, okuldaki deneyimler yaşamın kendisi olarak benimsenmiştir.

Buna göre bu eğitim programları hangi eğitim felsefesini temel almıştır?

- A) Yeniden kurmacılık
- B) İlerlemecilik
- C) Gerçekçilik
- D) Daimicilik
- E) Esasicilik

ÇÖZÜM

Eğitim programı geliştirilirken bireyin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulunduruyorsa ve okuldaki deneyimler yaşamın kendisi olarak benimseniyorsa bu eğitim programı ilerlemecilik eğitim felsefesini temel alarak hazırlanmıştır. Bu nedenle sorunun doğru cevabı "B" seçeneğidir.

İlerlemecilik

Temsilcileri: J. Dewey - F. Bacon - A. Comte

- İlerlemecilik pragmatik felsefenin eğitime uygulanmasıdır.
- Pragmatik felsefe, değişmeyi gerçeğin esası olarak görür. Bu nedenle de eğitimin sürekli bir gelişim içinde olduğunu öne sürerler.

Temel ilkeleri;

1. Öğrenme sürecinde öğrenci aktiftir.
2. Eğitim aktif ve çocuğun ilgilerine göre olmalıdır.

3. Öğretimde problem çözme yöntemi esas alınmalıdır.
4. Okul yaşama hazırlık olmaktan çok, yaşamın kendisi olmalıdır
5. Öğretmenin görevi yönetmek değil, rehberlik etmektir.
6. Okul öğrencileri yarıştırmaktan çok işbirliğine özendirilmelidir
7. Demokratik eğitim ortamı

İlerlemecili eğitim akımında;

Eğitimin amacı: Demokratik ve sosyal yaşamı geliştirmektir.

Eğitimin rolü: Öğretmen, problem çözme ve bilimsel araştırmalarda yol göstericidir.

Eğitim programındaki odak nokta: İlgili programlar, hümanistlik eğitim, radikal eğitim reformu

Sorunun diğer seçenekleri incelendiğinde;

Yeniden kurmacılık:

- Bu eğitim akımı ilerlemeciliğin devamı olup son gelişen akımlardan biridir.
- Yeniden kurmacılığın dayandığı felsefe yararcılıktır. (Pragmatizm)
- Bu akımdaki temel görüşe göre eğitimin amacı: Toplumunu yeniden düzenlemek ve toplumda gerçek demokrasiyi yerleştirmek olarak kabul edilir.
- Bu görüşe göre eğitim: açık seçik bir sosyal reform hareketi geliştirmede önemli araçlardan biridir.
- Bu eğitim akımına göre: Eğitim yeni bir toplumsal düzen yaratmaya girişmelidir.

Realizm(Gerçekçilik):

Temsilcisi : Aristo

- Realizme göre var olan her şey gerçektir. Dış dünyanın insan algısından bağımsız olduğu varsayımından hareket eden realizmde maddenin varlığına olan inanç temeldir.
- Realizm, idealizme karşıt olarak ortaya çıkmış bir görüştür.

Daimicilik:

Temsilcileri: Adler - Martinerd - Maynard

- Realist felsefenin etkisi vardır
- Bu görüşü savunanlar eğitimin evrensel nitelikteki belli gerçeklere göre şekillendirilmesi üzerinde dururlar.
- Daimicilere göre insan doğası ve ahlaki ilkeleri değişmez. İnsanın bu değişmez gerçeklere göre yetiştirilmesi gerekir.

- Eğitim sağlam ve doğru karakterli insan tipi yetiştirme işiyle uğraş vermemelidir.
- Daimicilere göre insan doğasının en önemli yanı akıldır. Bu nedenle eğitimin, insan zihninin geliştirilmesine (entellektüel eğitim) önem vermesi gerekir.

Daimicilik görüşünün temel ilkeleri

1. Değişmeyen evrensel eğitim
2. Entellektüel eğitim
3. Eğitim hayatın bir kopyası değil, ona hazırlıktır.
4. Çocuklara ve gençlere dünyanın hem maddi hem de manevi gerçeklerini tanıtacak bilgiler verilmelidir.
5. Büyük kitaplar (klasik eserler) eğitimi

Esasicilik:

Temsilcileri : Horne - Bagley - Kandel

- İdealizm ve realizm akımının etkisi vardır.
- Esasicilik bir felsefeye dayalı olmaktan çok doğrudan doğruya bir eğitim hareketi olarak ortaya çıkmıştır.

Esasiciliğin dayandığı temel ilkeler;

1. Öğrenmenin doğasında sıkı çalışma ve çoğu zaman zorlama vardır.
2. Eğitimde ve öğretimde girişim öğrenciden çok öğretmende olmalıdır. Yani öğretmen merkezlidir.
3. Eğitim sürecinin özünü konu alanının çok iyi özümsemesi oluşturur.
4. Okulda zihinsel disiplin yaklaşımının geleneksel yöntemleri kullanılmalıdır.
5. Öğrenci zorlanmalıdır.
6. Öğrencinin zihinsel gelişimi sağlanmalıdır.
7. Geleneksel öğretim yöntemleri (soyut düşünme ve ezber) kullanılır.

Cevap: B

5. Bütün öğrencilerin büyük bir dikkatle katıldıkları Türkçe dersinde Bahar Öğretmen öğrencilerden öğrendiklerine ilişkin farklı örnekler vermelerini ister. Ayrıca öğrendiklerini kullanarak bir öykünün temel çatısını kurmalarını sağlar.

Yukarıda verilen uygulamada altı çizili öğrenci davranışları sırasıyla duyuşsal ve bilişsel alanın hangi düzeyindedir?

I	II	III
A) Alma	Bilgi	Sentez
B) Değer verme	Bilgi	Sentez
C) Alma	Kavrama	Uygulama
D) Değer verme	Analiz	Uygulama
E) Alma	Kavrama	Sentez

ÇÖZÜM

Bütün öğrencilerin büyük bir dikkatle katıldıkları Türkçe dersinde ifadesinde altı çizili ifade duyuşsal alanın alma basamağıdır. Alma basamağında bireyin bir uyarıcının farkına varması amaçlanır. Alma öğrenmeyi kolaylaştırıcı veya engelleyici bir özelliğe sahiptir. Alma; belirli bir fikir, olay ya da uyarıcıya dikkat etme, bunlara karşı hoşgörülü olma ve belirli uyarıcıları diğerlerinden ayırarak seçme özelliği taşır.

Bahar Öğretmenin öğrencilerden öğrendiklerine ilişkin farklı örnekler vermelerini istemesi bilişsel alanın kavrama basamağıdır. Kavrama düzeyinde; bilgi düzeyinde kazanılan davranışların öğrenci tarafından özümsemesi, kendine mal edinmesi, kendi cümleleriyle ifade etmesi, anlamının yakalanması söz konusudur.

Bu alanın alt basamakları şunlardır;

- Yorumlama
- Açıklayabilme
- Çevirme
- Kestirme (Öteleme)
- Tahmin etme
- Yordama

Ayşe Öğretmen'in öğrendiklerini kullanarak bir öykünün temel çatısını kurmalarını sağlaması ise bilişsel alanın uygulama basamağıdır.

Uygulama basamağında öğrencinin bilgi ve kavrama basamağındaki kazandığı davranışlara dayanarak kendisinden yeni bir sorunu çözmesi istenmektedir. Öğrenci bu sorunu çözerken ilgili ilkeleri, genellemeleri, yöntem ve teknikleri kullanmalıdır.

Bu düzeyde hedef yazarken, cümlenin sonuna:

- ilkeleri kullanabilme,
- bilimsel yöntemleri kullanabilme,
- problem çözme gibi ifadeler gelmelidir.

Cevap: C

6. **Aşağıdaki davranışlardan hangisinin öğretiminin ve değerlendirilmesinin en zor olduğu söylenebilir?**

- A) Kendini topluma hizmet yoluna adanma
- B) Bir problemin çözümüne ilişkin hipotez kurma
- C) Bulgulardan hareketle genellemelere varma
- D) Demokratik davranışların yaşam üzerindeki etkilerini yorumlama
- E) Güneş enerjisinin aydınlatma teknolojisinde kullanımına ilişkin deney tasarlama

ÇÖZÜM

“A” seçeneği: Kendini topluma hizmet yoluna adanmış duyuşsal alanın en üst basamağı olan değerler sisteminde tutarlılık/kişilik haline getirmedir. Bilişsel alanın bu basamağında bireyin değerler sistemi arasındaki tutarlılığı ifade eder. Ayrıca bireyin davranışları ile değerler sistemi arasında olması gereken tutarlılığa işaret eder. Kişilik haline getirme düzeyinin alt basamağı olan karakterlenme ise: bireyin evren hakkındaki görüşü ve hayat felsefesi ile ilgili hedefleri bu basamakta ele alınmaktadır.

“B” seçeneği: Bir problemin çözümüne ilişkin hipotez kurma: Bilişsel alanın uygulama basamağı

“C” seçeneği: Bulgulardan hareketle genellemelere varma: Bilişsel alanın uygulama basamağı

“D” seçeneği: Demokratik davranışların yaşam üzerindeki etkilerini yorumlama: Bilişsel alanın kavrama basamağı

“E” seçeneği: Güneş enerjisinin aydınlatma teknolojisinde kullanımına ilişkin deney tasarlama: Bilişsel alanın sentez basamağı

Seçeneklerde “B-C-D-E” bilişsel alanın alt basamaklarından oluştuğu için öğretilmesi ve değerlendirilmesi duyuşsal alana göre daha kolaydır. Fakat “A” seçeneğinde belirtilen ifade duyuşsal alanın kişilik haline getirme basamağında olduğu için öğretilmesinin ve değerlendirmesinin diğer davranışlara göre daha zor olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap: A

7. Bir eğitim programında, amaçlara ulaşmayı sağlayacak konu içeriği genellikle çok geniş olduğu için, içerik belirlenirken belli ölçütler kullanmak gerekmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ölçütlerden biri değildir?

- A) Toplumsal fayda
- B) Bireysel fayda
- C) Gelişim özellikleri
- D) Konular arası ilişkilendirme
- E) İçeriğin sunulma biçimi

ÇÖZÜM

İçerik belirlenirken belli ölçütler kullanmak gerekmektedir.

Bu ölçütler:

1. Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olmalı
2. Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine olanak sağlayacak nitelikte olmalı
3. Toplumun genel felsefesine uygun olmalı

4. Günlük yaşamla ilgili olmalı
5. Kendi içinde tutarlı olmalı
6. Ekonomiklik ilkesine uygun olmalı
7. İçerikte seçilen konular belirlenen süre içinde öğretilebilir olmalıdır.
8. İçerik çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgiye ters düşmemelidir.
9. İçerik konunun özelliğine göre aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde sıralanmalıdır.
10. İçerik hedeflerle tutarlı ve öğrenciler için anlamlı olmalıdır.
11. Önceki öğrenmelerle uyumlu ve onları tamamlayıcı olmalıdır.
12. Bilimsel açıdan doğru olmalıdır.
13. Öğrenme ve öğretim ilkelerine uygun olmalıdır.
14. Tümdengelim ilkesine uygun olmalı yani bütünden parçaya, genelden ayrıntılara doğru inmelidir.
15. Öğrenme konuları ve etkinlikleri bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamalı ve hayata dönük, çağdaş bir içeriğe sahip olmalıdır. Konular birbirleriyle tutarlı ve bağlantılı olarak düzenlenmelidir. (kaynaşıklık ilkesi)
16. İçerik değerlendirilebilir nitelikte olmalıdır.
17. Toplumsal fayda
18. Bireysel fayda
19. Öğrenme ve öğretme
20. Bilgi strüktüründe muhtevanın işgal ettiği yer

Yukarıda sayılan ölçütlerle birlikte sorunun seçeneklerine bakıldığında “A-B-C-D” seçenekleri içerik seçiminde kullanılması gereken ölçütlerdir. Fakat “E” seçeneğinde belirtilen “İçeriğin sunulma biçimi” ifadesi içerik seçiminde değil eğitim programlarının eğitim/ öğrenme-öğretme durumları boyutunda dikkate alınması gereken bir durumdur. Bu sebeple sorunun doğru cevabı “E” seçeneğidir.

Cevap: E

8. Sosyal bilgiler dersinde, teknolojik ürünlerin hayatımızda yaptığı değişikliklerle ilgili içerik düzenlemesinde, sorgulama merkezli programlama yaklaşımı kullanılacaktır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yaklaşıma uygun içerik düzenleme aşamasında sorulabilecek bir soru değildir?

- A) Alana ilişkin bilimsel dokümanlara ne kadar sıklıkla yönlendirmektedir?
- B) Konunun yaşamsal önemi nedir?
- C) Ele alınacak konular evrensel nitelikte midir?
- D) Okul dışında öğrenilmesi zor olan bilgiler nelerdir?
- E) Birden fazla uzmanlık alanı seçeneği sunmakta mıdır?

ÇÖZÜM

Sorgulama merkezli programlama yaklaşımında eğitim sürecinin başında içerik belli değildir. İçerik düzenlemesi öğrencilerin ihtiyaçları ve sorularına göre oluşturulur. Bu yaklaşım öğrencilerin sorularına ve gereksinimlerine yanıt verme gerekliliğini benimseyen felsefi görüşe dayanır. Özellikle ilköğretim düzeyinde öğrenci soruları çok değerli bir öğrenme yaşantısı oluşturabilir. Eğitim düzeyi yükseldikçe daha sınırlı ve özel uzmanlık alanlarına ilişkin sorulara göre programların içerikleri düzenlenir. Sorgulama merkezli yaklaşımda;

- İçerik **yaşamsal konular temelinde** oluşturulur.
- İlköğretim programlarında kullanılmaya daha uygundur.
- **En esnek** içerik düzenleme yaklaşımıdır.

Konu seçiminde dikkate alınacak ölçütler:

1. Kullanım Sıklığı
2. Nitelik
3. Önemlilik
4. Evrensellik
5. Verimlilik
6. Zorluk
7. Eğitsel Gereklilik

Yukarıdaki bilgilere göre sorunu seçenekleri incelendiğinde "A-B-C-D" seçeneklerinde geçen sorular

- Alana ilişkin bilimsel dokümanlara ne kadar sıklıkla yönlendirmektedir?
- Konunun yaşamsal önemi nedir?
- Ele alınacak konular evrensel nitelikte midir?
- Okul dışında öğrenilmesi zor olan bilgiler nelerdir?

Sorgulama merkezli içerik düzenleme yaklaşımında sorulabilecek sorulardır. Fakat "E" seçeneğinde geçen "Birden fazla uzmanlık alanı seçeneği sunmakta mıdır?" sorusu ise sorgulama merkezli içerik düzenleme yaklaşımında değil de çekirdek programlama yaklaşımında sorulabilecek bir sorudur. Çünkü çekirdek içerik düzenleme yaklaşımını piramitsel yaklaşımdan ayıran en önemli fark, öğrenciye **birden çok alanda uzmanlaşma seçeneği** sunması ve toplumsal sorunların temel alınmasıdır.

Cevap: E

9. Aşağıdakilerden hangisi yeni geliştirilen bir programa süreklilik kazandırmada önemli değildir?

- A) Programın bölgesel farklılık ve ihtiyaçları dikkate alması
- B) Öğretmenlere programın uygulanmasıyla ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim verilmesi
- C) Programın öğretmen ve öğrencilerde bilim okuryazarlığını geliştirmesi
- D) Programda dersler arası ilişkilendirmeyi yansıtan öğrenme alanları üzerinde durulması
- E) Programda ölçme veya değerlendirme amacıyla sadece sınavların önerilmesi

ÇÖZÜM

Yeni geliştirilen bir programa süreklilik kazandırmada "A-B-C-D" seçeneklerinde belirtilen "**Programın bölgesel farklılık ve ihtiyaçları dikkate alması; öğretmenlere programın uygulanmasıyla ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim verilmesi; programın öğretmen ve öğrencilerde bilim okuryazarlığını geliştirmesi; programda dersler arası ilişkilendirmeyi yansıtan öğrenme alanları üzerinde durulması**"

ifadeleri eğitim programlarına süreklilik kazandırmada oldukça etkilidir. Fakat "E" seçeneğinde belirtilen "**Programda ölçme veya değerlendirme amacıyla sadece sınavların önerilmesi**" ifadesi programa süreklilik kazandırmadan ziyade ölçme değerlendirmesinin yapılmasında ve program başarısının ortaya konulmasında önemlidir.

Cevap: E

10. Öğretim sürecinin etkili bir şekilde planlanması öğretmenin başarısını da önemli derecede etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin plan yapmasının nedenleri sıralandığında, öğretmene sağlayacağı yarar açısından en son sırada yer alır?

- A) Öğretim programını işevuruk hâle getirme
- B) Etkili öğretmen-öğrenci etkileşimi sağlama
- C) Öğretim yöntemi ile araç-gereçleri arasında ilişki kurma
- D) Öğretmene düzenli olma alışkanlığı kazandırma
- E) Öğretim etkinliklerini etkili değerlendirme

ÇÖZÜM

Öğretim sürecinin etkili bir şekilde planlanması öğretmenin başarısını önemli ölçüde etkilemekle birlikte plan yapma, öncelikli olarak programın etkinliğini ve eğitim öğretim sürecinin başarısını artırmak amacıyla yapılır. Bu nedenle sorunun "A-B-C-E" seçeneklerinde belirtilen nedenler eğitim programı, öğretmen öğrenci etkileşimi, öğretim yöntemi ve araç-gereç kullanımı, öğretim etkinliğini artırma ve değerlendirme ile ilgili durumlardır. Öğretmene düzenli olma alışkanlığı kazandırma ise diğer nedenlerden sonra öğretmene sağlayacağı yarar açısından en son sırada yer alır. Aşağıdaki bilgiler incelendiğinde sorunun cevabı daha iyi anlaşılacaktır.

Öğretim etkinliklerinde planlı çalışmanın yararları şu şekilde sıralanabilir: (Demirel, 2004)

- Öğretimin plânlanması, öğretmenin, eğitim-öğretimde neyi, niçin ve nasıl okutacağını düşünmesini sağlayarak verimi artırır.
- Konuların ne zaman ve ne kadar süre içinde işleneceğinin zaman sırasına göre düzenlenmesini, ayrıca programların süresi içinde tamamlanmasını sağlar.
- Planlı çalışma, öğretmen ve öğrencileri dağınıklıktan kurtarır, onlara güven kazandırır.
- Hedefleri gerçekleştirecek en uygun yöntem, teknik, araç ve gereçlerin seçilmesini, derslere hazırlıklı gidilmesini sağlar.
- Planlama, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine göre yetiştirilmesini sağlar.
- Planlı çalışma, eğitim-öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesinin sağlam ve güvenilir olmasını sağlar.
- Öğretmen ve öğrencilere düzenli ve birlikte çalışma alışkanlığı kazandırır.
- Eğitim etkinliklerinde düşünceye açıklık kazandırır.

Günlük planının yapılması aşağıdaki nedenlerle gereklidir: (Demirel, 2004)

1. Eğitim-öğretimde, konulara ve etkinliklere yönelmeyi sağlar.
2. Eğitim-öğretim konularının içeriği ile etkinliklerinin mantıklı olarak sınırlanmasını sağlar.
3. Üzerinde olumlu durulacak noktaları belirler.
4. Zamanın verimli olarak kullanılmasına olanak sağlar.
5. Yapılan çalışmalarını belgelendirir.
6. Değerlendirme için temel oluşturur.
7. Dersler ve konular arasındaki ilişkileri gösterir.
8. Derslerde sürekliliği sağlar.
9. En uygun yöntem ve teknikleri belirleme olanağı sağlar.

Ders planı yapılması aşağıdaki nedenlerle gereklidir: (Demirel, 2004)

1. Eğitim-öğretim çalışmalarını düzensizlikten kurtarır.
2. Öğrenme ve öğretme sürecinin etkili ve verimli kullanılmasını sağlar.
3. Her dersin eğitim programına ve konuların özelliklerine uygun olarak işlenmesini sağlar.
4. Derslerde sürekliliği sağlar.
5. Öğrenme ve öğretme sürecinde gerçekleştirilen etkinlikleri belgeler.
6. Eğitimde fırsat ve imkan eşitliğini gerçekleştirmede katkı sağlar.
7. Eğitim-öğretim sürecinin ve ders programlarının değerlendirilmesinde geri bildirim sağlar.

Cevap: D

2010 KPSS

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

Öğretim yöntem ve teknikleri bu yıl karşımıza 34 soru ile gelmiştir. Sorulardan bazılarının program geliştirme ile bazılarının da sınıf yönetimi ile birleşik olduğu görülmektedir. 2010 KPSS'yi diğer yıllardan öğretim yöntem teknikleri açısından ayıran en önemli özellikler bu yılki sınavda;

- *Öğretmenlik mesleği uygulama sorularının daha fazla olması,*
- *Eğitim araçları ve materyal geliştirme konusundan da soru gelmesi,*
- *İşbirlikli öğretimden çok soru sorulmuş olması,*
- *Kavram öğretimine daha çok önem verilmesi sayılabilir.*

Adayların ve yayınların soru beklediği "İstasyon,altı şapkalı öğretim, bireysel öğretim, benzetim, yaratıcı drama, çoklu zeka ve kavram haritaları" konularından soru gelmiştir. Bunun yanında ilk defa sorulan "Argümantasyon (Dayanaklandırma), işbirlikçi öğretim teknikleri ve kavram yanılgılarında kullanılan yöntemler" konuları da öğretim yöntem ve teknikleri alanına yeni konular olarak eklenmiştir.

İşbirlikçi öğretim ve tekniklerinden toplamda 4 soru sorulmuştur. Özellikle bu tekniklerden ilk kez sorulmasına karşın bu konuyla ilgili oldukça zor sorular gelmiştir.

Kavram öğretiminden kavram yanılgılarını giderme yöntemleri sorusu oldukça zor ve kapsamlı bir sorudur. Yapılan araştırmalarda sorunun tam olarak cevabı piyasada mevcut KPSS yayınlarında olmadığı gibi akademik yayınlarda da yoktur. Ancak güncel makale ve bazı yayın çalışmalarında rastlanmıştır. Fakat sorunun cevabı konusunda tartışmaları giderecek dayanaklar da bulmak mümkün olmamıştır.

Ayrıca sadece 2007 KPSS de sorulan ve bir daha soru beklenmeyen Kolb'den de tartışmalı bir soru gelmiştir.

ÖSYM'nin açık/net soru tarzı bu yıl da devam etmiş fakat "en doğru, en önemli, öncelikle" gibi ifadelerin bulunduğu yani doğru cevaplar arasında adayı seçime zorlayan sorularında çok kullanıldığı görülmüştür. Bu durum ise sınavın zorluğunu arttırmıştır.

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. VE 2. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Ömer Öğretmen, teknoloji ve tasarım dersinde öğrencilerinden kendilerine özgü ürünler tasarlamalarını ister.

Öğrencilerden Mert yeni doğan kardeşinden esinlenerek, bebekler her ağladığında kendiliğinden sallanan bir beşik tasarlar. Tasarımının reklamını yapmak için bir afiş hazırlar ve ürününü sınıfta arkadaşlarına tanıtır.

1. Bu uygulamayla Ömer Öğretmen, öğrencilerin öncelikle hangi bilişsel yeterliklerini etkili biçimde kullanmalarını amaçlamıştır?

- A) Problem çözme
- B) Analitik düşünme
- C) Yaratıcı düşünme
- D) Eleştirel düşünme
- E) Argümantasyon (dayanaklandırma)

ÇÖZÜM

Yaratıcı düşünce, bireyin kendine özgü, orijinal ve alternatifli düşünebilme yeteneğidir. Tutum veya davranışı, önceden var olan nesne veya kavramları ele alıp, bunları yeni bir amaç için farklı ve sıra dışı şekillerde ilişkilendirme becerisidir. (Editör; Ö. Demirel, Eğitimde Yeni Yönelimler, Bölüm yazarı N. Doğan, s.169)

Yukarıda verilen öncül paragrafta Ömer Öğretmen'in, teknoloji ve tasarım dersinde öğrencilerinden "kendilerine özgü ürünler" tasarlamalarını istemesi öğrencilerinde yaratıcı düşünce yeterliliğini ortaya çıkartmak içindir.

Argümantasyon (Dayanaklandırma) ise: bir fikri, bir hipotezi veya bir düşünceyi deliller ve ispatlar kullanarak savunma ve açıklamaya çalışmadır. Bu açıklamalarda kullanılan ispat ve deliller ise argümanlardır.

Örneğin; "Çevre kirliliğinde en önemli etmen atık malzemelerdir." görüşünü WHO (Dünya Sağlık Örgütü)'nün verilerine dayandırmak argümantasyon becerisi geliştirecektir. Argümantasyon ise eleştirel düşünce ile yakından ilişkilidir.

Cevap: C

2. Mert'in ürününü tanıtan bir afiş hazırlaması hangi davranışının en fazla gelişmiş olduğunu gösterir?

- A) Var olan bilgileri yeni bilgileriyle bütünleştirme
- B) Öğrenme ürününü paylaşmada görselliğe önem verme
- C) Zihin-kas koordinasyonu gerektiren becerileri etkili kullanma
- D) Kalıcı öğrenme için öğrenilenleri pekiştirme
- E) Öğrenme-öğretme sürecine etkin katılmaktan zevk alma

ÇÖZÜM

Çağdaş öğrenme öğretme yaklaşımları öğrencinin öğrenim ile kazandığı bilgileri hayata veya bir problem durumuna transfer etmesini, bilgiyi kullanmasını sağlamaya dönük çalışmalar içermektedir. Yaratıcı düşünce ile öğrencilerin ürünler ortaya koymasını ve bu ürünleri paylaşmasını, sunmasını ön görmektedir.

Örneğin, proje tabanlı öğretimde çalışma sürecinin sonunda ortaya konan ürünlerin sunumuna da ayrıca önem verilmesi gerekmektedir.

Soru öncülünde Mert'in tasarladığı beşiği afiş ile arkadaşlarına sunması, onun öğrendiği ürününü paylaşırken görselliğe diğerlerine göre daha çok önem verdiğini göstermektedir.

Cevap: B

3. Ayşe, derste anlatılanları dikkatlice düşünen ve sezgi yoluyla çok iyi anlayan bir öğrencidir. Öğrendiklerinin özünü kavrayarak "ne" sorusundan çok, "nasıl" ve "neden" sorularına yanıt aramaktadır.

Yukarıda verilen örneğe göre, Ayşe'nin hangi öğrenme stiline sahip olduğu söylenebilir?

- A) Uzamsal öğrenme
- B) Ekleme
- C) Somut yaşantı
- D) Yansıtıcı gözlem
- E) Soyut kavramsallaştırma

ÇÖZÜM

Soruda Kolb'ün yaşantısal öğrenme kuramında öğrenme stillerinden yansıtıcı gözlem stilinin özellikleri verilmiştir. Soru öncülündeki "derste anlatılanları dikkatlice düşünen" ifadesi soyut kavramsallaştırmayı, "sezgi yoluyla çok iyi anlayan bir öğrencidir." ifadesi de somut yaşantıyı çağrıştırmıştır. Fakat yansıtıcı gözlem öğrenme stili (biçimi) düşünce ve olayları dikkatlice gözlemleyerek farklı görüş açılarından değerlendirme sürecini ifade etmektedir.

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

Kolb (1984) yansıtıcı öğrenme stiline sahip kişilerin;

- Pratik uygulamalar yerine olayın özünü kavrama,
- Doğru nedir?, nasıl oluşur? gibi sorulara yanıt arama,
- Düşünce ve olayları sezgi yoluyla anlama,
- Fikirlerin oluşmasında kendi düşünce ve duygularına güvenme,
- Sabırlı olma,
- Tarafsız olma ve
- Dikkatli düşünerek karar verme, gibi konularda daha başarılı olduklarını belirtmiştir.

(Demirel (2004), Eğitimde Program Geliştirme, s.138)

Cevap: D

4. Aşağıdaki tabloda öğretim sürecinde kullanılan çeşitli görsel ders araçlarının, öğrenci sayısına ve davranış alanlarına göre uygunluk düzeylerine ilişkin bilgiler verilmiştir.

	Öğrenciler		Alanlara Uygunluk Düzeyi	
	Bireysel/Grup	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor
Ders Notları	I	Çok iyi	Kabul Edilebilir	İyi
Yazı tahtası	Grup	II	İyi	Zayıf
Tepegöz	Grup	Kabul edilebilir	Kabul edilebilir	Kabul edilebilir
Film, TV, Video	Grup/Bireysel	İyi	Zayıf	Kabul edilebilir
Grafikler	Grup	Kabul edilebilir	Zayıf	III
Çalışma kartları	Bireysel	Kabul edilebilir	IV	İyi

Buna göre, tabloda boş bırakılan yerlere gelebilecek en uygun ifadeler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	VI
A) Bireysel		Kabul edilebilir	Zayıf	Zayıf
B) Bireysel		Çok iyi	İyi	Zayıf
C) Grup		Kabul edilebilir	Zayıf	İyi
D) Grup		Zayıf	Kabul Edilebilir	Kabul Edilebilir
E) Bireysel		İyi	Zayıf	Çok iyi

ÇÖZÜM

Öğretim sürecinde kullanılan görsel araçlarla oluşturulacak öğrenme ortamının önceden iyi planlanmış olması öğretimin daha etkili olmasını sağlar. (Ö.Demirel (2006). Öğretimde Planlama Ve Değerlendirme - Öğretme Sanatı syf.60)

Bu açıdan bakıldığında;

- I. Ders Notları öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına cevap veren bir öğretim aracıdır. Çünkü her birey kendi ders notlarını hazırlar.
- II. Yazı tahtası bilişsel alanda kabul edilebilir bir araçtır. Yani analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey değil bilme ve kavrama gibi alt düzey bilişsel alanlarda etkilidir.
- III. Grafik araçlarının psikomotor alanda etkisi zayıftır. Çünkü psikomotor alanda bireyin devinimsel becerileri önemlidir. Grafiklerin kullandığı çalışmalarda öğrencilerin kas koordinasyon becerileri yer almamaktadır.
- IV. Çalışma kartları, duyuşsal alanda etkisi zayıftır. Çünkü duyuşsal yapılarda sosyal becerilerin kullanılması, ilgi, istek ve tutumların işe koşulması gerekmektedir. Çalışma kartları duyuşsaldan çok bilişsel alanda daha etkilidir.

Cevap: A

5. Bir sosyal bilgiler öğretmeni, yavaş okuyan öğrencilerden oluşan bir sınıfa ders vermektedir. Dersin başında, daha önceden öğretim programını inceleyerek hazırlamış olduğu ders notunu sınıfa dağıtır ve hemen ardından bu nota dayalı olarak soru-cevap yöntem/teknik ile ders işler. Ders süresince etkin katılımın düşük olduğunu fark eder.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğretmenin, öğrencileri rahatlatıcı bir tutum içinde olmaması
- B) Öğretmenin, dersi planlarken öğrencilerin özelliklerini göz önünde bulundurmasız
- C) Yavaş okuyan öğrencilere soru-cevap tekniğini uygulaması
- D) Kullanılan ders notunun öğrencilerin öğrenme ihtiyacını karşılayıcı nitelikte olmaması
- E) Hazırlanan ders notuyla kazanımlar arasında yeterli ilişki bulunmaması

ÇÖZÜM

Öğretmenlerin öğretim uygulamalarında ve yöntem/teknik seçiminde dikkat etmeleri gereken bir özellik de **öğrenciye görelilik** ilkesidir. Bu ilkeye göre öğretim uygulamalarında ve yöntem teknik seçiminde öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentileri ile fizyolojik, psiko-sosyal gelişim düzeyine uygun olarak programlar geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Eğitim-öğretim etkinlikleri öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklara ve öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olarak gerçekleştirilir. Öğrenci merkezli eğitim anlayışını en iyi yansıtan öğretim ilkesi öğrenciye göreliliktir. Ayrıca bu ilke diğer öğretim ilkelerinin de temelini oluşturur.

Soru öncülünde verilen sosyal bilgiler öğretmeninin yaptığı hatalı davranış dersin başında, daha önceden öğretim programını inceleyerek hazırlamış olduğu ders notunu sınıfa dağıtmasından çok yavaş okuyan öğrencilerin bulunduğu bu sınıfta not dağıtımının hemen ardından bu nota dayalı olarak soru-cevap yöntem tekniği ile ders işlenmesidir. Oysaki öğretmenin, dersi planlarken, öğrencilerin özelliklerini (yavaş okuduklarını) göz önünde bulundurarak öğrencilere dağıttığı notları okumaları için zaman tanınması gerekmektedir.

Cevap: B

6. Bireysel öğretim, öğrencilerin düzeylerinin, güdülerinin, önceki deneyimlerinin, öğrenme stillerinin vb. birbirlerinden çok farklı olduğu durumlarda bireysel gelişimi sağlamada önerilen bir yöntemdir.

Bu yöntem aşağıdakilerin hangisinden dolayı eleştirilebilir?

- A) Bağımsız öğrenmeyi geliştiren bireyler yetiştirilmesi
- B) Kendi kendini değerlendiren bireyler yetiştirilmesi
- C) Kendince değişik kaynaklar yaratan bireyler yetiştirilmesi
- D) Öğrenciler arası etkileşimin minimum düzeyde olması
- E) Her çocuğun başarısının kendi gelişimi içinde değerlendirilmesi

ÇÖZÜM

Bireysel öğretim çalışmaları özellikle bireysel farkların fazla olduğu sınıflarda önerilir. Çünkü bireysel öğretim çalışmalarında;

- Öğrenci konuyu kendi başına çalışarak, kendisi öğrenir.
- Öğrenci konuyu yaparak yaşayarak öğrenir.
- Öğrenci, konuyu kendi öğrenme hızı ve düzeyine göre öğrenir.
- Öğretim, öğrencinin; ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenir.
- Öğrenci merkezdedir.
- Öğrencide sorumluluk duygusu ve sistemli çalışma alışkanlığı geliştirir.
- Kendi kendini değerlendiren (Öz değerlendirme) bireyler yetişmesini sağlar.
- Kendince değişik kaynaklar yaratan (Öz düzenleme) bireyler yetişmesini sağlar.
- Öğrencilerin kendilerine hedef belirleme alışkanlığı geliştirir.

Bunların yanında;

Bireysel öğretim çalışmalarına getirilebilecek en önemli eleştiri ise işbirlikli öğretimin tersine öğrenciler arası etkileşimin az düzeyde olması ve buna bağlı olarak öğrenci sosyalliğini sağlayamamasıdır.

Cevap: D

7. Egemen Öğretmen kimya dersine başlamadan önce "Siz bir bilim insanı olsaydınız alanınıza ne tür katkılar getirirdiniz?" diye sorar. Bilim insanlarının biyografilerini incelemelerini, kendilerine en çarpıcı gelen buluşunu sınıf arkadaşlarıyla paylaşmalarını ister. Konuya ilişkin ayrıntılı araştırma ve deneme yapmaları için öğrencilere iki hafta süre verir. İki haftanın sonunda ürünün sunulmasını, inceledikleri bilim insanı özellikleriyle kendi özelliklerinin benzerlik gösterip göstermediğini sorgulamalarını söyler.

Yukarıda verilen örnekte hangi öğrenme kavramının basamaklarına uygun ders işlenmiştir?

- A) Programlı öğrenme
- B) Proje tabanlı öğrenme
- C) Beyin temelli öğrenme
- D) Tam öğrenme
- E) Buluş yoluyla öğrenme

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

Eğitim programlarındaki bilgilerin birbirinden bağımsız ve küçük parçalar halinde öğretilmesine yönelik eleştiriler, bir ders içerisinde birden fazla dersin öğrenme hedeflerinin kazandırılmasını ve daha fazla alanın temel prensip ve kavramlarının öğretilmesini amaçlayan proje tabanlı öğrenme anlayışının ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Proje tabanlı öğretim yaklaşımında, öğrenciler bilimsel yöntem süreçlerini kullanır. Öğrenci bilgiyi ezberlemez, bilgiyi keşfeder, oluşturur, transfer eder ve öğretmen onları derinlemesine araştırmaya sevk ederek onların bilgileri kendilerinin oluşturmasını sağlar. Disiplinler arası bağların kurulmasında ve yapılan çalışmaların gerçek yaşam konularıyla bütünleştirilmesinde proje çalışmaları önemlidir.

Öğrenciler problemin çözümünde yeni, özgün, orijinal ve sentez düzeyinde ürün meydana getirir. Proje belirlenirken öğretmen öğrenci birlikte karar vermelidir. Proje ile ilgili sorunlar belirlenir. Veriler toplanır, değerlendirilir ve süreç sonunda mutlaka bir ürün ortaya konur. Proje sonunda ortaya konulan ürün öğrenci tarafından sunulur. Değerlendirme yapılırken ürün ve süreç birlikte değerlendirilir.

Soruda öğretmen öğrencilerine “Siz bir bilim insanı olsaydınız alanınıza ne tür katkılar getirirdiniz?” problemini disiplinler arası bir yaklaşımla araştırmalarını ve ortaya çıkan ürünü sınıf arkadaşlarına sunmalarını istemiştir.

Cevap: B

8. Metin Öğretmen beden eğitimi dersinde öğrencilerine “halk danslarını” öğretmektedir. Kazandırmak istediği becerileri önce kendisi kolaydan zora doğru öğrencilerine gösterir. Her öğrenciye, istenilen beceriyi kazanması için yeterli zaman ve tekrar etme şansı verir.

Metin Öğretmen hangi öğretim yöntem ya da tekniğini kullanmıştır?

- A) Benzetim
B) Gösterip yaptırma
C) Örnek olay
D) Programlı öğretim
E) Drama

ÇÖZÜM

Gösterip Yaptırma: öğretmenin, bir beceriyi aşama aşama göstermesi, anlatması ve öğrencilerin öğretmeni izledikten sonra, aynı beceriyi yeterli düzeye gelene kadar tekrar etmesi şeklinde uygulanan, öğrenci merkezli bir öğretim yöntemidir.

KPSS / Eğitim Bilimleri

Bu yöntem çoğunlukla devinışsel (psiko-motor) alan davranışlarını kazandırmada kullanılmaktadır. Beceri öğretiminde oldukça etkili olan bu yöntem/teknik soruda olduğu gibi “halk dansları” alanında da kullanılmaktadır.

Cevap: B

9. İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde Elif Öğretmen depremle ilgili konuyu işlemektedir. Öğrencilerinden gönüllü olan üç kişiye bir durum verir ve canlandırmalarını ister. Daha sonra sınıf içinde öğrencilere deprem tatbikatı yaptırarak dersi tamamlar.

Elif Öğretmen bu uygulamada hangi öğretim yöntem ya da tekniklerinden yararlanmıştır?

- A) Beyin fırtınası – Benzetim
B) Örnek olay – Yaratıcı drama
C) Yaratıcı drama – Benzetim
D) Beyin fırtınası – Örnek olay
E) Yaratıcı drama – Beyin fırtınası

ÇÖZÜM

Elif Öğretmen'in depremle ilgili konuda bir durum verip öğrencilerinden gönüllü olarak canlandırmalarını istemesi bir yaratıcı drama uygulamasıdır.

Bunun temel iki nedeni vardır:

- Birincisi, uygulamada gönüllülük esası olması durumunda bir senaryo dahilinde olmayacağını, öğrencilerin tamamen hayal gücünü ve yaratıcılıklarını kullanarak uygulamayı yapacakları anlaşılmaktadır.
- İkinci neden ise “canlandırmadır.” Bir durumun canlandırılması drama ve rol oynama tekniklerinde görülmektedir.

Sorunun ikinci bölümünde, Elif Öğretmen'in sınıf içinde öğrencilere deprem tatbikatı yaptırması ise Benzetim (Simülasyon) tekniğini kullandığını gösterir. Çünkü deprem durumunun gerçek ortamında denemesi tehlikeli ve imkânsız bir durumdur. Bu nedenle gerçekmiş gibi yapılan uygulamalar yani tüm tatbikatlar simülasyon uygulamasıdır.

Cevap: C

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

10. Dünyada yaşanan ekonomik krizi değerlendirme amacıyla yapılan bir grup çalışmasında bu durum farklı bakış açılarından ele alınır. Duruma, eleştirel açıdan bakıldığı gibi duygusal açıdan da bakılarak yapıcı yaklaşımlar ve yeni çözüm önerileri sunulur. Çalışmanın sonunda tüm bakış açıları değerlendirilerek bir analiz yapılır ve konuya ilişkin son görüş bildirilir.

Yukarıda verilen bu süreç aşağıdaki öğretim yöntemi ya da tekniklerinden hangisinin uygulandığını gösterir?

- A) Beyin fırtınası
- B) Altı şapkalı düşünme
- C) Konuşma halkası
- D) Eleştirel düşünme
- E) Düşün-eşleş-paylaş

ÇÖZÜM

Soruda "Dünyada yaşanan ekonomik krizi değerlendirme" amacıyla yapılan bir grup çalışması ve öğrencilerin bu durumu farklı bakış açıları ile ele almaları altı şapkalı düşünme tekniğinin uygulandığını gösterir.

Öğrencilerin bir konuya farklı açılardan bakmasını sağlayan en etkili teknik, altı şapkalı düşünme tekniğidir. Bu teknik sayesinde öğrenciler olayı eleştirel bir bakış açısıyla 6 ayrı şapkanın temsil ettiği 6 ayrı görüş açısıyla inceleyebilirler. Şapkalar ve kazandırdıkları bakış açıları ise şöyledir:

Beyaz Şapka ile: Tutumlara ve duygulara kapılmadan objektif/tarafsız düşünmeyi,

Kırmızı Şapka ile: Konu hakkındaki olumlu/olumsuz duygular, tutkular ve arzular göz önünde bulundurulurken düşünmeyi,

Siyah Şapka ile: Konu hakkındaki kötü düşünceler, olumsuz ön yargılar ve karamsarlıklar göz önünde bulundurulurken düşünmeyi,

Sarı Şapka ile: Üzerinde düşünülen konunun avantajları, olumlu yönleri iyimser bir bakış açısıyla düşünmeyi,

Yeşil Şapka ile: Üzerinde düşünülen konuya yeni ve orijinal çözümler üretmek için düşünmeyi,

Mavi Şapka ile: Konu, daha önceki şapkalarda düşünülenlerle birlikte değerlendirilerek, serinkanlı bir şekilde karar vermeyi sağlar.

Cevap: B

11. Bir öğretmen ilköğretim 7. sınıf öğrencileriyle performans görevlerinin değerlendirilmesini tartışmak amacıyla sınıfta beşer kişiden oluşan iki grup oluşturur. Birinci grup uzman grubunu, ikinci grup ise öğrenci grubunu oluşturur. Sınıftaki diğer öğrenciler de dinleyici olarak sürece katılırlar. Her iki grup sunumunu tamamladıktan sonra dinleyici öğrenciler soru sorarlar.

Bu öğretmen hangi öğretim yöntemi ya da tekniğini kullanmıştır?

- A) Münazara
- B) Kollekyum
- C) Forum
- D) Açık oturum
- E) Panel

ÇÖZÜM

Tartışma tekniklerinden;

- **Münazarada:** Tez – antitez şeklinde tartışan ve birbirlerinin fikirlerini çürütmeye çalışan iki grup vardır. Kazananı belirlemek için de bir jüri grubu ve tartışmayı izleyen seyircilerden oluşur.
- **Forum:** Uzman bir grubun dinleyicilerin ihtiyaçlarına ve sorunlarına cevap vermesidir. Hem konuşan hem de dinleyiciler kendi alanlarında uzmandır; fakat konuşmacılar alanının en iyileridir.
- **Açık Oturum:** Güncel bir konuya ilişkin farklı bakış açılarına sahip kişilerin görüş ve düşüncelerini topluluğun önünde tartışmasıdır. Konuşmacılar başkanlık söz alarak defalarca konuşma hakkı alıp konuşabilirler. Bu teknikte amaç bir konuda farklı bakış açılarına sahip kişilerin konuşmasıdır. Açık Oturum ilk kez KPSS'de yer almıştır.
- **Panel:** Küçük bir uzman grubun topluluğu ilgilendiren herhangi bir konuda düşüncelerini, bilgi birikimlerini sohbet şeklinde dinleyicilerin önünde tartışmasıdır. Panelde konuşmacılar 3-6 kişi arasındadır. Konuşmacılar panel başkanının verdiği sürede konuşurlar. Panel sonunda dinleyicilerden gelen sorular uzmanlar tarafından yanıtlanabilir.
- **Kollekyum (Kollegyum):** Uzman bir grup ile soru soran bir grubun karşılıklı yaptığı bir tartışma türüdür. Bir değil iki panel grubu vardır. Birinci grup uzman kişilerden oluşurken ikinci grup öğrencilerden oluşur. Öğrenciler konuyu tartışır ve tartışma sırasında uzmanlara sorular sorarlar. Her iki grup da üç-beş kişiden oluşur.

Cevap: B

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

12. Öğretmen öğrencilerine aşağıdaki olayı okur ve öğrencilerine: “Bu durumda siz olsaydınız ne yapardınız?” diye sorar.

“Nergis’in çok önemli bir sınavı var. Sabah saat 9.00’da uyanır ve hazırlanıp sınava gider. Sınıfa girdiğinde sınavın bitmiş olduğunu ve herkesin sınıftan çıktığını görür. Tam o anda, bir önceki gece saatlerin bir saat ileri alındığını ancak kendisinin saatini ileriye almayı unuttuğunu fark eder.”

Öğretmenin kullandığı öğretim yöntem ya da tekniği ve öğrencilerde geliştirmeyi amaçladığı düşünme becerisi aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Yöntem ya da teknik	Düşünme Becerisi
A) Beyin fırtınası	Yaratıcı düşünme
B) Benzetim	Yansıtıcı düşünme
C) Örnek olay	Yansıtıcı düşünme
D) Benzetim	Problem çözme
E) Örnek olay	Yaratıcı düşünme

ÇÖZÜM

Soru öncülünde verilen olayı öğretmen sınıfa sunmuş ve öğrencilerin çözüm geliştirmesini istemiştir.

Gerçek hayatta görülen ya da görülebilecek bir problemin sınıf ortamına getirilerek o konu ile ilgili beceri kazandırmak veya uygulama yaptırmak amacıyla kullanılan yöntem **örnek olay** yöntemidir. Bu yöntemin en önemli özelliği öğrencilerin gerçek yaşam sorunlarıyla yüz yüze getirilip bu sorunlara çözümler üretmesini ve sorun daha başına gelmeden sorunla mücadele etmeyi kazandırmasıdır. (Demirel,2005:75)

Ayrıca öğretmenin “Bu durumda siz olsaydınız ne yapardınız?” sorusuyla öğrencilerinden özgün, orijinal fikirler almak istemesi yaratıcı düşünce becerisi kazandırmayı amaçladığını gösterir.

Eğer soru, “Çocuklar başınızdan böyle bir olay geçtikten sonra yani böyle bir tecrübe yaşadıkten sonra ileriye dönük planlarınız neler olurdu?, Bundan nasıl dersler çıkartırdınız?” şeklinde olsaydı cevap yansıtıcı düşünce olabilirdi.

13. Öğretmen, sosyal bilgiler dersinde “Bölgelerimizi Tanıyalım” konusunu işleyecektir. Öğrencilerini yediserli gruplara ayırır. Grup içinde her üyenin bir coğrafi bölgeyi seçmesini ister. Her gruptan aynı bölgeyi alan öğrenciler bir araya gelerek uzmanlık gruplarını oluştururlar. Öğrenciler 15 dakika bu gruplarda çalıştıktan sonra ilk gruplarına dönerler ve her üye öğrendiğini sırayla grup içindeki arkadaşlarına anlatır.

Bu durumda öğretmenin kullandığı iş birliğine dayalı öğrenme tekniği ve kullanım amacı aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

Öğrenme Tekniği	Amaç
A) Takım-oyun-turnuva	Okul içi ve dışındaki kaynaklardan yararlanma
B) Karşılıklı sorgulama (discussion group)	Eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri geliştirme
C) Takım destekli bireyselleştirme	Öğrencilere karar verme ve seçme becerisi kazandırma
D) Öğrenci takımları-başarı grupları	Gruplar arası yarışmaya özendirme
E) Ayrılıp-birleşme	Öğrencilere birbirlerinden sorumlu oldukları bilincini kazandırma

ÇÖZÜM

En yaygın kullanılan işbirliğine dayalı öğrenme teknikleri şunlardır:

A seçeneği: Takım-Oyun-Turnuva (TOT):

Öğretmen önce dersi sunar ve öğrenciler konuyu takım arkadaşlarına öğretir. Her takımdan seçilecek bir ya da birkaç kişi yarışılır ve yarışma sonucu elde ettikleri puanlarla takımlarına destek olurlar.

Yarışma sırasında, oyuna-turnuvaya katılan öğrencilere takım arkadaşları yardım etmezler.

Öğrenciler, kendileriyle geçmiş puanları (örneğin ders matematikse, önceden aldığı matematik puanları) yaklaşık aynı olan öğrencilerle üçer kişilik turnuva masalarında karşılaşılır. Öğrencinin düzeyi yükseldikçe, bir üst turnuva masasında yarışabilir. Turnuva masasında kazanan öğrenci, kendisine ve takımına puan getirir. Öğrencilerin aldıkları puanlar toplanarak, takım puanları elde edilir. Yüksek düzeyde yeterli gösteren takımlar, sertifikalar ya da değişik takım ödülleri kazanırlar.

(Yeşilyaprak: 1995).

Cevap: E

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

B seçeneği: Karşılıklı Sorgulama (discussion group):

Çok değişik yaş düzeylerinde ve konu alanlarında kullanılabilir. Karşılıklı sorgulama, özel materyalleri ve özel test etme işini gerektirmez. Öğretmen konuyu sunduktan sonra, öğrenciler ikili ya da üçlü gruplara ayrılırlar. Birbirlerine konuyla ilgili sorular sorarlar ve cevaplar verirler. Öğretmen öğrencilere, ipucu oluşturmak üzere bazı soru kökü örnekleri verebilir.

Örneğin:

-Nasıl kullandınız?
.....Nedenlerini açıklayınız?
.....İlgili yeni bir örnek veriniz?
.....Olsaydı sonucu ne olabilirdi?
.....Benzer ve farklılıkları nelerdir?
.....Sınırlılık ve üstünlüklerini söyleyiniz?
.....Olmaması için ne gibi önlemler alınabilir?
.....Açıklayınız?
.....Sebeplerini söyleyiniz?
.....Örnekler veriniz?
.....Avantajlarını ve dezavantajlarını söyleyiniz?
(Senemoğlu: 1997)

C seçeneği: Takım Destekli Bireyselleştirme (TDB):

Gruplar heterojendir ve 6 haftalık bir süre için oluşturulur. Öğrenci, durumunu saptamaya yönelik bir öntestle ve yeterliliklerine dayalı program içinde en uygun yere yerleştirilir.

Programın kendine özgü malzemeleri bulunur. Öğretmen her gün, programda aynı yerde olan takımların üyelerinden oluşan küçük öğrenci gruplarına ders verir. Bu gruplarda, genelde, konuyla ilgili özel kavramlar öğretilir. Daha sonra öğrenciler grup içinde yönlendirme ve alıştırma sayfalarına dayalı olarak çalışırlar ve birbirlerini sınarlar. Testleri uygulamayı ve değerlendirmeyi de öğrenciler yapar. Öğretmen zaman zaman tüm sınıfa öğretim ve genel değerlendirme uygular.

D seçeneği: Öğrenci Takımları ve Başarı Bölümleri (Grupları) (ÖTBB):

Slavin (1990) tarafından geliştirilen bu teknikte, öğrenciler yeterlilik düzeyi, cinsiyet ve etnik köken vb. gibi özellikleri açısından dört kişilik karma (heterojen) gruplar oluşturulur.

Öğretmen dersi sunar ve sonra öğrenciler, tüm takım arkadaşlarının dersi tam öğrendiğinden emin olana kadar, kendi takımlarında çalışırlar.

Sonuçta çalışılan konu üzerinde tüm öğrenciler bireysel olarak sınava girerler. Bu aşamada öğrenciler birbirlerine yardım etmezler. Öğrencilerin sınav sonuçları, o der-

se ilişkin önceden aldığı notlardan elde edilen ortalama puanlarıyla karşılaştırılır. Bu ortalamadan, öğrencinin sınavda aldığı not çıkarılarak ilerleme (erişi) puanı saptanır. Takımı oluşturan üyelerin aldıkları puanlar toplanarak, "takım puanı" elde edilir. Takım puanı da, belirli ölçütlere göre karşılaştırılır. Bu ölçütler doğrultusunda takımlara sertifika ya da diğer pekiştiriciler verilir.

Bu teknikte, ne bireyler ne de takımlar birbiriyle yarışır.

E seçeneği: Ayrılıp – Birleşme (Jigsaw) (Birleştirme tekniği):

Aranson tarafından geliştirilen bu teknikte, öğrenciler 5-7 kişilik takım oluştururlar. Akademik materyal (ünite) ya da konu gruplardaki öğrenci sayısına bölümlere (konuya) ayrılır.

Her takıma aynı ünite (konu) verilir ve takımlardaki üyelerden ünite parçalarından (konulardan) birini seçmeleri istenir. Her üye kendi konusunu okur.

Daha sonra farklı takımlarda aynı konuyu alan üyeler-gruplarından ayrılarak -"uzmanlık gruplarında" bir araya gelirler, konu üzerinde tartışırlar.

Sonra kendi takımlarıyla geri birleşerek, takım arkadaşlarını, kendi konularıyla ilgili olarak bilgilendirirler.

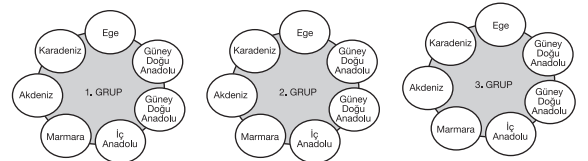
Öğrenciler, bu teknikte, bir tek yolla, o da arkadaşlarını dikkatlice dinlemekle diğer konuları öğrenebilirler. Böylece öğrenciler, diğer arkadaşlarının çalışmasına ilgi gösterir ve destek verirler.

Öğrenciler, takım içinde, birbirlerine öğretme işlemleri sona erdikten sonra bireysel olarak tüm konuları içeren küçük bir sınava girerler. Bu sınavdan bireysel puanlar alırlar. Fakat jigsaw tekniğinin bir dezavantajı; ek zaman alması ve birinci sınıf öğrencileri için uygun olmamasıdır.

Kaynak: Fen ve Teknoloji Dersinde İşbirlikli Öğrenme Yöntemlerinin Akademik Başarıya Etkisi TSA / Yıl: 12, S: 2, Ağustos 2008 (Yrd. Doç. Dr., Orçun BOZKURT, Arş. Gör. Dr., A. Turan ORHAN, Adem KESKİN, Ayşegül MAZİ)

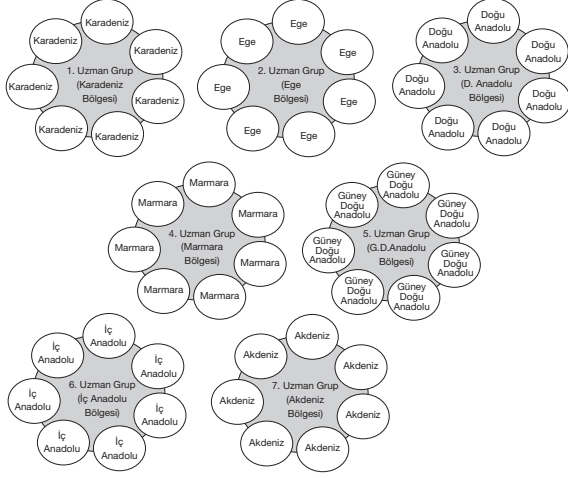
Sorunun öncülü incelendiğinde öğretmen, "Bölgelerimizi Tanıyalım" konusunu işlemek için öğrencilerini yedişerli gruplara ayırır. (Türkiye'de 7 coğrafi bölge olduğu için grup üyelerini konu sayısına ayarlamıştır.)

Grup içinde her üyenin bir coğrafi bölgeyi seçmesini ister.

Her gruptan aynı bölgeyi alan öğrenciler bir araya gelerek uzmanlık gruplarını oluştururlar.

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

Öğrenciler 15 dakika bu gruplarda çalıştıktan sonra ilk gruplarına dönerler ve her üye öğrendiğini sırayla grup içindeki arkadaşlarına anlatır.

Cevap: E

14. VE 15. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Öğretmen derste; “Yer altı zenginlikleri tükendiğinde ne olacak?” diye sorar. Öğrencilerden iki dakika düşüncelerini ister. Sınıfı üç gruba ayırır. Birinci grup konuyla ilgili düşüncelerini yazar, ikinci grup afiş hazırlar, üçüncü grup ise konuyla ilgili şarkı sözü yazar ve besteler. Gruplar on dakika sonra çalışmalarını kendi sıralarında bırakarak yer değiştirir ve çalışmalara birbirlerinin kaldığı yerden devam ederler. Dersin sonunda çalışmalar tamamlanır ve öğretmen en beğendiği afişi duvara asar. Şarkıyı söylemek için zaman kalmadığını düşünerek şarkıyı söylemelerine gerek olmadığını belirtir. Öğretmen derse etkin katılımı fark edince her ders aynı yöntem ya da tekniği kullanmaya karar verir.

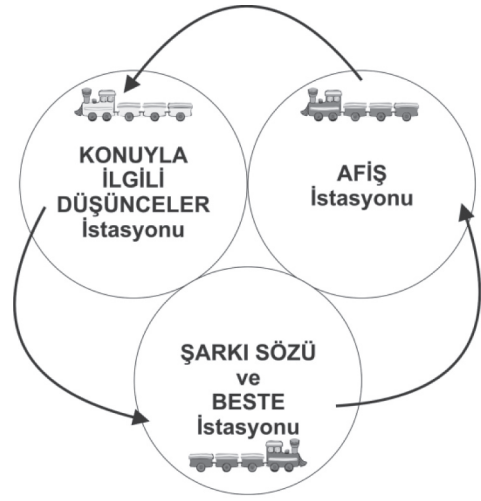
KPSS / Eğitim Bilimleri

14. Öğretmen derste hangi öğretim yöntemi ya da tekniği kullanmıştır?

- A) İstasyon
B) Düşün-eşleş-paylaş
C) Eğitsel oyun
D) Soru-cevap
E) Konuşma halkası

ÇÖZÜM

Soru öncülünde öğretmen sınıfı üç gruba ayırır. Birinci grup konuyla ilgili düşüncelerini yazar, ikinci grup afiş hazırlar, üçüncü grup ise konuyla ilgili şarkı sözü yazar ve besteler.

Gruplardan on dakika sonra çalışmalarını kendi sıralarında bırakarak yer değiştirmelerini ve çalışmalara birbirlerinin kaldığı yerden devam etmelerini istemesi istasyon tekniğinin uygulandığını gösterir.

İstasyon Yöntemi, bütün sınıfın her aşamada (her istasyonda) eşzamanlı çalışarak bir önceki grubun yaptıklarına katkı sağlayarak bir basamak ileri götürmeyi veya bir önceki grubun yarım kalan işini tamamlamayı sağlayan bir öğretim yöntemidir.

ÖZELLİKLERİ;

- Her öğrenci düzeyi için uygun
- Öğrenme istasyonlarını öğretmen belirler. (Şiir-Öykü-Örnek olay-Hikaye-Sergi vb.)
- Tüm öğrenciler görev alır.
- Gruplar istasyonlara yerleşir.
- Sabit bir süre belirlenir.
- Süre sonunda gruplar yer değiştirir.
- Tüm grupların tüm istasyonda çalışması sağlanır.
- İstasyona gelen her yeni grup bir önceki grubun bıraktığı yerden devam eder.
- Süre sonunda tüm grupların işleri toplanır ve gerekli görülenler sergilenir.

Cevap: A

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

15. Bu örnekte, aşağıdaki öğretmen davranışlarından hangisi **kesinlikle yanlıştır**?

- A) Grup çalışmalarına az süre vermek
- B) Her ders aynı yöntem ya da tekniği kullanmak
- C) Gruplara farklı görevler vermek
- D) Açık uçlu soru sormak
- E) Şarkıyı söyletme için ders dışında ek süre vermemek

ÇÖZÜM

Soru öncülündeki öğretmen davranışlarından her ders aynı yöntem ya da tekniği kullanmaya karar vermesi kesinlikle yanlıştır. Her ne kadar istasyon tekniği bütün öğrenci seviyelerinde etkili bir yöntem/teknik ise de tüm hedef alanlarında etkilidir demek ve her dersi etkin katılımı sağlıyor diye istasyonla işlemek yanlıştır. Yöntem / teknik seçimini etkileyen faktörlerin en başında “Hedefe en etkili ve en kısa yoldan ulaştırma” gelmektedir.

Soruda A seçeneğindeki ifade yanlış bir ifade değildir. Çünkü istasyonda kalınacak süre öğretmen tarafından en baştan sabitlenir. E seçeneğindeki şarkıyı söyletme için ders dışında ek süre vermemek de yanlış değildir. Çünkü istasyon sonunda istenen ürünler sergilenir ve istenen performanslar sunulur. Fakat her derste aynı yöntem ya da tekniği kullanmak kesinlikle yanlıştır.

Cevap: B

16. VE 17. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Bir öğretmen, öğrencilerine “genetiğiyle oynanmış bitkilerin sağlığımız üzerindeki etkileri” ile ilgili konuyu anlatır ve öğrencilerini gruplara ayırır. Grup üyelerinin birbirlerine konuyla ilgili soru sormalarını ve cevap vermelerini ister. Öğrencilerine “... siz neler yapardınız?”, “... benzerlik ve farklılıkları nelerdir?” gibi bazı soru köklerini ipucu olarak vererek onları konu hakkında daha derin düşünmeye yönlendirir. Dersin sonunda grupların çalışmalarını sınıfla paylaşmalarını ister.

16. Bu öğretmenin iş birliğine dayalı öğrenme tekniklerinden hangisini uyguladığı söylenebilir?

- A) Öğrenci takımları, başarı grupları
- B) Ayrılıp-birleşme (jigsaw)
- C) Takım destekli bireyselleştirme
- D) Karşılıklı sorgulama (discussion group)
- E) Takım-oyun-turnuva

ÇÖZÜM

Karşılıklı Sorgulama (discussion group) işbirliği tekniği,

- Çok değişik yaş düzeylerinde ve konu alanlarında kullanılabilir.
- Karşılıklı sorgulama tekniği, özel materyalleri ve özel test etme işini gerektirmez.
- Öğretmen konuyu sunduktan sonra, öğrenciler ikili ya da üçlü gruplara ayrılırlar.
- Birbirlerine konuyla ilgili sorular sorarlar ve cevaplar verirler.
- Öğretmen öğrencilere, ipucu oluşturmak üzere bazı soru kökü örnekleri verebilir.

Karşılıklı Sorgulama işbirliği tekniğinde kullanılacak bazı soru kökleri:

-Nasıl kullandınız?
-Nedenlerini açıklayınız.
-İlgili yeni bir örnek veriniz.
-Olsaydı sonucu ne olabilirdi?
-Benzer ve farklılıkları nelerdir?
-Sınırlılık ve üstünlüklerini söyleyiniz.
- ...Olması için ne gibi önlemler alınabilir?
-Açıklayınız.
-Sebeplerini söyleyiniz.
-Örnekler veriniz.
- Avantajlarını ve dezavantajlarını söyleyiniz.

(Senemoğlu: 1997)

(Diğer seçeneklerde yer alan işbirlikçi teknikler öğretim yöntem ve tekniklerinin 13. sorusunda açıklanmıştır.)

Cevap: D

17. Aşağıdakilerden hangisi bu öğretmenin iş birliğine dayalı öğrenmeyi kullanmasında **en az önem** sahiptir?

- A) Öğrencilere liderlik rolünün ne olduğunu öğretmek
- B) Öğrencilere bireysel sorumluluk duygusu kazandırmak
- C) Öğrencilerin grup sürecinin ne olduğunu anlamalarını sağlamak
- D) Öğrencilere karşılıklı bağımlılık duygusu kazandırmak
- E) Öğrencilerin birbirlerini eleştirmelerine fırsat vermek

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

İş Birliğine Dayalı Öğretimde Öğrenciye Kazandırılması Amaçlanan Özellikler:

- Yüz yüze destekleyici öğretim çalışmalarıyla birbirinden öğrenme
- Grup etkinliğine katılarak grup sürecini anlama
- Paylaşma, işbirliği ve uzlaşma becerileri edinme
- Grup içinde bireysel sorumluluk alma ve yerine getirme sorumluluğu
- Sosyal beceriler kazanma ve kişiler arası etkileşime duyarlı olma
- Öz saygı, öz yeterlilik ve benlik kavramı gibi bireysel gelişmelerde ilerleme
- Problem çözme, yansıtıcı düşünme becerileri kazanma
- Grup üyeleri arasında olumlu bağımlılıklar kazanma. Bu bağımlılıklar:

- Olumlu amaç bağımlılığı:** Grup ortak bir amaç doğrultusunda birleşir ve grubun birlikte olması için somut bir neden vardır.
- Olumlu ödül bağımlılığı:** Grup amaca ulaştığında her bir grup üyesi aynı ödülü alır. Amaç bağımlılığını sağlamak için öğretmen tüm gruba ortak bir ödül verir.
- Olumlu kaynak bağımlılığı:** Bütün grup üyeleri görevi tamamlamak için gerekli kaynakların, bilgilerin, materyallerin bir bölümüne sahiptir. Grup üyelerinin kaynaklarının, grup amaçlarının gerçekleştirilmesi için birleştirilmesi gerekir.
- Olumlu rol bağımlılığı:** Her bir grup üyesine tamamlayıcı ve birbirleriyle ilişkili roller verilir. Bu durum grubun ortak rolleri tamamlayabilmesi için gereken ortak sorumluluğu ortaya koyar.

Fakat A seçeneğinde yer alan öğrencilere liderlik rolünün ne olduğunu öğretmek için işbirlikli öğretim etkili değildir. Çünkü işbirlikli öğretim çalışmalarında liderlik paylaşılarak grup içi demokrasi oluşturulur. Öğrenciye liderliğin anlamı öğretilmek isteniyorsa tartışma teknikleri oldukça etkilidir.

18. Kavram haritaları, öğrencilere bilgileri ilişkilendirmek için uygun yollar sağlar.

Aşağıdakilerden hangisi kavram haritalarının avantajları arasında yer almaz?

- A) Öğretimin her kademesinde kullanılabilmesi
- B) Ön bilgilerle yeni kavramların bütünlüştürülmesini sağlaması
- C) Kavram yanlışlarını önlemede etkili olması
- D) Olguların ve örneklerin somutlaştırılmasında etkili olması
- E) Dersin her aşamasında farklı amaçla kullanılabilmesi

ÇÖZÜM

Öğrenilen bilgilerin anlamlı ve kalıcı olmasında kullanılan yollardan biri olan kavram haritaları, herhangi bir konu içerisindeki kavramların çıkartılması ve bu kavramlar arasındaki ilişkilerin iki boyutlu olarak gösterilmesi tekniğidir. (Ed. G. Ocak, Öğretim İlke ve Yöntemleri, s.262)

Kavram Haritasının Yararları

1. Öğrencilerin birbiriyle ilişkili kavramları, bir sıra halinde öğrenmesini sağlar.
2. Öğrenciler sınava hazırlanırken, öğrencinin konuyu tüm boyutlarıyla görmesini ve konuyu özetlemesini sağlar.
3. Kavramların konu içerisindeki tam yerini göstererek, konuda geçen diğer kavramlardan niçin ayrıldığını öğrencinin görmesini sağlar.
4. Kavram haritaları dinamik olup, öğrencinin edindiği bilgiler arttıkça, haritaya yeni kavramlar eklenir. Böylece kavram haritaları öğrenmede sürekliliği sağlar.
5. Öğretmenin konu öncesinde hazırlık yapmasında özellikle konunun çerçevesini ve planını çizmesine olanak sağlar.
6. Kavramları somutlaştırır, zihin dünyasından çıkarır ve somut şeylerin öğrenilmesini kolaylaştırır.
7. Yanlış kavramsallaşmayı önler.
8. Öğretim ortamını zenginleştirir.
9. Anlamlı öğrenmeyi sağlar.
10. Öğrenci ve öğretmenlerin düşüncelerini dağınıklıklardan kurtarır.

Cevap: A

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

11. Öğrenilenlerin kalıcı olmasını sağlar.
12. Öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere yardımcı olur.
13. Öğrencilerin karmaşık yapıları bir bütün olarak algılamalarını sağlar.
14. Öğretmene bir konu alanında öğrencilerin sahip olduğu bilgileri gözlemleme ve hangi öğrencinin daha çok yardıma ihtiyacı olduğunu ayırt edebilme şansı tanır.
15. Anlam uzlaşmalarına (negotiation) yardımcı olur.
16. Öğrenci portföyünden gelişimin takip edilmesinde etkilidir.
17. Ayrıca son dönemde öğretimi değerlendirme amacıyla da alternatif ölçme aracı olarak da etkili bir şekilde kullanılmaktadır. (Anderson-Inman ve Ditson, 1999). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Aralık 2007. Cilt:IV, Sayı:II, 21-48 Uzm. A.KILINÇ <http://efdergi.yyu.edu.tr>*

Bu açıdan bakıldığında D seçeneğinde yer alan “Olguların ve örneklerin somutlaştırılmasında etkili olması” söz konusu olamaz. Çünkü kavram haritaları, doğruluğu -genellikle- ispatlanmış olan önermeler olan olguların (Salih ÇEPNİ, Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş, Trabzon(2005)) ve örneklerin somutlaştırması için değil, kavram ve ilkelerin somutlaştırılması için kullanılır.

Cevap: D

19. Aşağıdakilerden hangisi kavram yanılgılarının hem tespit edilmesinde hem de giderilmesinde kullanılır?

- A) Kavram karikatürleri
- B) TGA (Tahmin-Gözlem-Açıklama)
- C) İki aşamalı teşhis testleri
- D) Tekzip (çürütme) metinleri
- E) Mülakatlar

ÇÖZÜM

Kavram yanılgıları, bilimsel olarak doğru kabul edilen ve öğretim süreci sonunda öğrencilerin kazanması hedeflenen kavramların dışında öğrencilerin kendilerince (çoğu zaman eksik ya da yanlış olarak) yapılandıkları kavramlardır. (Nakhleh, 1992).

Yanlış kavramalarının tespit edilmesi ve giderilmesi için ayrı yöntemler vardır:

KAVRAM YANILGILARININ,

A. TESPİT EDİLMESİ İÇİN KULLANILAN YÖNTEMLER

- Kavram Haritaları
- Kavramsal Karikatürler
- Tahmin-Gözlem-Açıklama (TGA) Yöntemi
- Olaylar ve Durumlar Hakkında Mülakat
- Kavramlar Hakkında Mülakat
- Çizimler
- Kelime İlişkilendirme
- Talih Çizgileri
- Teşhis Testleri

B. GİDERİLMESİ İÇİN KULLANILAN YÖNTEMLER

- Kavram Haritaları
- Kavramsal Karikatürler
- Benzetme (Analoji) Yöntemi
- Kavramsal Değişim Modeli
- Anlam Çözümleme Tabloları
- Rehber Materyaller
- Çalışma Yaprakları

Öğrencilerde Yanlış Kavramalarının Tespit Edilmesini Sağlayan Yöntemler:

- **Kavram haritaları** (concept mapping) yöntemi: Bilgi ve kavramlar arasındaki ilişkiyi genelden özele doğru görsel hâle getirerek açıklama yaklaşımıdır.
- **Kavramsal Karikatürler:** Kavramsal karikatürler öğrencilerin sahip olduğu kavram yanılgıları veya düşünme biçimlerinin insan ya da hayvan figürleri ile tartışıldığı, düşündürüldüğü karikatür türü çizimlerdir.
- **Tahmin, gözlem, açıklama (TGA)** (prediction observation - explanation (POE)) yönteminde seçilen örnek ilk önce öğrenciye teorik olarak yapılan açıklama ile anlatılır, daha sonra gerçekleşecek olayla ilgili tahminde bulunması istenir. Öğrenci tahminleri alındıktan sonra örnek, öğrencinin gözü önünde gerçekleştirilir ve meydana gelen olayları ve değişimleri gözlemlemesi sağlanır. Gözlem işlemi bittikten sonra öğrenciden önceki tahmini ile gözlemleri arasındaki benzerliği veya farklılığı açıklaması istenir (Ayas, Karamustafaoğlu, Cerrah ve Karamustafaoğlu, 2001).

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

- **Olaylar ve durumlar hakkında mülakat:** (interviews about instances and events) yönteminde amaç, öğrencinin olayları anlamasını kontrol etmek ya da bir durumu yorumlayabilmesini araştırmaktır. (Osborne ve Gilbert, 1980; Gilbert, Watts ve Osborne, 1985) Bu yöntemde öğrencilere kartlar üzerine çeşitli olay ve durumlarla ilgili olarak çizilmiş şekiller ve resimler gösterilerek öğrencilerin bunlar hakkındaki düşünceleri alınmaya çalışılır. Öğrencinin verdiği cevaplara dayalı olarak araştırmacı tarafından yeni sorular sorulabilir.
- **Kavramlar hakkında mülakat** (interview about concepts) yöntemi, kişinin bir kavramla ilgili sahip olduğu bilgileri ortaya çıkarmak için düzenlenmiş karşılıklı konuşmalardan oluşmaktadır. Mülakat yöntemi öğrencilerin anlamalarının doğrudan belirlenmesinde en etkili yöntemlerden birisidir (Abdullah ve Scaife, 1997). Bu yöntemde öğrencilerin belirlenen bazı kavramlar hakkındaki düşüncelerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Araştırmacının amacı bireyin kavramla ilgili olarak zihninde var olan bilgilerini ortaya çıkarmaktır.
- **Çizimler (drawings):** Çizimlerin amacı , öğrencide gizli kalmış fikir, bilgi ve inançların öğrenciyi kelimelerle sınırlamadan ortaya çıkarılmasıdır. Bu yöntem öğrencinin cevabına çok az bir sınırlama getirir. Bu yüzden öğrencinin anlama düzeyi ve yanlış anlamlarının ortaya çıkarılmasında kullanılması gerektiği savunulur.(Novick ve Nussbaum, 1978). Ancak bu yöntemde çizimleri yorumlamada çizimlerden kaynaklanan güçlükler görülebilmektedir.
- **Kelime ilişkilendirme (word association),** bir kişinin kavram gruplarını anlaması ile doğrudan bağlantılı bir tekniktir. Anlama, kişinin bilginin bileşenleri arasındaki ilişkilerin doğasını anlaması ve kavramlar arası ilişkileri kurabilmesine bağlıdır. Kelimeleri ilişkilendirme sadece kavramların anlaşılıp anlaşılmadığını ölçmek amacıyla değil, aynı zamanda olayları, durumları ve hatta insanları anlamak amacıyla da kullanılmaktadır. İnsanların anahtar kelimelere verdikleri cevapların sayısına ve çeşidine göre onların konuyu tam olarak anlayıp anlamadıkları yorumlanabilir.
- **Talih çizgileri (fortune lines),** romanlar, oyunlar, şiirler, müzikaller ve tarihî olaylarda geçen olayların öğrenciler tarafından anlaşılma seviyelerinin araştırılmasında kullanılır. Öğrenci her durum için bir ya da birden fazla niteliği tahmin eder ve bunu grafikte gösterir. Teknik ilk olarak 1988'de Laurance Rush tarafından kullanılmıştır. Bu kullanımda kırmızı başlıklı kız hikâyesi 10 sahneye ayrılarak teknik uygulanmıştır.

- **Teşhis testleri (diagnostic tests),** yanlış kavramaların teşhisi için literatürde çok kullanılan bir başka tekniktir. (Peterson, Treagust ve Garnett, 1986; Treagust, 1988). Bu tür araçların iki türlü fonksiyonu vardır. (Taber, 1999):

1. Bir sınıftaki yanlış kavramaları teşhis etmek için bir ön test olarak kullanılabilir.
2. Öğrenciler bu tür bir etkinliği tamamladıktan sonra doğru cevabı bilmek için iyi motive edilebilirler.

Böyle bir etkinlikte soruların sınıfta tartışılması öğretimi önemli hâle getirmek için kullanılabilir. Teşhis testleri literatürde oldukça fazla kullanılmaktadır. Teşhis testleri açık uçlu kâğıt kalem testleri veya çoktan seçmeli testler şeklinde de olabilirler. Açık uçlu testlerde öğrenci, kendisine yöneltilen soru ile ilgili olarak sahip olduğu tüm bilgiyi yazılı olarak ifade etme olanağı bulur. Öğrenci verdiği cevapla ilgili gerekçesini de belirteceği için sahip olabileceği yanlış anlamların tespit edilebilme imkânı vardır.

Öğrencilerde Yanlış Kavramların Giderilmesini Sağlayan Yöntemler:

Öğrencilerin sahip oldukları yanlış kavramaların tespit edilmesinin yanı sıra bu yanlış kavramaların giderilmesi de önemlidir. Öğrencilerin sahip oldukları yanlış anlamların düzeltmek için geleneksel öğretim yöntemleri dışında farklı yöntemlerin kullanılması gerektiği de açıktır.

- **Kavram Haritaları:** Yanlış kavramaların tespiti ve giderilmesinde kullanılan yöntemlerden birisi kavram haritalarıdır. Kavramların anlamlı öğrenilmesi ve onlar arasındaki ilişkilerin kurulması kavram haritalarının öğrenciler tarafından oluşturulmasıyla sağlanabilir.
- **Kavramsal Karikatürler:** Kavramsal karikatürler öğrencilerin sahip olduğu kavram yanlışları veya düşünme biçimlerinin insan ya da hayvan figürleri ile tartışıldığı, düşündürüldüğü karikatür türü çizimlerdir. Kavram karikatürleri normal karikatürlere göre farklı özellikler göstermektedir. Karikatürler bireyleri güldürmek amacıyla kullanılırken, kavram karikatürleri öğrencileri eğlendirerek bilgilerini sorgulamak amacıyla kullanılmaktadır. Kavram karikatürleri yapısal açıdan bilinen karikatürlerden farklı olup içerisinde mizahi ve abartılı unsurları barındırmamaktadır. Olay ve karakterlerin çizgiler ile anlatılması onlara karikatür özelliği yüklemektedir. Genel olarak üç ya da daha fazla karakter günlük bir olay hakkında karşılıklı soruları ya da fikirleri konuşma balonları ile sunulmaktadır.

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

- **Benzetme (Analoji) Yöntemi:** Yanlış kavramaların giderilmesinde kullanılan bir diğer yöntem, benzetme (analoji) yöntemidir. Benzetme, yabancılık çekilen bir olgunun yabancılık çekilmeyen bir olguya benzetilerek açıklanmasıdır. Tanıdık olmayan olgu hedef, tanıdık olan olgu kaynaktır. Benzetmeler soyut kavramları öğrencinin zihninde somutlaştırır ve bu kavramların daha kolay anlaşılmasını sağlar; anlaşılması zor, kompleks konuları basite indirgeyerek akılda kalacak şekilde açıklar ve ayrıca öğrencinin derse olan ilgisini ve katılımını artırır (Geban, Ertepinar, Topal ve Önal, 1998).

- **Kavramsal Değişim Modeli:** Yanlış kavramaların giderilmesinde kullanılan önemli yöntemlerden biri de yanlış kavramaların bilimsel kavramalarla yer değiştireceği ve yeni kavramaların var olan bilgilerle birleştirilebileceği kavramsal değişim modelidir. Kavramsal değişim, öğrenenin yeni fikirleri kazanmak için var olan yanlış kavramalarını sıraya koymasını, yeniden düzenlemesini ve yer değiştirmesini gerektiren anlamlı bir şekilde feni öğrenme süreci olarak tanımlanır (Sanger, 2000). İlk kez Posner ve arkadaşları tarafından geliştirilen bu yöntemde kavramsal değişimin gerçekleştirilebilmesi için;

1. öğrencinin kendi bilgisinin yetersizliğinin farkına varması,
2. öğrencinin kendine verilen yeni bilgiyi anlaşılabilir bulması,
3. öğrencinin kendine verilen yeni bilgiyi mantıklı bulması,
4. öğrencinin kendine verilen yeni bilgiyi karşılaştığı yeni problemlerin çözümünde kullanması gerektiği savunulmaktadır. (Posner, Strike, Hewson ve Gertzog, 1982) Öğrenciler ancak bu dört şartla tanıştıktan sonra kavramsal değişimi gerçekleştirirler ve kendi yanlış fikirlerini, bilimsel olarak kabul edilenlerle değiştirirler. (Yard. Doç. Dr. Haluk Özmen, Karadeniz Teknik Üniversitesi)

Görüldüğü gibi A seçeneğinde verilen kavramsal karikatürler hem yanlış kavramalarının tespit edilmesi hem de giderilmesi için kullanılır.

Cevap: A

20. Bilgisayar destekli öğretimi kullanmanın birçok yararının yanı sıra bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır.

Aşağıdaki durumlardan hangisi bu sınırlılıklardan biri değildir?

- A) Bilgisayar kullanıcılarına yardımcı olacak yeterli sayıda uzmanın olmaması
- B) Her öğrencinin kendi öğrenme sürecini çeşitlendirebilmesi
- C) Kullanılan programlarda içerik bilgisinin yeterli kalitede olmaması
- D) Yazılmış programların yalnızca yazılım için seçilen bilgisayarla çalışabilir olması
- E) Bilgisayar ve hazır paket programlarının pahalı olması

ÇÖZÜM

Öğrencilerin bilgisayar karşısında bilgisayar ile çalışarak veya bilgisayar programları sayesinde öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrendiklerini izleyip kendilerini değerlendirdiği bireysel bir öğretim biçimidir. Bilgisayar destekli öğretim programlı öğretim ilkelerine göre düzenlenmiştir. Öğrenciler bireysel olarak bilgisayarlarla çalışırken öğretmen bu süreçte rehber durumundadır.

Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları:

- Bilgisayar yazılımlarını hazırlamak büyük maliyetlidir.
- Bilgisayar destekli öğretim çalışmalarını planlamak ve uygulamak uzmanlık gerektirir.
- Yazılımlar lisans hakkı ile korunduğu zaman başka bir bilgisayarda çalıştırılmaz.
- Bilgisayar destekli öğretim yazılımları içeriğin tamamını aktarmada yetersizdir.
- Bilgisayar destekli öğretim çalışmalarında internet olmadığı için öğrencinin sosyalleşmesini azaltır.
- Üst düzey zihinsel beceriler kazandırmada etkisizdir.

Öte yandan bilgisayar destekli öğretim çalışmaları bireysel olduğu için her öğrencinin kendi öğrenme sürecini çeşitlendirmesini yani:

- Kendi hızında ilerlemesini
- Kendi ilgi ve isteğine uygun etkinlikler seçmesini
- Birden çok duyu organına hitap etmesini
- Sık ve sonsuz sayıda tekrar yapmayı,
- Öğrencinin öğrenmeye güdülenmesini sağlar. Bu özellikler bilgisayar destekli öğretimin faydaları arasında sayılabilir.

Cevap: B

KPSS / Eğitim Bilimleri

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

21. Bilgisayar destekli öğretimin amaçlarından biri gerçek hayattaki olayların kontrollü bir şekilde temsil edilmesinde bilgisayar teknolojilerini kullanmaktır.

Bu amaçla dersinde bilgisayar destekli öğretim programlarından yararlanmak isteyen bir öğretmen için aşağıdakilerden hangisi en uygundur?

- A) Alıştırma ve tekrar programları
- B) Birebir öğretim programları
- C) Problem çözmeye yönelik programlar
- D) Benzetim programları
- E) Kelime işlemci programları

ÇÖZÜM

Özellikle beceri öğretiminde, başarısızlık durumunda yaşımsal bazı tehlikeler ya da büyük maddi kayıplar ortaya çıkacaksa, öğrenciler beceri kazanıncaya kadar gerçek ortamda değil de yapay ortamda çalıştırılırlar. Gerçek ortamın benzeri olan bu yapay ortamda beceri kazanma süreci benzetim ya da benzetişim olarak adlandırılmaktadır. (D. Gözütok, Öğretim İlike ve Yöntemleri, s.291)

Benzetim (Simülasyon) çalışmaları son yıllarda bilgisayar ile uygulanmaktadır. Bilgisayarda benzetim programları sayesinde gerçek durumda uygulandığında tehlikeli, maliyetli ve çok karmaşık olan durumların kontrollü bir şekilde bilgisayarda uygulanması söz konusudur. Örneğin pilotların uçağa binmeden önce benzetim programlarında uçuş simülatörleriyle çalışmaları gerçek durumda ortaya çıkabilecek bir çok olayı kontrollü bir şekilde yaşamayı sağlar.

Cevap: D

22. VE 23. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Bir fen ve teknoloji öğretmeni yıl ortasında göreve başladığı okulda, öğrencilerinin bu dersle ilişkili günlük yaşam problemlerinin çözümüne ilişkin öz-yeterlik algılarının çok düşük olduğunu tespit eder. Bu nedenle öncelikle öğrenci ürün dosyalarını inceler ve öğrencilerle görüşmeler yapar. Bunların sonucunda sene başından bu yana dersin ezbere dayalı yapılmış olduğunu, öğrenilenlerle günlük yaşam arasında da bağlantının iyi kurulmadığını öğrenir.

KPSS / Eğitim Bilimleri

22. Bu öğretmenin öğrencilerdeki öz-yeterlik algısını yükseltmek için öncelikle aşağıdakilerden hangisini yapması daha etkili olur?

- A) Öğrencilerin ürün dosyalarını ayrıntılı incelemesi
- B) Bir önceki fen ve teknoloji öğretmeniyle görüşmesi
- C) Gösteri yönteminin kullanımına ağırlık vermesi
- D) Derslerde günlük yaşamdan çok sayıda örnek vermesi
- E) Basit örneklerle öğrencilerde başarılı olma duygusunu geliştirmesi

ÇÖZÜM

Soru öncülünde fen ve teknoloji öğretmenin öğrencilerinde gördüğü asıl sorun öğrencilerinin öz-yeterlilik algılarının çok düşük olmasıdır.

Öz-yeterlilik: Bireyin belli bir davranışı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip bu davranışı başarılı bir şekilde yapma kapasitesine ilişkin kendini algılayış-yargısı ve inancıdır.

Öğretmenin, öğrencilerinin öz-yeterlilik algısını yükseltmek için öncelikle öğrencilere basit örneklerle başarılı olma duygusunu tattırmalıdır. Bu şekilde öğrencilerin düşük olan öz-yeterlilikleri yükselecektir.

Öğretmenin derslerde günlük yaşamdan çok sayıda örnek vermesi öğrencilerinde öncelikle bildiklerini hayata transfer etme yetilerini geliştirecektir.

Cevap: E

23. Aşağıdaki davranışlardan hangisi, öğrencilerin ezbere dayalı öğrenmelerinde payı büyük olan önceki öğretmenin sergilemiş olabileceği bir davranıştır?

- A) Ağaç türlerinin işleneceği derse değişik ağaç yaprağı örnekleri getirmelerini istemek
- B) Hidroelektrik santrallerinin çevre üzerindeki olumsuz etkilerine dair araştırma yapmalarını istemek
- C) Çernobil kazasının toplumsal etkilerine dair grup tartışması yaptırmak
- D) Yenilenebilir enerji kaynaklarının önemi konusunda ders kitabından faydalanarak bir ödev hazırlamalarını istemek
- E) Sağlıklı beslenme konusu işlenirken çevrelerindeki insanların beslenmeleriyle ilgili gözlem yaptırmak

ÇÖZÜM

Öğrencilerin ezberle dayalı öğrenmelerinde payı büyük olan önceki öğretmenin öğrencileri öğretim işine katmadığından ve yapılan çalışmalarda öğrenci aktivitesine yer vermediğinden dolayı öğrenciler süreçte pasif kalmış bu da öğrencilerin kendilerine ilişkin öz-yeterlilik algılarının düşük olmasına neden olmuştur.

Seçeneklerde A,B,C ve E deki etkinliklerin yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlayıcı ve öğrenci aktivitesine dayanan etkinlikler olduğu görülmektedir. Oysaki D seçeneğinde yer alan "Yenilenebilir enerji kaynaklarının önemi konusunda ders kitabından faydalanarak bir ödev hazırlamalarını istemek" öğrenciyi ders kitaplarına bağımlı kılmakta ve öğrenciyi süreçte pasif hale getirmektedir.

Cevap: D

24. Bir öğretmen öğrencilerine verdiği bir metni sırasıyla maç haberi, dedikodu ve ninni gibi okumalarını ister.

Bu etkinlikle öğretmen öğrencilerde aşağıdakilerden hangisinin gerçekleştirilmesinde en az katkı sağlar?

- A) Amaca ulaşmada kendilerine özgü yol belirlemede
- B) Öğrenilenlerin yaşamlarında ne işe yarayacağını fark etmede
- C) Yaratıcılık yetilerini geliştirmede
- D) Mimik ve jestlerini etkili kullanmada
- E) Hızlı okuma ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede

ÇÖZÜM

Öğretmen, öğrencilerine verdiği metni maç haberi (hızlıca), dedikodu (fısıldayarak) ve ninni gibi (yavaş yavaş) okutmuştur. Böylece öğrencilerin amaçlara ulaşmak için kendine özgü yollar geliştirmelerini sağlamıştır. Çünkü aynı metni öğrenciler farklı farklı tekniklerle okumuşlar böylelikle bir olaya farklı açılardan yaklaşabilme yetilerini geliştirmişlerdir. Yapararak-yaşayarak öğrenme ile öğrenciler öğrendiklerinin hayatlarında ne işe yarayacağını ve nerede-nasıl kullanacaklarını fark edeceklerdir. Tüm bu çalışmalarda öğrenciler doğaçlama becerilerini, taklit yetilerini, jest (Beden dili) ve mimiklerini (yüz ifadelerini) de kullanarak yaratıcılıklarını geliştireceklerdir. Ancak bu etkinlikte öğrencilerin hızlı okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesi amaçlanamaz. Çünkü etkinlik, okuduğunu anlama ve hızlı okumadan çok, farklı farklı tekniklerle okumayı amaçlamaktadır.

Cevap: E

25. Öğretmen derste Semra'ya bir soru sorar. Semra uzun süre soruyu yanıtlamaz. Diğer öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığını ve durumdan Semra'nın çok utandığını fark eden öğretmen, bazı ipuçlarıyla Semra'nın soruyu yanıtlamasını sağlar.

Öğretmenin Semra'ya bu şekilde davranmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Semra'nın utanma duygusunu bastırma
- B) Sınıfta sessizliği ve düzeni sağlama
- C) Semra'ya içsel başarı duygusu kazandırma
- D) Ders süresini etkili kullanma
- E) Semra'nın utanmasından kendini sorumlu tutma

ÇÖZÜM

Derste kullanılan soru/yanıt yönteminde öğrencilere soruyu çözemediklerinde ipuçlarıyla yardımcı olmak onların aşağılık duygusu yerine başarı duygusu tatmalarını sağlayacaktır. Soruda öğretmenin Semra'ya ipucu vermesinin temel nedeni Semra'yı başarıya karşı güdüleyerek içsel başarı duygusunu kazanmasını sağlamaktır.

Cevap: C

26. Ahmet yavaş öğrenen bir öğrencidir. Öğretmeni sınıfa bir etkinlik verdiğinde arkadaşlarından sıklıkla geri kalmakta ve bazen görevini arkadaşlarıyla aynı anda bitiremediği için ağlamaktadır.

Öğretmenin Ahmet'e yardım etmek için benimseyeceği en iyi yol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Küçük adımlardan oluşan bir öğrenme süreci düzenlemek ve her adımdan sonra geribildirim vermek
- B) Ahmet ağladığında arkadaşlarının rahatsız olmaması için onu arkadaşlarından uzağa oturtmak
- C) Ahmet'e yardımcı olması için onu özel eğitim öğretmene yönlendirmek
- D) Ahmet çalışmaktan çok sıkıldığında bir süreliğine ara vermesine izin vermek
- E) Ahmet'i öğrenmeye daha fazla güdülemek için ona ek ödevler vermek

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

Ahmet, yavaş öğrenen bir öğrenci olduğu için bireysel öğretime ihtiyaç duymaktadır. Bireysel öğretim çalışmaları öğrencilerin kendi hızında ilerlemesine olanak sağlamakta, sınıf içi rekabeti ortadan kaldırmakta ve özellikle yavaş öğrenen öğrencilerin başarısını arttırmaktadır.

A seçeneğinde “Küçük adımlardan oluşan bir öğrenme süreci düzenlemek ve her adımdan sonra geribildirim vermek” bireysel tekniklerden programlı öğretim çalışmalarını işaret etmektedir. Küçük aşamalarla düzenlenen ve anında dönüt düzeltmelerle desteklenen programlı öğretim çalışmaları Ahmet gibi yavaş öğrenen ve arkadaşlarıyla rekabet edemeyen öğrencilerin başarılarını arttırmak için seçilebilecek en iyi yoldur.

Cevap: A

27. Bir tarih öğretmeni, öğrencilerinin Çanakkale Savaşı'nda iki tarafın askerlerinin duygu ve düşüncelerini anlamalarını amaçlamaktadır.

Aşağıdaki uygulamalardan hangisi öğretmenin bu amacına en fazla hizmet eder?

- A) Öğrenciler kütüphane araştırması yaparlar ve her iki taraftaki askerî yetkililere ait olan ve savaş stratejilerini anlatan yazıları araştırırlar. Buldukları bu yazıları sınıfta paylaşırlar.
- B) Öğrenciler ders kitabını okurlar ve her bir tarafın, onları savaşa sürükleyen haklı olduklarını düşündükleri nedenlerine dair bir kompozisyon yazarlar.
- C) Öğretmen savaşan iki tarafa dair öğrencilere okuma parçaları verip bu metinlere dayalı bir özet yazmalarını ister.
- D) Her öğrenci, konuya ilişkin okuduğu kaynaklara dayalı olarak, her iki tarafın birer askerinin ailelerine o askerinin bakış açısından bir mektup yazar. Bu mektupları yüksek sesle sınıf arkadaşlarına okur.
- E) Öğretmen savaşın gerçekleştiği bölgeye bir alan gezisi düzenler. Alanda, öğrencilere savaşın nasıl yapıldığına ilişkin büyük grup tartışması yaptırır.

ÇÖZÜM

Tarih öğretmeni öğrencilerinden, her iki tarafın askerlerinin duygu ve düşüncelerini anlamalarını istemektedir. Karşımızdakinin duygu ve düşüncelerini anlamının en etkili yolu karşımızdaki ile empati (duygudaşlık) kurmaktır. Empati ise olaya kendi özümüzü kaybetmeden, başkalarının bakış açısıyla bakmaktır. Seçenekler incelendiğinde D seçeneğinde yer alan etkinlikte öğrencilerden her iki tarafın birer askerinin ailelerine o askerinin bakış açısından bir mektup yazmalarının istenmesi öğrencilerin kendilerini askerlerin yerine koyarak onların bakış açılarıyla durumlarını ailelerine anlatmalarını yani öğrencilerin askerlerle empati kurmalarını sağlayacaktır.

Cevap: D

28. Aşağıdakilerden hangisi sözel akıl yürütme tekniğiyle doğrudan ilgili becerilerden biri değildir?

- A) Okunuşu aynı olan kelimeler arasındaki anlam farkını görebilme
- B) Okunan parçanın ana fikrini bulabilme
- C) Bir kez söylenen bir cümleyi ezberden tekrarlayabilme
- D) Bir düşünceyi açıklayan karışık cümleleri sıraya koyabilme
- E) Bir cümlede yanlış kullanılmış bir kelimeyi bulabilme

ÇÖZÜM

Sözel akıl yürütme tekniği okunan, konuşulan veya işitilen vb. uyarıcıların akıl ve mantık süzgecinden geçirilerek karışık ilişki yapılarının kullanıldığı bir tür akıl yürütme tekniğidir. Öğrencilerde sözel akıl yürütme yetilerinin gelişmesi için,

- Anlam farklarını bulabilme,
- Ana fikri tespit etme,
- Cümlede anlamsal ilişkileri bulabilme
- Karışık verilen kelime ve cümlelerden anlamsal bir bütün oluşturabilme
- Bir cümlede ya da metinde akışı bozan ve yanlış anlamda kullanılmış kelime ya da cümleleri tespit edebilme gibi çalışmalar yaptırılabilir.

Fakat bir kez söylenen bir cümleyi ezberden tekrarlayabilme akıl yürütme gibi zihinsel faaliyetleri içermez ve sözel akıl yürütme ile doğrudan ilişkili değildir. Ancak “ezberlemek” bilişsel anlamda basit bir sözel beceridir.

Cevap: C

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

29. Ayşegül Öğretmen aşağıda sıralanan öğrenme öğretme etkinliklerinden hangisini yaptığında “aktif katılım” ilkesine uygun davranmış olur ve kalıcı öğrenme sağlama olasılığı artar?

- A) Tepegözle şekil ve şemaları yansıtip konuyu ayrıntılı anlatma
- B) Öğrencilerin kitaptaki bilgileri sınıfla paylaşarak anlatmalarını sağlama
- C) Yaptığı gösteri deneyini öğrencilerin dikkatlice izlemelerini sağlama
- D) Konuyu sunarken CD, video vb. görsel materyallerden yararlanma
- E) Büyük grup tartışmasının arkasından küçük grup çalışması yaptırma

ÇÖZÜM

Öğrencinin sürece aktif katılımı ve öğrenilenlerin öğrencide kalıcılığı sağlanmak istendiğinde yaparak-yaşayarak elde edilen öğrenmeler en etkili öğrenme yaşantıları sağlar. Edgar Dale'nin yaşantı konisi (öğrenme üçgeni) göz önüne alındığında cevabın “Büyük grup tartışmasının arkasından küçük grup çalışması yaptırma” olduğu görülmektedir. Çünkü tartışma tekniklerinde öğrenci bizzat öğretim faaliyetine katılmaktadır. Bu aktif katılım ile öğrenci yeni fikirler geliştirebilmekte ve böylece öğrenilenler daha kalıcı olmaktadır. B seçeneğinde öğrencilerin kitaptaki bilgileri sınıfla paylaşarak anlatmalarını sağlama etkinliği kitaba bağlı kalınarak yapıldığı için aktif katılımı sınırlandırmaktadır. Çünkü “aktif katılım” öğrencinin sadece derse katılması değil öğrendiklerini zihninde yapılandırarak bilgiyi bizzat kendisinin oluşturmasıdır.

Cevap: E

30. Hasan ile Hüseyin saklambaç oynarken okula yurt dışından yeni gelmiş, Türkçe konuşmakta güçlük çeken, saklambaç oynamak isteyen fakat çekindiği için bir köşede sessizce oturan Sibel'in onlara baktığını görürler. Hasan utangaç bir yapıda olduğu için, Hüseyin Sibel'in yanına gider ve onu oyuna katılmaya davet eder.

Bu örnekte, çoklu zekâ kuramına göre Hüseyin'in hangi zekâ alanı diğer alanlara göre daha gelişmiştir?

- A) Sözel
- B) Görsel
- C) Sosyal
- D) Bedensel
- E) Öze dönük

ÇÖZÜM

Howard Gardner'e göre her insan bütün zeka alanlarına sahip olarak dünyaya gelir. Ancak zaman, kalıtım, kültür ve inançlar zekanın gelişimini etkiler. Ayrıca her birey kendi zekasını geliştirme yeteneğine sahiptir. İnsanlar sahip oldukları zeka alanlarını uygun bir düzeye kadar geliştirebilirler. Bu zeka alanlarından bir ya da birkaçı insanlarda daha baskındır.

Soru incelendiğinde Sibel ve Hasan'ın çekingen tavırları onların öze dönük bir zekaya sahip olduklarını Hüseyin'in ise Sibel'i oyuna davet ederek insan ilişkilerinde daha başarılı yani sosyal zekasının daha baskın olduğu anlaşılmaktadır.

Sosyal (kişiler arası/dışa dönük) zekâ alanı baskın insanların diğer insanların duygu ve düşüncelerini iyi anlama, yorumlama, onlarla iletişim kurabilme yeteneklerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu tür bireyler başkalarını düşünürler, arkadaşlık ilişkilerine önem verirler, sosyal ilişkiler kurmaktan hoşlanırlar, çeşitli organizasyonlara katılmaya gönüllü olurlar. Özellikle liderlik özellikleri bu zeka alanı kapsamındadır. Politikacılar, öğretmenler, asker liderler, sosyologlar, organizatörler, danışmanlar, turizmciler bu grupta bulunurlar.

Cevap: C

31. • Öğrencilerin önceki deneyimleri öğrenme öğretme sürecinde temel alınır.
• Öğretmen, öğrencilerin olaylara farklı yönlerden bakmalarını sağlamak için onlara rehberlik eder.
• Öğrenci örneklerden genellemeleri kendisi yapar.
• Öğrenilenler farklı durumlara uygulanabilir.

Sıralanan bu özellikler aşağıdaki öğretim yöntemi, teknik ya da stratejilerinin hangisinde ortaya çıkar?

- A) Sunuş yoluyla öğretim
- B) Buluş yoluyla öğretim
- C) İş birliğine dayalı öğretim
- D) Tam öğrenmeye dayalı öğretim
- E) Programlı öğretim

2010 KPSS ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

Sorunun öncüllerinden özellikle “Öğrenci örneklerden genellemeleri kendisi yapar.” İfadesi doğrudan buluş yoluyla öğretim stratejisini ifade etmektedir.

Buluş yoluyla öğretim stratejisinin kurucusu olan Bruner’e göre öğretmenin temel görevi paket bilgileri öğrencilere aktarmak değil, öğrencilerin kendi deneyimlerini (ön bilgilerini) kullanarak öğrenebilecekleri ortamları oluşturmaktır. Öğretmenin görevi ise öğrencilere süreçte ipucu, soru ve örneklerle rehberlik etmektir. Sunuş yoluyla öğretimde kavram ve genellemeler başlangıçta öğretmen tarafından sunulurken buluş yoluyla öğretim stratejisinde öğrenciyi düşündürme ve keşfetmeye götüren sorular veya örnek olaylar sunulur. Verilen örneklerden yola çıkarak öğrencinin temel ilkelere ve genellemelere kendi çabasıyla ulaşması sağlanır. Böylece öğrencinin öğrendiği bilgileri farklı durumlara ve hayata transfer etmesi mümkün olur.

Cevap: B

32. Serpil Öğretmen derslerini farklı öğretim yöntemlerini kullanarak çok aktif bir şekilde yürütmektedir. Öğrencileri de derse istekle, etkin bir şekilde katılmaktadırlar.

Yukarıda verilen örnekte olduğu gibi etkin öğrenmenin uygulandığı bir sınıfta öğrencilerin öncelikle hangi özelliklerinin gelişmesi beklenir?

- A) Ait olma ve güven duyma
- B) Özdenetim ve duyarlı olma
- C) Kendi öğrenmelerini değerlendirme
- D) İş birliği içinde çalışma
- E) Argümantasyon (dayanaklandırma) yapma

ÇÖZÜM

Derse etkin katılımın sağlandığı ve öğrencilerde etkin (aktif) öğrenmenin olduğu bir sınıfta öncelikle kendini denetleyebilen ve öğretime duyarlı bireyler yetişmesi beklenir. Çünkü aktif öğrenme bireysel olarak gerçekleşebilen ve yine birey merkezli bir süreçtir. Bu nedenle aktif öğrenmenin oluşabileceği bir sınıfın öğrencilerinin bireysel özelliklerinin (öz denetim, öz saygı, öz yeterlilik gibi) yüksek olması beklenir. A seçeneğinde yer alan “Ait olma ve güven duyma” özelliklerinin özdenetim ve duyarlı olma özelliklerinden sonra gelişmesi beklenir.

Cevap: B

2010 KPSS

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORU VE ÇÖZÜMLERİ

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARINA UZMAN GÖZÜYLE BİR BAKIŞ

2010 KPSS ölçme değerlendirme analizini özellikle geçmiş yıllarla 2010 yılı sınavı arasındaki farklılıkları öğretmen adaylarımızla, eğitim bilimleri uzmanlarımızla ve kurum yöneticilerimizle paylaşmak amacıyla yapmaktayız. 2006-2007-2008-2009 yıllarında yapılan KPSS ölçme sorularına bakıldığında öğrencilerimizi en az zorlayan dersin ölçme ve değerlendirme soruları olduğu görülmektedir. Bu durum 2010 KPSS'de de değişmemiştir. Fakat geçmiş yıllarda mutlak olarak soru sorulan ölçme ve çeşitleri, ölçek çeşitleri, değerlendirme biçimleri gibi konulardan soru sorulmamıştır. Belirli konulardan soru sorulmakla birlikte sürpriz bir soruda sorulmamıştır. Sadece daha önceki yıllarda sormadıkları madde güçlük indekslerine dayalı farklı versiyonlardaki sorular sorulmuştur. Bu sorularda genel anlamda öğretmen adaylarımız tarafından bilinen ve konu anlatımlı kitaplarımızda var olan, örnek soruları ve çözümleriyle yer alan soru tipleridir. Fakat bu yılki sorulara bakıldığında üst düzey düşünme becerisi gerektiren, disiplinler arası geçişin sıklıkla kullanıldığı soru tiplerine rastlamaktayız.

2010 ölçme sorularının analizi yapıldığında şunlar görülmektedir: Ölçütü ilgili bir soru sorulmuştur. Bu beklenen bir durumdu çünkü her yıl standart ölçütü ilgili bir soru sorulmaktadır. Yalnız ÖSYM bu yılki ölçüt sorusunu biraz alışılmışın dışına çıkarak yani bağıl ölçüt kullanılmıştır, mutlak ölçüt kullanılmıştır, norm referanslı, kriter referanslı tarzında değil de disiplinler arası geçişten yararlanarak ve standart puanlarla ilişkilendirerek sormuştur.

2010 KPSS ölçme soruları içinde ağırlık kazanan konu ölçme aracında bulunması gereken nitelikler konusudur. Yani geçerlilik, güvenilirlik, kullanılabilirlik konularıdır. Bu konudan 4 tane soru sorulmuş fakat bu sorulardan 45. ve 47. soruda disiplinler arası geçiş yapılmıştır. Bu konulardan soru bekliyorduk ama 4 tane olmasını da beklemiyorduk. Geçerlilik, güvenilirlik ve kullanılabilirlik sorularının önceki yıllara göre biraz daha güçlük düzeyinin yüksek olduğunu söyleyememiz mümkündür.

Ölçme değerlendirme 48. soruda korelasyona dayalı ayırt edicilik sorulmuş. Bu tarz soru daha önce sorulmamıştır. Fakat soru oldukça kolay ve cevabı da bir o kadar net bir sorudur. Yine bu soruda da korelasyondan hareketle madde ayırt ediciliği sorulduğu için disiplinler arası geçiş kullanılmıştır.

Sınav öncesi bol miktarda soru beklenen konu alternatif ölçme değerlendirme araçlarıydı. Çünkü yapılandırmacı yaklaşıma dayalı günümüz eğitim sistemi alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanımını zorunlu kılmaktadır. Bu sebeple de 2010 KPSS'de 4 adet soru sorulmuştur. Bu soruların beklenen konulardan olduğunu söylemekle birlikte yapısal olarak biraz değişime uğradığını ve üst düzey düşünme becerileri gerektirdiğini, yorum ve öngörü becerilerinin öne çıktığını yine disiplinler arası

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

geçişin kullanıldığını söylememiz mümkündür. Geçmişten bu güne kadar sorulan sorularda alternatif ölçme değerlendirme araçlarına yer verilmiştir. Fakat MEB kılavuz kitaplarında yer verilmesine rağmen yapılandırılmış grid, kelime ilişkilendirme, tanılayıcı dallanmış ağaç, Vee diagramı soruları bu yılda sorulmamıştır. Bu konulardan soru sorulmaması bundan sonraki yıllarda da sorulmayacağı anlamına gelmemelidir.

2010 KPSS’de eğitimde kullanılan ölçme araçlarından bir adet soru sorulmuştur. Bu konudan da standart olarak her yıl bir soru sorulmaktadır. Önceki yıllarda genellikle bir sınav türünün özellikleri verilip, doğrudan hangi sınav olduğu sorulurken, bu yılki soru önceki yıllara göre biraz daha farklı sorulmuştur. Yani öğrencinin düşünmesini, yorumlamasını, üst düzey düşünmesi istenmiştir.

2010 KPSS’de standart sapma ile ilgili farklı versiyonda bir soru sorulmuştur. Önceki yıllarda genellikle standart sapma, aritmetik ortalama ilişkisine dayalı tablo soruları sorulurken bu yıl doğrudan standart sapmanın yorumuna dayalı sorular sorulmuştur. Bu durum öğrencilerimiz tarafından ilk kez karşılaşılan bir durumdur. Fakat zorlayıcı bir soru tipi de değildir.

2010 istatistik sorularına bakıldığında alışılmışın dışında fakat basit düzeyde sorular sorulmuştur. Örneğin frekans sütunundan hareketle sınava katılan toplam kişi sayısının bulunması, puan dağılımının sağa mı, sola mı çarpık olduğu sorulmuş fakat madde güçlük indeksiyle ilgili geçmiş yıllarda alt üst grup soruları sorulurken bu yıl madde güçlük indekslerinden hareketle işleme ve yoruma dayalı sorular sorulmuştur. Bu sorular ise orta güçlük düzeyinde sorulmuş sorulardır. İstatistik soruları içinde bu yıl ilk kez ağırlıklı ortalamadan soru sorulmuştur. Bu soru öğretmen adayı arkadaşlarımız için sürpriz niteliğindedir. Fakat öğretmen adayı arkadaşlarımızın soruyu üniversite yıllarından kendi geçme notunu hesaplarken kullandıkları yöntemi kullanarak rahatlıkla yapmış olduklarını düşünmekteyiz.

Sonuç olarak ölçme sorularının aşırı zorlayıcı olmadığını düşünmekle birlikte, yorumlama ve üst düzey düşünmeyi ve disiplinler arası geçiş kullanmayı gerektiren sorulardan oluştuğunu düşünmekteyiz.

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

1. Bir öğretim programına öğrenci seçmek için mülakat yapılacaktır. Bu mülakata bir genel yetenek testinden 50 ve daha üstü standart T puanı alanlar başvurabilecektir. Yetenek testinden elde edilen puanlar normal dağılım göstermektedir.

Bu ön koşul işlemiyle ilgili olarak,

- I. Bağlı ölçüt kullanılmıştır.
- II. Adayların % 50'si ön koşulu sağlamaktadır.
- III. Soruların en az yarısını doğru cevaplayanlar ön koşulu sağlamaktadır.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Soruda genel yetenek testinden 50 ve üzeri standart T puanı alanların sınava başvuru yapabileceği ve yetenek testinden elde edilen puanların normal dağılım gösterdiği belirtilmektedir. Dolayısıyla T puanı aritmetik ortalaması 50, standart sapması 10 olarak kabul edilen puanlar olduğu için II. öncül doğrudur. Aynı zamanda puan dağılımının normal dağılım özelliği göstermesi durumunda kullanılabilir değerlendirme türü ise bağlı değerlendirmedir. Bu nedenle I. öncül de doğrudur. I. ve II. Öncül şu sebeple de doğrudur. Eğer ölçüt standart puanlara (Z ve T puanı) ve normal dağılım eğrisine göre belirleniyorsa bağlı özellik gösterir. Fakat III. Öncül mutlak değerlendirme olduğu için yanlıştır.

Cevap: B

2. Genel yetenek testinde matematiksel ilişkilerden yararlanma gücünü ölçmeyi amaçlayan bir araştırmacı, ilk olarak 80 soruluk bir sınav hazırlamış ve ön deneme uygulaması yapmıştır. Ön deneme sonunda iç tutarlık katsayısını 0,93 olarak hesaplamıştır. Sınavın cevaplanmasının çok uzun zaman aldığına gören araştırmacı, en düşük ayırt ediciliğe sahip 30 maddeyi sınavdan çıkarmıştır. Kalan 50 maddelik form için 0,85 olarak hesapladığı iç tutarlık katsayısını yeterli gören araştırmacı, testini bu şekilde kullanmaya karar vermiştir.

Bu araştırmacı ön deneme uygulaması ve devamındaki işlemlerde sınavının hangi özelliğini artırmıştır?

- A) Güvenirliliğini
B) Kapsam geçerliğini
C) Kullanışlılığını
D) Objektifliğini
E) Yapı geçerliğini

ÇÖZÜM

Araştırmacı ön deneme uygulaması sonucu en düşük ayırt ediciliğe sahip 30 maddeyi sınavdan çıkartarak sınavın kapsam geçerliğini düşürmüştü fakat 30 soruyu sınavdan çıkartarak sınavın cevaplama süresini düşürmüştü ve böylelikle sınavın kullanılabilirliğini artırmıştır. Çünkü kullanılabilirlik bir sınavın hazırlanmasının, çoğaltılmasının, uygulanmasının, cevaplamanın, puanlamasının kolay ve ekonomik olması durumudur. Bu sebeple doğru cevap kullanılabilirliktir.

Cevap: C

3. **Anekdot kayıtlarının güvenilirliğini ve geçerliğini etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisi anekdotu yazan kimsenin kişisel yanlılığıyla ilgili değildir?**

- A) Olayın karışık ve anlaşılması zor bir ifadeyle yazılmış olması
B) Olayın yazımı sırasında gerçeğin bazı yönlerinin atlanması veya değiştirilmesi
C) Olay kahramanından söz ederken övücü ya da yerici sözcükler kullanılması
D) Olay sırasında önem verilen davranışların daha dikkatle gözlenip ayrıntılı olarak yazılması
E) Sadece olumsuz davranışların gözlenip kaydedilmesi

ÇÖZÜM

Sorunun seçenekleri incelendiğinde "B-C-D-E" seçeneklerinde geçen ve aşağıda altı çizili ifadelerde,

- B) Olayın yazımı sırasında gerçeğin bazı yönlerinin atlanması veya değiştirilmesi
C) Olay kahramanından söz ederken övücü ya da yerici sözcükler kullanılması
D) Olay sırasında önem verilen davranışların daha dikkatle gözlenip ayrıntılı olarak yazılması
E) Sadece olumsuz davranışların gözlenip kaydedilmesi

Anekdot kayıtlarının güvenilirliğini ve geçerliğini etkileyen kişisel yanlılıklar görülmektedir. Fakat "A" seçeneğinde belirtilen "**Olayın karışık ve anlaşılması zor bir ifadeyle yazılmış olması**" kişisel yanlılık değildir.

Cevap: A

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

4. Osman Öğretmen'in elinde her bir konu için güçlük ve ayırt edicilikleri belirlenmiş maddeler yer almaktadır.

Osman Öğretmen uygulayacağı sınavda dört konudan beşer madde kullanmayı planlamaktadır ancak ikinci konuyla ilgili elinde yeterli ayırtıcılıkta madde olmadığını görür. Bunun üzerine ikinci konuya ilişkin sorular yerine, üçüncü konu kazanımlarını ölçmek üzere yazılmış ve yüksek ayırt edicilik sağlayan maddeleri kullanır.

Osman Öğretmen'in bu kararı sınavın güvenilirliğini ve geçerliğini nasıl etkilemiştir?

- A) Güvenirliği etkilememiş, geçerliği artırmıştır.
B) Güvenirliği artırmış, geçerliği etkilememiştir.
C) Güvenirliği artırmış, geçerliği azaltmıştır.
D) Güvenirliği ve geçerliği azaltmıştır.
E) Güvenirliği azaltmış, geçerliği etkilememiştir.

ÇÖZÜM

Osman Öğretmen uygulayacağı sınavda dört konudan beşer madde kullanmayı planlamaktadır; ancak ikinci konuyla ilgili elinde yeterli ayırtıcılıkta madde olmaması sonucu ikinci konuya ilişkin sorular yerine, üçüncü konu kazanımlarını ölçmek üzere yazılmış ve yüksek ayırt edicilik sağlayan maddeleri kullanmıştır. Bu durum sınavın güvenilirliği artırmış, geçerliği azaltmıştır. Çünkü ikinci konu yerine üçüncü konunun ayırt ediciliği yüksek sorularının kullanılması güvenilirliği artırırken, üçüncü konunun soruları ikinci konunun davranışlarını ölçmeyeceği ve bireyde ölçülmek istenen özelliği ortaya çıkartamayacağı için ve üçüncü konunun soruları ikinci konu için amacına hizmet etmeyeceği için sınavın geçerliliği düşecektir.

Cevap: C

5. Bir öğretmen yıl sonunda, sözlü sınav puanlarını da dikkate alarak öğrencileri değerlendirmektedir. Öğrencilerin sözlü sınav puanlarını ise her ders sonunda sorduğu sorulara verilen cevaplara birer puan vererek elde etmektedir.

Bu öğretmenin, öğrencilere her ders sonundaki değerlendirmelerin toplamıyla sözlü sınav notu vermesinin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrencileri ders çalışmaya teşvik etmek
B) Öğrenciler arasında rekabet yaratmak
C) Sınavın kapsam geçerliğini artırmaya çalışmak
D) Sınava ilişkin kaygı düzeyini azaltmak
E) Bireyler arası farkları ortaya koymak

ÇÖZÜM

Sözlü sınavların kapsam geçerliği düşük olduğu için ve her sözlüde öğrenciye en fazla 3 tane soru sorulabildiği için öğretmen her dersin sonunda sorduğu sorulara verilen cevaplara birer puan vererek öğrencilerini çok sayıda soru üzerinde sözlü sınav yapmıştır. Öğretmenin bir oturumda az sayıda soruyla değil de yıl boyunca sorduğu sorularla sözlü sınav yapması sınavın kapsam geçerliğini artıracaktır.

Cevap: C

6. Bir öğretmen sınavında yer alan beş maddenin niteliğini incelemek amacıyla öğrencilerin her bir maddeden aldıkları puanlar ile testin tümünden aldıkları puanlar arasındaki korelasyon katsayısını hesaplamıştır.

Bilenle bilmeyeni en iyi ayırt eden maddeyi bu şekilde görebileceğini iddia eden öğretmen aşağıdaki katsayıları elde etmiştir.

Maddeler	Korelasyon katsayısı
1	0,2
2	-0,1
3	0,5
4	0,6
5	-0,7

Bu öğretmenin en iyi ayırt edici olduğunu iddia edeceği madde hangisidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

ÇÖZÜM

Korelasyon iki değişken arasındaki ilişki miktarı demektir. Korelasyon artıkça bir maddenin ayırt edicilik değeri de artar. Dolayısıyla en yüksek korelasyon değeri 0,6 ile 4 madde olmaktadır. Bu sebeple doğru cevap "D" seçeneğidir.

Cevap: D

7. Öğrencilerin küresel ısınmanın getirdiği tehlikelerle ilgili ödevlerini inceleyen bir öğretmenin, ölçme sonuçlarına karışacak ölçmeciden kaynaklı hata miktarıyla ilgili endişeleri vardır.

Puanlamasına karışacak olan özneliği azaltmak isteyen bu öğretmene aşağıdakilerden hangisini yapması önerilir?

- A) Dereceli puanlama anahtarı (rubrik) kullanması
B) Ödevin kapsamını genişletmesi
C) Ödev konularını seçmeli olarak tasarlaması
D) Ödev teslim tarihini öğrencilerle birlikte kararlaştırması
E) Öğrencilerin düzeyine uygun ödev konuları vermesi

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

Öğrenci ödevlerini inceleyen öğretmenin ölçme sonuçlarına karışacak ölçmeciden kaynaklı hata miktarıyla ilgili endişeleri gözlenmektedir. Öğretmenin puanlamaya karışacak özneliği azaltması amacıyla rubrik kullanması önerilir. Çünkü öğrencilerin küresel ısınmanın getirdiği tehlikelerle ilgili ödevleri performans ödevleridir. Performans ödevlerinin değerlendirilmesinde ise rubrikler kullanılır. Rubrik puanlama, daha önceden belirlenmiş ölçütler takımına dayalı olarak öğrencilerin performanslarının değerlendirilmesi için geliştirilmiş puanlama yönergesidir. Çalışma öncesinde rubrik öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerin neye göre değerlendirileceklerini bilerek hazırlıklarını yapmaları sağlanır. Rubrik değerlendirmede süreç öğretmen, öğrenci ve velilerin aktif katılımı sağlanarak, öğrencinin hangi davranıştan dolayı kaç puan alacağı bilinmektedir. Bu durum ise puanlamaya karışacak özneliği azaltmaktadır.

Cevap: A

8. İlköğretim 3. sınıf hayat bilgisi dersine ilişkin bazı kazanımlar şunlardır:

- I. Cumhuriyetimizi korumak, güçlendirmek ve geliştirmek için yapılması gerekenler hakkında fikirler üretir.
- II. Geçmişten günümüze iletişim teknolojilerinde meydana gelen değişimi araştırır.
- III. Çeşitli ortamlarda liderlerin gruplar ve toplumlar üzerindeki etkilerini araştırır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kazanımlara ulaşılma derecesini belirlemede kullanılabilecek en uygun yöntemdir?

- A) Sözlü sunum
- B) Yazılı yoklama
- C) Çoktan seçmeli test
- D) Öz değerlendirme
- E) Performans görevi

ÇÖZÜM

- I. Cumhuriyetimizi korumak, güçlendirmek ve geliştirmek için yapılması gerekenler hakkında fikirler üretir.
- II. Geçmişten günümüze iletişim teknolojilerinde meydana gelen değişimi araştırır.
- III. Çeşitli ortamlarda liderlerin gruplar ve toplumlar üzerindeki etkilerini araştırır.

Sorunun öncüllerinde belirtilen kazanımlara ulaşılma derecesini belirlemede kullanılabilecek en uygun yöntem performans ödevleriyle elde edilebilir. Performans görevi öğrencilerin bilgi ve becerilerini ortaya koyarak oluştur-

duğu cevap ve ürünlerin değerlendirilmesidir. Performans görevi,

- Öğrencinin yeni bilgiyi yapılandırmasını gerektirir.
- Süreç içine yayılmıştır, zamana bağlı değildir.
- Öğrencinin günlük yaşamındaki problemleri nasıl çözeceğini ve problem çözmek için sahip olduğu bilgi ve becerileri nasıl kullanacağını göstermesine ister.
- Öğrencilerin becerilerini "gerçek yaşam" ortamında değerlendirmeyi hedefler.
- Gözlenebilen bir performans veya somut bir ürünle sonuçlanır.
- Performans görevlerinde, tek bir cevap yoktur. Görevi tamamlamak için değişik yollar bulunmaktadır. Bu nedenle iyi tanımlanmış bir ölçütle değerlendirmelidir.
- Başarılı bir değerlendirme yapmak için her performans görevi bir dereceli puanlama anahtarı (rubric) ile eşleştirilmelidir.
- Performans değerlendirmek için en çok kullanılan araçlar: performans ödevleri, projeler, öğrenci ürün dosyaları, posterler vb. dir.

Cevap: E

9. Bilişsel davranışların ölçülmesinde, ölçmenin geçerliğini artırmak için aynı sürede uygulanan uzun cevaplı yazılı sınavlara göre, kısa cevaplı maddelerden oluşan testler tercih edilir.

Bu durumun başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kısa cevaplı maddelerin kolayca cevaplanabilmesi
- B) Kısa cevaplı maddelere verilecek cevabın sınırlandırılmış olması
- C) Kısa cevaplı maddelerin çoktan seçmeli test maddesi köküne benzemesi
- D) Daha çok kısa cevaplı maddeyle kapsamın daha iyi örneklenebilmesi
- E) Kısa cevaplı maddelerle her düzeydeki davranışların yoklanabilmesi

ÇÖZÜM

Bilişsel davranışların ölçülmesinde ölçmenin geçerliğini artırmak için aynı sürede uygulanan uzun cevaplı yazılı sınavlara göre, kısa cevaplı maddelerden oluşan testler tercih edilmesinin sebebi sınavın kapsam geçerliğini artırmaktır. Çünkü uzun cevaplı yazılı sınavlarının cevaplanması uzun zaman aldığı için soru sayısı az tutulmaktadır. Fakat kısa cevaplı sınavlarda soru sayısı çok tutularak sınavın kapsamını daha iyi örnekleme sağlanmakta ve sınavın kapsam geçerliği artırılmaktadır.

Cevap: D

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

10. Öğretim sürecinde öz değerlendirme ve akran değerlendirmeye ağırlık veren bir öğretmenin bu uygulamasının **öncelikli** nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Değerlendirme sürecinde sorumluluğu öğrencilere vererek iş yükünü hafifletmek istemesi
- B) Öğrencilerin kendi öğrenmelerinin sorumluluklarını üstlenmesini planlaması
- C) Değerlendirme sonunda verilen kararların daha geçerli olmasına çalışması
- D) Verdiği notların öğrenciler tarafından beğenilmemesinden rahatsızlık duyması
- E) Değerlendirme sürecinin daha kısa sürede tamamlanması

ÇÖZÜM

Öğretim sürecinde öz değerlendirme ve akran değerlendirmeye ağırlık veren bir öğretmenin bu uygulamasının **öncelikli** nedeni **“Öğrencilerin kendi öğrenmelerinin sorumluluklarını üstlenmesini planlaması”** sağlamaktır. Öz değerlendirme öğrencilerin kendi katılımlarını, süreçlerini ve ürünlerini değerlendirmeleridir.

Öğrencilerin Kendilerini Değerlendirme Avantajları

- Öz değerlendirme, öğrencilerin kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanımlarına yardım eder.
- Öğrencilere değerlendirme sürecinin bir parçası oldukları duygusunu verir.
- Öğrencilerde motivasyonu artırır.
- Öğrencilerin kendi öğrenmeleri konusunda sorumluluk almaları yönünde cesaretlendirir.
- Kendilerine dışardan bakma yetisi geliştirir.

Akran değerlendirme, gruptaki öğrencilerin belli ölçütler çerçevesinde birbirlerini değerlendirme sürecidir.

Akran Değerlendirme Avantajları

- Akran değerlendirme, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin artmasını sağlar.
- Öğrenciler, arkadaşlarının çalışmalarındaki yeterlik düzeylerini değerlendirirken kendilerinin eleştirel düşünme becerileri de gelişir.
- Değerlendirmeye temel oluşturan beceri ve ölçütlerin saptanması konusunda öğrenciye bakış açısı sağlar.

Cevap: B

11. Bir ilköğretim öğretmeni öğrencilerinden yaptıkları ürünlerini, araştırma raporlarını, ünite testlerini ve etkinlik raporlarını bir dosyada toplamalarını ve sene sonunda kendisine teslim etmelerini istemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin bu uygulamasının gerekçelerinden biri olamaz?

- A) Öğrencilerin kendi gelişimlerini takip etmelerini sağlamak
- B) Velileri öğrencilerde meydana gelen değişim ve gelişimler açısından bilgilendirmek
- C) En iyi dosyayı seçerek öğrenciler arasında rekabet ortamı oluşturmak
- D) Öğretim sürecini de değerlendirme sürecine katmak
- E) Öğrencilerin farklı özelliklerini ortaya çıkarabilmek

ÇÖZÜM

Bir ilköğretim öğretmeni öğrencilerinden yaptıkları ürünlerini, araştırma raporlarını, ünite testlerini ve etkinlik raporlarını bir dosyada toplamalarını ve sene sonunda kendisine teslim etmelerini istemesi portfolyodur.

Portfolyonun Amacı

- Öğrencinin gelişimini izleyebilmek
- Öğrencinin kendi gelişimini izlemesine fırsat vermek
- Öğrencinin zaman içerisindeki öğrenimlerini belgelemek
- Öğrencinin gerçekte ne öğrendiğini ortaya koymak
- Öğrencinin öz değerlendirme yapabilmesine olanak sağlamak
- Velilerle iletişimi, katılım ve geri bildirim yoluyla kolaylaştırmak
- Bir sonraki yıllara öğrenci ile ilgili bilgi bırakmak
- Öğrencide sorumluluk bilincini geliştirmek ve araştırma yapmaya, kendi kendine öğrenmeye sevk etmek ve cesaretlendirmek
- Öğrencilerin gerçek yaşamla iç içe öğrenmelerini sağlamak.
- Öğrencilerin yaptıkları çalışmalarını diğer öğrenci arkadaşları ile paylaşarak, gurur duyması, sunum becerisinin gelişmesi, sosyalleşmesi, dayanışma ve işbirliğinin gelişmesine olanak sağlamak.
- Biçimlendirici ve değer biçmeye yönelik değerlendirmeleri birleştirmek, böylece tümel bir değerlendirme yapmak.
- Öğrencinin hazırladığı gelişim dosyası yoluyla yeteneklerini ve ilgilerini keşfetmesini sağlamak.
- Velileri öğrencilerde meydana gelen değişim ve gelişimler açısından bilgilendirmek
- Öğretim sürecini de değerlendirme sürecine katmak
- Öğrencilerin farklı özelliklerini ortaya çıkarabilmektir.

Fakat portfolyo dosyalarının amaçları arasında ve günümüz eğitim sisteminin amaçları arasında **“En iyi dosyayı seçerek öğrenciler arasında rekabet ortamı oluşturmak”** yoktur.

Cevap: C

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

12. Bir testten elde edilen puanların standart sapması küçük bulunmuşsa bu testi alan bireyler hakkında aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Ölçülen özellik bakımından birbirlerine benzemekteyler.
- B) Bu tür testleri almaya alışmışlardır.
- C) Testi, verileden daha kısa sürede cevaplamışlardır.
- D) Testte yer alan sorular kendi düzeylerine uygundur.
- E) Soruları cevaplariken gerçek performanslarını ortaya koymuşlardır.

ÇÖZÜM

Bir testten elde edilen puanların standart sapması küçük bulunmuşsa;

- Öğrenciler ölçülen özellik bakımından birbirine benzer.
- Öğrenci grubu homojenleşir.
- Sorular öğrencilere kolay gelmiştir.
- Soruları doğru cevaplama oranı yüksektir.
- Öğrenciler yüksek puanlarda toplanmıştır.

Bu sebeple sorunun "A" seçeneğine ulaşılabilirken "B-C-D-E" seçeneklerine ulaşamaz.

Cevap: A

13. VE 14. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Altı maddelik bir sınavdan alınan puanlara ait frekans tablosu aşağıda verilmiştir.

Puan	Frekans
1	2
2	10
3	5
4	4
5	3
6	2

13. Bu sınav kaç öğrenciye uygulanmıştır?

- A) 6
- B) 10
- C) 21
- D) 26
- E) 80

ÇÖZÜM

Soruda altı maddelik bir sınavdan alınan puanlara ait frekans tablosu verilmiştir. Bu tablodaki frekanslar toplamı toplam kişi sayısını göstermektedir. Dolayısıyla $2+10+5+4+3+2=26$ kişi sınava katılmıştır.

Cevap: D

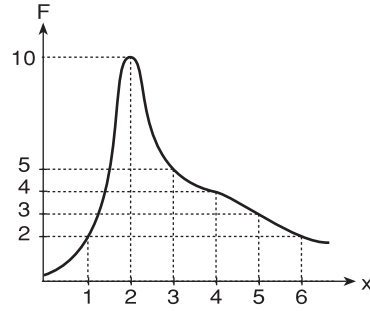
14. Bu puan dağılımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Tek modlu simetrik.
- B) Tek modlu sağa çarpık.
- C) Modu yoktur.
- D) Çift modlu simetrik.
- E) Çift modlu sağa çarpık.

ÇÖZÜM

Puan	Frekans
1	2
2	10
3	5
4	4
5	3
6	2

Yukarıdaki puan dağılımıyla ilgili olarak aşağıdaki frekans tablosu ve çizik grafik incelendiğinde

Puan dağılımının tek modlu sağa çarpık olduğu görülmektedir.

Cevap: B

15. VE 17. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Aşağıdaki tabloda aynı kapsamı ölçmek üzere tasarlanmış beş farklı test yer almaktadır. Bu testlerin her biri beş adet çoktan seçmeli maddeden oluşmaktadır. Tabloda bu maddelerin güçlük indeksleri verilmiştir.

Testler	Madde güçlük indeksleri				
	Madde 1	Madde 2	Madde 3	Madde 4	Madde 5
I.	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6
II.	0,4	0,8	0,9	0,7	0,3
III.	0,3	0,4	0,5	0,2	0,9
IV.	0,8	0,7	0,6	0,5	0,9
V.	0,2	0,4	0,3	0,1	0,5

15. III. testte yer alan en zor madde hangisidir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜM

Testler	Madde güçlük indeksleri				
	Madde 1	Madde 2	Madde 3	Madde 4	Madde 5
I.	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6
II.	0,4	0,8	0,9	0,7	0,3
III.	0,3	0,4	0,5	0,2	0,9
IV.	0,8	0,7	0,6	0,5	0,9
V.	0,2	0,4	0,3	0,1	0,5

Madde güçlük indeksi (0, +1) aralığında değişir. Madde güçlük indeksi artıkça yani +1'e yaklaştıkça madde kolaylaşırken, küçüldükçe yani "0" a yaklaştıkça zorlaşır. Bu nedenle III. testin güçlük indekslerine bakıldığında en küçük güçlük indeksine sahip olan madde 0,2 güçlük indisi ile 4 maddedir. Bu nedenle 4 madde en zor maddedir.

Cevap: D

16. V. testte madde ayırt edicilik indeksi en yüksek olması beklenen madde hangisidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

ÇÖZÜM

Testler	Madde güçlük indeksleri				
	Madde 1	Madde 2	Madde 3	Madde 4	Madde 5
I.	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6
II.	0,4	0,8	0,9	0,7	0,3
III.	0,3	0,4	0,5	0,2	0,9
IV.	0,8	0,7	0,6	0,5	0,9
V.	0,2	0,4	0,3	0,1	0,5

Madde ayırt edicilik indeksi (-1, +1) aralığında değişir. Madde ayırt edicilik indeksi artıkça yani +1'e yaklaştıkça madde ayırt ediciliği artarken, küçüldükçe yani "-1'e yaklaştıkça maddenin ayırt ediciliği azalır. V. Testin ayırt edicilik değerlerine bakıldığında 0,5 güçlük düzeyi (orta güçlük) ile 5. madde olduğu görülmektedir. Ayrıca 0,5 orta güçlük düzeyi bir maddenin ayırt edicilik değerinin de yüksek olduğunu göstermektedir.

Cevap: E

17. Yukarıdaki testler içinde en kolay olanı hangisidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÇÖZÜM

Testler	Madde güçlük indeksleri				
	Madde 1	Madde 2	Madde 3	Madde 4	Madde 5
I.	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6
II.	0,4	0,8	0,9	0,7	0,3
III.	0,3	0,4	0,5	0,2	0,9
IV.	0,8	0,7	0,6	0,5	0,9
V.	0,2	0,4	0,3	0,1	0,5

Yukarıdaki testlerden en kolay olanı bulabilmek için her bir testin güçlük indeksini topladıktan sonra madde/soru sayısına bölerek güçlük indeksleri toplamı en büyük maddenin en kolay madde olduğunu söyleriz.

$$\bar{P} = \frac{\sum P_j}{K} \begin{array}{l} \longrightarrow \text{Madde güçlük indeksleri} \\ \longrightarrow \text{Madde/Soru sayısı} \end{array}$$

$$P_1 = \frac{0,4 + 0,5 + 0,6 + 0,5 + 0,6}{5} = \frac{2,6}{5} = 0,52$$

$$P_2 = \frac{0,4 + 0,8 + 0,9 + 0,7 + 0,3}{5} = \frac{3,1}{5} = 0,62$$

$$P_3 = \frac{0,3 + 0,4 + 0,5 + 0,2 + 0,9}{5} = \frac{2,3}{5} = 0,46$$

$$P_4 = \frac{0,8 + 0,7 + 0,6 + 0,5 + 0,9}{5} = \frac{3,5}{5} = 0,7$$

$$P_5 = \frac{0,2 + 0,4 + 0,3 + 0,1 + 0,5}{5} = \frac{1,5}{5} = 0,3$$

Yukarıdaki işlemler incelendiğinde en büyük güçlük değerinin 0,7 ile 4.test olduğu, bu nedenle 4. testin en kolay test olduğu söylenir.

Cevap: D

2010 KPSS ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ

18. Bir yükseköğretim programında öğrencilerin genel notları ara sınavın % 40'ı ile genel sınavın % 60'ı toplanarak oluşturulmaktadır.

Bu yükseköğretim programında geçme notu 60 olduğuna göre, ara sınavdan 45 puan alan bir öğrencinin dersi geçmesi için genel sınavdan en az kaç puan alması gerekir?

- A) 65 B) 70 C) 75 D) 80 E) 85

ÇÖZÜM

Ara sınav + Genel sınav = Geçme notu

$$45 \cdot \frac{40}{100} + x \cdot \frac{60}{100} = 60$$

$$\frac{1800 + 60x}{100} = 60$$

$$1800 + 60x = 6000$$

$$60x = 4200$$

$$x = 70$$

Yukarıda yapılan çözümlemede de görüldüğü gibi ara sınavdan (vize) 45 alan öğrencinin genel sınavdan (final) en az 70 puan alması gerekmektedir.

Cevap: B

